C6
.G41199d

(1284)

B753
G33
D27
1900z
ISLAM

C6 .G41 199d
INSTITUTE
OF
ISLAMIC
STUDIES
51830
★
McGILL
UNIVERSITY

3716235

3.50

MOONIS BOOK DEPOT
BUDAUN. U. P. (INDIA).

(1284)

Ghazālī
Daqā'iq al-akhbār

C6
G41135d



ما شاء الله لا قوة الا بالله

بعون الله الملک الغفار این کتاب شمس الابرار دلپذیر المسمی به

دقائق الاخبار

من تصنیف امام حجة الاسلام ابو حامد محمد بن محمد غزالی رحمة الله

در مطبع فوق کاشی طبع شد

تعداد یک هزار　باهتمام انبا پرشاد دهلی　دفعه اول　قیمت [illegible]

بسم الله الرحمن الرحيم

بنام خدای بخشاینده مهربان

الحمد لله رب العلمين والصلوة على رسوله محمد واله واصحابه اجمعين

ستایش مر خدای را که پروردگار عالمها است درود و برفرستاده او که محمد است و بر آل او و اصحاب او همه ایشان

باب في تخليق نور محمد صلى الله تعالى عليه واله وسلم قد جاء في

باب در آفرینش نور محمد صلی الله تعالی علیه و آله وسلم تحقیق آمده است

الخبر ان الله تعالى خلق شجرة ولها اربعة اغصان فسماها شجرة

در حدیث که بتحقیق خدا تعالی آفرید درختی را که وی را چهار شاخ بود پس نام نهاد آن درخت را

اليقين ثم خلق نور محمد صلى الله تعالى عليه واله وسلم في حجاب

درخت یقین پس از آن آفرید نور محمد صلی الله تعالی علیه و آله وسلم در پرده

من درة بيضاء مثله كمثل الطاؤس ووضعه على تلك الشجرة فسبح

از مروارید سفید که مانند وی مانند طاؤس بود و نهاد وی را بر این درخت پس تسبیح گفت

عليها مقدار سبعين الف سنة ثم خلق مراة الحياء ووضعها

آن طاؤس بر آن درخت مدت هفتاد هزار سال پس از آن آفرید خدا تعالی آئینه حیا را و نهاد از آن

باستقباله فلما نظر الطاؤس فيها راى صورته احسن صورة

به پیش روی آن طاؤس پس چون نظر کرد آن طاؤس در آئینه دید صورت خود را خوبترین صورت

وازين هيئة فاستحيى من الله فسجد خمس مرات فصارت

و آراسته تر شکل پس حیا کرد از خدا تعالی پس سجده کرد پنج بار پس شد

علينا تلك السجدات فرضا موقتا فامر الله تعالى بخمس صلوات

بر ما یان این سجده ها فرض در اوقات پس امر کرد خدا تعالی به پنج نماز

عَلٰی مُحَمَّدٍ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ وَاُمَّتِهٖ وَاللّٰهُ تَعَالٰی نَظَرَ اِلٰی

بر محمد صلی الله علیه وسلم وامت وے وخدا تعالیٰ نظر کرد بطرف

ذٰلِكَ النُّوْرِ فَعَرَقَ حَیَاءً مِّنَ اللّٰهِ تَعَالٰی فَمِنْ عَرَقِ رَاْسِهٖ خَلَقَ

آن نور پس عرق کرد آن نور بسبب حیا از خدا تعالیٰ پس از عرق سر او آفرید

الْمَلٰئِکَةَ وَمِنْ عَرَقِ وَجْهِهٖ خَلَقَ الْعَرْشَ وَالْکُرْسِیَّ وَاللَّوْحَ وَ

فرشتگان را واز عرق روے وی آفرید عرش را وکرسی را ولوح و

الْقَلَمَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالْحِجَابَ وَالْکَوَاکِبَ وَمَا کَانَ فِی

قلم وآفتاب وماہتاب وپرده وستاره‌ها وانچه هست در

السَّمَاءِ وَمِنْ عَرَقِ صَدْرِهٖ خَلَقَ الْاَنْبِیَاءَ وَالرُّسُلَ وَالْعُلَمَاءَ وَ

آسمان واز عرق سینه وی آفرید پیغامبران ورسولان وعالمان و

الشُّهَدَاءَ وَالصّٰلِحِیْنَ وَمِنْ عَرَقِ حَاجِبَیْهِ خَلَقَ اُمَّةً مِّنَ الْمُؤْمِنِیْنَ

شهیدان وصالحان را واز عرق ابروان وے آفرید جماعتے از مومنین

وَالْمُؤْمِنٰتِ وَالْمُسْلِمِیْنَ وَالْمُسْلِمٰتِ وَمِنْ عَرَقِ اُذُنَیْهِ خَلَقَ اَرْوَاحَ

ومومنات ومسلمین ومسلمات واز عرق دو گوش وے آفرید ارواح

الْیَهُوْدِ وَالنَّصٰرٰی وَالْمَجُوْسِ وَمَا اَشْبَهَ ذٰلِكَ وَمِنْ عَرَقِ رِجْلَیْهِ خَلَقَ

یهود ونصاری وآتش پرستان وانچه مشابه است آنها را واز عرق دو پاے وے آفرید

الْاَرْضَ مِنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَمَا فِیْهَا ثُمَّ اَمَرَ اللّٰهُ نُوْرَ مُحَمَّدٍ صَلَّی

زمین را از مشرق ومغرب وانچه در زمین است پس از ان امر کرد خدا نور محمد را صلی

اللّٰهُ عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ اُنْظُرْ اِلٰی اَمَامِكَ فَنَظَرَ نُوْرُ مُحَمَّدٍ صَلَّی اللّٰهُ

الله علیه واله وسلم را که نظر کن به پیش روے خود پس نظر کرد نور محمد صلی الله

عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ فَرَاٰی مِنْ اَمَامِهٖ نُوْرًا وَّعَنْ وَّرَائِهٖ نُوْرًا وَّعَنْ

علیه وسلم پس دید از پیش روے خود نورے را واز پس پشت خود نوری را و

یَمِیْنِهٖ نُوْرًا وَّعَنْ یَسَارِهٖ نُوْرًا وَّهُوَ اَبُوْ بَکْرٍ وَّعُمَرُ وَعُثْمَانُ

از دست راست خود نورے را واز جانب چپ خود نورے را وان نور ابو بکر وعمر وعثمان

وعلی رضی الله تعالی عنهم اجمعین ثم سبّح سبعین الف سنة ثم

و علی بودند راضی باد خدایتعالی از ایشان همه پس ازان تسبیح گفت ان نور محمدی ﷺ هفتاد هزار سال پس

خلق نور الانبیاء من نور محمد صلی الله تعالی علیه وآله وسلم ثم نظر

ازان آفرید نور پیغمبران را از نور محمد صلی الله علیه وآله و سلم پس ازان نظر کرد

الی ذلك النور فخلق ارواحهم فقالوا لا اله الا الله محمد رسول الله ثم

بسوے آن نور پس آفرید ارواح ایشان پس گفتند نیست معبودے بجز الله و محمد فرستاده الله است پس ازان

خلق قندیلا من العقیق الاحمر یری ظاهره من باطنه ثم خلق صورة

آفرید فانوسے را از عقیق سرخ که دیده میشد ظاهر وی از باطن وی پس ازان آفرید صورت

محمد صلی الله تعالی علیه وآله وسلم کصورته فی الدنیا ثم وضع فی هذا

محمد صلی الله تعالی علیه وآله و سلم مانند صورت آنحضرت که در دنیا بود پس ازان نهاد

القندیل قیامه کقیامه فی الصلوة ثم طافت الارواح حول نور محمد

در قندیل ایستادن آن صورت محمدی مانند ایستادن آنحضرت بود در نماز پس ازان طواف کردند ارواح گرد نور محمد

صلی الله تعالی علیه وآله وسلم فسبّحوا وهللوا مقدار مائة الف سنة

صلی الله تعالی علیه وآله و سلم پس تسبیح گفتند ارواح و تهلیل گفتند مدت صد هزار سال

ثم امر لینظروا الیها کلهم فینظرون الیها کلهم فمنهم من رأی رأسه

پس ازان امر کرد خدایتعالی که نظر کنند ارواح بسوی الصورت محمدی همه ایشان پس نظر کردند بسوی الصورت همه ایشان

فصار خلیفة وسلطانا بین الخلائق ومنهم من رأی وجهه فصار

سر او را پس گشت آنکس خلیفه و بادشاه درمیان مخلوق و بعضے از ایشان کسیست که دید روی مبارک آنحضرت پس

امیرا عادلا ومنهم من رأی عینیه فصار حافظا لکلام الله تعالی و

گشت امیر عدل کننده و بعضے از ایشان کسیست که دید چشم الصورت را پس گشت حافظ کلام خدایتعالی و

منهم من رأی حاجبه فصار مفیلا ومنهم من رأی اذنه فصار

بعضے از ایشان کسیست که دید دو ابروے او را پس گشت فسال هند و بعضے از ایشان کسیست که دید دو گوش او را پس گشت

مستمعا ومنهم من رأی خدیه فصار محسنا وعاقلا ومنهم من رأی

شنونده و بعضے از ایشان کسیست که دید دو رخساره او را پس گشت نیک و عاقل و بعضے از ایشان بینے ست

أنفه فصار حكيماً وطبيباً وعطاراً ومنهم من رأى شفتيه فصار

بینی او را بس گشت حکیم و طبیب و عطار و بعضے از ایشان کسے بود که دید دو لب او را بس گشت

أحسن الوجه ووزيراً ومنهم من رأى فمه فصار صائماً ومنهم من

خوبروی تر و وزیر و بعضے از ایشان کسے بود که دید دهان او را بس گشت روزه دار و بعضے از ایشان

رأى سنه فصار أحسن الوجه من الرجال والنساء ومنهم من رأى

کسے بود که دید دندان او را بس گشت خوبروی تر از مردان و زنان و بعضے از ایشان کسے بود که دید

لسانه فصار رسولاً بين السلاطين ومنهم من رأى حلقه فصار

زبان او را بس گشت رسول در میان بادشاهان و بعضے از ایشان کسے بود که دید حلق او را بس گشت

واعظاً ومؤذناً وناصحاً ومنهم من رأى لحيته فصار مجاهداً في سبيل

واعظ و مؤذن و ناصح و بعضے از ایشان کسے بود که دید ریش او را بس گشت جهاد کننده در راه

الله ومنهم من رأى عنقه فصار تاجراً ومنهم من رأى عضديه

خدای تعالے و بعضے از ایشان کسی بود که دید گردن او را بس گشت سوداگر و بعضے از ایشان کسے بود که دید دو بازوی

فصار رماحاً وسيافاً ومنهم من رأى عضده اليمنى فصار

او را بس گشت نیزه زن و شمشیر زن و بعضے از ایشان کسے بود که دید بازوی راست او را بس گشت

حجاماً ومنهم من رأى عضده اليسرى فصار جلاداً ومجاهداً و

حجامت کننده و بعضے از ایشان کسے بود که دید بازوی چپ او را بس گشت جلاد و توانا و

منهم من رأى كفه اليمنى فصار صرافاً وطرازاً ومنهم من رأى كفه

بعضے از ایشان کسے بود که دید کف راست او را بس گشت صراف و نقش کننده و بعضے از ایشان کسے بود که دید

اليسرى فصار كيالاً ومنهم من رأى يديه فصار سخياً ولباساً

کف چپ او را بس گشت پیمانه و وزن کننده و بعضے از ایشان کسے بود که دید دو دست او را بس گشت سخی و زرگر

ومنهم من رأى ظهر كفيه فصار بخيلاً ولئيماً ومنهم من رأى

و بعضے از ایشان کسے بود که دید پشت دو دست او را بس گشت بخیل و ناکس و بعضے از ایشان کسے بود که دید

ظهر كفه اليمنى فصار صباغاً ومنهم من رأى ظهر كفه

پشت کف راست او را بس گشت رنگ کننده و بعضے از ایشان کسے بود که دید پشت دست

51830

اَلْیُسْرٰی فَصَارَ حَاطِبًا وَّمِنْهُمْ مَنْ رَاٰی اَنَامِلَهٗ فَصَارَ کَاتِبًا وَّمِنْهُمْ

جیب اورا لبس گشت ہیزم جمع کنندہ و بعضے از ایشان کسے بود کہ دید سر انگشتان او را لبس گشت نویسندہ و بعضے

مَنْ رَاٰی ظُهُوْرَ اَصَابِعِهِ الْیُمْنٰی فَصَارَ خَیَّاطًا وَّمِنْهُمْ مَنْ رَاٰی

کسے بود کہ دید پشت انگشتان دست راست او را لبس گشت درزی و بعضے از ایشان کسے بود کہ دید

ظُهُوْرَ اَصَابِعِهِ الْیُسْرٰی فَصَارَ حَدَّادًا وَّمِنْهُمْ مَنْ رَاٰی صَدْرَهٗ فَصَارَ

پشت انگشتان دست چپ او را لبس گشت آہنگر و بعضے از ایشان کسے بود کہ دید سینہ او را لبس گشت

عَالِمًا وَّشَکُوْرًا وَّمُجْتَهِدًا وَّمِنْهُمْ مَنْ رَاٰی ظَهْرَهٗ فَصَارَ مُتَوَاضِعًا وَّ

عالم و شکر کنندہ و مجتہد در علم و بعضے از ایشان کسے بود کہ دید پشت او را لبس گشت تواضع کنندہ و

مُطِیْعًا بِاَمْرِ الشَّرْعِ وَمِنْهُمْ مَنْ رَاٰی جَبِیْنَهٗ فَصَارَ غَازِیًا وَّمِنْهُمْ مَنْ

فرمانبردار بحکم شریعت و بعضے از ایشان کسے بود کہ دید پیشانی او را لبس گشت غازی و بعضے از ایشان کسے بود

رَاٰی بَطْنَهٗ فَصَارَ قَانِعًا وَّزَاهِدًا وَّمِنْهُمْ مَنْ رَاٰی رُکْبَتَیْهِ فَصَارَ

کہ دید شکم او را لبس گشت قناعت کنندہ و زہد کنندہ و بعضے از ایشان کسے بود کہ دید دو زانوی او را لبس گشت

سَاجِدًا وَّرَاکِعًا وَّمِنْهُمْ مَنْ رَاٰی رِجْلَیْهِ فَصَارَ صَیَّادًا وَّمِنْهُمْ مَنْ

سجدہ کنندہ و رکوع کنندہ و بعضے از ایشان کسے بود کہ دید هر دو پائے او را لبس گشت شکار کنندہ و بعضے از ایشان

رَاٰی تَحْتَ قَدَمَیْهِ فَصَارَ مَاشِیًا وَّمِنْهُمْ مَنْ رَاٰی ظِلَّهٗ فَصَارَ

کہ دید زیر دو قدم او را لبس گشت پیادہ روندہ و بعضے از ایشان کسے بود کہ دید سایہ او را لبس گشت

مُغَنِّیًا وَّصَاحِبَ الطُّنْبُوْرِ وَمِنْهُمْ مَنْ لَّمْ یَنْظُرْ اِلَیْهِ فَصَارَ مُدَّعِیًا

سرود کنندہ و صاحب طنبور و بعضے از ایشان کسے است کہ ندید بسوی آنحضرت محمدی لبس گشت مدعی

بِرُبُوْبِیَّةٍ کَالْفَرَاعِنَةِ وَغَیْرِهَا مِنَ الْکُفَّارِ وَمِنْهُمْ مَنْ نَظَرَ اِلَیْهِ

بالوہیت خود مانند فرعون ہا و جز ایشان از کافران و بعضے از ایشان کسے بود کہ دید بسوے

وَلَمْ یَرَهٗ فَصَارَ یَهُوْدِیًّا وَّنَصْرَانِیًّا وَّمَجُوْسِیًّا وَّغَیْرَهُمْ مِنَ الْکُفَّارِ

او و ندید او را لبس گشت یہودے و نصرانے و آتش پرست و غیر ایشان از کافران

اِعْلَمْ اَنَّ اللّٰهَ تَعَالٰی خَلَقَ الصَّلٰوةَ عَلٰی صُوْرَةِ اِسْمِ اَحْمَدَ صَلَّی

بدان کہ تحقیق خدا تعالے آفرید نماز را بر صورت نام احمد صلے

اللّٰه عليه وآله وسلّم فالقيام في الصلوة مثل الالف والركوع

الله عليه وآله وسلم پس ايستادن در نماز مانند الف است و ركوع

كالحاء والسجود كالميم والقعود كالدال وخلق الخلق على صورة

مانند حا است وسجود مانند ميم است ونشستن در تشهد مانند دال است آفريد خدا تعالى مخلوق را بر صورت

محمد صلى الله عليه وسلم فالرأس مدور كالميم واليدان كالحاء والبطن كالميم و

محمد صلى الله عليه وسلم پس سر انسان مدور است مانند ميم و دو دست او مانند حا است وشكم مانند ميم ديگر است او

الرجلان كالدال ولا يحرق احد من الكفار على صورته بل تبدل

دو پاى مانند دال است ونسوزد هيچ يكى از كافران بر صورت او بلكه بدل كرده شود

صورته على صورة الخنزير والله تعالى اعلم باب في تخليق آدم قال

صورت وى بر صورت خوك وخداى تعالى عالم است. باب در آفريدن آدم عم گفت

ابن عباس رضي الله عنهما خلق الله تعالى آدم من اقاليم الدنيا فرأسه

ابن عباس رضى الله عنهما كه آفريد الله تعالى آدم عم را از اقليمهاى دنيا پس سر او را

من تراب الكعبة وصدره من تراب الدهنا وبطنه وظهره من تراب

از خاك كعبه آفريد و سينه او را از خاك دهنا نام ولايت وشكم او را و پشت او را از خاك

الهند ويديه من تراب المشرق ورجليه من تراب المغرب وقال

هند و دو دست او را از خاك مشرق و دو پاى او را از خاك مغرب وگفت

وهب ابن منبه رضي الله تعالى عنهما خلق الله تعالى آدم من

وهب بن منبه رضى الله تعالى عنهما كه آفريد خداى تعالى آدم عم را

الاراضي السبعة فرأسه من الاولى وعنقه من الثانية وصدره

از زمينهاى هفتگانه پس آفريد سر او را از زمين اول و گردن او را از زمين دوم و سينه او را

من الثالثة ويديه من الرابعة وظهره وبطنه من الخامسة

از زمين سوم و دو دست او را از زمين چهارم و پشت او را و شكم او را از زمين پنجم

وفخذيه وعجزه من السادسة وساقيه وقدميه من

و دو ران او را و سرين او را از زمين ششم و دو ساق او را و دو قدم او را از

السابعة وفي رواية اخرى قال ابن عباس رضي الله تعالى عنهما

ہفتم و در روایت دیگر گفت ابن عباس راضی شود خدا تعالی از ایشان

خلق الله تعالى آدم رأسه من تراب البيت المقدس ووجهه من تراب

که آفرید خدا تعالی آدم را سر او از خاک بیت المقدس و روی او را از خاک

الجنة واسنانه من تراب الكوثر ويده اليمنى من تراب الكعبة ويده

جنت و دندان او را از خاک کوثر و دست راست او را از خاک کعبه و دست

اليسرى من تراب الفارس ورجليه من تراب الهند وعظمه من تراب

چپ او را از خاک فارس و دو پای او را از خاک ہند و استخوان او را از خاک

الجبل وعورته من تراب البابل وظهره من تراب العراق وقلبه من

کوه و عورت او را از خاک بابل و پشت او را از خاک عراق و دل او را از

تراب الفردوس ولسانه من تراب الطائف وعينيه من تراب حوض

خاک جنت فردوس و زبان او را از خاک طائف و دو چشم او را از خاک حوض

الكوثر فلما كان رأسه من تراب بيت المقدس لاجرم صار موضع

کوثر پس ہرگاه بود سر او از خاک بیت المقدس البتہ گشت سر جائے

العقل والفطنة والنطق ولما كان وجهه من تراب الجنة صار

عقل و زیرکی و گویائے و چون بود روئے او از خاک جنت گشت

موضع الملاحة ولما كانت اسنانه من تراب الكوثر فصارت موضع

جائے نمکینے و چون بود دندان او از خاک کوثر پس گشتند جائے

الحلاوة ولما كانت يده اليمنى من تراب الكعبة فصارت موضع

شیرینے و ہرگاه بود دست راست او از خاک کعبه پس گردید جائے

المعونة ولما كانت ظهره من تراب العراق فصارت موضع

مدد و ہرگاه بود پشت او از خاک عراق پس گشت جائے

القوة ولما كانت عورته من تراب البابل فصارت موضع

قوت و ہرگاه بود عورت او از خاک بابل پس گشت جائے

الشهوة ولما كانت عظمه من تراب الجبل فصارت موضع الصلابة و

شهوت وهرگاه بود استخوان از خاک کوه پس گشت جائے سختی

لما كانت قلبه من تراب الفردوس فصار موضع الايمان ولما كا

وهرگاه بود دل او از خاک جنت فردوس پس گشت جائے ایمان وهرگاه بود

لسانه من تراب الطائف فصار موضع الشهادة وجعل فيه تسعة

زبان او از خاک طایف پس گشت جائے شهادت آفرید خدایتعالے در آدم نه

ابواب سبعة في رأسه وهي عيناه واذناه ومنخراه وفمه واثنين في

دروازه هفت در سر او وآن دو چشم او ودو گوش او ودو سوراخ بینی او ودهان او است ودو دروازه در

بدنه وهي قبله ودبره وجمع الله تعالى الحواس في آدم عليه السلام

بدن او آفرید آن قبل او ودبر او است وجمع کرد خدایتعالے حواس را در آدم علیه السلام

البصر في العينين والسمع في الاذنين والشم في المنخرين والذوق

وبدن در دو چشم وشنیدن در دو گوش وبوئیدن در دو سوراخ بینی وچشیدن

في اللسان واللمس في اليدين والمشي في الرجلين ويقال لما اراد الله

در زبان ومس کردن در دو دست ورفتن در دو پائے وگفته میشود که چون اراده کرد خدایتعالے

ان ينفخ الروح في آدم امر الروح ان يدخل من فمه ويقال من دماغه وهو الاصح

که دمد روح در آدم کرد روح را که داخل شود از دهان او وگفته میشود از دماغ او واین صحیح تر است

فاستدارت فيه مقدار مائتي عام ثم نزلت من الرأس الى عينيه فنظر آدم

پس گشت روح در دماغ مدت دوصد سال پس از آن فرود آمد از سر بسوی دو چشم او پس نظر کرد آدم بسوی

الى نفسه فرأى كله طينا فلما بلغت الى اذنيه سمع تسبيح الملئكة ثم نزلت

نفس خود پس دید همه خود را گل چون رسید روح تا دو گوش او شنید تسبیح فرشتگان پس از آن فرود

الى خيشومه فعطس قبل ان يفرغ من عطسه نزلت الروح الى فمه ولسانه

روح تا سوراخ بینی او پس عطسه کرد آدم پس پیش از آنکه فارغ شود از عطسه فرود آمد روح تا دهان او وزبان او

فلقنه الحمد فقال الحمد لله فاجابه يرحمك الله يا آدم ثم نزلت الى صدره

خدایتعالے الحمد پس گفت الحمد لله پس جواب داد او را رب او رحم کند ترا خدایتعالے ای آدم بعد از آن فرود آمد روح

فعجل القيام قبل تمكينه وذلك قوله تعالى وكان الانسان عجولا ولما وصلت

پس تعجیل کرد با ایستادن پس قادر نشد بر او و این تعجیل الشان را بیان نموده فرمودن حق تعالی هست انسان شتابنده و چون رسید

الى جوفه اشتهى الطعام ثم انتشرت الروح في جسده كله فصار لحما ودما

روح بشکم آدم آرزو خواهش کرد طعام را پس پراگنده شد روح در بدن او همه پس گشت گوشت و خون

وعروقا وعصبا ثم ألبسه الله تعالى لباسا من ظفر تزيد كل يوم حسنا

و رگها و پیها پس ازان پوشانید او را خدا تعالی جامه از ناخن که زیاده میشد هر روز در خوبی

فلما قارب الذنب بدل الله هذا الظفر بالجلد وبقيت منه بقية في

پس چون نزدیک شد آدم بگناه بدل کرد خدا تعالی این ناخن را به پوست و باقی ماند ازوی قدر اندک در

الانامل ليذكر اول حاله فلما اتم الله تعالى خلقه ونفخ فيه الروح

سر انگشتان تا که یاد کند اول حال خود را پس چون تمام کرد خدا تعالی پیدایش او را و دمید روح را

ألبسه لباسا من لباس اهل الجنة ونور محمد صلى الله عليه وآله وسلم يلمع في

پوشانید او را جامه از اہل جنت و نور محمد صلی الله علیه وآله وسلم میتافت در

جبهته كالقمر ليلة البدر ثم رفع رأسه فحملته الملائكة على اعناقهم فقال

پیشانی او مانند ماهتاب بشب چهاردهم پس ازان برداشت آدم سر خود را پس برداشتند او را فرشتگان بر گردنهای خود پس گفت

الله تعالى لهم طوفوا به في السموات ليرى عجائبها مما فيها فيزداد يقينا

خدا تعالی مر فرشتگان را بگردانید آدم را در آسمانها تا ببیند عجائب آسمانها را ازانچه در آسمانهاست تا زیاده شود

فقالت الملائكة ربنا سمعنا واطعنا فحملته الملائكة على اعناقهم

پس گفتند فرشتگان ای رب شنیدیم و فرمان برداریم پس برداشتند او را فرشتگان بر گردنهای خود

وطافوا في السموات مقدار مائتي عام ثم خلق له فرس من المسك الاذفر

و گشتند در آسمانها دو صد سال پس ازان آفریده شد برای وی اسپی از مشک تیز بوی

يقال لها ميمونة ولها جناحان من الدر والمرجان فركبها آدم واخذ جبرئيل

که گفته میشود آن را میمونه و آن اسپ را دو پر از مروارید و مرجان پس سوار شد بر آن اسپ آدم و گرفته جبرئیل

بلجامها وميكائيل عن يمينه واسرافيل عن يساره وطافوا به في السموات

لگام او را و میکائیل بود از جانب راست او و اسرافیل بود از جانب چپ او و گشتند با آدم در آسمانها

كلها وهو يسلم على الملائكة فيقول السلام عليكم وهم يقولون وعليك
تمام و آدم سلام میکرد بر فرشتگان پس میگفت آدم سلام باد بر شما و ایشان میگفتند و بر تو باد

السلام ورحمة الله فقال الله تعالى يا آدم هذه تحيتك وتحية المؤمنين
سلام و رحمت خدایتعالی پس فرمود خدایتعالی ای آدم این سلام گفتن تحفه تست و تحفه مؤمنان است

من ذريتك فيما بينهم الى يوم القيمة

باب في تخليق الملائكة

اعلم ان
از اولاد تو در میان ایشان تا روز قیامت باب در میان آفریدن فرشتگان بدانکه بتحقیق

الله تعالى خلق الملائكة اربعاً احدهم ميكائيل وثانيهم اسرافيل و
خدایتعالی آفرید فرشته چهار را یکی از ایشان میکائیل است و دوم از ایشان اسرافیل است و

ثالثهم جبرائيل ورابعهم عزرائيل عليهم السلام وجعلهم سبب امور
سوم از ایشان جبرائیل است و چهارم از ایشان عزرائیل است بر ایشان باد سلام و گردانید خدایتعالی ایشان را

الخلائق وتدبير العالم فجعل جبرائيل صاحب الوحي في الرسالة وميكائيل
مخلوق و تدبیر عالم پس گردانید جبرائیل را صاحب وحی در فرستادن نزد پیغامبران و گردانید میکائیل را

صاحب الامطار والارزاق وعزرائيل قابض الارواح واسرافيل صاحب
صاحب بارشها و روزیها و گردانید عزرائیل را قبض کننده روحها و گردانید اسرافیل را صاحب

الصور قال ابن عباس رض ان اسرافيل سأل الله ان يعطيه قوة سبع سموات
صور گفت ابن عباس رض که بتحقیق اسرافیل سوال کرد از خدایتعالی که بدهد او را قوت هفت آسمان

فاعطاه وقوة سبع ارضين فاعطاه وقوة الجبال فاعطاه وقوة
پس عطا کرد او را و خواست قوت هفت زمین را پس عطا کرد او را و خواست قوت کوهها را پس داد او را و خواست قوت

السباع فاعطاه وقوة الثقلين فاعطاه وله اجنحة ومن لدن قدميه
درندگان پس داد او را و خواست قوت جن و انس پس داد او را و مر اسرافیل را بالها اند و از نزد دو قدم او

الى رأسه شعور من الزعفران وفي كل شعرة الف الف وجه وفي كل وجه
تا سر او موها اند از زعفران و در هر موی هزار هزار روی است و در هر روی

الف الف فم وعلى كل فم الف الف لسان والافواه والالسنة كلها
هزار هزار دهان است و بر هر دهان هزار هزار زبان و دهانها و زبانها همه

مغطاة بالاجنحة يسبح الله تعالى بكل لسان بالف الف لغة ويخلق الله

پوشیده اند ببالها تسبیح میگوید خدا تعالی را بهر زبان هزار هزار لغت و آفریند خدای

تعالى من كل نفس ملكا يسبحون الله تعالى الى يوم القيمة وهم الملئكة

تعالی از هر نفس وی فرشتگان که تسبیح میگویند خدا تعالی را تا روز قیامت وایشان فرشتگان

المقربون وحملة العرش وكرام الكاتبين وهم على صورة اسرافيل وينظر

مقرب اند و بردارندگان عرش اند وکرام کاتبین اند وایشان بر صورت اسرافیل اند ونظر میکند

اسرافيل عليه السلام في كل يوم ثلث مرات الى جهنم فيذوب جسمه

اسرافیل علیه السلام در هر روز سه بار بدوزخ پس میگدازد بدن او

ويصير كوتر القوس ويبكي وينتحب ولولا ان الله منع بكاءه ودموعه

ومیگردد مانند زه کمان ومیگرید وزاری میکند واگر نه بود آنکه خدا تعالی منع میکرد گریه او را واشکهای

لامتلأت الارض بدموعه ويصير الدنيا كطوفان نوح عليه السلام

هر آینه پر میشد زمین باشکهای او ومیشد دنیا مانند طوفان نوح علیه السلام

ولولا ان دموعه ارسلت على اهل الدنيا لغرقت اهل الدنيا كما غرقوا

واگر تحقیق اشکهای او فرو گذاشته شوند بر اهل دنیا هر آینه غرق شوند اهل دنیا چنانچه غرق شده بودند

في الطوفان ومن عظمته انه لو صب ماء جميع البحور والانهار على

در طوفان نوح واز کلانی بدن اسرافیل است آنکه اگر ریخته شود آب همه دریاها و جویها بر سر وی

رأسه ما وقعت قطرة على الارض واما ميكائيل عليه السلام فخلقه الله

بر سر وی نه خواهد افتاد یک قطره بر زمین واما میکائیل علیه السلام پس آفرید او را خدا

تعالى بعد اسرافيل بخمسمائة عام ومن رأسه الى قدمه شعور من الزعفران

تعالی بعد از اسرافیل به پنجصد سال واز سر تا قدم او موهاست اند از زعفران و

واجنحة من الزبرجد وعلى كل شعرة الف الف وجه وفي كل وجه الف الف

بالها اند از زبرجد ودر هر موی هزار هزار روی است ودر هر روی هزار هزار

عين وفم وفي كل فم الف الف لسان وعلى كل لسان الف الف لغة و

چشم است ودهان است ودر هر دهان هزار هزار زبان اند و بر هر زبان هزار هزار لغت اند

بِكُلِّ عَيْنٍ يَبْكِي رَحْمَةً عَلَى الْمُذْنِبِينَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَبِكُلِّ لِسَانٍ يَسْتَغْفِرُ اللهَ

بهر چشم میگرید بر آن رحمت کردن بر گنهگاران از مومنان وبهر زبان آمرزش خواهد از خدا

تَعَالَى وَيَنْقَطِرُ مِنْ كُلِّ عَيْنٍ سَبْعُونَ أَلْفَ قَطْرَةٍ فَيَخْلُقُ اللهُ مِنْ كُلِّ

تعالے ومیچکد از هر چشم وے هفتاد هزار قطره پس آفرید خدا تعالے از هر

قَطْرَةٍ مَلَكًا عَلَى صُورَةِ مِيكَائِيلَ يُسَبِّحُونَ اللهَ تَعَالَى إِلَى يَوْمِ الْقِيٰمَةِ

قطره فرشته بر صورت میکائیل که تسبیح میخوانند خدا تعالے را تا روز قیامت

وَأَسْمَاءُ هُمْ رُوحَانِيُّونَ وَأَمَّا صُورَةُ مَلَكِ الْمَوْتِ فَمِثْلُ صُورَةِ إِسْرَافِيلَ

ونامهای ایشان روحانیون مے باشد واما صورت ملک الموت پس مانند صورت اسرافیل است

فِي الْوُجُوهِ وَالْأَلْسِنَةِ وَالْأَجْنِحَةِ بَابٌ فِي تَخْلِيقِ الْمَوْتِ قَدْ جَاءَ فِي الْخَبَرِ

در رویهاے وزبان ها وپر ها باب در بیان آفریدن موت تحقیق آمده در حدیث

عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ لَمَّا خَلَقَ اللهُ تَعَالَى الْمَوْتَ حَجَبَهُ اللهُ

از پیغمبر صلے الله تعالے علیه وآله وسلم که هرگاه که آفرید خدا تعالے موت را پوشید

تَعَالَى مِنَ الْخَلَائِقِ بِأَلْفِ أَلْفِ حِجَابٍ وَعَظَمَتُهُ أَكْبَرُ مِنَ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِينَ

از مخلوق بهزار هزار پرده وکلانی وے کلان است از آسمان ها وزمینها

وَلَقَدْ شُدَّ بِسَبْعِينَ أَلْفَ سِلْسِلَةٍ طُولُ كُلِّ سِلْسِلَةٍ مَسِيرَةُ أَلْفِ عَامٍ

وتحقیق بسته شد مرگ بهفتاد هزار زنجیر که درازے هر زنجیر مقدار مسافت هزار سال بود

لَا يَقْرَبُونَهُ الْمَلٰئِكَةُ وَلَا يَعْلَمُونَ مَكَانَهُ وَيَسْمَعُونَ صَوْتَهُ مِنْ كُلِّ

نزدیک نمیشدند او را فرشتگان ونمیدانستند فرشتگان جاے او را ومیشنیدند آواز او را از هر طرف

حَوْلٍ لَا يَدْرُونَ مَا هُوَ إِلَى وَقْتِ آدَمَ فَلَمَّا خَلَقَ اللهُ تَعَالَى آدَمَ وَسَلَّطَ

ونمیدانستند که چه چیز است او تا وقت آدم عم پس چون آفرید خدا تعالے آدم را وسلط کرد

مَلَكَ الْمَوْتِ عَلَيْهِ فَقَالَ مَلَكُ الْمَوْتِ يَا رَبِّ مَا الْمَوْتُ فَأَمَرَ اللهُ تَعَالَى الْحُجُبَ

ملک الموت را بر وے پس گفت ملک الموت اے رب من چیست موت پس امر کرد خدا تعالے بر پرده ها را

أَنْ تَنْكَشِفَ فَانْكَشَفَتْ حَتَّى رَآهُ مَلَكُ الْمَوْتِ فَقَالَ اللهُ تَعَالَى

که بر مرگ بودند اینکه دور شدند آن پرده ها تا که دید مرگ را ملک الموت پس فرمود خدا تعالے

لِلْمَلٰئِكَةِ قِفُوْا وَانْظُرُوْا اِلٰى هٰذَا الْمَوْتِ فَوَقَفَتِ الْمَلٰئِكَةُ كُلُّهُمْ اَجْمَعُوْنَ

مر فرشتگان را بایستید و نظر کنید بسوی این مرگ پس ایستادند فرشتگان همہ ایشان تا

قَالَ لِلْمَوْتِ طِرْ عَلَيْهِمْ بِالْاَجْنِحَةِ كُلِّهَا وَافْتَحْ اَعْيُنَكَ كُلَّهَا فَلَمَّا طَارَ الْمَوْتُ وَنَظَرَ

و فرمود خدا تعالی مر مرگ را بپر بر ایشان بابالهای تمام و بکشای چشمهای خود را همہ پس چون پرید مرگ و نظر نمودند

الْمَلٰئِكَةُ فَخَرَّتْ كُلُّهُمْ مَغْشِيًّا عَلَيْهِ اِلٰى اَلْفِ عَامٍ فَلَمَّا اَفَاقُوْا قَالُوْا رَبَّنَا خَلَقْتَ

فرشتگان بوی پس افتادند همہ ایشان بیهوش شده بروی تا هزار سال پس چون بهوش آمدند گفتند ای رب ما آفریدی

اَعْظَمَ مِنْ هٰذَا خَلْقًا فَقَالَ اللّٰهُ تَعَالٰى اَنَا خَلَقْتُهُ وَاَنَا اَعْظَمُ مِنْهُ وَقَدْ

بزرگتر ازین از روی آفرینش پس فرمود خدا تعالی که من آفریدم او را و منم بزرگترم از وی و بتحقیق

يَذُوْقُ مِنْهُ كُلُّ خَلْقٍ وَقَالَ سُبْحَانَهٗ وَتَعَالٰى يَا عَزْرَائِيْلُ قَدْ سَلَّطْتُكَ

بچشند از وی هر مخلوقی و فرمود حق سبحانہ و تعالی که ای عزرائیل بہ تحقیق مسلط کردم ترا

عَلَيْهِ فَقَالَ يَا اِلٰهِيْ بِاَيِّ قُوَّةٍ اٰخُذُهٗ فَاِنَّهٗ عَظِيْمٌ فَاَعْطَاهُ اللّٰهُ تَعَالٰى قُوَّةً ثُمَّ

بر وی پس عرض کرد خدا تعالی را که من بکدام قوت بگیرم او را که چیزی کلان است پس داد او را خدا تعالی قوت پس از ان

اَخَذَهٗ مَلَكُ الْمَوْتِ فَسَكَنَ الْمَوْتُ فَقَالَ الْمَوْتُ يَا رَبِّ ائْذَنْ لِيْ حَتّٰى اُنَادِيَ فِي

گرفت او را ملک الموت پس آرام گرفت مرگ پس گفت ای رب من اذن ده مرا تا که ندا کنم در

السَّمَاءِ وَالْاَرْضِ مَرَّةً ثُمَّ اَذِنَ لَهٗ فَنَادَى الْمَوْتُ بِاَعْلٰى صَوْتٍ اَنَا الْمَوْتُ الَّذِيْ

آسمان و زمین یکبار پس ازان اذن داد او را پس ندا کرد موت بر بلند آواز من آن مرگم که

اُفَرِّقُ بَيْنَ كُلِّ حَبِيْبٍ اَنَا الْمَوْتُ الَّذِيْ اُفَرِّقُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَزَوْجَتِهٖ اَنَا الْمَوْتُ

جدا میکنم میان هر دوست من آن مرگم که جدا میکنم میان مرد و زن او من آن مرگم

الَّذِيْ اُفَرِّقُ بَيْنَ الْبَنَاتِ وَالْاُمَّهَاتِ اَنَا الْمَوْتُ الَّذِيْ اُفَرِّقُ بَيْنَ الْاَبْنَاءِ وَالْاٰبَاءِ

که جدا میکنم میان دختران و مادران من آن مرگم که جدا میکنم میان پسران و پدران من آن

اَنَا الْمَوْتُ الَّذِيْ اُفَرِّقُ بَيْنَ الْقَوِيِّ وَالضَّعِيْفِ مِنْ بَنِيْ اٰدَمَ اَنَا الْمَوْتُ الَّذِيْ اُفَرِّقُ

مرگم که جدا میکنم میان قوی و ضعیف از بنی آدم من آن مرگم که جدا میکنم

بَيْنَ الْاَخَوَاتِ وَالْاِخْوَانِ اَنَا الْمَوْتُ الَّذِيْ اُخَرِّبُ الدُّوْرَ وَالْقُصُوْرَ اَنَا الْمَوْتُ

میان خواهران و برادران من آن مرگم که خراب کنم خانہ و کوشکها را من آن مرگم

الذی اهلککم ولو کنتم فی بروج مشیدة ولم یبق مخلوق الا یذوق

که هلاک کنم شما را اگرچه باشید در گوشهای محکم و باقی نماند هیچ مخلوق مگر که خواهد چشید از

منی فاذا نزل الموت علی احد قام بین یدیه علی صورته ثم تقول النفس من

من پس چون فرود آید مرگ بر کسی بایستد پیش روی وی بر صورت خود پس ازان گوید نفس مرگ را که تو

انت وما ترید قال انا الموت الذی اخرجک من الدنیا واجعل اولادک

کیستی و چه میخواهی گوید آن مرگم که بیرون کنم ترا از دنیا و اگردانم اولاد ترا

یتیما وزوجتک ارملة ومالک موروثا بین ورثتک التی لا تحبهم ولا یحبونک فی

یتیم و زن ترا بیوه و مال ترا میراث کرده شده میان وارثان تو آنانکه دوست نداری ایشان را و دوست

حال حیوتک فان تقدم لنفسک خیرا الیوم جاءت الیک ولم

حال زندگی تو پس اگر پیش فرستاده نفس خود عمل نیک امروز آید بسوی تو و نفع

ینفعک الخیر بعدک فاذا سمعت النفس من الموت حول وجهه الی

نرساند ترا کار نیک بعد از تو پس چون بشنود نفس این کلام را از مرگ بگرداند روی خود را بسوی

الحائط فتری الموت قائما بین یدیها فتحول وجهها الی الجانب الاخری

دیوار پس بیند مرگ را ایستاده پیش روی خود پس بگرداند روی خود را بجانب دیگر

فتری الموت قائما بین یدیها فقال الموت الم تعرفنی انا الموت الذی

پس بیند مرگ را ایستاده پیش روی خود پس گوید مرگ آیا نمی شناسی مرا من آن مرگم

قبضت روح والدیک وانت تنظر الیهما ولم تنفعهما الیوم اخذ روحک

که قبض کردم روح مادر و پدر ترا و تو میدیدی بسوی ایشان هیچ نفع نرساندی باوشان امروز میگیرم روح

حتی ینظر اولادک الیک ولا ینفعونک وانا الموت الذی افنیت القرون

تاکه ببیند اولاد تو بسوی تو و نفع نخواهند رساند ترا و من آن مرگم که بتحقیق فنا کردم اهل قرن هاے

الماضیة قد کانت اکثر قوة منک ثم یقول له الموت وکیف رأیت

گذشته را که بتحقیق بودند زیاده تر در قوت از تو پس ازان گوید ویرا مرگ و چگونه دیدی

الدنیا فیقول رأیتها غدارة مکارة ثم یخلق الله تعالی الدنیا

دنیا را پس گوید دیدم دنیا را عذر کننده مکر کننده بعد ازان افریند خدا تعالی دنیا را

عَلٰى صُوْرَةِ عَجُوْزَةٍ فَتَقُوْلُ الدُّنْيَا يَا عَاصِيْ اَمَا تَسْتَحْيِيْ اَنْتَ اَذْنَبْتَ فِيَّ وَ

بر صورت پیرزن پس گوید دنیا ای گنهگار ایا حیا نمیکنی تو گناه کردی در من و

لَمْ تَمْتَنِعْ عَنِ الْمَعَاصِيْ اِنَّكَ طَلَبْتَنِيْ وَاَنَا مَا طَلَبْتُكَ حَتّٰى اِنَّكَ لَا تُفَرِّقُ

باز نداشتی خود را از گناهان بتحقیق تو طلب کردی مرا و من طلب نکردم ترا تا آنکه بتحقیق نکردی

الْحَلَالَ مِنَ الْحَرَامِ ظَنَنْتَ اَنَّكَ لَا تُفَارِقُ الدُّنْيَا فَاَنَا بَرِيْءٌ مِنْكَ وَمِنْ عَمَلِكَ

حلال را از حرام گمان داشتی که بتحقیق تو جدا نمیشوی از دنیا پس من بیزارم از تو و از عمل تو و

وَيَرٰى مَالَهٗ قَدْ وَقَعَ فِيْ يَدِ غَيْرِهٖ فَيَقُوْلُ الْمَالُ يَا عَاصِيْ اِنَّكَ قَدْ كَسَبْتَنِيْ

و بیند مال خود را که بتحقیق افتاده در دست دیگرے پس گوید مال اے عاصے بتحقیق تو حاصل کردی مرا

بِغَيْرِ حَقٍّ وَلَا تَصَدَّقْتَنِيْ عَلَى الْفُقَرَاءِ وَالْمَسٰكِيْنِ الْيَوْمَ وَقَعْتُ فِيْ يَدِ

بغیر حق شرعے و صدقه نکردی مرا بر فقیران و مسکینان امروز افتادم در دست

غَيْرِكَ وَهُوَ قَوْلُهٗ تَعَالٰى يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَّلَا بَنُوْنَ اِلَّا مَنْ اَتَى اللّٰهَ بِقَلْبٍ

غیر تو و گواه این فرمودن خدایتعالے است روزیکه نفع نکند کسے را مال و نه پسران مگر کسیکه آمد نزد خدا بدل

سَلِيْمٍ فَيَقُوْلُ يَا رَبِّ اَرْجِعْنِيْ لَعَلِّيْ اَعْمَلُ صَالِحًا فِيْمَا تَرَكْتُ فَيَقُوْلُ

سلامت از گناه پس گوید آن محتضر ای رب من باز گردان مرا شاید که من عمل صالح کنم در آنچه نکرده ام عمل صالح پس گوید

اللّٰهُ تَعَالٰى اِذَا جَاءَ اَجَلُهُمْ لَا يَسْتَاْخِرُوْنَ سَاعَةً وَّلَا يَسْتَقْدِمُوْنَ وَلَنْ

خدایتعالے چون آید اجل ایشان تاخیر نکنند از آن بقدر یک ساعت و نه تقدیم کنند و هرگز

يُّؤَخِّرَ اللّٰهُ نَفْسًا اِذَا جَاءَ اَجَلُهَا ثُمَّ اَخَذَ رُوْحَهٗ اِنْ كَانَ مُؤْمِنًا فَعَلَى

موخر نکند خدایتعالے هیچکس را چون آید اجل او پس از آن بگیرد ملک الموت روح او را اگر باشد مومن پس بر

السَّعَادَةِ وَاِنْ كَانَ مُنَافِقًا فَعَلَى الشَّقَاوَةِ وَهُوَ قَوْلُهٗ تَعَالٰى كَلَّا اِنَّ

نیکبختی بمیرد و اگر باشد منافق پس بر بدبختی بمیرد و آن فرمودن خدایتعالے است حقا که بتحقیق

كِتٰبَ الْاَبْرَارِ لَفِيْ عِلِّيِّيْنَ كَلَّا اِنَّ كِتٰبَ الْفُجَّارِ لَفِيْ سِجِّيْنٍ بَابٌ فِيْ ذِكْرِ مَلَكِ

اعمالنامه نیکان هر آینه در علیین است حقا که بتحقیق اعمالنامه بدکاران هر آینه در سجین است باب در ذکر ملک

الْمَوْتِ اَنَّهٗ كَيْفَ يَاْخُذُ الْاَرْوَاحَ ذُكِرَ فِيْ كِتَابِ السَّلْوٰى عَنْ مُقَاتِلِ ابْنِ

الموت که چگونه میگیرد ارواح را ذکر شده در کتاب سلوی از مقاتل ابن

سليمان رحمه الله ان ملك الموت كان له سرير في السماء السابعة ويقال

سليمان رحم كند ورا خداى تعالى كه ملك الموت هست ورا تختى در آسمان هفتم وگفته ميشود

في السماء الرابعة خلقه الله تعالى من نور وله سبعون الف قائمة وله

كه آن تخت در آسمان چهارم است آفريد او را خداى تعالى از نور وآن تخت را هفتاد هزار پايه هست واو را

اربعة اجنحة مملو جميع جسده بالعيون والالسنة بقدر خلق من الادمي

چهار بال است پر است تمام بدن او به چشمها وزبانها بقدر همه مخلوق از آدميان

والطيور والسباع وليس احد من هذه المخلوقات من الادمي والطيور

ومرغان ودرندگان ونيست هيچ يكى از اين مخلوقات از آدميان ومرغان

والوحوش وكل ذي روح الا وله في جسده وجه وعين يد بعددهم وبه يقبض

وحيوانات وحشى وهر صاحب روح مگر كه ملك الموت را در بدن خود روئى وچشمى هست بعدد ايشان

روحه بذلك وقال النبي صلى الله عليه وسلم ان لملك الموت ستة وجه

روح او را بدان وفرمود نبى صلى الله عليه وسلم كه تحقيق ملك الموت را شش روى هست

وجه بين يديه ووجه وراء ظهره ووجه عن يمينه ووجه عن يساره

يك روى پيش دارد ويك روى پس پشت دارد ويك روى از جانب راست ويك روى از جانب چپ او

ووجه على راسه ووجه تحت قدميه قيل يا رسول الله لم تلك الوجوه فقال

ويك روى بر سر دارد ويك روى زير دو پاى دارد وگفته شد اى رسول خدا چرا چنين اين روها پس فرمود

صلى الله عليه وآله وسلم اما الوجه الذي عن يمينه فيقبض به ارواح اهل المشرق

صلى الله عليه وآله وسلم اما آن روئى كه از جانب راست اوست پس قبض ميكند باى ارواح اهل مشرق را

واما الوجه الذي عن يساره فيقبض به ارواح اهل المغرب واما الوجه الذي

واما آن روئى كه از طرف چپ اوست پس قبض ميكند باى ارواح اهل مغرب را واما آن روئى كه

وراء ظهره فيقبض به ارواح اهل الكبائر واهل النار واما الوجه الذي

پس پشت اوست پس قبض ميكند باى ارواح اهل كبائر را واهل دوزخ را واما آن روئى كه

بين يديه فيقبض به ارواح المؤمنين والمؤمنات من امتي واما الوجه الذي

در پيش دارد پس قبض ميكند باى ارواح مؤمنين ومؤمنات از امت من واما آن روئى كه

على رأسه فيقبض به أرواح أهل السماء وأمّا الوجه الذي تحت قدميه فيقبض به

بر سر اوست پس قبض میکند بدان ارواح آسمان را واما آن روی که زیر دو قدم اوست پس قبض میکند بآن

أرواح الجنّ وقال فيأخذ بتلك اليد روحه وينظر بالوجه الذي يحاذيه و

ارواح جن را و فرمود آنحضرت ص پس میگیرد ملک الموت بآن دست روح او را و می بیند بآن روی که در برابر اوست و

كذلك يقبض به أرواح المخلوقين في كلّ مكان فإذا ماتت نفس حيّ في الدنيا

همچنین قبض میکند بآن ارواح همه مخلوق را در هر جای پس چون بمیرد نفس یکی در دنیا

ذهب عين من جسده ويقال إنّ له أربعة أوجه الأوّل من قدّامه والثاني

بپرد و چشمی از بدن ملک الموت و گفته میشود که ملک الموت را چهار روی است اول در پیش اوست و دوم

على رأسه والثالث على ظهره والرابع تحت قدميه فيأخذ أرواح الأنبياء

بر سر اوست و سیوم بر پشت اوست و چهارم زیر دو قدم اوست پس میگیرد ارواح پیغامبران

والملائكة من الوجه الذي على رأسه وأرواح المؤمنين من الوجه الذي من قدّامه

و فرشتگان را از آن روی که بر سر اوست و میگیرد ارواح مومنان را از آن روی که در پیش اوست

وأرواح الكافرين من الوجه الذي وراء ظهره وأرواح الشياطين والجنّ من

و میگیرد ارواح کافران از آن روی که پس پشت اوست و میگیرد ارواح شیاطین و جنات را از

الوجه الذي تحت قدميه وإحدى رجليه على جسر جهنّم والأخرى على سرير

آن روی که زیر دو قدم اوست • و یک پای ملک الموت بر پل دوزخ است و پای دیگر وی بر تخت

الجنّة ويقال من عظمته لو صبّ ماء جميع البحور والأنهار على رأس ملك

جنت است و گفته میشود از کلانی ملک الموت و اگر ریخته شود آب تمام دریا ها و جوها بر سر ملک

الموت ما وقعت قطرة على الأرض ويقال إنّ الدنيا بأسرها في جنب ملك

الموت نخواهد افتاد یک قطره بر زمین و گفته میشود که بتحقیق تمام دنیا در پهلوی ملک

الموت كخوان قد وضع عليه كلّ شيء ووضع بين يدي رجل ليأكل

الموت مانند یک خوانچه است که نهاده شود و خوانچه بر سر نهاده شود پیش شخصی تا که خورد آنرا

فيأكل ما شاء فكذلك ملك الموت في الخلائق ويقلب ملك الموت الدنيا

پس میخورد از آنچه خواهد پس همچنین است ملک الموت در جمیع مخلوق و بگرداند ملک الموت دنیا را

فی رحلة كما يقلب الرجل درهما ويقال لا ينزل ملك الموت إلا إلى الأنبياء

در کف دست خود چنانچه میگرداند کسے درم را و گفته میشود که فرود نمی آید ملک الموت مگر بسوے پیغمبران

والرسل عليهم السلام وله لقبض أرواح السباع والبهائم أعوان ويقال

و رسولان برایشان باد سلام و مر او را برائے قبض کردن ارواح درندگان و چارپایان مددکنندگانند و گفته میشود

إن الله تعالى إذا أفنى الخلق كل من الناس وغيره ويطمس العيون التي

که بتحقیق خدا تعالی چون فنا کند خلق را همه از مردان و غیر آن ناپدید میشود چشمهاے که

على جسد ملك الموت كلها ويبقى ثمانية يقال هي لجبرائيل وإسرافيل

بر بدن ملک الموت بود همه آن و باقی میماند هشت چشم او را که هشت کس گفته میشود که آن چهار کس جبرائیل اسرافیل

وعزرائيل وميكائيل وأربعة من حملة العرش عليهم السلام وأما معرفة

و عزرائیل و میکائیل اند و چهار اند از بردارندگان عرش برایشان باد سلام و اما شناختن

انتهاء الآجال فيقال إن ملك الموت إذا رفع إليه نسخة الموت والمرض

وقت تمام شدن اجلها پس گفته میشود که بتحقیق ملک الموت چون برداشته شود بسوے او نسخهٔ موت و مرض

يقول إلهي ويا سيدي متى أقبض روح العبد وعلى أي حال وهيئة أرفع

بگوید ای معبود من و پیشواے من کدام وقت قبض کنم روح بنده را و بر کدام حال و صورت بردارم او را

يقول الله تعالى يا ملك الموت هذا علم غيبي لا يطلع عليه أحد غيري

گوید خدا تعالی ای ملک الموت این علم غیب منست اطلاع ندارد برو کسے بجز من

ولكن أعلمك إذا جاء وقته وأجعل لك علامات تقف عليه وهي و

ولکن بیاموزم ترا چون آید وقت او و گردانم براے تو نشانهاے که واقف شوی بر آن پس ساعت است

إن الملك الذي هو موكل على الأنفاس يأتي إليك فيقول تمت أنفاس

اینکه بتحقیق آن فرشته که مسلط است بر دمها می آید نزد تو پس گوید تمام شد دمهاے

فلان ابن فلان والملك الذي هو موكل على الأرزاق والأعمال يقول

فلان ابن فلان و آن فرشته که مسلط است بر روزیها و عملها و گوید

تم رزقه وعمله فإن كان من السعداء يتبين على اسمه الذي هو مكتوب

تمام شد رزق او و عمل او پس اگر باشد آنکس از نیکبختان ظاهر شود بر نام او که او نوشته شده است

فِی صَحِیفَةِ الَّتِی عِنْدَ مَلَکِ الْمَوْتِ خَطٌّ مِنَ النُّورِ حَوْلَ اسْمِهٖ وَاِنْ کَانَ مِنَ

درصحیفهٔ که آن نزد ملک الموت است خطی از نور گرداگرد نام او واگر هیچکس باشد از

الْاَشْقِیَاءِ تَبَیَّنَ خَطٌّ مِنَ السَّوَادِ ثُمَّ لَا یَتِمُّ لِمَلَکِ الْمَوْتِ عِلْمٌ بِذٰلِکَ

بدبختان ظاهر شود خطی از سیاهی پس از آن تمام نمیشود ملک الموت را علم باین علامات

حَتّٰی یَسْقُطَ عَلَیْهِ وَرَقَةٌ مِنَ الشَّجَرَةِ الَّتِی تَحْتَ الْعَرْشِ مَکْتُوبٌ عَلَیْهَا

تا که بیفتد بر وے یک برگی از درختی که آن زیر عرش است نوشته باشد بر آن درخت

اِسْمُهٗ فَحِیْنَئِذٍ یَقْبِضُ رُوْحَهٗ وَرُوِیَ عَنْ کَعْبِ الْاَحْبَارِ اَنَّ اللّٰهَ تَعَالٰی

نام او پس در وقت قبض میکند ملک الموت روح را و روایت کرده شده از کعب احبار رض که تحقیق خدا تعالیٰ

خَلَقَ شَجَرَةً تَحْتَ الْعَرْشِ عَلَیْهَا اَوْرَاقٌ بِعَدَدِ کُلِّ الْخَلَائِقِ فَاِذَا انْقَضٰی

آفرید درختی را زیر عرش که بر آن درخت ورقهاست بشمار همه مخلوق پس چون تمام شود

اَجَلُ الْعَبْدِ وَبَقِیَ لَهٗ مِنْ عُمْرِهٖ اَرْبَعُوْنَ یَوْمًا سَقَطَتْ وَرَقَةٌ فَیَقَعُ

اجل بنده و باقی ماند او را از عمر او چهل روز مے افتد ورق او پس مے افتد آن ورق

عَلٰی حِجْرِ عِزْرَائِیْلَ فَیَطَّلِعُ بِذٰلِکَ فَاُمِرَ بِقَبْضِ رُوْحِ صَاحِبِهَا وَبَعْدَ ذٰلِکَ

در کنار عزرائیل پس مطلع میشود عزرائیل بدین سبب پس امر میکند بقبض کردن روح صاحب آن ورق و بعد از آن

یُسَمُّوْنَهٗ مَیِّتًا فِی السَّمَاءِ وَهُوَ حَیٌّ عَلٰی وَجْهِ الْاَرْضِ اَرْبَعُوْنَ یَوْمًا وَیُقَالُ

مے نامند او را مرده در آسمان و حالانکه او زنده مے باشد بر روی زمین چهل روز و گفته میشود

اِنَّ مِیْکَائِیْلَ عَلَیْهِ السَّلَامُ یَاْتِیْ عَلٰی مَلَکِ الْمَوْتِ بِصَحِیْفَةٍ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ تَعَالٰی

که تحقیق میکائیل علیه السلام مے آید بر ملک الموت بیک ورقی از نزد خدا تعالے

فِیْهَا اسْمُ مَنْ اُمِرَ بِقَبْضِ رُوْحِهٖ وَالْمَوْضِعِ الَّذِیْ یُقْبَضُ فِیْهِ وَالسَّبَبِ الَّذِیْ

که در آن ورق نام آن کسے باشد که امر کرده شود بقبض روح او و نام جائے که قبض کرده شود روح او و ما بجاو نام سببی

یُقْبَضُ رُوْحُهٗ عَلَیْهِ وَذَکَرَ اَبُو اللَّیْثِ السَّمَرْقَنْدِیُّ رَحِمَهُ اللّٰهُ تَعَالٰی تَنْزِلُ

قبض کرده شود روح او بر آن سبب و ذکر کرد ابو اللیث سمرقندی رحمت خدا تعالے او را که فرود آید

قَطْرَتَانِ مِنْ تَحْتِ الْعَرْشِ عَلٰی اِسْمِ صَاحِبِهٖ اَحَدُهُمَا خَضْرَاءُ وَالْاُخْرٰی

دو قطره از زیر عرش بر نام صاحب آن نام یکی از آنها دو قطره سبز باشد و دیگرے

بيضاء فاذا وقعت الخضراء على اي اسم كان عرف انه شقي واذا

سپید پس چون واقع شود قطره سبز بر هر نام که باشد شناخته شود اینکه بتحقیق وی بدبخت است و چون

وقعت البيضاء على اي اسم كان عرف انه سعيد واما معرفة الموضع الذي

بد بخت واقع شود قطره سپید بر هر نام که باشد شناخته شود اینکه بتحقیق وی نیک بخت است واما شناختن آنجائے که

يموت فيه فيقال ان الله تعالى خلق ملكا موكلا بكل مولود يقال له

مے میرد آنکس دران پس گفته میشود که بتحقیق خدا تعالے آفریده است فرشته که موکل است بر زائیده شده گفته میشود آن

ملك الارحام فاذا ولد مولود امر الله ان يذر في النطفة التي في رحم

فرشته را فرشته رحمها پس چون زائیده شود مولود امر کند خدا تعالے این فرشته را که بیامیزد در نطفه که آن در رحم

امه من تراب الارض التي يموت عليها فيدفن العبد حيث ما يدور

مادر او نست از خاک آن زمینی که خواهد مرد بر آن پس میگیرد آن بنده هر جا که میگردد

حتى يعود الى موضع رفع تربة تلك النطفة منه فيموت فيها وعلى

تا آنکه باز میگردد بانجا که بر داشته شده خاک آن نطفه از آن پس می میرد در آنجا و بر

هذا يدل قوله تعالى قل لو كنتم في بيوتكم لبرز الذين كتب عليهم

این امر دلالت میکند قول خدا تعالے بگو اگر باشید شما در خانهاے خود هر آئنه بیرون آیند آنکسانیکه نوشته شده بر ایشان

القتل الى مضاجعهم وعلى هذا حكي ان ملك الموت كان يظهر في

کشته شدن بسوے کشتن گاه ایشان و بنا بر این حکایت کرده شده که بتحقیق ملک الموت بود که ظاهر میشد در

الزمن الاول فدخل يوما على سليمان ابن داؤد عليهما السلام

زمانه اول پس در آمد روزی بر سلیمان بن داود علیهما السلام

فاحد النظر في شاب عنده فارتعد الشاب منه فلما غاب ملك

پس تیز نظر کرد در جوانے که نزد سلیمان بود پس لرزید آن جوان از ملک الموت پس هرگاه که غائب شد ملک

الموت قال الشاب يا نبي الله اريد ان تامر الريح لتحملني الى الصين

الموت گفت آن جوان ای پیغمبر خدا میخواهم که بفرمائے باد را تا بر داشته ببرد مارا بچین

فامر سليمان الريح فحملته الى الصين فجاء ملك الموت الى سليمان

پس بفرمود باد را سلیمان که بر داشته برد او را بچین پس آمد ملک الموت بسوے سلیمان ٢

فسأله عن سبب نظره الی الشاب فقال لی امرت ان اقبض روحه فی ذلك

پس بپرسید او را سلیمان از سبب تیز دیدن بسر جوان پس گفت ملک الموت تحقیق من مامور شده ام باینکه قبض کنم روح او را

الیوم بالصین فرأیته عندك فعجبت من ذلك فاخبره سلیمان

روز بچین پس دیدم او را نزد تو پس تعجب کردم از آن پس خبر کرد او را سلیمان ع م

بقصته کیف سألنی ان امر الریح لتحمله الی الصین فقال ملك الموت

بقصهٔ آن که چگونه سوال کرد مرا اینکه امر کنم باد را تا برداشته برد او را بچین پس گفت ملک الموت

انا قد قبضت روحه فی ذلك بالصین وفی خبر آخر یقال ان

که من بتحقیق قبض کردم روح او را در آن روز بچین و در حدیث دیگر چنین گفته میشود که بتحقیق

لملك الموت اعوانا یقومون بقبض الارواح الا تری انه روی ان

ملک الموت را مددکنندگانند که اقامت کنند بقبض نمودن ارواح آیا نمی بینی که بتحقیق روایت کرده شد که بتحقیق

رجلا القی علی لسانه اللهم اغفر لی ولملك الشمس فاستاذن هذا

شخصی انداخته شده بود بر زبان وی اینکه میگفت ای الله بیامرز مرا و فرشتهٔ آفتاب را پس اذن خواست این

الملك ربه فی زیارته فلما نزل علیه قال له انك تکثر الدعاء لی

فرشتهٔ آفتاب از رب خود در زیارت کردن این شخص پس چون فرود آمد این فرشته برین شخص گفت تحقیق تو بسیار دعا میکنی برای من

فما حاجتك قال حاجتی الیك ان تحملنی الی مکانك وتسأل عن ملك

پس چیست حاجت تو گفت حاجت من بتو این است که برداری مرا بسوی مکان خود و سوال کنی از ملک

الموت ان یخبرنی باقتراب اجلی فحمله واقعده فی مقعده من الشمس

الموت اینکه خبر دهد مرا از نزدیک شدن اجل من پس برداشت فرشتهٔ آفتاب آن شخص را و بنشاند او را در جای نشستن خود از

ثم صعد الی ملك الموت وذکر له ان رجلا من بنی آدم القی علی لسانه

پس بالا رفت آن فرشته بسوی ملک الموت و گفت او را که تحقیق شخصی از بنی آدم انداخته شده بود بر زبان وی

ان یقول کلما صلی اللهم اغفر لی ولملك الشمس وقد طلب منی

اینکه گفت بر وقت که نماز میخواند ای الله بیامرز مرا و فرشتهٔ آفتاب را و بتحقیق خواست آن کس از من

ان اطلب منك ان تعلمه اجله متی قرب لیستعد له فنظر ملك

اینکه بخواهم از تو اینکه خبر کنی او را با جل او کی نزدیک شود تا آماده شود برای او پس دید ملک

المَوتِ فِی کِتَابِهٖ فَقَالَ هَیهَاتَ اِنَّ لِصَاحِبِکَ شَانًا عَظِیمًا وَهُوَ اَنَّهٗ لَا

الموت در کتاب خود پس گفت بعید است بتحقیق رفیق ترا شان عظیم است و آن آنست که بتحقیق وی

یَمُوتُ حَتّٰی یَجلِسَ مَجلِسَکَ مِنَ الشَّمسِ فَقَالَ قَد جَلَسَ مَجلِسِی مِنهَا

نمیرد تا که بنشیند در جای نشستن تو از آفتاب پس گفت آن فرشته آفتاب که بتحقیق نشست در جای

فَقَالَ مَلَکُ المَوتِ تَوَفَّتهُ رُسُلُنَا عَلٰی ذٰلِکَ وَهُم لَا یُفَرِّطُونَ وَاَمَّا انتِهَاءُ

پس گفت ملک الموت می میرانند او را فرستادگان ما بر آنجا و ایشان تقصیر نمیکنند و اما تمام شدن

آجَالِ البَهَائِمِ وَالطُّیُورِ فَفِی الخَبَرِ عَنِ النَّبِیِّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیهِ وَآلِهٖ وَسَلَّمَ اَنَّهٗ

اجلهای چارپایان و مرغان پس در حدیث است از پیغمبر صلی الله علیه و اله و سلم که بتحقیق

قَالَ آجَالُ البَهَائِمِ کُلُّهَا فِی ذِکرِ اللّٰهِ تَعَالٰی فَاِذَا تَرَکُوا ذِکرَ اللّٰهِ تَعَالٰی

فرمود اجلهای چارپایان همه در یاد کردن خدای تعالی است پس چون ترک کنند ذکر خدای تعالی را

قَبَضَ اللّٰهُ اَروَاحَهُم وَلَیسَ لِمَلَکِ المَوتِ مِن ذٰلِکَ شَیءٌ وَقَد قِیلَ اِنَّ اللّٰهَ

قبض کند خدای تعالی ارواح ایشان را و نیست ملک الموت را از قبض کردن ارواح اینها چیزی بتحقیق گفته شد

تَعَالٰی هُوَ قَابِضُ الاَروَاحِ وَاِنَّمَا اُضِیفَ اِلٰی مَلَکِ المَوتِ کَمَا اُضِیفَ القَتلُ

تعالی اوست قبض کننده ارواح و جز این نیست که اضافت کرده شد قبض کردن ارواح بسوی ملک الموت چنانکه

اِلَی القَاتِلِ وَالمَوتُ اِلَی الاَمرَاضِ وَعَلٰی هٰذَا یَدُلُّ قَولُهٗ تَعَالٰی اَللّٰهُ یَتَوَفَّی

بسوی قاتل و نسبت کرده شد موت بامراض و برهمین امر دلالت میکند قول او سبحانه و تعالی خدای تعالی می میراند

الاَنفُسَ حِینَ مَوتِهَا وَالَّتِی لَم تَمُت فِی مَنَامِهَا فَیُمسِکُ الَّتِی قَضٰی

نفسها را در وقت موت آنها و هم میراند آن نفسها را که نمرده در وقت خواب آنها پس باز دارد آنها را که حکم کرده

عَلَیهَا المَوتَ وَیُرسِلُ الاُخرٰی اِلٰی اَجَلٍ مُسَمًّی اِنَّ فِی ذٰلِکَ لَآیَاتٍ لِقَومٍ

برآنها بمردن و میفرستد آن دیگر را که در وقت خواب قبض کرده بود بسوی اجل مقرر شده بتحقیق در این هر آینه نشانهاست برای گروهی

یَتَفَکَّرُونَ بَابٌ فِی ذِکرِ جَوَابِ الرُّوحِ وَفِی الخَبَرِ اَنَّ مَلَکَ المَوتِ

که فکر میکنند باب در ذکر جواب روح و در خبر است که بتحقیق ملک الموت

اِذَا اَرَادَ قَبضَ الرُّوحِ یَقُولُ الرُّوحُ لَا اُطِیعُکَ مَا لَم

چون اراده کند قبض کردن روح را گوید روح فرمان بردار نمیکنم ترا تا وقتیکه

یأمر الله تعالى بذلك فيقول ملك الموت امرني الله تعالى بذلك

امر کند خدایتعالے بر آن پس گوید ملک الموت امر کرده مرا خدایتعالے بدین یعنے بقبض کردن روح تو

فيطلب الروح منه العلامة والبرهان فيقول الروح ان ربي خلقني

پس مے طلبد روح از ملک الموت علامت و دلیل پس گوید روح بتحقیق پروردگار من آفرید مرا

وادخلني في جسدي ولم تكن عند ذلك فالان تريد ان تاخذني

و در آورد مرا در بدن من و نبود مے نزد آنوقت پس اکنون میخواہے کہ قبض کنے مرا

فيرجع ملك الموت الى الله تعالى فيقول ان عبدك يقول كذا

پس باز میگردد ملک الموت بسوے خدایتعالے و گوید بتحقیق بنده تو میگوید چنین

فكذا ويطلب البرهان فيقول الله تعالى صدق روح عبدي

وچنین وطلب میکند دلیل پس گوید خدایتعالے راست گفت روح بنده من

يا ملك الموت اذهب الى الجنة وخذ تفاحة وعليها اسمي مكتوب

اے ملک الموت برو بسوے جنت و بگیر یک سیب و در حالیکه بر آن نام من نوشته باشد

وارها روح عبدي فيذهب ملك الموت فياخذها وعليها

و بنما آن سیب بروح بنده من پس میرود ملک الموت بجنت و میگیرد آن سیب را و بر آن

مكتوب بسم الله الرحمن الرحيم ويريه فاذا راه روح العبد

نوشته باشد بسم الله الرحمن الرحیم و بنماید آن سیب روح را پس چون بیند از روح بنده

يخرج مع النشاط باب في ذكر جواب الاعضاء وفي الخبر اذا

بر مے آید از بدن با خوشی باب در ذکر جواب اعضاء در حدیث است که چون

اراد الله تعالى قبض روح عبده يجيء ملك الموت من قبل الفم

خواہد خدایتعالے قبض کردن روح بنده خود را مے آید ملک الموت از طرف دہان

ليقبض روحه منه فيخرج الذكر من فمه ويقول لا سبيل لك في

تا قبض کند روح او را از آنطرف پس بیرون می آید ذکر از دہان او و گوید ذکر نیست راہے ترا در

هذه الجهة وانما جرى فيه ذكر ربي فيرجع ملك الموت الى الله تعالى

این جہت و جز این نیست که جاریست درین دہان ذکر رب من پس باز میگردد ملک الموت بسوے خدایتعالے

وَيَقُولُ يَا رَبِّ اِنَّ عَبْدَكَ يَقُولُ كَيْتَ وَكَيْتَ فَيَقُولُ اللّٰهُ تَعَالَى اِقْبِضْ

وگوید اے رب من بتحقیق بندہ تو میگوید چنان وچنین پس گوید خدا تعالی قبض کن

رُوحَهُ مِنْ جِهَةٍ اُخْرَى فَيَجِيُّ مَلَكُ الْمَوْتِ مِنْ قِبَلِ الْيَدِ لِيُخْرِجَ مِنْهُ

روح او را از طرف دیگر پس آید ملک الموت از طرف دست تا بیرون کند روح او را از طرف دست

فَيَقُولُ الْيَدُ لِمَلَكِ الْمَوْتِ لَا سَبِيلَ لَكَ اِلَيَّ فَاِنِّي تَصَدَّقْتُ كَثِيرًا

پس گوید دست ملک الموت را نیست راہے ترا بمن پس بتحقیق من صدقہ دادہ ام بسیار

وَمَسَحْتُ رَاْسَ الْيَتِيمِ وَكَتَبْتُ الْعِلْمَ وَضَرَبْتُ السَّيْفَ عَلَى عُنُقِ الْكُفَّارِ

و مسح کردہ ام سر یتیم را و نوشتہ ام علم دین را و زدہ ام شمشیر را بر گردن کافران

ثُمَّ يَجِيُّ اِلَى الرِّجْلِ فَيَقُولُ لَا سَبِيلَ لَكَ مِنْ قِبَلِي فَاِنَّهُ مَشَى بِي اِلَى الْجُمُعَةِ وَ

پس از ان آید بطرف پاے پس گوید پاے نیست راہ ترا از طرف من پس بتحقیق وے رفتہ بمن سوے نماز جمعہ

الْجَمَاعَةِ وَعِيَادَةِ الْمَرِيضِ وَمَجْلِسِ الْعِلْمِ وَالْعُلَمَاءِ ثُمَّ يَجِيُّ اِلَى الْاُذُنَيْنِ فَيَقُولَانِ

نماز جماعت و بر رسیدن بیمار و مجلس علم و علماء پس از ان آید ملک الموت بطرف گوشہا پس گویند

لَا سَبِيلَ لَكَ مِنْ قِبَلِنَا فَاِنَّهُ يَسْمَعُ بِنَا الْقُرْاٰنَ وَالذِّكْرَ فَيَجِيُّ اِلَى الْعَيْنَيْنِ

نیست راہ ترا از طرف ما پس بتحقیق وے شنیدہ است بما قرآن را و ذکر را پس آید ملک الموت سوے چشمان

فَيَقُولَانِ لَا سَبِيلَ لَكَ مِنْ قِبَلِنَا فَاِنَّهُ نَظَرَ بِنَا اِلَى الْمَصَاحِفِ وَوُجُوهِ

پس گویند چشمان نیست راہی ترا از طرف ما پس بتحقیق وے نظر کردہ بما بسوے قرآنہا و بسوے روے ہاے

الْعُلَمَاءِ ثُمَّ يَنْصَرِفُ مَلَكُ الْمَوْتِ اِلَى اللّٰهِ تَعَالَى وَيَقُولُ يَا رَبِّ غَلَبَنِي اَعْضَاءُ

عالمان پس باز میگردد ملک الموت بطرف خدا تعالے و گوید اے رب من غلبہ کرد بر من اعضاے

الْعَبْدِ بِالْحُجَّةِ وَيَقُولُ كَذَا وَكَذَا فَكَيْفَ اَقْبِضُ رُوحَهُ فَيَقُولُ اللّٰهُ تَعَالَى

بندہ بدلیل و میگوید بندہ چنین و چنین پس چگونہ قبض کنم روح او را پس گوید خدا تعالے

اُكْتُبْ اِسْمِي عَلَى كَفِّكَ وَاَرِهِ عَبْدِيَ الْمُؤْمِنَ حَتَّى يَرَاهُ فَيَكْتُبُ مَلَكُ الْمَوْتِ

که بنویس نام من بر کف خود و بنما او را بروح بندہ مومن من تا آنکہ ببیند او را پس مے نویسد ملک الموت

اِسْمَ اللّٰهِ تَعَالَى عَلَى كَفِّهِ وَيُرِيهِ رُوحَ الْعَبْدِ فَيُجِيبُهُ فَيَخْرُجُ رُوحُ

نام خدا تعالے بر کف خود و می نماید آنرا بروح بندہ پس اجابت کند او را پس بیرون آید روح

عبد المؤمن فمن انس اسمه ينصرف عنه مرارة النزع فيخرج مع النشاط
بندهٔ مومن پس از الفت و محبت نام او سبحانه تعالی میرود از وی تلخی جان کندن پس بر آید روح با خوشی

فكيف لا ينصرف عنه العذاب والقطيعة والفضيحة ولذلك
پس چگونه نخواهد رفت از وی عذاب و بریدن از خدا تعالی و رسوائی و برای این

كتب الله على صدوركم اسم الله تعالى والدليل عليه قوله تعالى اولئك
نوشته است خدا تعالی بر سینهای شما نام خدا تعالی را و دلیل برین قول خدا تعالی است آن گروه

كتب في قلوبهم الايمان وقوله تعالى افمن شرح الله صدره للاسلام فهو
نوشته است خدا تعالی در دلهای ایشان ایمان را و قول خدا تعالی پس کسیکه کشاده کرد خدا تعالی سینهٔ او برای اسلام پس او

على نور من ربه فينصرف عنه العذاب واهوال القيمة وفي الخبر
بر نوری است از رب خود میگردد از وی عذاب و هولهای قیامت و در حدیث است

اذا وقع العبد في النزع ينادي مناد من قبل الرحمن دعه حتى يستريح
که چون افتد بنده در نزع آواز کند آواز کننده از طرف رحمن تعالی که بگذار این بنده را تا آرام کند

فاذا بلغ الى الصدر ينادي مناد دعه حتى يستريح وكذلك اذا بلغ
پس چون رسید روح تا سینه آواز کند آواز کننده که بگذار او را تا آرام کند همچنین چون رسید روح

الى الركبتين والسرة فاذا بلغ الى الحلقوم ينادي مناد دعه حتى تودع
تا زانوها و ناف پس چون روح تا حلق آواز کند آواز کننده که بگذار او را تا که وداع کند

الاعضاء بعضها بعضا فيودع العينان ويقولان السلام عليك الى
اعضا را و همدیگر را بعضی از ایشان بعضی را پس چون وداع کنند چشمان و گویند سلام باد بر تو تا

يوم القيمة وكذلك الاذنان واليدان والرجلان ويودع الروح
روز قیامت و همچنین وداع کنند گوشها و دستها و پایها و وداع کرده شود روح

والنفس فنعوذ بالله من وداع الايمان عن اللسان ووداع القلب
و نفس پس پناه میگیریم بخدا تعالی از وداع کردن ایمان از زبان و وداع کردن دل از

عن معرفة الرحمن فيبقى اليدان بلا حركة والرجلان بلا حركة والحدقتان
معرفت خدا تعالی پس باقی ماند دو دست بغیر حرکت و دو پا بغیر حرکت و دو چشمان

لا بصر لهما ولا اذنان لا سمع لهما والبدن لا روح له فلو بقي اللسان

بی باشند بینائی که او را نیست و دو گوش که نشنوند ایشان را و بدن باشد روح او را پس اگر باقی ماند زبان

بلا شهادة والقلب بلا معرفة فكيف حال العبد في اللحد لا يرى احدا

بغیر کلمه شهادت و باقی ماند دل بغیر معرفت پس چگونه باشد حال بنده در لحد نبیند در آنجا کسی را

لا ابا ولا اما ولا اولادا ولا اخوانا ولا اصحابا ولا فراشا ولا حجابا فلو لم

نه پدر را و نه مادر را و نه اولاد را و نه برادران را و نه یاران را و نه فرش را و نه پرده را پس اگر رحم نکند

يرحمه ربه الكريم فقد خسر خسرانا عظيما قال ابو حنيفة رحمه الله تعالى

رب کریم او را پس تحقیق زیانکار شد زیانکاری بزرگ گفت ابو حنیفه رحمت کند خدا تعالی او را

اكثر ما لم يسلب الايمان من العبد في وقت النزع اعاذنا الله واياكم

اکثر آنچه ربوده شود ایمان از بنده در وقت نزع میباشد پناه دهد ما را خدا تعالی و شما را از

من سلب الايمان باب في ذكر الشيطان كيف يسلب الايمان في الخبر

از سلب شدن ایمان باب در ذکر کردن این سخن که شیطان چگونه سلب میکند ایمان را در حدیث است

يجيء الشيطان اليه فيجلس عند يساره وهو في النزع فيقول له اترك

که می آید شیطان نزدیک او پس نشیند نزد طرف چپ او در حالیکه او در نزع بود پس گوید او را ترک کن

هذا الدين وقل الهين اثنين حتى تنجو من هذه الشدة فاذا كان

این اسلام را و بگو که خدا دو اند تا خلاص شوی از این سختی پس چون باشد

الامر كذلك فالخطر عظيم فعليك بالبكاء والتضرع واحياء الليلة

امر اینچنین پس خوف بزرگ است پس لازم گیر گریه و زاری را و زنده کردن شب را

وكثرة الركوع والسجود حتى تنجو من عذاب الله تعالى وسئل عن

و بسیار کردن رکوع و سجود را تا خلاص شوی از عذاب خدا و سوال کرده شد از

ابي حنيفة رحمه الله تعالى اي ذنب اخوف لسلب الايمان قال ترك

ابو حنیفه رحمت کند او را خدا تعالی که کدام گناه ترساننده تر است برای سلب کردن ایمان گفت ترک

الشكر على الايمان وترك خوف الخاتمة والظلم على العباد و

شکر بر ایمان و ترک کردن خوف خاتمه و ظلم کردن بر بندگان و

قَالَ أَبُو حَنِيفَةَ رَحِمَهُ اللهُ تَعَالَى إِنَّ مَنْ كَانَ فِيهِ هٰذِهِ الْخِصَالُ الثَّلٰثُ

گفت ابو حنیفه رحم کند او را خدا تعالی که بتحقیق کسیکه باشد در وی این خصلت های سه گانه

فَالْأَغْلَبُ أَنْ يَخْرُجَ مِنَ الدُّنْيَا كَافِرًا نَعُوذُ بِاللهِ مِنْهُ إِلَّا مَنْ أَدْرَكَتْهُ

پس غالب تر ازین است که بیرون شود از دنیا کافر پناه میگیریم بخدا تعالی ازان مگر کسیکه یافته باشد او را

السَّعَادَةُ الْأَزَلِيَّةُ وَيُقَالُ أَشَدُّ الْحَالِ عَلَى الْمَيِّتِ عِنْدَ النَّزْعِ الْعَطَشُ وَ

نیکبختی ازلی و گفته میشود که سخت تر حال بر میت نزد نزع تشنگی و

احْتِرَاقُ الْكَبِدِ فَفِي ذٰلِكَ الْوَقْتِ يَجِدُ الشَّيْطَانُ عَلَيْهِ فُرْصَةً مِنْ نَزْعِ

سوختن جگر است پس در آن وقت می یابد شیطان بر وی فرصت از سلب کردن

الْإِيمَانِ لِأَنَّ الْمُؤْمِنَ يَعْطَشُ فِي ذٰلِكَ الْوَقْتِ فَيَجِيءُ الشَّيْطَانُ عِنْدَ رَأْسِهِ

ایمان زیرا که مومن تشنه میشود در آن وقت پس می آید شیطان نزد سر او

مَعَ الْقَدَحِ مِنْ مَاءٍ جَمَدٍ فَيُحَرِّكُ الْقَدَحَ لَهُ فَيَقُولُ الْمُؤْمِنُ أَعْطِنِي مِنَ

با کاسه از آب یخ پس میجنباند کاسه را برای او پس گوید مومن بده مرا ازین

الْمَاءِ وَلَا يَدْرِي أَنَّهُ شَيْطَانٌ فَيَقُولُ لَهُ قُلْ لَا صَانِعَ لِلْعَالَمِ حَتّٰى

آب و نمیداند مومن که بتحقیق او شیطان است پس گوید شیطان او را بگو نیست صانعی مر عالم را تا

أُعْطِيَكَ الْمَاءَ فَإِنْ لَمْ يُجِبْهُ الْمُؤْمِنُ يَجِيءُ إِلَى مَوْضِعِ قَدَمَيْهِ فَيُحَرِّكُ

بدهم ترا از آب پس اگر جواب ندهد او را مومن بیاید شیطان بطرف دو پای وے پس بجنباند

الْقَدَحَ فَيَقُولُ أَعْطِنِي مِنَ الْمَاءِ فَيَقُولُ لَهُ قُلْ كَذَبَ الرُّسُلُ حَتّٰى

کاسه را پس گوید مومن بده مرا ازین آب پس گوید شیطان او را بگو دروغ گفتند پیغمبران تا

أُعْطِيَكَ الْمَاءَ فَمَنْ أَدْرَكَتْهُ الشَّقَاوَةُ يُجِيبُ إِلَيْهِ لِأَنَّهُ لَا يُطِيقُ عَلَى

بدهم ترا این آب پس کسیکه یافته شود او را بدبختی جواب دهد شیطان را موافق او زیراکه طاقت ندارد بر

الْعَطَشِ فَيَخْرُجُ مِنَ الدُّنْيَا كَافِرًا وَمَنْ أَدْرَكَتْهُ السَّعَادَةُ يَرُدُّ كَلَامَهُ

تشنگی پس بیرون شود از دنیا کافر شده و کسیکه رسیده باشد او را نیکبختی رد کند کلام شیطان را

وَيَتَفَكَّرُ مَا أَمَامَهُ كَمَا حُكِيَ أَنَّ أَبَا زَكَرِيَّا الزَّاهِدَ لَمَّا حَضَرَتْهُ

و فکر کند آنچه در پیش اوست چنانچه حکایت کرده شد که بتحقیق ابو زکریا زاهد چون حاضر شد او را

الوفاة فاتاه صدیق له وهو فی سکرات الموت فلقنه لا اله الا الله

وقت وفات پس آمد نزد او دوستی و آشنائی او و او در سکرات موت بود پس تلقین کرد او را نیست معبودی مگر الله تعالی

محمد رسول الله فاعرض عنه الزاهد بوجهه ولم یقل فقال له ثانیا

محمد فرستاده الله است پس بگردانید آن زاهد روی خود را و نگفت این کلمهٔ طیبه را پس گفت او را بار

فاعرض عنه ثم قال له ثالثا فقال لا اقول فخشی صدیقه فلما کان

دیگر بار پس روی گردانید از وی پس از آن گفت او را سوم بار پس گفت او نمیگویم پس ترسید صدیق او از حالهٔ وی

بعد ساعة وجد ابو زکریا خفة وفتح عینیه وقال هل قلتم لی

بعد ساعت یافت ابوزکریا سبکی از حال اول و کشاد چشمان خود را و گفت آیا گفتید مرا

شیئا قالوا نعم عرضنا علیک الشهادة ثلثا فاعرضت مرتین وقلت فی

چیزی گفتند آری عرض کردیم بر تو کلمه شهادت را سه بار پس اعراض کردی از آن دو بار و گفتی در

الثالثة لا اقول فقال اتانی ابلیس ومعه قدح من الماء ووقف

سوم بار نمیگویم پس گفت ابوزکریا آمد نزد من شیطان و با وی کاسه بود از آب و استاد

عن یمینی وحرک القدح وقال لی اتحتاج الی الماء قلت بلی فقال

از جانب راست من و جنبانید کاسه را و گفت مرا آیا حاجت داری بآب گفتم آری پس گفت

لی قل عیسی ابن الله فاعرضت عنه ثم اتانی من قبل الرجل فقال

مرا بگو عیسی پسر خدا است پس اعراض کردم از وی پس آمد از طرف پای پس گفت

لی کذلک فاعرضت عنه وفی المرة الثالثة قال لی قل لا اله قلت

مرا همچنین پس اعراض کردم از وی پس و در کرت سوم گفت مرا بگو که نیست خدای گفتم

لا اقول فضرب القدح علی الارض وولی نادما فانا رددت

نگویم پس زد کاسه را بزمین و برگشت افسوس کننده پس من رد کردم

علی ابلیس لا علیکم فاشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمدا

بر ابلیس نه بر شما پس گواه میباشم باینکه نیست معبودی مگر الله تعالی و گواهی میدهم باینکه محمد

عبده ورسوله وعلی هذا الخبر روی عن منصور بن عمار رضی الله تعالی عنه

بنده او است و فرستاده او است و بر همین حدیث روایت کرده شده از منصور بن عمار رضی الله تعالی عنه

انه قال اذا دنى موت العبد قسم حاله على خمسة اوجه المال للوارث و
که بتحقیق گفت که چون نزدیک آید موت بنده تقسیم شود حال او بر پنج طریقه مال برای وارث

الروح لملك الموت واللحم للديدان والعظم للتراب والحسنات للخصماء
و روح برای ملک الموت و گوشت برای کرمان و استخوان برای خاک و نیکیها برای خصومت کنندگان است

فذهب الوارث بالمال وذهب ملك الموت بالروح وذهب الدود
پس میبرد وارث مال را و می برد ملک الموت روح را و می برند کرمها گوشت را

باللحم وذهب التراب بالعظم وذهب الخصماء بالحسنات و بالیت
و می برد خاک استخوان را و می برند خصومت کنندگان نیکیها را و کاشکی

الشيطان لا يذهب بالايمان عند الموت فانه يكون فراقا من الرب
شیطان نبرد ایمان را نزد موت که بتحقیق این رفتن ایمان باشد جدائی از رب

فان فراق الروح من الجسد غير فراق الرب فانه فراق لا بدل منها
پس بتحقیق جدائی روح از بدن نیست جدائی از رب که بتحقیق این جدائی است که نیست عوض از آن

باب في ذكر الروح في الخبر اذا فارق الروح من البدن نودي
باب در ذکر روح در خبر است که چون مفارقت کند روح از بدن آواز داده شود

من السماء ثلث صيحات يا ابن ادم اتركت الدنيا ام الدنيا تركتك
از آسمان سه آوازها که ای ابن آدم آیا ترک کردی تو دنیا را یا دنیا ترک کرد ترا

اجمعت الدنيا ام الدنيا جمعتك اقبلت الدنيا ام الدنيا قبلتك
آیا جمع کردی تو دنیا را یا دنیا جمع کرد ترا آیا قبول کردی تو دنیا را یا دنیا قبول کرد ترا

واذا وضع على المغتسل نودي من السماء ثلث صيحات
و چون نهاده شود بر جای غسل آواز داده شود از آسمان سه آوازها

يا ابن ادم اين بدنك القوي فما اضعفك واين لسانك الفصيح
که ای پسر آدم کجاست بدن قوی تو پس چه چیز ضعیف کرد ترا و کجاست زبان فصیح تو

فما اسكتك واين اذنك السامع فما اصمك واين احباؤك
پس چه چیز خاموش ساخت ترا و کجاست گوشهای شنونده تو پس چه چیز ناشنوا کرد ترا و کجا شدند دوستان

فَمَنْ اَوْحَشَكَ وَاِذَا وُضِعَ فِي الْكَفَنِ نُوْدِيَ بِثَلٰثِ صَيْحَاتٍ يَّا ابْنَ اٰدَمَ

بس کرتر سایند ترا و چون نهاده شود در کفن آواز داده شود به ۳ آواز که ای پسر آدم

طُوْبٰى لَكَ اِنْ كَانَ مَاْوَاكَ الْجِنَانُ وَالْوَيْلُ لَكَ اِنْ كَانَ مَاْوَاكَ النِّيْرَانُ

خوشوقتی باد ترا اگر باشد جای تو جنتها و افسوس است ترا اگر باشد جای تو آتش

يَا ابْنَ اٰدَمَ طُوْبٰى لَكَ اِنْ كَانَ صَاحِبُكَ رِضْوَانَ اللّٰهِ وَالْوَيْلُ لَكَ اِنْ

ای پسر آدم خوشوقتی است ترا اگر باشد رفیق تو رضای خدای تعالی و افسوس است ترا اگر باشد

كَانَ صَاحِبُكَ سَخَطَ اللّٰهِ يَا ابْنَ اٰدَمَ قَدْ تَذْهَبُ اِلٰى سَفَرٍ طَوِيْلٍ بِغَيْرِ زَادٍ

رفیق تو خشم و ناخوشنودی خدای تعالی ای پسر آدم بتحقیق میروی بسوی سفر دراز بغیر توشه

وَّتَخْرُجُ مِنْ مَّنْزِلِكَ فَلَا تَرْجِعُ اِلَيْهِ اَبَدًا وَّتَصِيْرُ اِلٰى بَيْتِ الْاَهْوَالِ وَاِذَا

و بیرون میشوی از خانه خود پس باز نخواهی آمد بوی هرگز و میروی بسوی خانه خوفها و چون

وُضِعَ عَلَى الْجَنَازَةِ نُوْدِيَ بِثَلٰثِ صَيْحَاتٍ يَّا ابْنَ اٰدَمَ طُوْبٰى لَكَ اِنْ كَانَ

نهاده شود بر جنازه آواز داده شود به ۳ آوازها ای پسر آدم خوشوقتی است ترا اگر باشد

عَمَلُكَ خَيْرًا وَّالْوَيْلُ لَكَ اِنْ كَانَ عَمَلُكَ شَرًّا وَّطُوْبٰى لَكَ اِنْ كُنْتَ تَائِبًا

عمل تو نیک و افسوس ترا اگر باشد عمل تو بد و خوشوقتی است ترا اگر باشی تو توبه کننده

وَّصَاحِبُكَ رِضْوَانُ اللّٰهِ وَالْوَيْلُ لَكَ اِنْ كَانَ صَاحِبُكَ سَخَطُ اللّٰهِ

و باشد رفیق تو رضای خدای تعالی و عذاب است ترا اگر باشد رفیق تو ناخوشنودی خدای تعالی

وَاِذَا وُضِعَتْ لِلصَّلٰوةِ نُوْدِيَ بِثَلٰثِ صَيْحَاتٍ يَّا ابْنَ اٰدَمَ كُلُّ عَمَلٍ

و چون نهاده شود جنازه برای نماز آواز داده شود به ۳ آوازها ای پسر آدم هر عملی که کرده

عَمِلْتَهٗ تَرَاهُ فِيْ هٰذِهِ السَّاعَةِ فَاِنْ كَانَ عَمَلُكَ خَيْرًا تَرَاهُ خَيْرًا

خواهی دید آنرا درین ساعت پس اگر باشد عمل تو نیک یعنی جزا سه او نیک

وَاِنْ كَانَ عَمَلُكَ شَرًّا تَرَاهُ شَرًّا طُوْبٰى لَكَ اِنْ كُنْتَ اَصْلَحْتَ عُمْرَكَ

و اگر باشد عمل تو بد می بینی جزای او بد خوشوقتی است ترا اگر بوده که بصلاحیت گذرانیده عمر خود را

وَالْوَيْلُ لَكَ اِنْ كُنْتَ ضَيَّعْتَ عُمْرَكَ وَاِذَا وُضِعَتِ الْجَنَازَةُ عَلٰى

و عذاب است ترا اگر باشی که ضایع کرده عمر خود را و چون نهاده شود جنازه بر

شَفِيْرَةِ الْقَبْرِ نُوْدِيَ بِثَلٰثِ صَيْحَاتٍ يَا ابْنَ اٰدَمَ كُنْتَ عَلٰى ظَهْرِيْ ضَاحِكًا

بر کنارهٔ قبر آواز داده شود سه آواز که اے پسر آدم بودے تو بر پشت من خندان

وَصِرْتَ فِيْ بَطْنِيْ بَاكِيًا وَّكُنْتَ عَلٰى ظَهْرِيْ فَرِحًا وَّصِرْتَ فِيْ بَطْنِيْ

و گشتے تو در شکم من گریان و بودے تو بر پشت من شاد و گشتے تو در شکم من

حَزِيْنًا وَّكُنْتَ عَلٰى ظَهْرِيْ نَاطِقًا وَّصِرْتَ فِيْ بَطْنِيْ سَاكِتًا وَّاِذَا اَدْبَرَ

غمناک و بودے تو بر پشت من گویا و گشتے تو در شکم من خاموش و چون برگردند

النَّاسُ عَنْهُ يَقُوْلُ اللّٰهُ عَزَّ وَجَلَّ يَا عَبْدِيْ بَقِيْتَ وَحِيْدًا فَرِيْدًا وَّ

مردم از وے گوید خدائے عز وجل اے بندهٔ من باقی ماندی یگانه تنها و

تَرَكُوْكَ فِيْ ظُلْمَةِ الْقَبْرِ وَقَدْ عَصَيْتَنِيْ لِاَجْلِهِمْ فَاَنَا اَرْحَمُ عَلَيْكَ الْيَوْمَ رَحْمَةً

گذاشتند ترا در تاریکی گور و بتحقیق نافرمانی کردے مرا برائے ایشان پس من رحم کنم بر تو امروز رحمے که

يَتَعَجَّبُ مِنْهَا الْخَلَائِقُ وَاَنَا اَشْفَقُ عَلَيْكَ مِنَ الْوَالِدَةِ بِوَلَدِهَا بَابٌ

تعجب کنند ازان مخلوق و من مهربان ترم بر تو از مادر بر فرزند خود باب

فِيْ ذِكْرِ نِدَاءِ الْاَرْضِ وَالْقَبْرِ قَالَ اَنَسُ ابْنُ مَالِكٍ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ

در ذکر آواز کردن زمین و گور گفت انس بن مالک رضی الله تعالی عنه

اِنَّ الْاَرْضَ يُنَادِيْ كُلَّ يَوْمٍ بِعَشْرِ كَلِمَاتٍ يَقُوْلُ يَا ابْنَ اٰدَمَ تَسْعٰى عَلٰى

بتحقیق زمین آواز کند هر روز بده کلمات گوید اے پسر آدم سعی میکنی بر

ظَهْرِيْ وَمَصِيْرُكَ فِيْ بَطْنِيْ وَتَعْصِيْ عَلٰى ظَهْرِيْ وَتُعَذَّبُ فِيْ بَطْنِيْ

پشت من و بازگشت تو در شکم من است و نافرمانی میکنی بر پشت من و عذاب کرده میشوے در شکم من

وَتَضْحَكُ عَلٰى ظَهْرِيْ وَتَبْكِيْ فِيْ بَطْنِيْ وَتَاْكُلُ الْحَرَامَ عَلٰى ظَهْرِيْ وَتَاْكُلُ

و خنده میکنی بر پشت من و گریه میکنی بر پشت من و میخوری حرام بر پشت من و میخورند

الدُّوْدُ لَحْمَكَ فِيْ بَطْنِيْ وَتَفْرَحُ عَلٰى ظَهْرِيْ وَتَحْزَنُ فِيْ بَطْنِيْ وَتَسْمَنُ

کرمان گوشت ترا در شکم من و شادے میکنی بر پشت من و غمگین میشوے در شکم من و فربه میشوی

بِالْحَرَامِ عَلٰى ظَهْرِيْ وَتَذُوْبُ فِيْ بَطْنِيْ وَتَخْتَالُ عَلٰى ظَهْرِيْ

بحرام خوردن بر پشت من و گداخته شوے در شکم من و تکبر میکردے بر پشت من

تذل فی بطنی وتمشی سرورا علی ظهری وتقع حزینا فی بطنی وتمشی

ذلیل شوی در شکم من و میروی شادان بر پشت من و واقع شوی غمناک در شکم من و میروی

فی النور علی ظهری وتقع فی الظلمات فی بطنی وتمشی مع الجماعة علی

در روشنائی بر پشت من و واقع شوی در تاریکی در شکم من و میروی بجماعتی بر

ظهری وتقع وحیدا فی بطنی وفی الخبر ان القبر ینادی کل یوم

پشت من و واقع شوی تنها در شکم من و در خبر است که بتحقیق قبر آواز میکند هر روز

ثلث مرات بثلث کلمات یقول انا بیت الوحشة وانا بیت

سه بار بسه کلمات میگوید که من خانه تنهائی ام و من خانه

الظلمة وانا بیت الدود فماذا اعددت لی ویقال ان القبر ینادی

تاریکی ام و من خانه کرمان ام پس چه چیز آماده کردی برای من و گفته میشود که بتحقیق قبر آواز میکند

کل یوم خمس مرات یقول انا بیت الوحدة فاحمل مونسا وهو قراءة

هر روز بپنج بار گوید من خانه تنهائی ام پس بردار همراه خود رفیق را و او خواندن

القرآن وانا بیت الظلمة فاحمل سراجا وهو الصلوة فی اللیل وانا

قرآن است و من خانه تاریکی ام پس بردار همراه خود چراغ را و او نماز است در شب و من

بیت التراب فاحمل الی فراشا وهو العمل الصالح وانا بیت الافاعی

خانه خاکم پس بردار بسوی من فرش را و آن فرش عمل صالح است و من خانه ماران ام

والعقارب فاحمل الترياق وهو الصدقة بسم الله الرحمن الرحیم وامرار

و کژدمام پس بردار تریاق را و آن تریاق صدقه است و خواندن بسم الله الرحمن الرحیم و ریختن

الدموع وانا بیت سؤال منکر ونکیر فاکثر علی ظهری لا اله الا الله

اشکها است و من خانه سوال منکر و نکیرم پس بسیار بخوان بر پشت من کلمه لا اله الا الله

محمد رسول الله باب فی ذکر نداء الروح بعد الخروج وفی الخبر روی

محمد رسول الله باب در ذکر آواز کردن روح بعد از برآمدن آن و در خبر است روایت کرده

عن عائشة رضی الله عنها انها قالت کنت قاعدة متربعة فی

از عائشه رضی الله تعالی عنها که بتحقیق وی گفت بودم من نشسته چهار زانو در

البيت اذا جاء رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم فاردت ان اقوم له

خانه که در الوقت آمد رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم پس اراده کردم آنکه برخیزم برای او

كما كان عادتي عند مجيئه الي فقال اجلسي مكانك يا ام المؤمنين فقعدت

بود عادت من نزد آمدن وے بسوے من پس گفت آنحضرت بنشین بجاے خود ای مادر مومنان پس نشستم

فوضع رأسه في حجري ونام مستلقيا على قفاه فطلبت شيبه في لحيته

پس نهاد سر خود را در کنار من و خوابید بر پشت افتاده بر پشت خود پس می جستم موی سفید در ریش او

فرأيت فيها تسعة عشر شعرة بيضاء فتفكرت في نفسي فقلت انه يخرج

پس دیدم دران نوزده عدد موے سفید را پس فکر کردم در دل خود پس گفتم تحقیق آنحضرت بیرون خواهد رفت

من الدنيا ويبقى امته بلا نبي فبكيت حتى سال دمعي على خدي فتقاطرت

از دنیا و باقی ماند امت او بے پیغمبر پس گریه کردم تا ریخت اشک من بر رخساره من و قطره افتاده

منه على وجه النبي صلى الله عليه وآله وسلم فانتبه من النوم فقال ما الذي

ازان بر روے پیغمبر صلی الله علیه وآله وسلم پس بیدار شد از خواب و گفت چه چیز است

ابكاك يا ام المؤمنين فقصصت عليه القصة ثم قال يا ام المؤمنين اي

بگریه آورد ترا اے مادر مومنان پس قصه خواندم بر آنحضرت آن قصه را پس ازان فرمود کدام ای مادر مومنان

حال اشد على الميت فقلت الله ورسوله اعلم فقال بلى قولي انت فقلت

حال سخت تر است بر میت پس گفتم خدا بهتر داند و رسول او دانا تر اند پس گفت آرے بگو تو پس گفتم

لا يكون الحال اشد من وقت خروجه من داره بعد موته واولاده خلفه

نباشد حال سخت تر از وقت بر آمدن او از خانه وے میدوند اولاد او پس جنازه

ويقولون يا والداه ويا اماه ويقول الوالد واولداه واابناه فقال

میگویند که اے پدر ما وای مادر ما و میگوید پدر در مرگ پسر خود ای پسر من وای فرزند من پس فرمود آنحضرت

هذا شديد عليه وانه لاشد منه ثم قال اي حال اشد على الميت قلت

این سخت است بر وے و تحقیق سخت تر ازین است پس ازان فرمود کدام حال سخت تر است بر میت گفتم نباشد

لا يكون الحال اشد على الميت من ان يوضع في لحده ويهال عليه التراب و

حال سخت تر بر میت ازین که نهاده شود در لحد خود و ریخته شود بر وے خاک و

يرجع عنه أقرباؤه وأولاده وأحباؤه ويسلمونه إلى الله تعالى مع عمله

وباز گردند از وی اقربای وی و اولاد وی و دوستان وی و بسپارند او را بخدای تعالی با عمل وی

ثم قال النبي صلى الله عليه وآله وسلم يا أم المؤمنين هذا شديد عليه

پس ازان فرمود پیغمبر صلی الله علیه وآله وسلم که ای مادر مؤمنان این سخت است بر وی

وإنه لأشد منه ثم قال أي حال أشد على الميت قلت الله ورسوله

و بتحقیق سختی این است که بر آیینه سخت تر ازین هم هست پس ازان فرمود کدام حال سخت تر است بر

أعلم فقال اعلمي يا عائشة إن أشد الحال على الميت حين يدخل

دانا تر است پس فرمود بدان ای عائشه بتحقیق سخت ترست حال بر میت وقتیکه داخل شود

الغسال داره ليغسله ويخرج الثياب من بدنه ويخرج خاتم

غسل دهنده خانهٔ میت را تا غسل دهد و بیرون کند جامه ها را از بدن او و بیرون کند انگشتری

الشاب من أصابعه وينزع قميص العروس من بدنه ويرفع عمامة

جوان از انگشتان وی و بکنند قمیص عروس را از بدن او و بردارد دستار

الشيخ والفقيه والقاضي من رأسه فعند ذلك ينادي روحه

شیخ و فقیه و قاضی را از سر وی پس نزد این حال آواز کند روح او

حين يرى نفسه عاريا بصوت حزين يسمعه كل الخلائق إلا الثقلين

وقتیکه بیند بدن خود را برهنه باواز غمگین که بشنوند آنرا همه مخلوق مگر جن و انس

فينادي يا غسال بالله عليك أن تنزع ثيابي برفق فإني الآن

پس آواز کند که ای غسل دهنده قسم است بخدای تعالی بر تو اینکه برکنی جامه های مرا بنرمی پس بتحقیق من الحال

استرحت من مخالب ملك الموت فإذا أصب عليه الماء صاحت

آرام کردم از چنگل های ملک الموت پس چون ریزند بر وی آب آواز فریاد کند

الروح كذلك يقول يا غسال لا تجعل الماء حارا ولا باردا و

روح همچنین گوید ای غسل دهنده مکن آب را بسیار گرم و نه بسیار سرد

لا تصب علي الماء الحار ولا البارد فإن جسمي مجروح بنزع الروح

مریز بر من آب گرم و نه سرد را پس بتحقیق بدن من مجروح است بکشیدن روح

فاذا غسله يقول بالله عليك يا غسال لا تمسني بقوتك فان جسدي

پس چون غسل دهد او را گوید قسم باد بخدا تعالی بر تو ای شوینده سخت مکن مرا بقوت خود پس بتحقیق بدن من

مجروح بخروج الروح فاذا فرغ من غسله ووضعه في كفنه وشد

مجروح است به برآمدن روح پس چون فارغ شد از غسل دهنده او را در کفن و بسته شود

موضع قدميه ناداه بالله عليك يا غسال لا تشد الكفن على راسي

جای دو قدم وی آواز کند قسم بخدا تعالی باد بر تو ای غسل دهنده مبند کفن را بر سر من

حتى يرى وجهي اهلي واولادي واقربائي فان هذا آخر رؤيتي لهم فاني

تا ببیند روی مرا اهل من و اولاد من و اقربای من پس بتحقیق این آخر دیدار من است ایشان را

اليوم افارقهم ولا اراهم الى يوم القيمة واذا اخرجوا الميت من داره

امروز جدا شوم از ایشان و نه بینم ایشان را تا روز قیامت و چون بیرون کنند میت را از خانه وی

نادى بالله يا جماعتي لا تعجلوني حتى اودع داري واهلي ومالي ثم

آواز کند قسم بخدا باد شما ای جماعت من شتابی مکنید بمن تا که وداع کنم خانه خود را و اهل و مال خود را پس

ينادي بالله تركت امرأتي ارملة فعليكم ان لا تؤذوها و

آواز کند قسم بخدا گذاشتم زن خود را بیوه پس بر شما لازم باد اینکه ایذا ندهید او را و

اولادي يتيما فعليكم ان لا تؤذوهم فاني اليوم اخرج من داري ولا

گذاشتم اولاد خود را یتیم پس لازم است بر شما اینکه ایذا ندهید ایشان را پس بتحقیق من امروز بیرون کرده شوم از خانه خود و باز نگردم

ارجع اليهم ابدا فاذا حملوه على الجنازة يقول بالله يا جماعتي لا تعجلوني

بسوی ایشان گاهی پس چون بردارند او را بر جنازه بگوید قسم بخدا باد شما ای جماعت من شتابی مکنید بمن

حتى اسمع صوت اهلي واولادي واقربائي فاني اليوم اخرج واُفارقهم

تا که بشنوم آواز اهل خود و اولاد خود و اقربای خود پس بتحقیق من امروز بیرون کرده شوم و جدا شوم

الى يوم القيمة واذا وضع على سرير الجنازة وخطوا بها ثلث

از ایشان تا روز قیامت و چون نهاده شود بر تخت جنازه و قدم دگام روند بان جنازه سه گام

خطوات ينادي بصوت يسمعه كل شيء الا الثقلين يا

آواز دهد بآوازی که بشنود آنرا هر چیزی مگر جن و انس گوید ای

أحبائي ويا إخواني ويا أولادي لا تغرنكم الحيوة الدنيا كما غرتني ولا تلعب
دوستان من وای برادران من وای اولاد من مغرور نکند شمارا زندگی دنیا چنانکه مغرور کرد مرا و بازی نکند
بكم الدنيا كما لعبتني فاعتبروا يا أولي الأبصار لعلكم تفلحون
بشما دنیا چنانکه بازی کرد مرا پس عبرت گیرید اے صاحبان چشمان شاید که شما رستگار شوید پس
فإني خلفت ما جمعت لورثتي وأنتم تعيشون من ورائي ولا تحملون
بتحقیق من گذاشتم آنچه جمع کرده بودم برائے وارثان خود و شما عیش میکنید از پس من و نمی گردانید شما
من خطاياي شيئا والديان يحاسبني وأنتم تنسونني وتدعونني ثم
از گناهان من چیزیرا و خدایتعالے حساب کند بامن و شما فراموش میکنید مرا و میگذارید مرا در خاک پس
لا تبتغوني فإذا صلوا على الجنازة ورجع بعض أهله وأصدقائه
ازان طلب نخواهید کرد مرا پس چون نماز خوانند بر جنازه و رجوع کنند بعضے از اہل وے و آشنایان وے
من المصلين يقول بالله يا إخواني إني كنت أعلم أن الميت تنسى
از نماز گذارندگان گوید مرده قسم است بخدا ای برادران من بتحقیق هستم من میدانم آنکه بتحقیق مرده فراموش میشود
لكن لا تنسوني بهذه السرعة قبل أن دفنتموني فإذا
ولیکن فراموش نکنید مرا باین شتابی روانه شدید پیش از آنکه دفن کنید مرا پس چون
وضعوه في لحده يقول بالله يا ورثتي إني قد جمعت مالا كثيرا
نهند مرا در لحد او گوید قسم بخدا اے وارثان من که بتحقیق من جمع کرده بودم مال بسیار
في الدنيا وتركت لكم فلا تنسوني بكسرة خبزكم وعلمتكم القرآن
در دنیا و گذاشتم آنرا برائے شما پس فراموش نکنید مرا بپاره نان خود و آموختم شمارا قرآن
والأدب فلا تنسوني بدعائكم فإذا رجعوا بعد دفنه يقول يا إخواني
و ادب پس فراموش نکنید مرا بدعاے خود و چون باز آیند بعد از دفن او گوید اے اخوان من
إني كنت أعلم أن الميت أبرد من الزمهرير في قلوب الأحياء ولكن
بتحقیق من میدانم که مرده سرد تر است از زمهریر در دلها زندگان ولیکن
لا تنسوني بهذه السرعة وفي هذا حكي عن أبي قلابة أنه رأى
فراموش نکنید مرا باین شتابی و در این اثر حکایت کرده شد از ابی قلابه که بتحقیق وے دید

فِي الْمَنَامِ مَقْبَرَةً كَانَ قُبُوْرُهَا قَدِ انْشَقَّتْ وَخَرَجَ مِنْهَا اَمْوَاتُهَا وَقَعَدُوْا

در خواب یک مقبره که بودند قبرهاے او بتحقیق شق شده و بیرون برآمده بودند ازان مردگان اینها و نشسته بودند

عَلٰى شَفِيْرَةِ الْقُبُوْرِ وَكَانَ بَيْنَ يَدَيْ كُلِّ وَاحِدٍ مِّنْهُمْ طَبَقٌ مِّنْ نُوْرٍ وَرَاٰى

بر کنارهاے قبرها و بود پیش روے هر یک ازایشان طبقے از نور و دید

فِيْمَا بَيْنَهُمْ رَجُلًا مِّنْ جِيْرَانِهِمْ وَلَمْ يَرَ بَيْنَ يَدَيْهِ طَبَقًا مِّنْ نُوْرٍ فَسَاَلَهُ

قلابه در میان ایشان شخصے را از همسایگان ایشان و ندید پیش روے او طبقے از نور پس سوال کرد او را

وَقَالَ مَالِيْ لَا اَرٰى بَيْنَ يَدَيْكَ طَبَقَ النُّوْرِ فَقَالَ اِنَّ هٰؤُلَاءِ اَوْلَادًا

و گفت چیست مرا که نمی بینم پیش روے تو طبقے از نور پس گفت آن مرد که بتحقیق مر ایشان را اولاد

وَاَصْدِقَاءَ يَدْعُوْنَ لَهُمْ وَيَتَصَدَّقُوْنَ لِاَجْلِهِمْ وَهٰذَا النُّوْرُ مِمَّا

و آشنایان اند که دعا میکنند براے ایشان و صدقه میکنند براے ایشان و این نور از آنچیز است

بَعَثُوْا اِلَيْهِمْ وَكَانَ لِيْ اِبْنٌ غَيْرُ صَالِحٍ لَا يَدْعُوْ وَلَا يَتَصَدَّقُ لِاَجْلِيْ وَ

که فرستاده اند ایشان از دعا و صدقه و هست مرا پسرے ناصالح که دعا نمیکند و صدقه نمیدهد براے من و ازین

لِهٰذَا لَا نُوْرَ لِيْ وَاَنَا اَخْجَلُ بَيْنَ جِيْرَانِيْ فَلَمَّا انْتَبَهَ اَبُوْ قِلَابَةَ دَعَا ابْنَهٗ

جهت نیست نورے براے من و من شرمنده ام میان همسایه خود پس چون بیدار شد از خواب ابوقلابه خواند پسر

وَاَخْبَرَهٗ بِمَا رَاٰى فَقَالَ الْاِبْنُ اِنِّيْ قَدْ تُبْتُ عَلٰى يَدَيْكَ وَلَا اَرْجِعُ اِلٰى

آن مرده را و خبر کرد او را بآنچه دیده بود پس گفت پسر آن مرده بتحقیق من توبه کردم بر دست تو و باز نگردم سوے

مَا كُنْتُ عَلَيْهِ اَبَدًا وَّاَنَا لَا اَغْفُلُ مِنْهُ مَا كُنْتُ حَيًّا فَاشْتَغَلَ فِيْ

آنچه بودم بر آن هرگز و من غافل نشوم ازان یعنی از پدر و مادر مادامیکه زنده باشم پس مشغول شد آن پسر در

الطَّاعَاتِ وَالدُّعَاءِ لِاَبِيْهِ وَالصَّدَقَةِ لِاَجْلِهٖ فَلَمَّا مَضٰى عَلَيْهِ مُدَّةٌ رَاٰى

عبادات و دعا کردن براے پدر خود و صدقه دادن براے پدر خود پس چون گذشت بر وے مدتے دید

اَبُوْ قِلَابَةَ فِيْ مَنَامِهٖ ذٰلِكَ الْمَقْبَرَةَ عَلٰى حَالِهَا وَرَاٰى نُوْرًا اَضْوَءَ مِنَ

ابو قلابه در خواب خود آن مقبره را بر همان حال و دید نزد آن مرده نورے روشن تر از

الشَّمْسِ وَاَكْثَرَ مِنْ نُوْرِ اَصْحَابِهٖ فَقَالَ يَا اَبَا قِلَابَةَ جَزَاكَ اللّٰهُ تَعَالٰى

آفتاب و زیاده تر از نور یاران او پس گفت آن شخص اے ابو قلابه جزا دهد ترا خداے تعالی

عَنِّيْ خَيْرًا فَبِقَوْلِكَ نَجَوْتُ مِنَ النِّيْرَانِ وَنَجَا لِهِ الْجِيْرَانُ وَفِي الْخَبَرِ اَنَّ

از من چیزرا بگفتن تو بفرزندم خلاص شدم از آتش واز شهر مندگی همسایگان و در خبر است که بتحقیق

مَلَكَ الْمَوْتِ دَخَلَ عَلٰى رَجُلٍ بِالْاِسْكَنْدَرِيَّةِ فَقَالَ لَهُ الرَّجُلُ مَنْ اَنْتَ فَقَالَ اَنَا

ملک الموت داخل شد بر شخصے در اسکندریه پس گفت اورا آن شخص کیستی تو پس گفت من

اَنَا مَلَكُ الْمَوْتِ فَاِذَا هُوَ يَرْتَعِدُ فَرَائِصُهُ هِيَ لِلَّحْمِ الَّتِيْ بَيْنَ الْجَنْبِ وَالْكَتِفِ

ملک الموتم پس ناگهان لرزید گوشت پهلو و شانه آن شخص این فرایص آن گوشت است که در میان پهلو و شانه است

فَقَالَ لَهُ مَلَكُ الْمَوْتِ مَا هٰذَا الَّذِيْ اَرٰى مِنْكَ قَالَ خَوْفًا مِنَ النَّارِ فَقَالَ

پس گفت اورا ملک الموت چیست این لرزیدن که می بینم از تو گفت آن شخص که میلرزم برای ترسیدن از آتش پس گفت

مَلَكُ الْمَوْتِ اَكْتُبُ لَكَ كِتَابًا حَتّٰى تَنْجُوَ مِنَ النَّارِ بِهِ قَالَ بَلٰى فَدَعَا

ملک الموت بنویسم برای تو خطے تا خلاص شوی از آتش بآن گفت آن شخص آرے پس خواست

مَلَكُ الْمَوْتِ بِصَحِيْفَةٍ وَكَتَبَ فِيْهَا بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ وَقَالَ

ملک الموت ورقے و نوشت در آن بسم الله الرحمن الرحیم و گفت

هٰذَا بَرَاءَةٌ مِنَ النَّارِ وَفِي الْخَبَرِ سَمِعَ رَجُلٌ عَارِفٌ مِنْ رَجُلٍ

این نجات است از آتش و در خبر است که شنید شخصے عارفے از شخصے

يَقْرَأُ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ فَصَاحَ فَقَالَ اِذَا كَانَ

که میخواند بسم الله الرحمن الرحیم را پس فریاد کرد آن عارف پس گفت هرگاه که باشد

اِسْمُ الْحَبِيْبِ هٰذَا فَكَيْفَ رُؤْيَتُهُ ثُمَّ قَالَ اِنَّ النَّاسَ يَقُوْلُوْنَ

نام محبوب اینچنین شیرین پس چگونه خواهد بود دیدن محبوب پس از آن گفت بتحقیق مردم میگویند

اِنَّ الدُّنْيَا مَعَ مَلَكِ الْمَوْتِ لَا تُسَاوِيْ بِدَانِقٍ وَاَنَا اَقُوْلُ اِنَّ

که دنیا با ملک الموت برابر نیست و نمی ارزد بیک تیسیزی و من میگویم که بتحقیق دنیا

الدُّنْيَا بِلَا مَلَكِ الْمَوْتِ لَا تُسَاوِيْ بِدَانِقٍ لِاَنَّ مَلَكَ الْمَوْتِ يُوْصِلُ

دنیا بغیر از ملک الموت نمی ارزد به تیسیزی زیرا که ملک الموت میرساند

الْحَبِيْبَ اِلَى الْحَبِيْبِ بَابٌ فِيْ ذِكْرِ الْمُصِيْبَةِ وَالنَّوْحِ

حبیب را بسوے محبوب باب در ذکر مصیبت و گریستن

على الميت روى في الخبر ان من اصيب بمصيبة فخرق ثوبا او ضرب صدرا

بر مرده روایت شده در خبر که بتحقیق کسیکه رسید او را مصیبت پس او پاره کرد جامه را یا زد سینه

فكانما اخذ الرمح وحارب ربه وروى عن النبي صلى الله عليه وآله

پس گویا که بتحقیق گرفت او نیزه را و جنگ کرد با رب خود و روایت شده از پیغمبر صلی الله علیه وآله

وسلم انه قال من سود بابا عند المصيبة او ثيابا او حرق ثوبا

وسلم که بتحقیق فرموده کسیکه سیاه کرد دروازه را نزد رسیدن مصیبت یا سیاه کرد جامه یا پاره کرد جامه را

او خرب دكانا او كسر شجرة او نتف شعرة بنى الله تعالى له بكل

یا خراب کرد دکان را یا شکست درخت را یا برکند موی را بنیاد سازد خدای تعالی برای او در عوض

شعرة وورق بيتا في النار وكانما اشرك بالله واراق دم سبعين

بعوض هر موی و ورق خانه در آتش و گویا که بتحقیق شرک آورده بخدای تعالی و ریخت خون هفتاد پیغمبر را

نبيا ولا يقبل الله منه صرفا ولا عدلا ولا صدقة ولا دعاء ما

پیغمبر را و قبول نکند خدا از وی نفل را و نه فرض را و نه صدقه را و نه دعا را

دام ذلك السواد على بابه وثيابه وضيق الله قبره وشدد

مادامی که باشد آن سیاهی بر دروازه وی و جامهای وی و تنگ گرداند خدای تعالی قبر وی را و سخت گرداند

عليه حسابه ولعنه كل شيء وكل ملك ما بين السماء والارض

بر وی حساب وی را و لعنت کند بر وی هر چیز و هر فرشته که در میان آسمان و زمین است

وكتب عليه الف خطيئة وقام من قبره عريانا ومن خرق على

و نوشته شود بر وی هزار گناه و بر خیزد از قبر خود برهنه و کسیکه پاره کرد بر

مصيبة جيبه خرق الله دينه ومن لطم خده او خدش وجهه

مصیبت گریبان خود را پاره کند خدای تعالی دین او را و کسیکه زد رخسارهای خود را یا خراشید روی خود را

حرم الله تعالى عليه النظر الى وجهه الكريم وفي الخبر اذا مات ابن آدم

حرام کند خدای تعالی بر وی نظر کردن بسوی روی بزرگ او تعالی و در خبر است که چون بمیرد فرزند آدم

واجتمعت الصياح في داره ويقوم ملك الموت على باب

جمع شود گریه ها در خانهای او و استاده شود ملک الموت بر دروازه

دارة ويقول ما هذه الصياح فوالله ما نقصت من احد منكم

کاه وی و گوید چیست این آوازها پس قسم است بخدا کم نکردم من یکی از شما

عمرا فلا رزقا وما ظلمت على احد منكم فان كان صياحكم مني فاني

عمر او را و نه رزق آو را و ظلم نکردم بر یکی از شما پس اگر باشد آواز گریه های شما از جهت من پس بتحقیق

عبد مامور وان كان من الميت فهو مقهور وان كان من الله تعالى

بنده امر کرده شده ام و اگر باشد گریه های شما از جهت مرده پس وی عاجز مقهور است و اگر باشد بنا رضا مندی از قضای خدا

فانتم كفرون بالله فوالله ان لي فيكم عودا ثم عودا حتى لا يبقى

پس شما کافر اید بخدا تعالی پس قسم است بخدا که بتحقیق مرا در شما باز آمدن است پس باز آمدن تا آنکه باقی نماند

منكم احد قال الفقيه النوح حرام ولا باس بالبكاء على الميت

از شما یکی گفت فقیه یعنی عالم جفته که با آواز گریه کردن حرام است و باکی نیست بلا آواز گریستن بر مرده

والصبر افضل فان الله تعالى قال انما يوفى الصابرون اجرهم

و صبر کردن افضل است پس بتحقیق خدا تعالی فرموده جز این نیست که تمام داده شوند صبر کنندگان اجر ایشان را

بغير حساب وروى عن النبي صلى الله عليه واله وسلم انه قال النائحة

بغیر حساب روایت کرده شد از پیغمبر صلی الله علیه وآله وسلم که بتحقیق فرموده زنی با آواز گریه کننده و کسیکه

ومن حولها ومن يعينها ومستمعها فعليهن لعنة الله والملئكة والناس

اردگرد است و کسیکه مدد کند با وی و شنونده وی پس بر ایشان باد لعنت خدا تعالی و فرشتگان و مردم

اجمعين ويقال لما مات حسن ابن علي سلام الله على نبينا وعليهما

همه ایشان و گفته میشود که چون فوت شد حسن پسر علی سلام خدا باد بر پیغمبر ما و بر ایشان

اعتكفت امراته على قبره سنة واحدة فلما كان راس الحول رفعت

معتکف شد زوجه وی بر گور او یک سال تمام پس چون تمام شد آن سال و آمد سال دوم برداشت

الفسطاط فسمعت صوتا من جانب القبر هل وجدت ما فقدت

خیمه را پس شنید آن زن آوازی از طرف آن قبر که آیا یافتی آنچه گم کردی

وروي عن رسول الله صلى الله عليه واله وسلم انه لما مات ابنه

و روایت کرده شد از رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم که بتحقیق چون وفات یافت پسر او

إِبْرَاهِيمُ الْمَعْصُومُ عَلَيْهِ السَّلَامُ دَمَعَتْ عَيْنَاهُ فَقَالَ لَهُ عَبْدُ

ابراہیم معصوم باد بر وی سلام اشک ریخت دو چشم آنحضرت پس گفت او را عبد

الرَّحْمٰنِ ابْنُ عَوْفٍ يَا رَسُولَ اللهِ أَلَيْسَ هٰذَا قَدْ نَهَيْتَنَا عَنِ الْبُكَاءِ فَقَالَ

الرحمن پسر عوف ای رسول خدا آیا نیست اینکه بتحقیق منع کردی ما را از گریستن پس فرمود

إِنَّمَا نَهَيْتُكُمْ عَنْ صَوْتَيْنِ فَاجِرَيْنِ وَعَنْ فِعْلَيْنِ أَحْمَقَيْنِ صَوْتِ

جز این نیست که منع کردم شما را از دو آواز گناه و از دو کار احمقانه یک آواز

النِّيَاحَةِ وَصَوْتِ الْغِنَاءِ وَعَنْ خَدْشِ الْوُجُوهِ وَشَقِّ الْجُيُوبِ وَلٰكِنْ

گریستن بر مرده و دیگر آواز سرود و از خراشیدن رویها و پاره کردن گریبانها و لیکن

هٰذِهِ رَحْمَةٌ جَعَلَهَا اللهُ فِي قُلُوبِ الرُّحَمَاءِ ثُمَّ قَالَ الْقَلْبُ يَحْزَنُ وَالْعَيْنُ

این گریه یه آواز رحمت است که گرداینده است آنرا خدا تعالی در دل رحم کنندگان بعد از آن فرمود دل غمگین شود

تَدْمَعُ بِفِرَاقِكَ يَا إِبْرَاهِيمُ وَرَوَى وَهْبُ ابْنُ كَيْسَانَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

اشک میریزد بجدائی تو ای ابراہیم روایت کرد وہب بن کیسان از ابی ہریرہ رض

أَنَّ أَبَا حَفْصٍ رض رَأَى امْرَأَةً تَبْكِي عَلَى الْمَيِّتِ فَنَهَاهَا وَقَالَ لَا تَبْكِينَ

که بتحقیق حضرت عمر رض دید زنی را که میگریست بر میت پس منع کرد او را و گفت ای زن گریه مکن

فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ دَعْهَا يَا أَبَا حَفْصٍ فَإِنَّ الْعَيْنَ

پس فرمود پیغمبر صلی الله علیه و آله وسلم بگذار او را ای عمر رض پس بتحقیق چشم

بَاكِيَةٌ وَالنَّفْسُ مُصَابَةٌ وَالْعَهْدُ حَدِيثٌ بَابٌ فِي ذِكْرِ الصَّبْرِ عِنْدَ

گریه کننده است و نفس مصیبت رسیده است و زمانه مصیبت جدید و تازه است باب در ذکر صبر نزد رسیدن

الْمُصِيبَةِ رُوِيَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رض أَنَّهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ

مصیبت روایت کرده شد از ابن عباس رض که بتحقیق گفت ابن عباس که فرمود رسول الله صلی الله

عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ أَوَّلُ مَا كَتَبَ الْقَلَمُ فِي اللَّوْحِ الْمَحْفُوظِ بِأَمْرِ اللهِ تَعَالَى

علیه و آله وسلم اول آنچه نوشته است قلم در لوح محفوظ بامر خدا تعالی

إِنِّي أَنَا اللهُ لَا إِلٰهَ إِلَّا أَنَا وَمُحَمَّدٌ عَبْدِي وَرَسُولِي وَخَيْرُ خَلْقِي مَنْ

این است که من بتحقیق خدا ام نیست خدا غیر از من محمد بنده من است و فرستاده من است و بهترین مخلوق من است

يَسْتَسْلِمْ لِقَضَائِي وَصَبَرَ عَلَى بَلَائِي وَشَكَرَ عَلَى نَعْمَائِي أَكْتُبُهُ صِدِّيقًا وَ

گردن نهاد بر قضای من و صبر کرد بر بلای من و شکر کرد بر نعمتهای من بنویسیم او را صدیق ایمان

أَبْعَثُهُ مَعَ الصِّدِّيقِينَ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وَمَنْ لَمْ يَسْتَسْلِمْ لِقَضَائِي وَلَمْ يَصْبِرْ

برانگیزم او را با صدیقان روز قیامت و کسیکه گردن ننهاد برای قضای من

عَلَى بَلَائِي وَلَمْ يَشْكُرْ عَلَى نَعْمَائِي فَلْيَخْرُجْ مِنْ تَحْتِ سَمَائِي وَلْيَطْلُبْ رَبًّا سِوَائِي

و صبر نکرد بر بلای من و شکر نکرد بر نعمتهای من پس باید که بیرون رود از زیر آسمان من و باید که طلب کند خدا را غیر از من

قَالَ الْفَقِيهُ رَحِمَهُ اللّٰهُ تَعَالَى الصَّبْرُ عَلَى الْبَلَاءِ وَذِكْرُ

گفت عالم فقیه رحمت کناد او را خدا تعالی که صبر کردن بر بلا و یاد کردن

اللّٰهِ عِنْدَ الْمَصَائِبِ مِمَّا يَجِبُ عَلَى الْإِنْسَانِ لِأَنَّهُ إِذَا ذَكَرَ اللّٰهَ تَعَالَى فِي تِلْكَ

خدا تعالی وقت مصیبتها از آن چیزها است که واجب است بر آدمی زیرا که تحقیق چون یاد کرد خدا تعالی را در آن

الْمَكَانِ كَانَ رِضًا مِنْهُ لِقَضَاءِ اللّٰهِ تَعَالَى وَرَغْمًا لِلشَّيْطَانِ قَالَ

مکان مصیبت باشد رضامندی از وی برای قضای خدا تعالی و خجل کردن و خاک آلوده کردن شیطان را گفت

عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ كَرَّمَ اللّٰهُ تَعَالَى وَجْهَهُ الصَّبْرُ عَلَى ثَلَاثَةِ أَوْجُهٍ صَبْرٌ عَلَى

حضرت علی بن ابی طالب کرم گرداند خدا تعالی روی او را که صبر بر سه وجه است یک صبر کردن بر

الطَّاعَةِ وَصَبْرٌ عَلَى الْمُصِيبَةِ وَصَبْرٌ عَلَى الْبَلَاءِ فَمَنْ صَبَرَ عَلَى الطَّاعَةِ

طاعت است و یک صبر کردن بر مصیبت است و یک صبر کردن بر بلا است پس کسیکه صبر کرد بر عبادت

أَعْطَاهُ اللّٰهُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ ثَلٰثَ مِائَةِ دَرَجَةٍ مَا بَيْنَ كُلِّ دَرَجَتَيْنِ

عطا کند او را خدا تعالی روز قیامت سه صد درجه در میان هر دو درجه

كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ صَبَرَ عَلَى الْمُصِيبَةِ أَعْطَاهُ اللّٰهُ

چنانکه فرق در میان آسمان و زمین باشد و کسیکه صبر کرد بر مصیبت عطا کند او را خدا تعالی

يَوْمَ الْقِيٰمَةِ سِتَّمِائَةِ دَرَجَةٍ مَا بَيْنَ كُلِّ دَرَجَتَيْنِ كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ

بروز قیامت ششصد درجه فرق در میان هر دو درجه مانند فرق آسمان

وَالْأَرْضِ وَمَنْ صَبَرَ عَلَى الْبَلَاءِ أَعْطَاهُ اللّٰهُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ

و زمین باشد و کسیکه صبر کرد بر بلا عطا کند او را خدا تعالی بروز قیامت

تِسعمائةِ درجةٍ مَا بين كلِّ درجتين كما بين العرش والثرى بابٌ

نهصد درجه جدا است هر دو درجه مانند فرق عرش و زیر زمین است باب

فِي ذِكرِ خروجِ الرُّوحِ مِنَ البَدَنِ وَفِي الخبرِ اِذا وقعَ العبدُ فِي النَّزعِ

در ذکر بر آمدن روح از بدن و در خبر است که چون واقع شود بنده در حالت نزع

وحُبِسَ لِسانُه يدخلُ عليه خمسةُ املاكٍ فَجاءَ الاوّلُ فيقولُ السّلامُ

و بند شود زبان او در آیند بر وے پنج فرشتگان پس آید اول آنها و گوید سلام باد

عليكَ يا عبدَ اللهِ اَنا مُوَكَّلٌ بِاَرزاقِكَ فطلبتُ فِي الارضِ شرقاً و

بر تو اے بندهٔ خدا من مسلط بودم بر رزقهاے تو پس طلب کردم در زمین تا مشرق و

غرباً فما وجدتُ مِن رِزقِكَ لقمةً حتّى دخلتُ السّاعةَ ثمّ يدخلُ

مغرب پس نیافتم از رزقهاے تو یک لقمه را تا آنکه داخل شوم بر تو درین ساعت پس اندر آید

الثّانِي ويقولُ السّلامُ عليكَ يا عبدَ اللهِ اَنا مُوَكَّلٌ بِشَرابِكَ مِنَ

بر وے فرشته دوم و گوید سلام باد بر تو اے بندهٔ خدا من مسلط بودم بر نوشیدن تو از

الماءِ وغيرِه فطلبتُ فِي الارضِ شرقاً وغرباً فما وجدتُ لكَ شَربةً

آب و غیر آن پس جستم در زمین تا مشرق و مغرب پس نیافتم براے تو یک شربتی

مِنَ الماءِ وغيرِه حتّى دخلتُ السّاعةَ ثمّ يدخلُ الثّالثُ فيقولُ

از آب و غیر آن تا که داخل شدم بر تو درین ساعت پس از آن داخل شود برو فرشته سوم پس گوید

السّلامُ عليكَ يا عبدَ اللهِ انا مُوَكَّلٌ بِاَقدامِكَ فطلبتُ شرقاً وغرباً

سلام باد بر تو اے بندهٔ خدا من مسلط ام بر قدمهاے تو پس جستم در مشرق و مغرب

فما وجدتُ قدماً مِن اَقدامِكَ ثمّ يدخلُ الرّابعُ فيقولُ السّلامُ

پس نیافتم براے تو جاے قدمی از قدمهاے تو پس از آن در آید فرشته چهارم پس گوید سلام باد

عليكَ يا عبدَ اللهِ انا مُوَكَّلٌ بِاَنفاسِكَ فطلبتُ شرقاً وغرباً فما

بر تو اے بندهٔ خدا من مسلط ام بر نفسهاے تو پس جستم تا مشرق و مغرب پس

وجدتُ لكَ نفساً واحداً مِن اَنفاسِكَ حتّى دخلتُ السّاعةَ ثمّ

نیافتم مر ترا یک نفسی از نفسهاے تو تا آنکه در آمدم درین ساعت پس از آن

يدخل الخامس فيقول السلام عليك يا عبد الله انا موكل باجالك

داخل شود فرشته پنجم پس گوید سلام باد بر تو اے بندۂ خدا من مسلطم باجلهاے تو

واعمارك فطلبت شرقا وغربا فما وجدت لك ساعة من عمرك

وعمرهاے تو پس طلب کردم در مشرق و مغرب پس نیافتم براے تو یک ساعتے از عمر تو

ثم يدخل عليه كراما كاتبين فيقولان السلام عليك يا عبد الله

پس ازان داخل میشود بروے دو فرشته کراما کاتبین پس گویند سلام باد بر تو اے بندۂ خدا

انا موكلان بحسناتك وسيئاتك وطلبناهما شرقا وغربا فما وجدنا

ما هر دو مسلطایم بر نیکیهاے تو و بدیهاے تو و طلب کردیم آنهارا در مشرق و مغرب پس نیافتیم

من حسناتك وسيئاتك شيئا فيخرجان له صحيفة سوداء و

از نیکیهاے تو و بدیهاے تو چیزیرا پس بیرون آرند براے او ورقی سیاه

يعرضان عليه ويقولان له انظر في ذلك فعند ذلك يسيل

ظاهر کنند آنرا بروے و گویند مرا او را نظر کن درین ورق پس نزد آنوقت جارے شود

عرقه ثم ينظر يمينا وشمالا من خوف قراءة الصحيفة ثم ينصرف

عرق او پس ازان نظر کند بطرف راست و چپ از خوف خواندن آن ورق اعمالنامه پس ازان بر میگردند

الملكان يعني كراما كاتبين فيدخل ملك الموت عليه وعن

ان دو فرشته یعنی کراما کاتبین پس داخل میشود ملک الموت بروے و از

يمينه ملئكة الرحمة وعن يساره ملئكة العذاب ومنهم من

جانب راست او فرشتگان رحمت باشد و از جانب چپ او فرشتگان عذاب باشند بعضی ازایشان کسے باشد

يجذب الروح جذبا ومنهم من ينزع الروح نزعا ومنهم من ينشط

که بکشند روح را کشیدن بعضی ازایشان کسے باشد که میکنند روح را و بعضے ازایشان آنانند که بکشاید

الروح نشطا فاذا بلغت الروح الحلقوم فحينئذ يأخذ ملك

برے آرند روح را پس چون رسد روح بحلقوم پس درینوقت متصل کنند او را ملک

الموت وان كان من اهل السعادة تؤدى الى ملئكة الرحمة وان

الموت پس اگر باشد از اهل سعادت او را داده شود فرشتگان رحمت را و اگر

كان من اهل الشقاوة نودي الى ملئكة العذاب فاخذت الملئكة

باشد از اهل بد بختی آواز کرده شود بفرشتگان عذاب پس بگیرند آن فرشتگان

الروح وتعرج به ثم ان كان من اهل السعادة يقول الله عز

روح را و بالا روند آن فرشتگان بان روح پس ازان اگر باشد از اهل نیکبختی فرماید خدای تعالی عز

وجل ارجعوه الى بدنه حتى ما يكون من جسده ثم يهبط

وجل باز گردانید این روح را بسوی بدن وے تا به بیند آنچه باشد از حال بدن او پس ازان فرود آیند

الملئكة والروح معهم فيضعونه وسط الدار فينظر من يحزن عليه

فرشتگان و روح باشد با ایشان پس بنهند روح را در میان خانه پس نظر کند کسیکه غم خورد برای

ومن لا يحزن وهو لا يطيق الكلام ثم يشيع الجنازة الى القبر فالله

وکسیکه غم نمیخورد برای وے و آن روح طاقت کلام ندارد پس ازان بدرقه کنند مردم جنازه او را بسوی قبر پس خدای

عز وجل يعيد الروح في جسده واختلفت الروايات فيه فقال

عز وجل باز گرداند روح را در بدن او و مختلف شده اند روایتهائے درین پس گفتند

بعضهم يدخل الروح في جسده كما كان في الدنيا ويجلس ويسأل

بعضے از ایشان که داخل میشود روح در بدن او چنانکه بود در دنیا و نشیند در قبر و سوال کرده شود

وقال بعضهم يدخل الروح في جسده والباقي غير معلوم وقال

و گفتند بعضے از ایشان که داخل میشود روح در بدن او و باقی احوال در قبر غیر معلوم است و گفتند

بعضهم يكون السؤال للروح دون الجسد وقال بعضهم يدخل الروح

بعضے از ایشان که می باشد سوال برای روح فقط نه برای بدن و گفتند بعضے از ایشان که داخل میشود روح

في جسده الى صدره وقال بعضهم يكون الروح بين جسده وكفنه

در بدن او تا سینه او فقط و گفتند بعضے از ایشان که می باشد روح درمیان بدن او و کفن او

ففي كل ذلك جاءت الآثار منه صلى الله تعالى عليه وآله وسلم و

پس در هر قولے ازین اقوال مذکوره آمده اند احادیث از آنحضرت صلے الله تعالی علیه واله وسلم و

الصحيح عند اهل العلم ان يقر العبد بعذاب القبر ولا يشتغل

قول صحیح نزد اهل علم اینکه اقرار کند بنده بعذاب قبر و مشغول نشود

بكيفيته قال الفقيه من اراد ان ينجو من عذاب القبر فعليه ان

كيفيت آن گفته است فقيه كسيكه اراده دارد اينكه خلاص شود از عذاب قبر پس برو است اينكه

يلازمه باربعة اشياء ويجتنب عن اربعة اشياء اما الاربعة

لازم گيرد برخود چهار چيز را واجتناب كند از چهار چيز اما آن چهار چيز

التي يلازمها في عمره فمحافظة الصلوة والصدقة وقراءة القرآن

كه لازم گيرد آنرا در عمر خود پس محافظت است بر نماز خواندن وصدقه دادن وخواندن قرآن

وكثرة التسبيح فان هذه الاشياء تضيئ القبر وتوسعه واما الاربعة التي

وبسيار گفتن تسبيح پس بتحقيق اين چيزها روشن ميكند قبر را وفراخ ميكنند آنرا واما آن چهار

يجتنب عنها فالكذب والغيبة والنميمة والبول وقد قال صلى الله عليه

را اجتناب كند از آن پس دروغ گفتن وغيبت كردن وسخن چينى كردن واز بول اجتناب كردن بتحقيق فرموده حضرت

وآله وسلم استنزهوا من البول فان عامة عذاب القبر

وآله وسلم اجتناب كنيد وپاك داريد خود را از بول پس بتحقيق اكثر عذاب قبر

منه ثم يهبط الملكان الغليظان الاسودان الازرقان

از آن پس از آن فرود آيند دو فرشته سخت دل سياه رنگ سبز چشمان

اصواتهما كالرعد العاصف وابصارهما كالبرق الخاطف يخرقان

كه آواز آنها مانند رعد سخت آواز باشد وچشمهاى ايشان مانند برق خيره كننده بيناى ... شكافند

الارض بمخاليبهما وهما منكر ونكير فيزعجانه ويقعدانه ويقولان

زمين را بچنگالهاى خود وايشان منكر ونكيراند پس بجنبانند وبرخيزانند ايشان مرده را وبنشانند او را وگويند

له من ربك ومن نبيك وما دينك فان كان من اهل السعادة

او را كيست رب تو وكيست پيغمبر تو وچيست دين تو پس اگر باشد آن مرده از اهل نيكبختى

يقول ربي الله الاحد ونبيي محمد وديني الاسلام فيقولان له

گويد كه رب من الله واحد است وپيغمبر من محمد است ودين من اسلام است پس گويند منكر ونكير او را

نم كنومة العروس الذي لا يوقظه الا احب اهله ويفسحان

خواب كن مانند خواب كردن عروس كه بيدار نكند او را مگر دوستترين اهل او وكشاده كنند منكر ونكير

لَهُ فِي قَبْرِهِ كُوَّةٌ عِنْدَ رَأْسِهِ فَيَنْظُرُ مِنْهَا إِلَى مَنْزِلِهِ وَمَقْعَدِهِ فِي

برای او در قبر او یک سوراخے نزد سر او پس نظر کند از آن سوراخ بسوی منزل خود و جای نشستن خود در

الْجَنَّةِ حِينَ يَبْعَثُهُ اللهُ تَعَالَى مِنْ مَضْجَعِهِ ذٰلِكَ ثُمَّ يَخْرُجُ الْمَلَكَانِ

بهشت وقتیکه برانگیزاند او را خدا تعالے از خوابگاه او یعنی آن قبر پس از آن بر آیند دو فرشته از

مِنْ قَبْرِهِ مَعَ الرُّوحِ وَيُجْعَلُ فِي قَنَادِيلَ مُعَلَّقَةٍ بِالْعَرْشِ وَرُوِيَ عَنْ

قبر او با روح و گردانیده شود آن روح در قندیلهائیکه آویزانیده اند به عرش و روایت است از

أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

ابی هریره رض که بتحقیق گفت فرمود رسول خدا صلے الله تعالے علیه و آله وسلم

يَقُولُ اللهُ تَعَالَى لَا أُخْرِجُ عَبْدًا مِنْ عِبَادِي مِنَ الدُّنْيَا وَأَنَا أُرِيدُ

که میفرماید خدا تعالے بیرون نمیبرم هیچ بنده را از بندگان خود از دنیا در حالیکه من اراده کنم اینکه

أَنْ أَغْفِرَ لَهُ إِلَّا قَضَيْتُ مِنْهُ كُلَّ سَيِّئَةٍ عَمِلَهَا بِسَقَمٍ فِي جَسَدِهِ أَوْ ضِيقٍ

بیامرزم او را مگر اینکه بتقض کنم از او هر بدی را که عمل کرده بآن باو دن بیماری در بدن او یا تنگی

فِي مَعَاشِهِ أَوْ بِمَا يُصِيبُهُ مِنْ غَمٍّ فَإِنْ بَقِيَ عَلَيْهِ شَيْءٌ مِنْ سَيِّئَاتِهِ

در معیشت او یا بچه که میرسد او را از غم پس اگر باقی ماند بر او چیزے از گناهان او

شَدَّدْتُ عَلَيْهِ عِنْدَ الْمَوْتِ حَتَّى يَلْقَانِي وَلَا سَيِّئَةَ عَلَيْهِ وَعِزَّتِي

سختے کنم بر و نزدیک مردن تا آنکه ملاقات کند با من و نباشد گناهے بر و و قسم است بعزت من

وَجَلَالِي لَا أُخْرِجُ عَبْدًا مِنْ عِبَادِي مِنَ الدُّنْيَا وَأَنَا أُرِيدُ أَنْ لَا أَغْفِرَ

و بزرگی من که بیرون نبرم بنده را از بندگان خود از دنیا و حالانکه من اراده دارم اینکه نیامرزم

لَهُ إِلَّا وَفَّيْتُ مِنْهُ كُلَّ حَسَنَةٍ عَمِلَهَا بِصِحَّةٍ فِي جَسَدِهِ أَوْ فَرَحٍ

او را مگر اینکه گرفته می باشد از و هر نیکے که کرده است آنرا بیاسفی در شتن صحت در بدن او یا بشادی

يُصِيبُهُ أَوْ سَعَةٍ فِي رِزْقِهِ فَإِنْ بَقِيَ مِنْ حَسَنَاتِهِ شَيْءٌ هَوَّنْتُ

که میرسد او را یا بفراخی در رزق او پس اگر باقی ماند بر وے از نیکیهاے او چیزے آسان کنم

عَلَيْهِ عِنْدَ الْمَوْتِ حَتَّى يَلْقَانِي وَلَا حَسَنَةَ لَهُ قَالَ الْأَسْوَدُ كُنَّا عِنْدَ

بر وے نزد مردن تا آنکه ملاقات کند با من و نباشد مر او را هیچ نیکے گفت اسود بودیم ما نزد

عَائِشَةَ اِذْ اَسْقَطَ فُسْطَاطٌ عَلٰی اِنْسَانٍ فَضَحِکُوْا فَقَالَتْ عَائِشَةُ رض

عائشہ رض کہ در آنوقت افتاد یک خیمہ بر شخصے پس خندہ کردند حاضرین پس فرمود عائشہ رض

سَمِعْتُ عَنْ رَسُوْلِ اللّٰہِ صَلَّی اللّٰہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّمَ اَنَّہٗ قَالَ مَا مِنْ مُؤْمِنٍ

کہ شنیدم از رسول خدا صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم کہ بتحقیق آنحضرت فرمود نیست

یُشَاکُ لَہٗ شَوْکَۃً اِلَّا رَفَعَ اللّٰہُ بِہَا حَسَنَۃً وَّحَطَّ عَنْہُ بِہَا سَیِّئَۃً وَ

کہ خار خلیدہ شود او را خار سے مگر کہ بردارد خدا تعالے براو بسبب خلیدن آن خار درجہ یک حسنہ و فرود آرد

قَدْ قِیْلَ لَا خَیْرَ فِیْ بَدَنٍ لَا یُصِیْبُہُ الْاَسْقَامُ وَلَا فِیْ مَالٍ لَّا یُصِیْبُہُ

بتحقیق گفتہ شدہ کہ نیست خیر در بدنے کہ نرسد او را بیماریہا ونیست خیر در مالے کہ نرسد او را مصیبتہا

النَّوَائِبُ وَفِی الْخَبَرِ عَنِ النَّبِیِّ صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّمَ اِنَّ

وحادثہا ودر خبرست از پیغمبر صلے اللہ تعالے علیہ وآلہ وسلم کہ بتحقیق

الْمُؤْمِنَ اِذَا کَانَ فِی الْاِنْقِطَاعِ مِنَ الدُّنْیَا وَالْاِقْبَالِ اِلَی الْاٰخِرَۃِ تَنْزِلُ

بندہ مومن چون باشد در انقطاع وبریدن از دنیا ورو آوردن بطرف آخرت فرود آیند

عَلَیْہِ الْمَلٰٓئِکَۃُ مِنَ السَّمَآءِ اَبْیَضُ الْوُجُوْہِ کَاَنَّ وُجُوْہَہُمُ الشَّمْسُ

برو فرشتگان از آسمان کہ سفید باشد رویہائے آنہا گویا کہ بتحقیق رویہائے ایشان مانند آفتاب است

وَمَعَہُمْ کَفَنٌ مِّنْ اَکْفَانِ الْجَنَّۃِ وَحَنُوْطٌ مِّنْ حَنُوْطِ الْجَنَّۃِ فَیَجْلِسُوْنَ

وبا ایشان باشد کفنے از کفنہائے جنت وخوشبوئے از خوشبوئے جنت پس نشینند

بُعْدًا مِّنْہُ مَدَی الْبَصَرِ ثُمَّ یَجِیْءُ مَلَکُ الْمَوْتِ فَیَجْلِسُ عِنْدَ رَاْسِہٖ وَ

دور از وے تا نہایت دیدن چشم پس از ان بیاید ملک الموت پس بنشیند نزد سر او و

یَقُوْلُ اُخْرُجِیْ اَیَّتُہَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّۃُ اِلٰی مَغْفِرَۃِ اللّٰہِ تَعَالٰی وَ

گوید بیرون آے اے نفس آرام گیرندہ بعبادت بسوئے آمرزش خدا تعالے و

رِضْوَانِہٖ فَقَالَ النَّبِیُّ صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّمَ فَتَخْرُجُ تَسِیْلُ

رضامندے او پس گفت نبی صلے اللہ تعالے علیہ وآلہ وسلم کہ پس بیرون آید روان

مِنْ نَفْسِہٖ کَمَا تَسِیْلُ الْقَطْرَۃُ مِنَ السِّقَآءِ فَیَاْخُذُوْنَہَا وَیَضَعُوْنَہَا

از نفس او چنانکہ روان شود قطرہ آب از مشک پس بگیرند فرشتگان آنرا وبنہند آن را

فِي أَيْدِيهِمْ وَيُدْرِجُونَهَا فِي تِلْكَ الْأَكْفَانِ فَيَخْرُجُ مِنْهَا الرِّيحُ كَالْمِسْكِ وَمَا

در دستهای خود و در آرند روح را در ان کفنها پس بیرون آید ازوی خوشبوی مانند مشک و بالا

يَصْعَدُونَ عَلَى الْمَلٰئِكَةِ إِلَّا قَالُوا مَا هٰذِهِ الرِّيحُ الطَّيِّبَةُ فَيَقُولُونَ

نروند بر فرشتگان مگر گویند آن فرشتگان که چیست این بوی خوش گویند این فرشتگان

هٰذِهِ رُوحُ فُلَانِ ابْنِ فُلَانٍ وَلَا يَذْكُرُونَهُ إِلَّا بِأَحْسَنِ أَسْمَائِهِ

که این روح فلان ابن فلان است و یاد نکنند او را مگر بخوب ترین نامهای او

الَّتِي كَانَ يُدْعٰى بِهَا فَإِذَا انْتَهَوْا بِهِ إِلَى السَّمَاءِ الْأَوَّلِ فُتِحَتْ لَهُ

آنکه بود که خوانده شده بان نامها پس چون رانند روح را تا آسمان اول کشاده شود برای او

أَبْوَابُ السَّمَاءِ السَّبْعَةِ فَيَتْبَعُونَهُ مِنْ كُلِّ سَمَاءٍ مَلٰئِكَةٌ حَتّٰى انْتَهَوْا

دروازهای هفت آسمان پس بیرون کنند او را هر آسمان فرشتگان تا آنکه رانند

بِهِ إِلَى السَّمَاءِ السَّابِعَةِ فَيُنَادِي مُنَادٍ مِنْ قِبَلِ اللّٰهِ عَزَّ وَجَلَّ اُكْتُبُوا

او را تا آسمان هفتم پس آواز کند آواز کننده از جانب خدای عز و جل که بنویسید

كِتَابَهُ فِي عِلِّيِّينَ وَرُدُّوهُ إِلَى الْأَرْضِ فِيهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ

اعمالنامهٔ او را در علیین و باز گردانید او را بسوی زمین پس از زمین آفریدیم شما را و در زمین باز گردانیم شما را

وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرٰى فَأُقْبِرَ دُونَ رُوحِهِ إِلٰى جَسَدِهِ وَيَأْتِيهِ

و ازان برآریم شما را بار دیگر پس باز گردانند روح او بسوی بدن او و می آیند او را

مَلَكَانِ وَيَقُولَانِ لَهُ مَنْ رَبُّكَ وَمَنْ نَبِيُّكَ وَمَا دِينُكَ وَيَقُولَانِ

دو فرشته یعنی منکر و نکیر و گویند مر او را کیست رب تو و کیست پیغمبر تو و چیست دین تو و گویند

لَهُ مَا تَقُولُ لِهٰذَا الرَّجُلِ الَّذِي بُعِثَ فِيكُمْ يُرِيدَانِ وَيَعْنِيَانِ مُحَمَّدًا

او را چه گوئی در حق این شخص آنکه برانگیخته شد در شما اراده کنند فرشتگان و مراد دارند ازین شخص محمد را

صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَيَقُولُ هُوَ رَسُولُ اللّٰهِ الَّذِي أُنْزِلَ الْقُرْآنُ

صلی الله علیه وسلم پس گوید آن مرده که این شخص فرستادهٔ خداست آنکه فرو داورده شد قرآن

عَلَيْهِ وَآمَنْتُ بِهِ وَتَصَدَّقْتُهُ فَيُنَادِي مُنَادٍ مِنَ السَّمَاءِ

بر وی و ایمان آوردم باو و راست گو داشتم او را پس آواز کند آواز کننده از آسمان

صَدَقَ عَبْدِي فَافْرِشُوا لَهُ فِرَاشًا مِنَ الْجَنَّةِ وَأَلْبِسُوهُ لِبَاسًا مِنَ الْجَنَّةِ

که راست گفت بنده من پس فرش کنید برا او فرشی از جنت و بپوشانید او را پوشاکی از جنت

وَافْتَحُوا لَهُ بَابًا مِنَ الْجَنَّةِ قَالَ فَيَأْتِيهِ رِيحُهَا وَطِيبُهَا وَيُوسَعُ لَهُ فِي

و بگشایند برای او دروازه از جنت فرمود پس آید او را باد جنت و خوشبوی جنت و فراخ کرده شود برای او در

قَبْرِهِ مَدَّ بَصَرِهِ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ثُمَّ يَأْتِيهِ

قبر او تا نهایت دیدن چشم او فرمود پیغمبر صلی الله تعالی علیه و آله و سلم پس آید

رَجُلٌ حَسَنُ الْوَجْهِ وَطَيِّبُ الرَّائِحَةِ فَيَقُولُ لَهُ أَبْشِرْ

او را شخصی خوب روی و خوشبوی پس گوید او را بشارت کنم ترا

بِالَّذِي يَسُرُّكَ رَبُّكَ فَيَقُولُ مَنْ أَنْتَ يَرْحَمُكَ رَبُّكَ مَا رَأَيْتُ

بانچه بشارت کرد ترا رب تو پس گوید او را کیستی تو رحم کند ترا رب تو نه دیدم

فِي الدُّنْيَا أَحْسَنَ مِنْكَ فَيَقُولُ أَنَا عَمَلُكَ الصَّالِحُ وَإِنَّ الْكَافِرَ إِذَا

در دنیا خوبتر از تو پس گوید من عمل صالح توام همچنین کافر چون

احْتُضِرَهُ الْمَوْتُ تَنْزِلُ عَلَيْهِ الْمَلَائِكَةُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَعَهُمْ لِبَاسٌ

حاضر شود او را موت فرود آیند برا او فرشتگان از آسمان و با ایشان باشد لباسی

مِنَ النَّارِ فَيَجْلِسُونَ بَعِيدًا مِنْهُ مَدَّ بَصَرِهِ حَتَّى يَجِيءَ مَلَكُ الْمَوْتِ فَيَجْلِسُ

از آتش پس بنشینند دور از وی تا نهایت دیدن چشم تا آنکه آید ملک الموت پس بنشیند

عِنْدَ رَأْسِهِ وَيُخْرِجُ رُوحَهُ مِنْ بَدَنِهِ كَمَا يُخْرَجُ السَّفُّودُ مِنَ الصُّوفِ

نزد سر او و بیرون آرد روح او را از بدن او چنانکه بیرون آورده شود سیخ کباب از

الْمَبْلُولِ وَإِذَا أُخْرِجَ يُدْرِجُونَهُ فِي تِلْكَ اللِّبَاسِ فَيَلْعَنُهُ كُلُّ

پشم تر کرده شده و چون بر آورده شود روح از بدن در آرند فرشتگان او را در آن جامه لباس پس لعنت کنند او را هر

شَيْءٍ مَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ يَسْمَعُهُ كُلُّ شَيْءٍ إِلَّا الثَّقَلَيْنِ فَيَصْعَدُ

چیز که در میان آسمان و زمین است می شنود از او هر چیز مگر جن و انس پس بالا برده شود

بِهِ إِلَى السَّمَاءِ فَيُغْلَقُ لَهُ أَبْوَابُ السَّمَاءِ فَيُنَادِي مُنَادٍ

او را باسمان پس بسته شود برا او دروازهای آسمان پس آواز کند آواز کننده

مِن قِبَلِ اللّٰهِ عزّ وجلّ رُدّوه إلى مضجعه فيردّونه إلى قبره فيأتيه

از جانب خدای عزّ وجلّ که باز گردانید او را بسوی خوابگاه پس باز گردانند او را بقبر او پس آید او را

منكرٌ ونكيرٌ بأهوالٍ عظيمة وأصواتهما كالرعد القاصف و

منکر و نکیر ترسانیدن های بزرگ و آوازهای شان مانند رعد سخت آواز باشد و

أبصارهما كالبرق الخاطف ويخرقان الأرض بأنيابهما فيجلسانه و

چشمهای شان مانند برق خیره کننده بینایی باشد بشگافند ایشان زمین را بدندانهای خود پس بنشانند

يقولان له من ربّك فيقول هاه هاه لا أدري فيقولان لا دريت

گویند او را کیست رب تو پس گوید آه آه نمیدانم پس گویند منکر و نکیر او را ندانستی

ولا تليت فينادي منادٍ من قبل اللّٰه عزّ وجلّ اضرباه بمطرقة من

و نخواندی تو پس آواز کند آواز کننده از جانب خدای عزّ وجلّ که بزنید او را بگرزی از

حديد لو اجتمع الخلائق كلهم لم يقلبوها فيشتعل بها قبره

آهن اگر جمع شوند همه مخلوق نگردانند او را جای بجای دیگر پس شعله زننده شود بآن

فيضيق قبره حتى يختلف أضلاعه ثم يأتيه رجل قبيح الوجه

پس تنگ شود قبر او تا آنکه بیکدیگر درآیند پهلوهای او پس از آن آید او را شخص زشت روی

منتن الريح فيقول جزاك اللّٰه عنّي شرًّا فواللّٰه ما عملت إلّا شرًّا

گنده بوی پس گوید آن زشت روی آن مرده کافر را جزا دهد ترا خدای تعالی از طرف من شر را قسم است بخدا

كنت بطيئًا في طاعة اللّٰه سريعًا في معصية اللّٰه تعالى فيقول

بودی تو درنگ کننده در طاعت اللّٰه شتابنده در معصیت خدای تعالی پس گوید کافر

من أنت ما رأيت في الدنيا أسوء منك فيقول أنا عملك

کیستی تو ندیدم در دنیا بدتر از تو پس گوید آن زشت روی که من عمل

الخبيث ثم يفتح له باب إلى النار فينظر إلى مقعده من النار

زشت توام پس از آن گشاده شود برای او دروازه بسوی آتش پس بنظر کافر بجای نشستن خود از آتش

فلا يزال ذلك حتى تقوم الساعة ويقال يفتن المؤمن في قبره

پس لازم برین حال باشد تا که قائم شود قیامت و گفته میشود که فتنه کرده شود مؤمن در قبر خود

سَبعَةَ اَیَّامٍ وَالکَافِرُ اَربَعُونَ یَومًا وَ قَالَ النَّبِیُّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیهِ وَ اٰلِهٖ وَ

هفت روز و کافر فتنه کرده میشود چهل روز و فرمود پیغمبر صلے الله علیه و آله و

سَلَّمَ مَن مَّاتَ فِی یَومِ الجُمعَةِ اَو لَیلَةِ الجُمعَةِ اٰمَنَهُ اللّٰهُ تَعَالٰی

وسلم کسے که بمیرد در روز جمعه یا در شب جمعه ایمن دهد او را خدا تعالے

مِن فِتنَةِ القَبرِ وَفِی الخَبَرِ عَنِ اَبِی اُمَامَةَ البَاهِلِیِّ اِذَا تُوُفِّیَ رَجُلٌ وَوُضِعَ

از فتنه قبر و در حدیث آمده از ابی امامه باهلے رض که چون بمیرد شخصے و نهاده شود

فِی قَبرِهٖ یَجِیءُ مَلَکٌ وَّیَقعُدُ عِندَ رَاْسِهٖ وَیُعَذِّبُهٗ وَیَضرِبُهٗ ضَربَةً

در قبر خود بیاید فرشته و نشیند نزد سر او و عذاب کند او را و میزند او را زدنے یک

وَّاحِدَةً بِمِطرَقَةٍ لَم یَبقَ عُضوٌ مِّنهُ اِلَّا انقَطَعَ وَتَتَلَهَّبُ فِی قَبرِهٖ

یک گرزے که باقی نماند هیچ اندام از وے مگر که جدا شود از یکدیگر و زبانه کشد در قبر او

نَارٌ ثُمَّ یَقُولُ قُم بِاِذنِ اللّٰهِ فَاِذَا هُوَ صَحِیحٌ یَقعُدُ مُستَوِیًا وَّیَصِیحُ

آتش پس از آن گوید آن فرشته او را برخیز باذن خدا پس آنگاه او صحیح و سالم بنشیند برابر و آواز کند آواز کردنی

صَیحَةً یَسمَعُهُ مَا بَینَ السَّمَاءِ وَالاَرضِ اِلَّا الجِنَّ وَالاِنسَ ثُمَّ یَقُولُ لِمَ

بشنود آنرا هر که در میان آسمان و زمین است مگر جن و انس پس از آن گوید بار لِمَ

فَعَلتَ هٰذَا وَلِمَ تُعَذِّبُنِی وَاَنَا اَقَمتُ الصَّلٰوةَ وَاَدَّیتُ الزَّکٰوةَ وَ

فرشته که چرا کردے بمن این چرا عذاب میکنی مرا و من قایم کردم نماز را و ادا کردم زکوة را و

صُمتُ رَمَضَانَ وَفَعَلتُ کَذَا وَکَذَا فَیَقُولُ اِنَّکَ مَرَرتَ یَومًا

روزه داشته ام ماه رمضان را و کرده ام چنین و چنین کارهاے نیک را پس گویدان فرشته بتحقیق گذشتی تو یک روز

بِمَظلُومٍ وَّهُوَ یَستَغِیثُ بِکَ فَلَم تُغِثهُ وَصَلَّیتَ یَومًا وَّلَم تَتَنَزَّه

بشخصے مظلوم و فریاد میکند بتو پس فریاد رسی نکردی تو او را و نماز خواندی تو یک روز و پاک نشدی

مِنَ البَولِ فَبَانَ بِهٰذَا الخَبَرِ اَنَّ نُصرَةَ المَظلُومِ وَاجِبٌ لِمَا رُوِیَ عَنِ

از بول پس ظاهر شد باین حدیث که بتحقیق مددگاری مظلوم واجب است از این جهت که روایت شده از

النَّبِیِّ صَلَّی اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَیهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ اَنَّهٗ مَن رَّاٰی مَظلُومًا

پیغمبر صلے الله تعالے علیه و آله و سلم که بتحقیق کسیکه دید مظلوم را

يَسْتَغِيثُ بِهِ وَلَمْ يُغِثْهُ ضُرِبَ فِي قَبْرِهِ مِائَةَ سَوْطٍ مِّنَ النَّارِ وَرُوِيَ

کرفریاد میکند باو و فریاد رسی نکرد اورا زده شود آنکس در قبر او صد تازیانه از آتش و روایت کرده شده

عَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ عُمَرَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَآلِهٖ وَسَلَّمَ قَالَ أَرْبَعَةُ

از عبد الله بن عمر که او روایت کرده از پیغمبر صلی الله علیه واله وسلم که فرمود چهار

نَفَرٍ يَأْتِي بِهِمُ اللّٰهُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ عَلٰى مَنَابِرَ مِنْ نُّوْرٍ فَيُدْخِلُهُمْ فِي رَحْمَتِهٖ

نفر اند که بیارد ایشانرا خدا تعالی روز قیامت بر منبرها از نور پس داخل کند ایشانرا در رحمت خود

قِيْلَ مَنْ هُمْ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ قَالَ مَنْ أَشْبَعَ جَائِعًا وَّوَقَّرَ غَازِيًا فِي سَبِيْلِ

گفته شد کیانند ایشان ای رسول خدا فرمود کسیکه سیر کند گرسنه را و توقیر و عزت دهد غازی را در راه

اللّٰهِ تَعَالٰى وَأَعَانَ ضَعِيْفًا وَّأَغَاثَ مَظْلُوْمًا وَرُوِيَ عَنْ أَنَسِ بْنِ

خدا تعالی و اعانت کند ضعیف را و فریاد رسی کند مظلوم را و روایت کرده شده از انس

مَالِكٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ أَنَّهٗ قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَآلِهٖ وَسَلَّمَ إِذَا وُضِعَ

پسر مالک رض که بتحقیق گفت رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم چون نهاده شود

الْمَيِّتُ فِي الْقَبْرِ وَيُهَالُ التُّرَابُ عَلَيْهِ فَيَقُوْلُ أَهْلُهٗ وَأَوْلَادُهٗ وَاسَيِّدَاهُ

مرده در قبر و ریخته شود خاک بروی پس گویند اهل وی و اولاد وی ای کلان و پیشوای

وَاشَرِيْفَاهُ فَيَقُوْلُ الْمُوَكَّلُ عَلَيْهِ أَتَسْمَعُ مَا يَقُوْلُوْنَ لَكَ فَيَقُوْلُ

وای بزرگوار پس گوید فرشته مسلط بر وی آیا میشنوی آنچه میگویند ترا پس گوید

نَعَمْ فَيَقُوْلُ أَنْتَ كُنْتَ كَذَا شَرِيْفًا فَيَقُوْلُ أَنَا الْعَبْدُ

آری پس گوید آن فرشته آیا تو بودی چنین بزرگ و پیشوا پس گوید آن مرده من بنده

الذَّلِيْلُ لِلْمَلِكِ الْجَلِيْلِ وَهُمْ يَقُوْلُوْنَ كَذِبًا فَيَقُوْلُ يَا لَيْتَهُمْ

خوارم برای پادشاه بزرگ و ایشان میگویند دروغ پس گوید آن مرده ای کاشکی ایشان

سَكَتُوْا فَيُضَيَّقُ قَبْرُهٗ حَتّٰى تَخْتَلِفَ أَضْلَاعُهٗ وَيُنَادِي فِي قَبْرِهٖ

خاموش شوند پس تنگ کرده شود قبر او تا آنکه در یکدیگر در آیند پهلوهای او و فریاد میکند در قبر خود

وَاكَسْرَ عَظْمَاهُ وَاذُلَّ مَقَامَاهُ وَامَوْضِعَ نَدَامَتَاهُ وَاعُنُقَ

وای شکستگی استخوان وای خواری مقام وای جای پشیمانی وای بر گردن

سُؤَالَهُ حَتّٰی یَدْخُلَ اَوَّلُ لَیْلَةِ الْجُمُعَةِ مِنْ رَجَبٍ فِیْ عَامِهِ ذٰلِکَ

سوال تا آنکه در آید اول شب جمعه از ماه رجب در این سال او

یَقُوْلُ اللّٰهُ تَعَالٰی اُشْهِدُکُمْ یَا مَلٰئِکَتِیْ اِنِّیْ قَدْ غَفَرْتُ لَهٗ سَیِّاٰتِهٖ وَ

پس گوید خدا تعالے شاہد میکنم شمارا ای فرشتگان من بتحقیق من آمرزیدم مر او را گناهان او و

مُحِیَتْ عَنْهُ خَطَایَاهُ بِاِحْیَاءِ هٰذِهِ اللَّیْلَةِ بَابٌ فِیْ ذِکْرِ الْمَلَکِ الَّذِیْ

محو کردم از خطاهائے او بسبب زنده داشتن او این شب را در عبادت باب در ذکر آن فرشته که

یَدْخُلُ فِی الْقَبْرِ قَبْلَ الْمُنْکَرِ وَ النَّکِیْرِ عَنْ عَبْدِ اللّٰهِ ابْنِ سَلَامٍ اَنَّهٗ قَالَ

داخل میشود در قبر پیش از منکر و نکیر روایت است از عبد الله پسر سلام که بتحقیق وی گفت

قَدْ سَاَلْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّمَ عَنْ اَوَّلِ مَلَکٍ یَدْخُلُ

بتحقیق سوال کردم رسول خدا صلے الله علیه و اله و سلم از فرشته اول که در آید

فِی الْقَبْرِ عَلَی الْمَیِّتِ قَبْلَ مُنْکَرٍ وَّ نَکِیْرٍ فَقَالَ النَّبِیُّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَ

در قبر بر مرده پیش از منکر و نکیر پس فرمود نبی صلے الله علیه

اٰلِهٖ وَسَلَّمَ یَا ابْنَ سَلَامٍ یَدْخُلُ فِی الْقَبْرِ عَلَی الْمَیِّتِ مَلَکٌ قَبْلَ اَنْ

و اله و سلم ای ابن سلام در آید در قبر بر مرده فرشته پیش از

یَدْخُلَ مُنْکَرٌ وَّ نَکِیْرٌ یَتَلَأْلَأُ وَجْهُهٗ کَالشَّمْسِ وَ اسْمُهٗ رُوْمَانُ یَقْعُدُهٗ

در آمدن منکر و نکیر می درخشد روئے او مانند آفتاب و نام آن فرشته رومان است می نشاند

ثُمَّ یَقُوْلُ لَهٗ اُکْتُبْ مَا عَمِلْتَ مِنْ حَسَنَةٍ وَّ سَیِّئَةٍ فَیَقُوْلُ لَهُ الْعَبْدُ

او را و بعد پس گوید او را آن بنده

پس گوید مرده را بنویس آنچه عمل کرده از نیکی و بدی

بِاَیِّ شَیْءٍ اَکْتُبُ اَیْنَ قَلَمِیْ وَ دَوَاتِیْ وَ مِدَادِیْ فَیَقُوْلُ لَهٗ قَلَمُکَ

بکدام چیز بنویسم کجا است قلم من و دوات من و سیاهی من پس گوید آن فرشته مر او را قلم تو

اِصْبَعُکَ وَ دَوَاتُکَ فَمُکَ وَ مِدَادُکَ رِیْقُکَ فَیَقُوْلُ لَهٗ عَلٰی اَیِّ شَیْءٍ

انگشت تست و دوات تو دهان تست و سیاهی تو آب دهن تست پس گوید آن فرشته را که بر کدام چیز

اَکْتُبُ وَ لَیْسَ لِیْ صَحِیْفَةٌ فَقَالَ النَّبِیُّ صَلَّی اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَیْهِ

بنویسم و نیست برائے من کاغذ پس فرمود پیغمبر خدا صلے الله تعالے علیه

وآله وسلم فيقطع من كفنه قطعة ويناوله ويقول هذه صحيفتك
وآل و سلم پس جدا کند آن فرشته از کفن وی یک رقعه را بدهد اورا و گوید آن فرشته این است کاغذ تو

فاكتب عليها ما عملت في الدنيا من خير وشر فيكتب ما عمله في
پس بنویس آنچه عمل کردی در دنیا از خیر و شر پس مینویسد آنچیز که عمل کرده در

الدنيا خيرا فاذا بلغ سيئة يستحيي منه فيقول له الملك يا
دنیا از خیر پس چون رسید بنوشتن بدی حیا کند آمرزده از فرشته پس گوید اورا فرشته ای

خاطي اما لا تستحيي من خالقك حيث عملتها في الدنيا
خطا کننده آیا حیا نمیکنی از آفریننده خود آنوقت که میکردی آن بدی را در دنیا

تستحيي مني الآن فيرفع الملك العمود ليضربه فيقول العبد
و حیا کردی از من الحال پس بر دارد آن فرشته گرز را تا بزند او را پس گوید آن بنده بردار گرز را

ارفع عني حتى اكتبها فيكتب جميع حسناته وسيئاته ثم يأمر ان يطويه
تا بنویسم آن بدیها را پس بنویسد همه نیکیهای خود را و بدیهای خود را پس از آن امر کند آن فرشته وی را که

ويختمه فيطوى ويقول باي شيء اختمه وليس معي خاتم
مهر کند آنرا پس بر پیچد و بگوید بکدام چیز مهر کنم آنرا و نیست با من مهر

فيقول له اختمها بظفرك فيختمها بظفره ويعلقها الملك في
پس گوید فرشته وی را که مهر کن آنرا بناخن خود پس مهر کند آن صحیفه را بناخن خود و بیاویزد آن صحیفه را فرشته

عنقه الى يوم القيمة كما قال الله تعالى وكل انسان الزمنه
گردن آن شخص تا قیامت چنانکه فرمود خدا تعالی و هر انسان را لازم کرده ایم

طائره في عنقه ثم يدخل بعد ذلك المنكر والنكير فكذلك
اعمالنامه اورا در گردن او پس در آید بعد از آن منکر و نکیر پس همچنین

العاصي اذا رأى كتابه يوم القيمة وامره الله تعالى بالقراءة فقرأ
گنهگار چون ببیند عملنامه خود را روز قیامت و امر کند اورا خدا تعالی بخواندن آن پس بخواند

حسناته فاذا بلغ سيئاته سكت فيقول الله تعالى
نیکیها را پس چون رسد به بدیها به خود خاموش شود پس گوید خدا تعالی

لِمَ لا تقرأ فيقول أستحيي منك يا ربّ فيقول الله تعالى لِمَ

چرا نمیخوانی پس گوید که حیا میکنم از تو ای رب من پس گوید خدا تعالی چرا

لا تستحيي في الدنيا فالآن تستحيي فيندم العبد ولم ينفعه

حیا نمیکردی در دنیا پس الحال حیا میکنی پس پشیمان شود بنده آن وقت و نفع نکند او را

الندم فيقول الله تعالى خذوه فغلّوه ثمّ الجحيم صلّوه باب في

پشیمانی پس فرماید خدا تعالی بفرشتگان بگیرید او را پس طوق بگردن بکنید و در آتش دوزخ برید او را باب در

ذكر جواب منكر ونكير وفي الخبر إذا وضع الميّت في القبر أتاه ملكان

بیان جواب منکر و نکیر و در خبر است که چون نهاده شود مرده در قبر آینده او را دو فرشته

أسودان أزرقان وأصواتهما كالرعد القاصف وأبصارهما

سیاه رنگ سبز چشم که آوازهای ایشان مانند رعد سخت آواز باشند و چشمهای ایشان

كالبرق الخاطف يخرقان الأرض بأنيابهما فيأتيان من قبل رأسه

مانند برق خیره کننده چشم باشند میشگافند زمین را بدندانهای خود پس بیایند از طرف سر وی

فيقول الرأس لا تأتيا من قبلي فربّ صلوة صلّيت في الليل و

پس گوید سر وی میایید از طرف من پس بسیار نماز خواندم در شب و

النهار خوفا من هذا الموضع ثمّ يأتيانه من قبل رجليه فيقول

روز از ترس این موضع یعنی قبر پس از آن آیند او شان از طرف دو پای وی پس گویند

الرجلان لا تأتيا من قبلنا فقد كنّا مشينا إلى الجمعة والجماعة

دو پاهای وی میایید از طرف ما پس بتحقیق بودیم ما که میرفتیم بنماز جمعه و جماعت

حذرا من هذا الموضع فيأتيان من قبل يمينه فيقول اليمين

از خوف این موضع پس آیند او شان از طرف دست راست او پس گوید دست راست

لا تأتيا من قبلي فقد كان يتصدّق بي حذرا من هذا

میایید از طرف من بتحقیق بود این مرده که صدقه میداد بمن از خوف این

الموضع فيأتيان من قبل الشمال فيقول الشمال كذلك

موضع پس آیند او شان از طرف دست چپ پس گوید دست چپ همچنین

فيأتيان من قبل فمه فيقول لهما لا تأتيا من قبلي فقد كان يجوع

پس آيند او شان از طرف دهن او پس گويد دهن ميايند از طرف من پس تحقيق بود كه گرسنه ميشد

ويعطش حذرا من هذا الموضع فيوقظانه كما يوقظ النائم ويقولان

وتشنه ميشد از خوف اين جاے پس بيدار ميكنند منكر ونكير وي را چنانكه بيدار كرده شود خوابيده و گويند

له ما كنت تقول في محمد فيقول اشهد انه لرسول الله فيقولان

وي را چه گوئے در محمد صلے الله عليه وآله وسلم پس گويد الميت كه گواهي ميدهم كه تحقيق وے رسول خداست پس گويند

عشت مؤمنا ومت مؤمنا الحكمة في سؤال منكر ونكير ان الملئكة

زيستے با ايمان ومردي با ايمان پس حكمت در سوال منكر ونكير اين ست

طعنت في بني آدم حيث قالوا أتجعل فيها من يفسد فيها فرد الله

كه تحقيق فرشتگان طعن كردند در بني آدم آنجا كه گفتند آيا ميگرداني در زمين كسيرا كه فساد كند در او

عليهم فقال اني اعلم ما لا تعلمون فبعث الله تعالى

پس رد كرد خداے تعالے بر ايشان پس فرمود بتحقيق من داناترم آنچه شما ندانيد پس فرستاد خداے تعالى

ملكين الى قبر المؤمن ليسألاه من ذلك فيأمرهما ان يشهدا

دو فرشته را بسوے قبر مومن تا سوال كنند از وي از ان يعني از توحيد پس امر كند خداے تعالى ايشان را كه گواهي دهند

بين يدي الملئكة ما سمعاه من العبد المؤمن لان اقل الشهود

پيش روے فرشتگان آنچه شنيدند از بنده مومن زيرا كه كمتر عدد گواهان

اثنان ثم يقول الرب ملئكتي قد اخذت روحه فترك ماله

دو اند پس از ان فرمايد رب سبحانه وتعالى اے فرشتگان من بتحقيق گرفته ام روح او را پس گذاشت مال خود را

لغيره وزوجته في حجر غيره وجاريته وضيعته في يد غيره واحباؤه

غير خود وزن خود را در كنار غير خود وكنيزك خود را ومتاع خود را در دست غير خود ودوستان او

غائبون عنه ويسأل في بطن الارض ولم ير احدا غيري ولم يعلم

غائب اند از وے و چنين حال سوال كرده ميشود از و در شكم زمين وحالانكه نديده كسے را غير من ونداند

حاله سوائي وقال ربي الله ونبيي محمد رسول الله فا

حال او سوائے من وگفت و در چنين حال سخت كه رب من الله است و پيغمبر من محمد رسول الله است و

الاسلام دینی لتعلموا انی اعلم ما لا تعلمون باب فی ذکر کرام الکاتبین

اسلام دین من است برای آنکه تا بدانید که تحقیق من داناترم بآنچه نمیدانید باب در ذکر کرام کاتبین

روی فی الخبر انّ کلّ انسان معه ملکان احدهما عن یمینه والاخر

روایت کرده شده در خبر که تحقیق هر انسان با وی دو فرشته میباشند یکی از ان از جانب راست وی و دیگری

عن یساره فالذی فی یمینه یکتب حسناته من غیر اذن صاحبه

از جانب چپ وی پس آن فرشته که در جانب راست ویست مینویسد نیکیهای وی را بغیر از اذن رفیق خود که آن فرشته

والذی فی یساره یکتب سیّاته ولا یکتبها الا بشهادة صاحبه

آنکه در جانب چپ ویست مینویسد بدیهای وی را و نمی نویسد مگر بگواهی رفیق خود که آن فرشته یمین است

فان قعد العبد قعد احدهما عن یمینه والاخر عن یساره واذا

پس اگر نشیند بنده نشیند یکی از ان دو فرشته از جانب راست وی و دیگر از جانب چپ وی و چون

مشی احدهما خلفه والاخر امامه وان نام فاحدهما عند راسه

راه رود آن بنده باشد یکی از ان در پس وی و دیگری پیش روی وی و اگر خسپد آن بنده میباشد یکی از ان فرشته نزد سر وی

والاخر عند رجلیه وفی روایة خمسة املاک ملکان باللیل و

و دیگری نزد دو پای وی و در روایتی پنج فرشته اند دو فرشته در شب با وی باشند و

ملکان بالنهار وملک لا یفارقه فی وقت من الاوقات کما فی

دو فرشته در روز و یک فرشته با وی باشد که جدا نمیشود از بنده در هیچ وقتی از اوقات چنانکه در

قوله تعالی له معقبات من بین یدیه ومن خلفه یرید

قول خدای تعالی که مر آدمی را فرشتگان اند از پی یکدیگر آینده از پیش وی و از پس پشت وی اراده میکند

بالمعقبات ملئکة اللیل والنهار یحفظونه من الجن والانس و

خدای تعالی بمعقبات فرشتگان شب و روز نگاه میدارند اورا از شر جن و انس و

الشیاطین یقال ملکان بین کتفیه یکتبان اعماله من

شیاطین گفته میشود دو فرشته میان دو دوش آدمی است که مینویسند اعمال وی را از

خیر وشرّ قلمهما ودواتهما خلفهما ومدادهما

نیکی و بدی قلمهای ایشان دو انگشت شهادت ایشان است و دوات ایشان حلق ایشان است و سیاهی ایشان

ريقهما وصحيفتهما فؤادهما فيكتبان اعماله الى موته وروى عن

آب دهن ایشان است و کاغذ ایشان دل ایشان است پس می نویسند این دو اعمال وی را تا وقت موت وی و روایت کرده شد از

النبي صلى الله تعالى عليه واله وسلم انه قال ان صاحب اليمين امير

پیغمبر صلی الله تعالی علیه و آله وسلم که بتحقیق او فرمود بتحقیق صاحب یمین فرشته امیر است

على صاحب الشمال فاذا عمل سيئة واراد صاحب الشمال ان يكتبها

بر فرشته صاحب شمال پس هرگاه عمل کند بنده بدی را اراده کند فرشته صاحب شمال اینکه بنویسد

قال له صاحب اليمين امسك فيمسك سبع ساعات فان

گوید او را فرشته صاحب یمین باز ایست از نوشتن پس باز ایستد هفت ساعت پس اگر

استغفر الله لم يكتبها فان لم يستغفر كتب سيئة واحدة فاذا

آمرزش خواهد آن بنده از خدا تعالی ننویسد آن بدی را و اگر آمرزش نخواهد بنویسد آن فرشته یک بدی را پس چون

قبض روح العبد ووضع في قبره يقول الملكان ربنا وكلتنا

قبض کرده شود روح بنده و نهاده شود در گور او دو فرشتگان ای رب ما مسلط کرده بودی ما را

بعبدك حتى نكتب عمله وقد قبضت روح عبدك فاذن لنا

بر بنده خود تا که بنویسیم عمل او را و بتحقیق قبض کردی روح بنده خود را پس اذن ده ما را

حتى نصعد الى السماء فيقول الله تعالى ان السماء مملوة من

تا بالا رویم بسوی آسمان پس فرماید خدا تعالی که بتحقیق آسمان پر است از

الملئكة يسبحوني ويهللوني فما افعل بكما فيقولان ربنا مرنا حتى

فرشتگان تسبیح میگویند مرا و لا اله الا الله گویند مرا پس چکنم شما را پس گویند آن دو فرشته ای رب ما امر فرما ما را تا

نقيم في الارض فيقول الله تعالى ان ارضي مملوة من خلقي فما افعل

اقامت کنیم در زمین پس فرماید خدا تعالی که بتحقیق زمین من پر است از مخلوق من پس چکنم شما را

بكما فيقول الله تعالى سبحا على قبر عبدي وهللا وكبرا و

پس فرماید خدا تعالی که تسبیح گویید بر قبر بنده من و لا اله الا الله گویید و تکبیر گویید و

اكتبا ذلك لعبدي حتى ابعثه من قبره وقد قال الله تعالى

بنویسید آن را برای بنده من تا آنکه برانگیزم او را از قبر او و بتحقیق فرمود خدا تعالی

إِنَّ عَلَيْكُمْ لَحٰفِظِيْنَ كِرَامًا كَاتِبِيْنَ يَعْلَمُوْنَ مَا تَفْعَلُوْنَ سُمُّوْا هُمْ كِرَامًا
که بتحقیق بر شما گماشته شده اند نگاهبانان گرامیقدر نویسندگان میدانند نام نهاده ایشان را گرامیقدر

كَاتِبِيْنَ لِأَنَّهُمْ إِذَا كَتَبُوْا حَسَنَةً يَصْعَدُوْنَ بِهَا إِلَى السَّمَاءِ بِالْفَرَحِ
نویسندگان برای آنکه ایشان چون نویسند نیکی بالا روند بان نیکی بسوی آسمان بشادی

وَالسُّرُوْرِ فَيَعْرِضُوْنَ عَلَى اللّٰهِ تَعَالٰى وَيَشْهَدُوْنَ عَلٰى ذٰلِكَ وَ
و خورسندی پس عرض کنند آن نیکی را خدا ابتعالی و گواهی دهند بران نیکی

يَقُوْلَانِ إِنَّ عَبْدَكَ فُلَانًا عَمِلَ لَكَ حَسَنَةً كَذَا وَكَذَا وَإِذَا كَتَبُوْا مِنَ
میگویند بتحقیق بنده فلان عمل کرده برای تو نیکی چنین و چنین و چون نویسند از

الْعَبْدِ سَيِّئَةً يَصْعَدُوْنَ بِهَا إِلَى السَّمَاءِ مَعَ الْهَمِّ وَالْحُزْنِ فَيَقُوْلُ اللّٰهُ
بنده بدی را بالا روند بان بدی بسوی آسمان با غم و چین چون نویسند خدائے

تَعَالٰى يَا كِرَامًا كَاتِبِيْنَ مَا فَعَلَ عَبْدِيْ فَيَسْكُتُوْنَ حَتّٰى يَسْأَلَ اللّٰهُ
تعالے اے بزرگ نویسندگان چه عمل کرده بنده من پس خاموش شوند تا آنکه سوال کند خدا اینها نے

ثَانِيًا وَثَالِثًا فَيَقُوْلُوْنَ إِلٰهِيْ أَنْتَ أَعْلَمُ وَأَنْتَ السَّتَّارُ أَمَرْتَ عِبَادَكَ
دوم بار و سیوم بار پس گویند ایشان ای خدا تو دانا تری و تو بی پرده پوش فرمودی بندگان خود را

بِسَتْرِ عُيُوْبِهِمْ فَإِنَّهُمْ يَقْرَؤُوْنَ كُلَّ يَوْمٍ كِتَابَكَ وَيَمْدَحُوْنَكَ
بپوشند عیب های یکدیگر را پس بتحقیق ایشان میخوانند هر روز کتاب ترا و مدح و ثنا میکنند ترا

فَيَقُوْلُوْنَ أَعِنِّيْ كِرَامًا كَاتِبِيْنَ أَسْتُرْ عُيُوْبَهُمْ فَإِنَّكَ عَلَّامُ
پس گویند اعنی کراماً کاتبین بپوش عیبهاے ایشان را پس بتحقیق تو دانندہ

الْغُيُوْبِ فَلِهٰذَا يُسَمَّوْنَ كِرَامًا كَاتِبِيْنَ وَرُوِيَ عَنْ صِدِّيْقٍ ابْنِ
پوشیدگیهاے هستی پس ازینجهت نام نهاده شده اند کرام کاتبین و روایت شده از صدیق ابن

أُوَيْسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ عَنْ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَآلِهٖ وَسَلَّمَ قَالَ
اویس رضی که بتحقیق او گفت شنیدم از رسول خدا صلے الله علیه و آله وسلم که فرمود

أَتَانِيْ جِبْرِيْلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَقَالَ يَا مُحَمَّدُ إِنَّ اللّٰهَ يُقْرِئُكَ
آمد بمن جبرائیل علیه السلام و گفت اے محمد بتحقیق خدا میگوید ترا

السّلام ويقول بلّغ امّتك انّ من مات مفارقًا للجماعة لا يشمّ

سلام و میفرماید برسان امت خود را اینکه بتحقیق کسیکه بمیرد مخالفت کننده مر جماعت نخواهد بوید

رائحة الجنّة ولو كان اكثر من اهل الارض عملًا ولا يقبل الله

بوی جنت را اگرچه باشد بسیار تر از اهل زمین در عمل و قبول نکند خدای تعالی

منه يوم القيمة صرفًا ولا عدلًا وتارك الجماعة عندك والملئكة

از او روز قیامت فرض و نه نفل را و ترک کننده جماعت نزد تو و فرشتگان

والنّاس اجمعين ملعون ويلعنه التورٰىة والانجيل والزبور

و همه مردم ملعون است و لعنت میکند او را توریت و انجیل و زبور

والفرقان وتارك الصّلوٰة لا يستجاب له الدّعوة ولا ينزل عليه

و فرقان مجید و ترک کننده نماز مقبول نمیشود مر او را دعا و نازل نمیشود بر وی

الرّحمة فى الدّنيا والاخرة واهون من امّتك واشرّ من شارب

رحمت در دنیا و آخرت و خوار و سبکتر است از امت تو و شریر تر است از نوشنده

الخمر وقاطع الطّريق وقاتل الف عالم وقال عليه السّلام سلّموا

شراب و قاطع طریق و کشنده هزار عالم و فرمود آنحضرت علیه السلام سلام بکنید

على اليهود والنّصرى ولا تسلّموا على اليهود من امّتى قال شدّاد رض

بر یهود و نصاری و سلام نکنید بر یهود که از امت من باشد گفت شداد رض

يا رسول الله ما يهود من امّتك قال من يسمع الاذان ولم يحضر

ای رسول خدا کیست یهود از امت تو فرمود کسیکه بشنود اذان و حاضر نشود

الجماعة وقال عليه السّلام من اعان تارك الجماعة بخبز او بلقمة

جماعت را و فرمود پیغمبر علیه السلام کسیکه اعانت کرد تارک جماعت را بنانی یا بلقمه

فكانّما اعان بقتل الانبياء وان مات تارك الجماعة لا يغسل و

پس گویا که اعانت کرد بکشتن پیغمبران و اگر بمیرد تارک جماعت غسل داده نشود و

لا يصلّى عليه ولا يدفن فى مقابر المسلمين وتارك

نماز جنازه خوانده نشود بروی و دفن کرده نشود در گورستان مسلمان و تارک

الصّلوٰة بالجماعة لو صلّی صلوٰة امّتی کلّها وحده وقرء کلّ کتاب

نماز بجماعت اگر بخواند نماز امت من همه را تنها و بخواند هر کتابے را

انزل اللّٰه تعالی علی الانبیاء وحده وصام صوم امّتی کلّها وحده

که نازل کرد خدا بتعالے ازا بر پیغمبران تنها و روزه دار د روز کہ امت من همه را تنها

تصدّق صدقتهم کلّها وحده لایشمّ رائحة الجنّة ولا ینظر اللّٰه تعالی

و صدقه دهد صدقهاے ایشان همه را تنها نه یابد بوئے آن تارک جماعت بوئے جنت را و نه بیند خدا بتعالے

الیه حیًّا ومیّتًا وقال النبیّ صلّی اللّٰه علیه واٰله وسلّم ایّما مؤمن یتوضّأ

بسوئے او در حال زندگی و مردگی و فرمود پیغمبر صلّے اللّٰه علیه واله وسلم هر مؤمن که وضو کند

ویأتی الی المسجد فصلّی فیه مع الجماعة غفر اللّٰه تعالی له ذنوبه و

و آید بسوئے مسجد و نماز خواند در آن با جماعت می آمرزد خدا بتعالے برائے او گناهان ویرا و

قال النبیّ صلّی اللّٰه تعالی علیه واٰله وسلّم من حفظ صلوٰة فی اوقاتها

فرمود پیغمبر صلّے اللّٰه تعالے علیه واله وسلم کسیکه محافظت کند نماز را در وقتهائے نماز

واتمّ رکوعها وسجودها اکرمه اللّٰه تعالی بخمس عشر خصلة

و تمام کند رکوع آنرا و سجود آنرا اکرام کند او را خدا بتعالے بپانزده خصلت

ثلثة فی الدّنیا وثلثة عند الموت وثلثة فی القبر وثلثة فی الحشر

سه از آن در دنیا و سه از آن نزدیک مرگ و سه از آن در قبر و سه از آن در حشر

وثلثة عند لقاء اللّٰه تعالی فامّا الثّلثة الّتی فی الدّنیا فیزید

و سه نزد دیدن خدا بتعالے پس اما آن سه خصلت که میرسد او را در دنیا پس اینکه زیاده کند

عمره ورزقه ویحفظ نفسه واهله وامّا الثّلثة الّتی عند

عمر او را و رزق او را و نگاه میدارد نفس او را و اهل او را و اما آن سه چیز که میدهد او را نزد

الموت فیبشّره بالامن من الخوف والفزع ودخول الجنّة

مرگ پس اینکه بشارت میدهد او را بامن از خوف و ترس و بداخل شدن در جنت

لقوله تعالی انّ الّذین قالوا ربّنا اللّٰه ثمّ

برائے فرمودن خدا بتعالے بحقیق آنکه گفتند پروردگار ما خدا است پس

اسْتَقَامُوا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلٰٓئِكَةُ اَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَاَبْشِرُوا بِالْجَنَّةِ

تابم ماندند فرود می آیند بر ایشان فرشتگان وقت موت که مترسید و اندوه مخورید و بشارت باد شما را به بهشت

الَّتِي كُنْتُمْ تُوْعَدُوْنَ ۝ وَاَمَّا الثَّلٰثَةُ الَّتِي فِي الْقَبْرِ فَيَسْهُلُ عَلَيْهِ

که شما را وعده داده میشود و اما سه چیز که داده میشود ویرا در قبر پس اینکه آسان کند بر وے

سُؤَالُ مُنْكَرٍ وَّنَكِيْرٍ وَيُوْسِعُ عَلَيْهِ قَبْرَهُ وَيَفْتَحُ لَهُ بَابٌ اِلَى الْجَنَّةِ

سوال منکر و نکیر را و فراخ میکند بر وے قبر او را و گشاده شود برائے او درے بسوئے جنت

وَاَمَّا الثَّلٰثَةُ الَّتِي فِي الْمَحْشَرِ فَيَخْرُجُ مِنَ الْقَبْرِ وَهُوَ يَتَلَأْلَأُ وَجْهُهُ كَالْقَمَرِ

و آن سه چیز که داده میشود ویرا در محشر پس اینکه بیرون آید از قبر در حالیکه میدرخشد روئے او مانند ماه

لَيْلَةَ الْبَدْرِ كَمَا قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰى يَسْعٰى نُوْرُهُمْ بَيْنَ اَيْدِيْهِمْ وَبِاَيْمَانِهِمْ

شب چهاردهم چنانکه فرمود خدا بتعالے مے شتابد نور ایشان پیش روئے ایشان و بجانب راست ایشان

الْاٰيَةُ وَيُعْطٰى كِتَابَهُ بِيَمِيْنِهِ وَيُحَاسَبُ حِسَابًا يَسِيْرًا وَاَمَّا الثَّلٰثَةُ

تا آخر آیت و داده شود عملنامه وے بدست راست وے و حساب کرده شود حساب آسان و آن سه چیز

الَّتِي عِنْدَ لِقَاءِ اللّٰهِ تَعَالٰى فَرِضَى اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُمْ وَالسَّلَامُ عَلَيْهِمْ

که داده میشود او را نزد دیدار خدا بتعالے پس رضای خدا بتعالے است از ایشان و سلام خدا بتعالے است بر ایشان

وَالنَّظَرُ اِلَيْهِمْ كَقَوْلِهٖ تَعَالٰى سَلَامٌ قَوْلًا مِّنْ رَّبٍّ رَّحِيْمٍ وُجُوْهٌ

و دیدن خدا بتعالے است بایشان چنانکه فرمود خدا تعالے است سلام قولے از پروردگار مهربان بعضے روئها

يَّوْمَئِذٍ نَّاضِرَةٌ اِلٰى رَبِّهَا نَاظِرَةٌ ۝ وَمَنْ تَهَاوَنَ بِالصَّلٰوةِ الْخَمْسِ

آن روز تازه باشند بسوئے پروردگار خود نظر کننده و کسیکه سستی کند بنماز پنجگانه

عَاقَبَهُ اللّٰهُ تَعَالٰى بِخَمْسَ عَشَرَ خَصْلَةً ثَلٰثَةٌ فِي الدُّنْيَا وَثَلٰثَةٌ

عذاب کند او را خدا بتعالے بپانزده خصلت سه از آن باشد در دنیا و سه

عِنْدَ الْمَوْتِ وَثَلٰثَةٌ فِي الْقَبْرِ وَثَلٰثَةٌ فِي الْحَشْرِ وَثَلٰثَةٌ عِنْدَ لِقَاءِ

نزد مرگ و سه در قبر و سه در حشر و سه نزد دیدار

اللّٰهِ تَعَالٰى اَمَّا الثَّلٰثَةُ الَّتِي فِي الدُّنْيَا فَيُرْفَعُ الْبَرَكَةُ مِنْ رِّزْقِهٖ

خدا بتعالے اما آن سه که در دنیاست پس آنکه برداشته شود برکت از روزی او

وعمره وسيماء الصالحين من وجهه واما الثلثة التي عند الموت

وعمر وے و علامت صالحين از روے وے واما آن سه که نزد موت است

فيموت جائعا وعطشانا وذليلا واما الثلثة التي في القبر

پس اينکه مى ميرد گرسنه و تشنه و ذليل و اما آن سه که در قبر است

يضيق قبره حتى يدخل اضلاعه بعضها في بعض ويفتح له

پس اينکه تنگ ميشود قبر وے تا آنکه داخل ميشود پهلوهاے او بعضے در بعضے وکشاده ميشود براے

باب من نار واما الثلثة التي في الحشر فيخرج من قبره مسودة

درے از آتش واما آن سه که در حشر است پس بيرون مى آيد از قبر خود سياه

الوجه مكتوب في جبهته هذا آيس من رحمة الله تعالى ويعطى له

روے نوشته شده باشد در جبين او اين نااميد است از رحمت خدايتعالے وداده ميشود اورا

كتابه من وراء ظهره واما الثلثة التي عند لقاء الله تعالى

عملنامهٔ او از پس پشت او واما آن سه که نزد رويت خدايتعالے است.

فلا يكلمهم الله تعالى ولا ينظر اليهم يوم القيمة ولا يزكيهم

پس اينکه کلام نميکند بايشان خدايتعالے ونمى بيند بسوے ايشان روز قيامت ونه پاک کند ايشانرا

ولهم عذاب اليم قال الله تعالى فخلف من بعدهم خلف

وايشانراست عذاب دردناک فرموده است خدايتعالے پس جانشين شد بعد ايشان ناخلفے چند

اضاعوا الصلوة واتبعوا الشهوات فسوف يلقون غيا وروي عن

که ضايع کردند نماز را و پيروے کردند خواهشهاے نفس را پس خواهند يافت جزاى گمراهى او روايت کرده شد

انس بن مالك قال قال رسول الله صلى الله تعالى عليه واله

انس بن مالک رض او گفت که فرمود رسول الله صلے الله تعالے عليه وآله

وسلم اذا قام العبد الى الصلوة وقال الله اكبر خرج من ذنوبه كيوم

وسلم چون استاده شود بنده بسوے نماز وگويد الله اکبر بيرون آيد از گناهان خود مانند روز

ولدته امه واذا قال اعوذ بالله من الشيطن الرجيم كتب له

که زائيد او را مادر او وچون گويد اعوذ بالله من الشيطان الرجيم نوشته شود براے او

بِكُلِّ شَعْرَةٍ عَلٰى بَدَنِهٖ عِبَادَةَ سَنَةٍ فَاِذَا قَرَءَ الْفَاتِحَةَ فَكَاَنَّمَا حَجَّ وَ

بهر موئے کہ بر بدن وی است عبادة یکساله پس چون بخواند سوره فاتحه پس گویا که بتحقیق حج کرده

اعْتَمَرَ وَاِذَا رَكَعَ فَكَاَنَّمَا تَصَدَّقَ بِوَزْنِهٖ ذَهَبًا وَاِذَا قَالَ سَمِعَ اللّٰهُ

عمره کرد و چون رکوع کند پس گویا که بتحقیق صدقه کرد و بمقدار خود طلا را و چون گوید سمع الله

لِمَنْ حَمِدَهٗ نَظَرَ اللّٰهُ تَعَالٰى اِلَيْهِ بِالرَّحْمَةِ وَاِذَا قَالَ فِيْ سُجُوْدِهٖ سُبْحَانَ

لمن حمده نظر کند خدایتعالے بسوے وے برحمت و چون گوید در سجده خود سبحان

رَبِّيَ الْاَعْلٰى فَكَاَنَّمَا اَعْتَقَ رَقَبَةً وَاِذَا تَشَهَّدَ اَعْطَاهُ اللّٰهُ تَعَالٰى ثَوَابَ

ربی الاعلی پس گویا آزاد کرد غلامی را و چون تشهد خواند عطا کند او را خدایتعالے ثواب

اَلْفِ عَالِمٍ وَّاَلْفِ شَهِيْدٍ وَاِذَا سَلَّمَ وَفَرَغَ مِنْ صَلٰوتِهٖ فَتَحَ اللّٰهُ

هزار عالم و هزار شهید و چون سلام دهد و فارغ شود از نماز خود بکشاید خدایتعالے

لَهٗ ثَمَانِيَةَ اَبْوَابِ الْجَنَّةِ يَدْخُلُ مِنْ اَيِّ بَابٍ شَاءَ بِلَا حِسَابٍ وَّ

برائے او هشت در جنت داخل خواهد شد در قیامت از هر در که خواهد بغیر حساب و

لَا عَذَابٍ وَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ يَنْبَغِيْ لِلْمُؤْمِنِ

بغیر عذاب و فرمود پیغمبر صلے الله تعالے علیه و آله و سلم لایق است مومن را

اَنْ يَّكُوْنَ اَخْلَاقُهٗ كَاَخْلَاقِ الْكَلْبِ وَفِيْهِ خَمْسَةُ اَخْلَاقٍ اَلْاَوَّلُ يَكُوْنُ

اینکه باشد اخلاق او مانند اخلاق سگ و در سگ پنج خصلت است اول اینکه می باشد

جَائِعًا اَبَدًا وَهٰذَا مِنْ اَخْلَاقِ الصَّالِحِيْنَ وَالثَّانِيْ لَا يَكُوْنُ لَهٗ

گرسنه همیشه و این از خصلت هائے صالحین است و دوم اینکه نمی باشد وی را

مَوْضِعٌ وَهٰذَا مِنْ اَثَرِ الصَّالِحِيْنَ وَالثَّالِثُ اَنَّهٗ لَا يَنَامُ بِاللَّيْلِ وَهٰذَا

جائے و این از نشان صالحین است و سوم اینکه وی خواب نمیکند در شب و این

مِنْ اَفْعَالِ الصَّالِحِيْنَ وَالرَّابِعُ لَا يَكُوْنُ لَهٗ مَالٌ حَتّٰى يَرِثَهُ الْوَارِثُ

از افعال صالحین است و چهارم اینکه نمی باشد وی را مال تا میراث بر دارد وارث

وَهٰذَا مَعِيْشَةُ الصَّالِحِيْنَ وَالْخَامِسُ اَنْ لَّا يُفَارِقَ

و این معیشت صالحین است و پنجم اینکه جدا نمیشود

مِنْ بَابِ صَاحِبِهٖ وَاِنْ طَرَدَهٗ فِيْ يَوْمٍ مِائَةَ مَرَّةٍ هٰذَا مِنْ وَفَاءِ

ز در دروازه مالک خود اگرچه براند او را در روزی صد بار و این از وفا

الصّٰلِحِيْنَ وَقَالَ عَلِيٌّ كَرَّمَ اللّٰهُ وَجْهَهٗ طُوْبٰى لِمَنْ كَانَ عَيْشُهٗ

صالحان است و گفت علی کرم الله وجهه خوشی و خوبی است مر کسیرا که باشد زندگی وی

كَعَيْشِ الْكَلْبِ وَفِيْهِ عَشْرُ خِصَالٍ اَلْاَوَّلُ لَيْسَ لَهٗ مَالٌ وَالثَّانِيْ لَيْسَ

مانند زندگی سگ و در او ده خصلت اند اول اینکه نیست ویرا مال و دوم اینکه نیست

لَهٗ قَدْرٌ وَالثَّالِثُ الْاَرْضُ كُلُّهَا بَيْتٌ لَهٗ وَالرَّابِعُ فِيْ اَكْثَرِ الْاَوْقَاتِ

ویرا هیچ قدری سوم زمین همه آن خانه است ویرا و چهارم اینکه در اکثر اوقات

يَكُوْنُ جَائِعًا وَالْخَامِسُ فِيْ غَالِبِ اَوْقَاتِهٖ يَكُوْنُ سَاكِتًا وَ

می باشد گرسنه و پنجم اینکه در غالب اوقات وی می باشد خاموش و

السَّادِسُ يَحُوْلُ حَوْلَ بَيْتِ صَاحِبِهٖ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَالسَّابِعُ

ششم اینکه میگردد گرد خانه مالک خود بشب و روز و هفتم اینکه

يَقْنَعُ بِمَا يُدْفَعُ اِلَيْهِ وَالثَّامِنُ لَوْ ضَرَبَ صَاحِبُهٗ مِائَةَ جَلْدَةٍ

قناعت میکند بآنچه او را داده میشود بجو و هشتم آنکه اگر بزند ویرا مالک وی صد تازیانه

لَمْ يَتْرُكْ بَابَ دَارِ صَاحِبِهٖ وَالتَّاسِعُ يَاْخُذُ عَدُوَّ صَاحِبِهٖ وَلَا يَاْخُذُ

نمیگذارد در دروازهٔ خانه مالک خود را و نهم اینکه میگیرد دشمن مالک خود را و نمیگیرد

صَدِيْقَهٗ وَالْعَاشِرُ اِذَا مَاتَ لَمْ يَتْرُكْ مِنَ الْمِيْرَاثِ شَيْئًا

دوست مالک خود را و دهم اینکه چون بمیرد نمیگذارد از میراث چیزی را

بَابٌ فِيْ ذِكْرِ الرُّوْحِ بَعْدَ الْخُرُوْجِ كَيْفَ يَاْتِيْ اِلٰى قَبْرِهٖ وَمَنْزِلِهٖ

باب در ذکر روح بعد آمدن از بدن که چگونه می آید بسوی قبر خود و خانه خود

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ فَاِذَا خَرَجَ الرُّوْحُ مِنْ

فرمود پیغمبر صلی الله تعالی علیه وآله وسلم پس چون بیرون آمد روح از

بَنِيْ اٰدَمَ فَاِذَا مَضٰى ثَلٰثَةُ اَيَّامٍ يَقُوْلُ الرُّوْحُ يَا رَبِّ ائْذَنْ لِيْ

بنی آدم پس چون بگذرد سه روز گوید روح ای رب من اذن ده مرا

لی حتی امشی و انظر الی جسدی الذی کنت فیه فیأذنه الله

مرا تا بروم و نظر کنم بسوی بدن خود آنکه بودم دران پس دهد او را خدا تعالی

فیجیٔ الی قبره و ینظر من بعید و قد سال الماء من جسده و من

پس آید بسوی قبر خود و نظر کند او از دور و بتحقیق جاری باشد آب از بدن او و از

منخریه و من فمه فیبکی بکاء طویلا ثم یقول یا جسدی المسکین

دو سوراخ بینی او و از دهن او پس بگرید گریه دراز پس ازان گوید ای بدن مسکین من

و یا حبیبی هل تذکر ایام حیوتک و هذا منزل البلاء و الوحشة

و ای حبیب من آیا یاد میکنی ایام زندگی خود را و این قبر جای نزول بلا و وحشت

و الغم و الکربة و الحزن و الندامة ثم یمضی فاذا کانت خمسة

و غم و کربت و اندوه و پشیمانی است پس ازان میرود پس چون گذرد پنج

ایام یقول یا رب ائذن لی حتی انظر الی جسدی فیاذن الله

روز گوید روح ای رب اذن ده مرا تا نظر کنم بسوی بدن خود پس اذن دهد خدای

تعالی له فیاتی الی قبره و ینظر من بعید و قد سال الدم من

تعالی او را پس آید بسوی قبر خود و نظر میکند از دور و بتحقیق جاری باشد خون از

جسده و من منخریه و من فمه و اذنیه و صدید و قیح فیبکی

بدن او و از دو سوراخ بینی او و از دهن او و دو گوش او و جاری باشد زرد آب و ریم

بکاء طویلا فیقول یا جسدی المسکین اتذکر ایام حیوتک

گریه دراز پس گوید روح ای بدن مسکین من آیا یاد میکنی ایام زندگی خود را

و هذا منزل الغم و الهم و المحنة و الدیدان و الحیة و العقارب

و این قبر جای نزول غم و اندوه و محنت و کرمها و ماران و کژدمها است

و اکلت الدیدان لحمک و فرقت جلدک و تفرقت اعضاؤک

و خوردند کرمها گوشت ترا و جدا کردند پوست ترا و جدا شدند اندام های تو

ثم یمضی فاذا کان سبعة ایام یقول یا رب ائذن لی

پس ازان میرود روح پس چون شود هفت روز گوید روح ای رب من اذن ده مرا

حتى انظر الى جسدي فيأذن الله تعالى له فيأتي الى قبره وينظر

تا نظر کنم بسوی بدن خود پس اذن دهد خدای تعالی وی را پس آید بسوی قبر خود و نظر کند

من بعيد فقد وقع فيه الدود فيبكي بكاء شديدا ويقول يا جسدي

از دور و بتحقیق افتاده باشد در وی کرم پس گریه کند روح گریه سخت و گوید ای بدن

المسكين أتذكر أيام حيوتك اين اولادك وآباؤك وعشيرتك

مسکین من آیا یاد میکنی ایام زندگی خود را کجا باشند اولاد تو و پدران تو و اقربای تو

ودارك وعقارك واين اخوانك واصدقاؤك واين رفقاؤك

و خانهٔ تو و زمین تو و کجا باشند برادران تو و یاران تو و کجا باشند آشنایان تو

وجيرانك الذين يرضونك في جوارك اليوم يبكون على

و همسایه‌های تو آنکه بودند که راضی میشدند ترا در همسایگی تو امروز گریه میکنند بر من

وعليك الى يوم القيمة وروي عن ابي هريرة رضي الله

و بر تو تا روز قیامت و روایت شده از ابی هریره رضی الله

تعالى عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم اذا

تعالی عنه گفت فرمود رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم چون

مات المؤمن دارت روحه حول داره شهرا ينظر الى ما خلفه من

بمیرد مؤمن میگردد روح او گرد خانهٔ او یکماه نظر میکند بسوی آنچه پس روی مانده از

عياله كيف يقسم ماله وكيف يؤدي ديونه فاذا اتم شهرا ينظر

عیال وی که چگونه تقسیم کرده میشود مال او و چگونه ادا کرده میشود قرضهای او پس تمام شود یکماه

الى جسده ويدور حول قبره سنة وينظر من يدعو له ومن

بسوی بدن خود میگردد گرد قبر خود یکسال و نظر میکند که کی دعا میکند وی را و کی

يحزن عليه فاذا اتمت سنة رفعت روحه الى حيث يجتمع فيه

غم میخورد بر وی پس چون تمام شود یکسال بالا برده میشود روح او بسوی آن موضع که جمع میشوند در آنجا

الارواح الى يوم ينفخ في الصور كقوله تعالى تنزل الملئكة

ارواح تا روزیکه دمیده شود در صور چنانکه قول خدای تعالی است نازل میشوند فرشتگان

وَالرُّوحُ فِيهَا وَيُقَالُ الرُّوحُ فِيهَا بِمَعْنَى الرَّحْمَةِ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كَمَا قُرِئَ

وروح دران شب وگفته میشود که روح دران شب بمعنے رحمت است بر مومنان چنانکه خوانده شده

وَالرُّوحُ بِالْفَتْحِ وَالضَّمِّ مَعْنَاهُ تَنَزَّلُ الْمَلٰئِكَةُ وَالرُّوحُ أَيْ مَعَهُمُ

وروح بفتح وضم معنیش آنست که نازل میشوند فرشتگان وروح آنچه باشد با فرشتگا

الرُّوحُ وَالرَّيْحَانُ وَيُقَالُ الرُّوحُ مَلَكٌ عَظِيمٌ يُنَزِّلُ الرَّحْمَةَ عَلَى

نسیم وگلهاے جنت وگفته میشود که روح فرشته کلان است که نازل میکند رحمت را بر

الْمُؤْمِنِينَ كَمَا قَالَ اللّٰهُ تَعَالَى يَوْمَ يَقُومُ الرُّوحُ وَالْمَلٰئِكَةُ صَفًّا قِيلَ

مومنان چنانکه فرمود خدایتعالے روزیکه ایستاده شود روح وفرشتگان صف بسته گفته شد

مَعْنَاهُ رُوحُ بَنِي آدَمَ وَقِيلَ مَعْنَاهُ رُوحُ جِبْرِيلَ وَيُقَالُ رُوحُ

معنایش روح بنے آدم است وگفته شد معنایش روح جبرائیل است وگفته میشود که روح پاک

مُحَمَّدٍ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهٖ وَسَلَّمَ تَحْتَ الْعَرْشِ يَسْتَأْذِنُ فِي

محمد صلے اللہ علیہ و آلہ وسلم است که زیر عرش باشد اذن میخواہد

هٰذِهِ اللَّيْلَةِ مِنَ اللّٰهِ بِالنُّزُولِ لِيُسَلِّمَ عَلَى جَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ

درین شب از خدایتعالے بفرود آمدن تا سلام کند بر جمیع مردان مومنان وزنان مومنه

مِنَ الشَّفَقَةِ عَلَيْهِمْ وَيُقَالُ رُوحُ الْأَقْرِبَاءِ مِنْ أَمْوَاتِ الْمُؤْمِنِينَ

از جهت شفقت بر ایشان وگفته میشود که روح اقربا است از مردگان مومنان

يَقُولُونَ رَبَّنَا ائْذَنْ لَنَا بِالنُّزُولِ إِلَى مَنَازِلِنَا حَتّٰى نَرَى أَوْلَادَنَا وَ

که میگویند اے رب اذن ده ما را بفرود آمدن بسوے خانهاے خود تا به بینیم اولاد خود را و

عِيَالَنَا فَيَنْزِلُونَ لَيْلَةَ الْقَدْرِ كَمَا قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ رض إِذَا كَانَ يَوْمُ عِيدٍ

عیال خود را پس فرود مے آیند در شب قدر چنانکه گفت ابن عباس رض چون شود روز عید

أَوْ يَوْمُ عَاشُورَاءَ أَوْ لَيْلَةُ عَاشُورَاءَ أَوْ يَوْمُ الْجُمُعَةِ أَوْ لَيْلَةُ الْجُمُعَةِ

یا روز عاشورا یا شب عاشورا یا روز جمعه یا شب جمعه

الْأُولٰى مِنْ رَجَبٍ أَوْ لَيْلَةُ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ

اول از ماه رجب یا شب پانزدهم از شعبان

يَخْرُجُ الْأَمْوَاتُ مِنْ قُبُورِهِمْ فَيَقُولُونَ عَلَى أَبْوَابِ بُيُوتِهِمْ وَ

بیرون آیند مردگان از قبرهای خود پس استاده میشوند بر دروازهای خانهای خود و

يَقُولُونَ ارْحَمُوا عَلَيْنَا فِي هٰذِهِ اللَّيْلَةِ بِصَدَقَةٍ أَوْ لُقْمَةٍ فَإِنَّا

گویند رحم کنید بر مایان درین شب بصدقه یا بلقمه پس ما

مُحْتَاجُونَ إِلَيْهَا فَإِنْ لَمْ تَقْدِرُوا بِهَا فَاذْكُرُونَا بِرَكْعَتَيْنِ فِي هٰذِهِ

محتاجیم بسوی آن صدقه یا لقمه پس اگر قدرت نباشد شمارا بآن پس یاد کنید مارا بخواندن دو رکعت درین

اللَّيْلَةِ الْمُبَارَكَةِ هَلْ مِنْ أَحَدٍ يَذْكُرُنَا وَهَلْ مِنْ أَحَدٍ يَرْحَمُ

شب مبارک آیا هست کدام یکے که یاد کند مارا و آیا هست کدام یکے که رحم کند

عَلَيْنَا وَهَلْ مِنْ أَحَدٍ يَذْكُرُنَا فِي غُرْبَتِنَا يَا مَنْ سَكَنَ فِي دَارِنَا وَيَا مَنْ

برما و آیا هست کدام یکے که یاد کند مارا در غربت ما ای آنکه ساکن شده در خانه ما و ای آنکه

نَكَحَ نِسَاءَنَا وَيَا مَنْ أَقَامَ فِي أَوْسَعِ قُصُورِنَا وَنَحْنُ فِي أَضْيَقِ قُبُورِنَا وَ

نکاح کرد زنهای مارا و ای آنکه اقامت کرد در فراخ ترین کوشکهای ما و ما در تنگترین قبرهای خود هستیم و

يَا مَنْ قَسَّمَ أَمْوَالَنَا وَيَا مَنِ اسْتَذَلَّ أَوْلَادَنَا هَلْ مِنْ أَحَدٍ مِنْكُمْ مَنْ

ای آنکه قسمت کرد مالهای مارا و ای آنکه خوار ذلیل کرد اولاد مارا آیا کدام هست یکے از شما که

يَتَفَكَّرُ فِي غُرْبَتِنَا وَفَقْرِنَا وَكُتُبُنَا مَطْوِيَّةٌ وَكُتُبُكُمْ مَنْشُورَةٌ وَلَيْسَ

فکر کند در غربت ما و احتیاج ما و دفترهای معیشت زندگانی ما پیچیده شد و دفترهای شما کشاده اند و نیست

لِلْمَيِّتِ فِي اللَّحْدِ ثَوَابٌ فَلَا تَنْسَوْنَا بِكِسْرَةِ خُبْزِكُمْ وَدُعَائِكُمْ فَإِنَّا

میت را در لحد ثوابے پس فراموش نکنید مارا بپارچه نان خود و دعاے خود پس بتحقیق ما

مُحْتَاجُونَ إِلَيْكُمْ أَبَدًا فَإِنْ وَجَدُوا الصَّدَقَةَ وَالدُّعَاءَ مِنْهُمْ يَرْجِعُونَ

محتاجیم بشما همیشه پس اگر یافتند مردگان صدقه و دعارا از ایشان باز میگردند

فَرِحًا مَسْرُورًا وَإِنْ لَمْ يَجِدُوا يَرْجِعُونَ مَحْرُومًا وَمَحْزُونًا وَآيِسًا

شادان و خوشحال و اگر نیافتند صدقه و دعارا باز میگردند محروم و اندوهگین و ناامید

وَقَدْ قِيلَ إِنَّ الرُّوحَ فِي الْفُؤَادِ أَوْ فِي بَعْضِ أَجْزَاءِ الْبَدَنِ لَا

و بتحقیق گفته شد که روح در دل است یا در بعضے اجزاے بدن است نه

فِی جَمِیعِ الْبَدَنِ لٰکِنَّهَا فِی جُزْءٍ مِّنْ اَجْزَائِهٖ وَالدَّلِیلُ عَلَیْهِ اَنَّ یُجْرَحَ الْوَاحِدُ

در تمام بدن است لیکن آن روح در یک جزء است از اجزاے بدن و دلیل بران بر عا این است که مجروح میشود

جِرَاحَاتٍ کَثِیرَةٍ فَلَا یَمُوتُ وَیُجْرَحُ الْوَاحِدُ اَیْضًا بِجِرَاحَةٍ وَّاحِدَةٍ

بجراحتهاے بسیار پس نمی میرد و مجروح میشود یک شخص نیز بجراحت یک

فَیَمُوتُ لِاَنَّهَا اَصَابَتْ فِی الْمَکَانِ الَّذِی فِیهِ الرُّوحُ وَحَلَّتْ فِیهِ

پس می میرد آن شخص از جهت آنکه جراحت در جائیکه هست در آن روح و حلول کرد روح در آنجا

وَقِیلَ الرُّوحُ یَحِلُّ فِی جَمِیعِ الْبَدَنِ لِاَنَّ الْمَوْتَ فِی جَمِیعِ الْبَدَنِ یَدُلُّ

و گفته شده که روح حلول کند در تمام بدن زیرا که بیرون شدن روح در تمام بدن است دلالت میکند

عَلَیْهِ قَوْلُهٗ تَعَالٰی قُلْ یُحْیِیهَا الَّذِی اَنْشَاَهَا اَوَّلَ مَرَّةٍ فَاِنْ قِیلَ

بر این قول خدا تعالے بگو که زنده میکند او را که آنکه آفرید او را اول بار پس اگر گفته شود

مَا الْفَرْقُ بَیْنَ الرُّوحِ وَالرَّوَانِ قُلْنَا هُمَا وَاحِدٌ لَیْسَ بَیْنَهُمَا فَرْقٌ

چیست فرق میان روح و روان گویم هر دو یکے است نیست درمیان ایشان فرقے

کَاَنَّ الْبَدَنَ مَعَ الْیَدِ وَالرِّجْلِ یَذْهَبُ وَیَجِیءُ وَالرُّوحُ لَا یَتَحَرَّکُ

چنانکه بتحقیق بدن با دست و پا میرود و مے آید و روح حرکت نمیکند

ثُمَّ مَوْضِعُ الرُّوحِ فِی الْجَسَدِ غَیْرُ مُعَیَّنٍ وَمَوْضِعُ الرَّوَانِ بَیْنَ الْحَاجِبَیْنِ

پس موضع روح در بدن غیر معین است و موضع روان درمیان دو ابرو است

فَاِذَا زَالَتِ الرُّوحُ مَاتَ الْعَبْدُ لَا مُحَالَةَ وَاِذَا زَالَتِ الرَّوَانُ نَامَ

پس زایل شود روح بمیرد بنده لاچار و چون زایل شود روان بخسپد

الْعَبْدُ کَمَا اَنَّ الْمَاءَ اِذَا صُبَّ فِی الْقَصْعَةِ وَوُضِعَتْ فِی الْبَیْتِ وَ

بنده چنانکه بتحقیق آب چون ریخته شود در کاسه و نهاده شود آن کاسه در حجره و

وَقَعَتِ الشَّمْسُ عَلَیْهِ مِنَ الْکُوَّةِ وَشُعَاعُهَا فِی السَّقْفِ یَتَحَرَّکُ وَ

واقع شود آفتاب بران از دریچه و شعاع آفتاب در سقف حجره حرکت میکند و

لَمْ یَتَحَرَّکِ الْقَصْعَةُ مِنْ مَوْضِعِهَا فَکَذٰلِکَ الرُّوحُ سَاکِنَةٌ فِی الْبَدَنِ

حالانکه حرکت نکرده کاسه از جاے خود پس همچنین روح ساکن است در بدن

وَشُعَاعُهَا اِلَى الْعَرْشِ وَهُوَ الرَّوَانُ فَتَرَى الرُّؤْيَا فِى الْمَلَكُوْتِ ثُمَّ اِذَا

وشعاع وے میرود تا عرش و آن شعاع ویرا روان گویند پس مے بیند خواب را در عالم ملکوت پس چون

نَامَ الْعَبْدُ خَرَجَ الرُّوْحُ اَيِ الرَّوَانُ مِنْ اَنْفِهٖ وَصَعِدَ اِلَى السَّمَاۤءِ

خسپد بنده بیرون آید روح یعنے روان از بینے وے و بالا رود بسوے آسمان

فَالرَّوَانُ فِى الْمَلَكُوْتِ يَنُوْبُ مَنَابَةَ النَّفْسِ فِى الْخِدْمَةِ فَاِنْ قِيْلَ

پس در عالم ملکوت نائب میشود بجاے نفس در خدمت پس اگر گفته شود

لَوْكَانَ رُوْحُ الْمُؤْمِنِ يَصْعَدُ اِلَى السَّمَاۤءِ وَيَنُوْبُ مَنَابَةَ النَّفْسِ فِى الْخِدْمَةِ

اگر بود روح مومن که بالا میرود بسوے آسمان و نائب میشود بجاے نفس در خدمت

فَرُوْحُ الْكَافِرِ اِلَى اَيْنَ تَذْهَبُ وَقِيْلَ رُوْحُ الْكَافِرِ اَيْضًا يَصْعَدُ اِلَى

پس روح کافر در خواب کجا میرود گفته شده که روح کافر هم بالا میرود بسوے

السَّمَاۤءِ اِلَّا اَنَّهٗ يَمْنَعُهُ الشَّيٰطِيْنُ فَيَكُوْنُ مَعَ الشَّيٰطِيْنِ فَاِنْ قِيْلَ لَوْ

آسمان مگر بتحقیق ویرا منع میکنند شیطان پس مے باشد روح کافر با شیطانان پس اگر گفته شود اگر

ذَهَبَ الرُّوْحُ يَنْبَغِىْ اَنْ لَّا يَتَنَفَّسَ قِيْلَ هٰذَا مِنْ وُّجُوْهٍ اَحَدُهَا اَنَّ

رفتے روح در خواب می بایستے که نفس نگرفتے گفته شود که این نفس گرفتن از چند وجوه است یکی آنکه

لَوْ اَذْهَبَ مِنْهُ الرُّوْحُ وَلٰكِنْ يَبْقٰى فِيْهِ الْحَيٰوةُ وَالنَّفَسُ لِاَنَّهُمَا

گفته اند که میرود از بدن روح ولیکن باقے مے ماند در وے حیوة و نفس زیرا که حیاة و نفس

لَيْسَا بِرُوْحٍ اَلَا تَرٰى اِلٰى مَا رَوٰى عَبْدُ اللّٰهِ ابْنُ عَبَّاسٍ رَضِىَ اللّٰهُ تَعَالٰى

نیستند روح آیا نمی بینی بسوے آنچه روایت کرده عبد الله بن عباس رضے الله تعالے

عَنْهُمَا اَنَّهٗ قَالَ الرُّوْحُ لِلْاَرْبَعَةِ الْاِنْسُ وَالْجِنُّ وَالْمَلٰۤئِكَةُ وَالشَّيٰطِيْنُ

عنهما که بتحقیق وے گفت که روح برائے چهار قسم مخلوق می باشند یکے انسان دوم جن سوم فرشتگان چهارم شیاطین

وَلِسَائِرِهِنَّ نَفَسٌ وَّحَيٰوةٌ وَقَالَ مُحَمَّدُ ابْنُ التِّرْمِذِىِّ الرُّوْحُ رُوْحَانِ

و برائے همه مخلوق نفس و حیات مے باشد و گفت محمد بن ترمذی که روح دو قسم است

رُوْحٌ بِهِ الْحَيٰوةُ وَالنَّفَسُ وَرُوْحٌ بِهِ الْحَرَكَةُ فَاِذَا نَامَ خَرَجَ مِنْهُ

یک روح آنست که بآن زندگی و نفس گرفتن مے باشد دیگر آن روح است که بآن حرکت میباشد پس چون بخواید بیرون آرند از ان

الروح الذي به الحركة ولكن لم يخرج الروح الذي به الحيوة والنفس

آن روح كه بآن حركت است وليكن بيرون نرفته از وى آن روح كه بآن حيوة ونفس گرفتن است

واما مسكن الروح بعد القبض فقد قيل مسكنها الصور وفيه

ودر چه مسكن روح است بعد قبض كردن آن پس تحقيق گفته شد كه مسكن او صور اسرافيل است ودر وى

ثقب بعدد كل حيوان من يوم خلق آدم عليه السلام الى يوم

سوراخها است بشمار هر حيوان از ابتداى روزى كه آفريده شد آدم عليه السلام تا روز

القيمة يتنعم هنالك ان كان منعما وان كان معذبا فهنالك

قيامت نعمت داده ميشود در اينجا اگر باشد او نعمت داده شده واگر باشد آن روح عذاب كرده شده

يعذب ويقال ان ارواح المؤمنين في حواصل طيور خضر في

عذاب كرده ميشود وگفته ميشود كه تحقيق ارواح مومنان در اندان مرغان سبز رنگ مى باشند در

الجنة وارواح الكفرين في سجين جهنم وقيل في حواصل طيور سوداء

جنت وارواح كافران در سجين ميباشند كه آن جاى است در جهنم وگفته شد در اندان مرغان سياه رنگ

في النار ويقال ان ارواح المؤمنين اذا قبضت رفعتها ملئكة

در آتش وگفته شده كه تحقيق ارواح مومنان چون قبض كرده شوند بردارد آنها را فرشتگان

الرحمة الى السماء السابعة بالاكرام والاعزاز فينادى مناد من السماء

رحمت بسوى آسمان هفتم بگرامى كردن وعزت داون پس آواز كننده از آسمان

من قبل الله اكتبوها في عليين ثم ردوها الى الارض فترد روحه في

از جانب خدا اينها سه كه بنويسيد اين را در عليين پس از آن باز گردانيد او را بسوى زمين پس گردانيده شود

جسده ويفتح له باب الى الجنة فينظر الى موضعه منها حتى تقوم

بدن وى وگشاده شود براى او دروازه بسوى جنت پس نظر كند بسوى موضع خود از جنت تا كه قائم شود

الساعة ويقال ان ارواح الكفار اذا قبضت رفعتها ملئكة

قيامت وگفته ميشود كه تحقيق ارواح كافران چون قبض كرده شود بردارد آنها را فرشتگان

العذاب الى سماء الدنيا فيغلق ابوابها ويؤمر بردها

عذاب بسوى آسمان دنيا پس بسته ميشود دروازهاى آن وامر كرده ميشود باز گردانيدن آنرا

إلى مضجعه ويضيق قبره ويفتح له باب النار فينظر إلى مقعده

بسوی خوابگاه وی و تنگ کرده میشود قبر او و گشاده شود بهر او دروازهٔ آتش پس نظر کند بجای نشستن خود

منها حتى تقوم الساعة وعلى هذا قوله عليه السلام حتى أنهم

از آتش تا که قایم شود قیامت و برین دلالت کند قول آنحضرت علیه السلام تا آنکه ایشان

يسمعون قرع نعالكم وإنما منعوا عن الكلام وسئل عن بعض

میشنوند آواز پای پوشهای شما ولکن منع کرده شده اند از کلام کردن و سوال کرده شد از بعض علماء

العلماء من معادن الأرواح بعد الموت قال إن أرواح الأنبياء عليهم

از جای بودن ارواح پس از مرگ گفت که تحقیق ارواح پیغمبران علیهم الصلوة والسلام

السلام في جنة عدن وتكون في اللحد مؤنسة لأجسادها وساجدة

در جنت عدن میباشند و در لحد الفت گیرنده با بدنهای خود سجده

لربها وأرواح الشهداء في الفردوس وسط الجنة في حواصل

کننده برای پروردگار خود و ارواح شهیدان در فردوس که در میان جنت است در تابدان

طيور خضراء في الجنة تطير حيث شاؤا ثم تأوي إلى قناديل

مرغان سبز رنگ در جنت می باشند می پرند هر جا که خواهند پس از آن می آیند بسوی قندیل های آویزان

معلقة بالعرش وأرواح أولاد المسلمين في حواصل عصافير الجنة

آویزان بعرش و ارواح اولاد مسلمانان در ابدان گنجشکهای جنت بکوه

في جبل المسك إلى يوم القيمة وأرواح أولاد المشركين والمنافقين

کوه مشک می باشند تا روز قیامت و ارواح اولاد مشرکان و منافقان

يدورون حول الجنة ليس لهم مأوى إلى يوم القيمة ثم يخدمون

میگردند گرد جنت نیست ایشانرا جای قرار تا روز قیامت پس از آن خدمت کنند

للمؤمنين أما أرواح المؤمنين الذين عليهم ديون ومظالم معلقة

مر مومنان را و هرچه ارواح مومنان که بر ایشان قرضها و حقوقها است معلق باشند میان آسمان

بالهواء لا يصلون إلى الجنة ولا إلى السماء حتى تؤدى

در هوا باشند نمی رسند بجنت ونه با سمان تا آنکه ادا شود

عنهم الذنوب والمظالم واما ارواح فساق المسلمين المصرين

از ایشان وضیلے ایشان ومظلمہا ے ایشان وہرچہ ارواح فاسقان مسلمانان است کہ اصرار کنند

على الذنوب فيعذبون في القبور مع الجسد واما ارواح الكفرين

برگناہان پس عذاب کردہ شوند در قبرہا با بدن واما ارواح کافران

والمنفقين ففي سجين نار جهنم خالدين فيها ابدا قيل ان الروح

ومنافقان پس در سجین نام جاییکہ در آتش جہنم است باشند دران ہمیشہ گفتہ شد کہ تحقیق روح

جسم لطيف وهو مخلوق فلذلك لا يقال الله تعالى ذو روح

جسم لطیف است واو آفریدہ شدہ است پس ازینجہت گفتہ نمیشود کہ خدا تعالے ذی روح است

لانه يستحيل ان يكون محلا للاجسام وقد قيل ان الروح

زیراکہ محال است اینکہ باشد خدا تعالے جاے حلول کردن جسمہا وتحقیق گفتہ شد کہ روح

عرض وهو ما يستحكم بوجود غيره وروي ان اليهود اتوا الى

عرض است وعرض آنست کہ قیام واستحکام گیرد بوجود غیر خود وروایت کردہ شدہ کہ تحقیق یہود آمدند سوے

النبي صلى الله تعالى عليه واله وسلم فسئلوه عن الروح وعن اصحب

نبی صلی اللہ تعالے علیہ وآلہ وسلم پس سوال کردند اورا از حقیقت روح واز احوال اصحاب

الرقيم وعن ذي القرنين فنزل في شانهم سورة الكهف ونزل في الروح

کہف واحوال ذی القرنین پس نازل شد در شان ایشان سورہ کہف ونازل شد در شان روح این آیت

ويسئلونك عن الروح قل الروح من امر ربي وقيل معناه من امر

وسوال میکنند ترا از روح بگو روح از فرمان رب من است وگفتہ شد معنیش اینکہ روح از علم

ربي ولا علم لي بها وقيل معناه ان الروح ليست بمخلوقة بل من امر

رب من است ونیست علم مرا بآن وگفتہ شد معنیش اینکہ تحقیق روح نیست مخلوق بلکہ از امر

الله تعالى وامر الله تعالى كلامه وهذا القول خطاء لان معنى الاية

خدا تعالے است وامر خدا تعالے کلام او ست واین قول خطا است زیراکہ معنے آیت را

ذكرنا وقيل معناه تكوين ربي بكلمة كن فيكون وان امر الله على ضربين

ذکر کردیم معنیش اینکہ روح ہست کردن رب من است بکلمہ کن پس میشود وتحقیق امر خدا تعالے بر دو قسم است

امر الزام کامره بالعبادات وامر تکوین کقوله تعالی کونوا حجارة او

یک امر الزام است مانند امر او تعالے بعبادات ویک امر هست کردن است مانند قول خدا تعالی شوید سنگها یا

حدیدا او خلقا وکقوله تعالی انما امره اذا اراد شیئا ان یقول له

آهن یا خلق دیگر و مانند قول خدا تعالے جز این نیست که فرمان خدا چون بخواهد آفریدن چیز را این است که بگوید

کن فیکون واما قوله تعالی نزل به الروح الامین وقوله تعالی یوم

بشو پس میشود واما قول خدا تعالے نازل شد بآن روح امین یعنی جبرئیل ع و قول خدا تعالی روزیکه

یقوم الروح والملئکة صفا لا یتکلمون الا من اذن له الرحمن وقال

بایستند فرشته که نام او روح است و همه فرشتگان صف بسته سخن نگویند حاضر المحشر مگر کسیکه اذن دهد او را خدا و گفته باشد

صوابا فقیل معناه جبرائیل وقیل ملک عظیم وحده صفا واما

سخن نیک پس گفته شد معنے روح درینجا جبرائیل ع است وگفته شد که فرشته کلان است که تنها او صف بسته واما

قوله تعالی فاذا سویته ونفخت فیه من روحی فهذه اضافة

قول خدا تعالے پس چون برابر کردم آدم را ودمیدم در وے از روح خود پس این اضافت

خلق وقیل اضافة تکریم کما یقال ناقة الله وبیت الله واما قوله

آفرینش است وگفته شد که اضافت تکریم است چنانکه گفته میشود شتر ماده خدا و خانه خدا واما قول خدا

تعالی فنفخنا فیه من روحنا فاضافة تکریم علی ما قدمناه وقیل

تعالے پس دمیدیم در وے از روح خود پس اضافت تکریم و تشریف است بنا بر آنچه پیش ذکر کردیم وگفته شد

معناه فنفخنا فیه من روح جبرائیل علیه السلام وعلی هذا قیل

معنیش این است پس دمیدیم در وے از روح خود جبرئیل علیه السلام و بنا بر این گفته شد

فی عیسی روح الله کقوله تعالی وایدهم بروح منه باب فی ذکر

در حق عیسی ع که او روح خداست مانند قول خدا تعالے مدد کرد خدا او شما را بروح از جانب خود باب در بیان

الصور والبعث والحشر اعلم ان اسرافیل صاحب القرن وخلق

صور اسرافیل و بر انگیختن و جمع نمودن قیامت بدانکه بتحقیق اسرافیل صاحب شاخ که از او صور گویند و آفرید

الله تعالی اللوح المحفوظ من درة بیضاء طولها ما بین السماء

خدا تعالے لوح محفوظ را از مروارید سفید درازے او ما بین آسمان

والارض سبع مرات معلقة بالعرش ومکتوب فیها ما هو کائن

و زمین هفت برابر این است و آویزان است بعرش و نوشته شده در آن آنچه شونده است

الی یوم القیمة ولاسرافیل اربعة اجنحة جناح بالمشرق وجناح

تا روز قیامت و مر اسرافیل را چهار بال است یک بال بمشرق است و یک بال

بالمغرب وجناح یستتر علیه وجناح یغطی بها راسه ووجهه

بمغرب است و یک بال است که قرار میگیرد بر وی و یک بال است که می پوشد بآن سر خود را و روی خود را

من خشیة الله تعالی حیاء ناکسا راسه تحت العرش احد قوائم

از خدای تعالے و حیا از وی نگون فرو کننده است سر خود را از زیر عرش یکی از پایه های

العرش علی کتفه وانه لیصغر من خشیة الله تعالی مثل العصفور واذا

عرش را بر دوش خود و بحقیق اسرافیل صغیر میشود از خوف خدای تعالے مانند گنجشک پس چون

قضی الله تعالی شیئا فی اللوح یکشف الغطاء من وجهه وینظر الی

حکم فرماید خدای تعالے چیزی را در لوح محفوظ دور کند اسرافیل پرده را از روی خود و نظر کند بسوی

ما قضی الله تعالی من حکم وامر ولیس من الملئکة اقرب مکانا بالعرش

آنچه فرماید خدای تعالے از حکم و امر و نیست از فرشتگان نزدیک تر در مکان بعرش

من اسرافیل بینه وبین العرش سبعون حجابا ومن الحجاب الی

از اسرافیل در میان وی و در میان عرش هفتاد حجاب است و از یک حجاب تا

الحجاب مسیرة خمسمائة عام وبین جبرائیل واسرافیل سبعون

حجاب دیگر مسافت پنجصد سال است و مابین جبرائیل و اسرائیل ع هفتاد

حجابا ومن کل حجاب الی مسیرة خمسمائة عام وانه قائم ق

پرده است و از هر پرده تا پرده دیگر مسافت پنجصد سال است و بحقیق اسرافیل ایستاده است و

قد وضع الصور علی فخذه الایمن وراس الصور علی فمه ینتظر الی

هر آینه نهاده است صور را بر ران راست خود و سر صور را نهاده بر دهان خود انتظار میکند

الله تعالی متی یامره بنفخه فیه فاذا انقضت مدة الدنیا

بخدای تعالے که کی فرماید او را بدمیدن و پس چون تمام شود مدت دنیا

یدنو الصور الی جبهة اسرافیل فیضم اسرافیل علیه اجنحة الاربعة

نزدیک شود صور بسوے پیشانی اسرافیل پس باہم پیوسته کند اسرافیل بر خود بالہاے چہارگانه

ثم ینفخ فی الصور ویجعل ملک الموت احدی کفیه تحت الارض السابعة

پس بدمد در صور ودیگر داند ملک الموت یک کف دست خود را زیر زمین ہفتم

والاخری فوق السماء السابعة فیاخذ ارواح اهل السموت واهل

وکف دست دیگر را بالای آسمان ہفتم پس بگیرد ارواح اہل آسمان ہا واہل

الارضین ولا یبقی فی الارض الا ابلیس علیه اللعنة ولا یبقی فی السماء

زمین ہارا وباقی نماند در زمین مگر شیطان علیه اللعن وباقی نماند در آسمان

الا جبرائیل ومیکائیل واسرافیل وعزرائیل علیهم السلام والذین

مگر جبرئیل ومیکائیل واسرافیل وعزرائیل علیهم السلام وآنانکه

استثنا هم الله تعالی فی قوله تعالی ونفخ فی الصور فصعق من فی

بیرون کرده است ایشانرا خداے تعالی در قول او تعالی ودمیده شود در صور پس مرد آنکه در

السموت ومن فی الارض الا من شاء الله وعن ابی هریرة انه قال

آسمانہا است وکسیکه در زمین است مگر کسے را که خواست خدا وروایت شد از ابی ہریرة بتحقیق گفت

رسول الله صلی الله علیه واله وسلم ان الله تعالی خلق الصور وله

رسول خدا صلی الله علیه واله وسلم که بتحقیق خداے تعالی آفرید صور را ومر او را

اربعة شعب شعبة منها فی المشرق وشعبة منها فی المغرب وشعبة

چہار شاخ است یک شاخ از وے در مشرق است ویک شاخ از وے در مغرب است ویک شاخ

منها تحت الارض السابعة وشعبة منها فوق السماء السابعة

از وے زیر زمین ہفتم است ویک شاخ از وے بالای آسمان ہفتم است

وفی الصور انقاب بعدد اصناف الارواح فی واحد منها ارواح

در صور سوراخ است بشمار اقسام ارواح در یک قسم از ان ارواح

الانبیاء علیهم السلام وفی واحد منها ارواح الجن وفی واحد

پیغمبران علیهم السلام است ودر یک قسم از ان ارواح جن است ودر یک قسم

مِنْهَا اَرْوَاحُ الْاِنْسِ وَفِیْ وَاحِدٍ مِّنْهَا اَرْوَاحُ الشَّیٰطِیْنِ وَفِیْ وَاحِدٍ

ازان ارواح انسان است و در یک قسم ازان ارواح شیطانان است و در یک قسم

مِّنْهَا اَرْوَاحُ الْبَهَائِمِ وَالْهَوَامِّ حَتَّی النَّمْلَةِ وَالْبَقَّةِ اَعْطَاهُ اِسْرَافِیْلَ

ازان ارواح چهارپایان و حشرها است تا مور و پشه کلان عطا کرد خدا این صور را با سرافیل پس وی

فَهُوَ وَاضِعُهٗ عَلٰی فَمِهٖ یَنْتَظِرُ مَتٰی یُؤْمَرُ فَیَنْفُخُ فِیْهِ ثَلٰثَ نَفَخَاتٍ نَفْخَةُ الْفَزَعِ

نهنده است آنرا بر دهن خود منتظر است که کی امر کرده شود پس بدمد دران سه بار دمیدن یکی دمیدن خوف است

وَنَفْخَةُ الصَّعْقِ وَنَفْخَةُ الْبَعْثِ قَالَ حُذَیْفَةُ یَا رَسُوْلَ اللّٰهِ کَیْفَ

و یک دمیدن مرگ است و یک دمیدن برانگیختن است گفت حذیفه ای رسول خدا چگونه باشند

یَکُوْنُ الْخَلَائِقُ عِنْدَ النَّفْخِ فِی الصُّوْرِ قَالَ یَا حُذَیْفَةُ وَالَّذِیْ نَفْسِیْ

مخلوق نزد دمیدن در صور فرمود ای حذیفه قسم بآن ذات که نفس من

بِیَدِهٖ لَیُنْفَخُ فِی الصُّوْرِ فَتَقُوْمُ السَّاعَةُ وَالرَّجُلُ قَدْ رَفَعَ لُقْمَةً

بدست اوست هر آینه دمیده شود در صور و قائم شود قیامت و شخصی بتحقیق بر داشته باشد لقمه را

اِلٰی فَمِهٖ وَلَا یَطْعَمُهَا وَالثَّوْبُ بَیْنَ یَدَیْهِ لِیَلْبَسَهٗ فَلَا یَلْبَسُهٗ وَکُوْزُ

بسوی دهان خود نخواهد خورد آنرا و جامه پیش روی وی باشد تا بپوشد آنرا پس نخواهد پوشید آنرا و کوزه

الْمَاءِ عَلٰی فَمِهٖ لِیَشْرَبَ الْمَاءَ وَلَا یَشْرَبُ مِنْهُ بَابٌ فِیْ ذِکْرِ نَفْخَةِ

آب دهان وی باشد تا بنوشد آب را نتوشید ازان   باب در بیان دمیدن

الصُّوْرِ وَالْفَزَعِ ثُمَّ یُنْفَخُ نَفْخَةُ الْفَزَعِ فَیَبْلُغُ فَزَعُهٗ اَهْلَ السَّمَاءِ

صور و خوف پس ازان دمیده شود دمیدن خوف پس برسد خوف اهل آسمان

وَاَهْلَ الْاَرْضِ اِلَّا مَا شَاءَ اللّٰهُ تَعَالٰی وَتَسِیْرُ الْجِبَالُ سَیْرًا وَتَمُوْرُ السَّمَاءُ

اهل زمین را مگر کسی را که خواهد خدا تعالی و روان شوند کوهها روان شدنی و دیگرد آسمان

مَوْرًا وَّتَرْجُفُ الْاَرْضُ رَجْفًا مِّثْلَ السَّفِیْنَةِ وَتَضَعُ الْحَوَامِلُ حَمْلَهَا وَ

گردیدن سخت رجفید زمین جنبیدن مانند کشتی در آب و بنهند زنان حامله حمل خود را و

تَذْهَلُ الْمُرْضِعَةُ وَلَدَهَا وَتَشِیْبُ الْوِلْدَانُ شَیْبًا وَّتَصِیْرُ الشَّیٰطِیْنُ

فراموش کند شیرده بچه خورد را و خواهند شد اطفال پیران کهن سال و خواهند شد شیاطین

هاربة وقد تناثرت عليهم النجوم وكسفت الشمس وخسف القمر

زار كنندگان و بتحقيق بريزند برايشان ستارگان و تاريك شود بر آفتاب و بے نور شود ماهتاب

وكشطت السماء من فوقهم وذلك قوله تعالى ان زلزلة الساعة

و پوست بركنده شود آسمان از بالاے ايشان و اين قول خدا تعالے است بتحقيق زلزله قيامت

شيء عظيم ويكون ذلك اربعين سنة وروي عن ابن عباس رض انه

چيزيست بزرگ و باشد اينحال تا چهل سال و روايت كرده شد از ابن عباس رض كه بتحقيق وى

قال قال رسول الله صلى الله تعالى عليه وآله وسلم يا ايها الناس

گفت فرمود رسول خدا صلى الله تعالے عليه وآله وسلم اے مردمان

اتقوا ربكم ان زلزلة الساعة شيء عظيم ثم قال اتدرون اي يوم

بترسيد از پروردگار خود بتحقيق زلزله قيامت چيزيست بزرگ پس ازان فرمود آيا ميدانيد كدام روز است

ذلك قالوا الله ورسوله اعلم قال ذلك اليوم يقول الله تعالى فيه

آنروز گفتند خدا و رسول او دانا تراند فرمود امروز روزيست كه فرمايد خدا تعالى در آنروز

لآدم قم وابعث اولادك بعثا الى النار فيقول يا رب كم من كل الف

برآدم را برخيز و بفرست اولاد خود را فرستادن بسوے آتش پس گويد رب من چند از هر هزار نفر پس فرمايد

يقول الله تعالى من كل الف تسعمائة وتسعة وتسعين الى النار

خدا تعالے از هر هزار نهصد و نود و نه را بسوے آتش و

وواحدا الى الجنة فيشق ذلك على القوم ووقع عليهم البكاء والحزن

يكى را بسوے جنت پس سخت شود اين امر بر قوم و واقع شود برايشان گريه و اندوه پس

فقال النبي صلى الله عليه وآله وسلم اني لارجو ان تكونوا ربع اهل

فرمود پيغمبر صلى الله عليه وآله وسلم بتحقيق من اميد وارم اينكه باشيد شما چهارم حصه اهل

الجنة ثم قال اني لارجو ان تكونوا شطر اهل الجنة ففرحوا فقال

جنت پس ازان فرمود بتحقيق من اميد وارم اينكه باشيد شما نيمه اهل جنت پس شاد شدند پس فرمود

النبي صلى الله عليه وآله وسلم ابشروا فانما انتم في الامم

پيغمبر صلى الله عليه وآله وسلم بشارت باد شما را پس بتحقيق در امت ها مانند

كَسَنَاةٍ فِي جَنْبِ الْبَعِيرِ وَأَنْتُمْ جُزْءٌ وَاحِدٌ مِنْ أَلْفِ جُزْءٍ وَقَالَ أَبُوهُرَيْرَةَ رض

مانند بزریت در پهلوی شتر و شما یک حصه اید از هزار حصه و گفت ابوهریره رض

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ إِنَّ لِلّٰهِ تَعَالَى مِائَةَ رَحْمَةٍ أَنْزَلَ

که فرمود رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم بتحقیق مر خدایتعالی را صد رحمت است که نازل

مِنْهَا رَحْمَةً بَيْنَ الْجِنِّ وَالْبَهَائِمِ وَالْإِنْسِ وَالْهَوَامِّ بِهَا يَتَعَاطَفُونَ وَبِهَا يَتَرَاحَمُونَ

یک رحمت را در میان جن و حیوانات و انسان و گزندها بسبب آن رحمت مهربانی میکنند باهم دگر و بسبب آن

وَادَّخَرَ تِسْعَةً وَتِسْعِينَ رَحْمَةً يَرْحَمُ بِهَا عِبَادَهُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ ثُمَّ

و ذخیره کرد نود و نه رحمت را که رحم کند بآن بندگان خود را در روز قیامت پس

يَأْمُرُ اللّٰهُ تَعَالَى إِسْرَافِيلَ بِنَفْخَةِ الصَّعْقِ فَيَنْفُخُ فَيَقُولُ أَيَّتُهَا الْأَرْوَاحُ

از آن امر فرماید خدایتعالی اسرافیل را بدمیدن مرگ پس بدمد صور را پس گوید اسرافیل ای ارواح

الْعَارِيَةُ أُخْرُجْنَ بِأَمْرِ اللّٰهِ تَعَالَى فَصَعِقَ وَمَاتَ أَهْلُ السَّمٰوٰتِ وَ

عاریت آمده ببدان بیرون شوید بامر خدایتعالی پس بیهوش شوند و بمیرند اهل آسمانها و

أَهْلُ الْأَرَضِينَ إِلَّا مَا شَاءَ اللّٰهُ وَهُمُ الشُّهَدَاءُ فَإِنَّهُمْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ

و اهل زمینها مگر آنکه خواهد خدا و آن شهیدان اند پس بتحقیق ایشان زنده اند نزد پروردگار خود

يُرْزَقُونَ كَمَا قَالَ اللّٰهُ تَعَالَى وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ

روزی داده میشوند چنانکه فرمود خدایتعالی و مپندارید آنکسانی را که کشته شدند در راه

اللّٰهِ أَمْوَاتًا بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ وَفِي الْخَبَرِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ

خدا مردگان بلکه ایشان زنده اند نزد پروردگار خود روزی داده میشوند و در خبر است که پیغمبر

تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ اللّٰهَ تَعَالَى أَكْرَمَ الشُّهَدَاءَ

تعالی علیه و آله و سلم فرمود که بتحقیق خدایتعالی گرامی کرده شهیدان را

بِخَمْسِ كَرَامَاتٍ لَمْ يَكُنْ مِنْهَا أَحَدٌ لِلْأَنْبِيَاءِ أَحَدُهَا أَنَّ أَرْوَاحَ جَمِيعِ

به پنج بزرگیها که نیست یکی از آن پنج مر پیغمبران را یکی از آن اینست که بتحقیق ارواح همه

الْأَنْبِيَاءِ يَقْبِضُهَا مَلَكُ الْمَوْتِ وَأَنَا كَذٰلِكَ وَأَرْوَاحُ الشُّهَدَاءِ

پیغمبران را قبض میکند ملک الموت و من نیز همچنین هستم و ارواح شهیدان را

يقبضها الله تعالى وثانيها ان جميع الانبياء يغسلون بعد موتهم

قبض ميكند خدا ايتعالى دوم اينكه همه پيغمبران غسل داده ميشوند بعد مردن ايشان

وانا كذلك والشهداء لا يغسلون وثالثها ان جميع الانبياء يكفنون

ومن نيز همچنين هستم وشهيدان غسل داده نميشوند وسوم اينكه بتحقيق همه پيغمبران كفن داده ميشوند

وانا كذلك والشهداء لا يكفنون ورابعها يسمون الانبياء الموتى

ومن نيز همچنين هستم وشهيدان كفن داده نميشوند وچهارم اينكه مسمى ميشوند پيغمبران بمردگان

وانا كذلك ويقال مات محمد والشهداء احياء لا يسمون الموتى

ومن نيز همچنين ام وگفته ميشود كه مرد محمد وشهيدان زنده اند مسمى نميشوند بمردگان

وخامسها ان الانبياء يشفعون لامتهم خاصة وانا كذلك

وپنجم اينكه بتحقيق پيغمبران شفاعت ميكنند براى امت خود خاص ومن نيز همچنين ام

والشهداء يشفعون يوم القيمة لكل امة ويقال الا ما شاء

وشهيدان شفاعت ميكنند در روز قيامت براى امت را وگفته ميشود كه بعد نفخ صعق همه خواهند مرد مگر [illegible]

الله تعالى اثنا عشر نفرا وهم جبرائيل وميكائيل واسرافيل و

خدا ايتعالى كه آن دوازده نفر اند وآنها جبرائيل ع و ميكائيل ع واسرافيل ع

عزرائيل وثمانية من حملة العرش فيبقى الدنيا بلا انسان ولا جن و

وعزرائيل ع وهشت نفر اند از بردارندگان عرش پس باقى ماند دنيا بغير انسان وبغير جن و

لا شيطان ولا وحش ثم يقول الله تعالى يا ملك الموت انى خلقت لك

بغير شيطان ماند ونه حيوان وحشى ماند پس ازان فرمايد خدا ايتعالى اى ملك الموت بتحقيق من پيدا كردم براى تو

بعدد الاولين والاخرين اعوانا وجعلت لك قوة اهل السموت

بشمار همه مخلوق اول وآخر مددگاران وگردانيدم براى تو قوت اهل آسمانها

واهل الارضين وانى البسك اليوم اثواب الغضب فانزل

واهل زمينها ومن ميپوشانم ترا امروز جامهاى غضب پس نازل شو

بغضبى وسطوتى الى ابليس واذقه الموت واحمل عليه مرارة

بغضب من وسطوت من بسوى ابليس وچشان او را موت وبار كن بر او تلخى

موت الأولين والآخرين من الجن والإنس ضعفاً مضعفة

موت همه مخلوق اول و آخر را از جن و انس چند بار

وليكن معك من الزبانية سبعون ألفاً ومع كل زبانية سلسلة

و باید که باشند با تو از فرشتگان عذاب هفتاد هزار و فرشته و با هر فرشته عذاب زنجیری باشد

من سلاسل لظى فينادي ملك الموت فيفتح أبواب النيران ويخرج

از زنجیرهای آتش دوزخ پس آواز کند ملک الموت پس گشاده شود دروازهای دوزخ و بیرون آید

الزبانية مع السلاسل فينزل ملك الموت بصورة لو نزل على أهل

عذاب با زنجیرهای آتش پس فرود آید ملک الموت بصورتیکه اگر فرود آید بآن صورت بر اهل

السموات والأرضين السبع ونظروا إليه فيها لماتوا كلهم فينتهي إلى

آسمانها و زمینهای هفتگانه و نظر کنند بوی در آن صورت هر آینه بمیرند همه ایشان پس برسد ملک الموت سوی

إبليس ويزجره زجرة فإذا هو قد صعق وله خرخرة لو سمعها أهل

ابلیس و سرزنش کند او را سرزنش کردن پس ناگاه وی بیهوش شود و وی را آواز خرخره باشد اگر بشنود از اهل

السموات والأرضين لصعقوا من تلك الخرخرة ويقول ملك الموت

آسمانها و زمینها هر آینه بیهوش شدند از شدت این خرخره و گوید ملک الموت

له قف يا خبيث لأذيقك الموت كم من عمر أدركته وكم من

ابلیس را باش ای خبیث تا بچشانم ترا سختی موت چند از عمر دراز یافته تو و چند از

قرن أضللت قال فيهرب إلى المشرق فإذا هو عنده وإلى المغرب

امت ها گمراه کردی تو گفت راوی پس بگریزد ابلیس بسوی مشرق پس آنجا ملک الموت نزدیک باشد بگریزد بسوی مغرب

فإذا هو عنده فلا يزال إلى حيث يهرب ثم يقوم إبليس في وسط

پس آنجا نزد وی باشد پس پیوسته ملک الموت با وی باشد هر جا که گریزد پس از آن بایستد ابلیس در میان

الدنيا عند قبر آدم صلوات الله عليه ويقول يا آدم من أجلك صرت

دنیا نزد قبر آدم رحمتهای خدا باد بر وی و گوید ای آدم از جهت تو گشتم

رجيماً ملعوناً مطروداً ثم يقول إبليس يا ملك الموت بأي كأس تسقيني

رانده شده لعنت کرده شده پس گوید ابلیس ای ملک الموت بکدام کاس بنوشانی مرا

وبای عذاب تقبض روحی فیقول بکاس اللظی وعذاب السعیر

وبکدام عذاب قبض میکنی روح مرا پس گوید ملک الموت بکاسه که از عذاب دوزخ وعذاب آتش افروخته

وابلیس یتمرغ ویقع فی التراب مرة بعد مرة حتی اذا کان فی الموضع

وابلیس میغلطد ومی افتد در خاک چند بار تا آنکه چون رسد در جاییکه

الذی اهبط فیه ولعن فیه وقد صبت له الزبانیة بالکلالیب یجذ

فرود آورده شده باشد در آن ولعنت کرده شده بود در آن بتحقیق مر اورا فرشتگان عذاب با میخها کشیدند

بونه ویطعنونه ویقع فی النزع وشدة الکربة والموت ماشاء الله تعالی

وپوست باز میکنند ویرا ونیزه با افتد در جان کندن وافتاده شود در سختی نزع وسختی اندوه ومرگ آنچه خواهد خدا تعالی

باب فی ذکر فناء الاشیاء ثم یامر الله تعالی ملک الموت ان یفنی البحار

باب در ذکر فنای همه چیزها پس ازان امر کند خدا تعالی ملک الموت را اینکه فنا کند دریاها را

کما قال الله تعالی کل شیء هالک الا وجهه فیاتی ملک الموت الی

چنانکه فرمود خدا تعالی هر چیز هلاک شونده است مگر ذات او تعالی پس آید ملک الموت بسوی

البحار ویقول لها قد انقضت مدتکن فتقول ائذن لنا حتی ننوح

دریاها وگوید دریاها را بتحقیق تمام شد مدت شما پس گویند دریاها اذن ده ما را تا گریه کنیم

علی انفسنا فتقول این امواجنا واین عجائبنا وقد جاء امر الله تعالی

بر نفسهای خود پس گویند دریا کجا شدند موجهای ما وکجا رفتند عجایب ما بتحقیق آمد فرمان خدا تعالی

ثم یصیح علیها ملک الموت صیحة فکان ماؤها لم یکن ثم یاتی الی

پس ازان آواز کند بران دریا ملک الموت آواز کردنی پس گویا آب آنها هرگز نبود پس ازان آید ملک الموت بسوی

الجبال ویقول لها قد انقضت مدتکن فتقول ائذن لنا حتی ننوح

کوهها وگوید آنها را بتحقیق تمام شد مدت شما پس گویند اذن ده مرا تا گریه کنیم

علی انفسنا فتقول این صعودی وقوتی وقد جاء امر الله

بر نفسهای خود پس گویند کوهها کجا رفت بلندیها وقوت ما بتحقیق آمد فرمان خدا تعالی

ثم یصیح علیها صیحة تذوب بها کما تذوب الرصاص

پس ازان آواز کند بران کوهها ملک الموت آواز کردنی که گداخته شوند بان آواز چنانکه گداخته شود [illegible]

ثم یأتی الی الارض فیقول لها قد انقضت مدتک فیقول الارض

پس ازان آید ملک الموت بسوی زمین وگوید آنرا بتحقیق تمام شد مدت تو پس گوید زمین

ائذن لی حتی انوح علی نفسی فتنوح ویقول این سکانی وهوائی

اذن ده مرا تا گریه کنم بر جان خود پس گریه کند زمین و گوید کجا رفتند آن عمرانهای بود باشندهٔ من و هوای تر و تازهٔ من

واشجاری وانهاری وانواع نباتی فیصیح ملک الموت علیها صیحة

و درختان و جویبارهای من و اقسام سبزهای من پس آواز کند ملک الموت بر زمین آواز کردنی

فینشق حیطانها وتغور فیها میاهها ثم یصعد الی السماء

پس بشکند دیوارهای آن و فرو رود در زمین آبهای وی پس ازان بالا رود ملک الموت بسوی آسمان

فیصیح علیها فتنکسف الشمس وینخسف القمر وینتاثر النجوم ثم

پس آواز کند بر وی آواز کردنی پس تاریک شود آفتاب و بی نور شود ماهتاب و بریزند ستارگان پس

یقول الله تعالی یا ملک الموت من بقی من خلقی فیقول الهی انت الحی

گوید خدا تعالی ای ملک الموت کدام چیز باقی مانده از مخلوق من پس گوید ملک الموت الهی توئی زنده

الذی لا یموت وبقی جبرائیل ومیکائیل واسرافیل وحملة العرش وانا العبد

هرگز نمیرد و باقیمانده جبرائیل ومیکائیل واسرافیل و بردارندگان عرش و منم بندهٔ

الضعیف فیقول الله تعالی یا ملک الموت الم تسمع قولی کل نفس

ضعیف پس فرماید خدا تعالی ای ملک الموت آیا نشنیدی قول مرا که هر نفس

ذائقة الموت وانت من خلقی خلقتک فمت فیموت وفی خبر آخر اذهب

چشنده مرگ است و تو از مخلوق منی آفریدم ترا پس بمیر ملک الموت و در خبر دیگر چنین است

ومت بین الجنة والنار ولا یبقی شیء غیر الله تعالی فیبقی الدنیا خرابا

که گوید خدا تعالی ملک الموت برو و بمیر در میان جنت و دوزخ و نه باقیمانده چیزی غیر از خدا تعالی پس باقیمانده دنیا خراب شده

ما شاء الله تعالی — باب فی ذکر حشر الخلائق بعد موتهم وفی

آنقدر که خواهد خدا تعالی — باب در ذکر انگیختن و جمع کردن مخلوق بعد از مردن ایشان و در

الخبر اذا اراد الله تعالی ان تحشر الخلائق یحیی الله جبرائیل

حدیث است هرگاه که خواهد خدا تعالی اینکه برانگیزاند و جمع کند مخلوق زنده کند خدا تعالی جبرائیل را

وميكائيل واسرافيل وعزرائيل عليهم السلام واولهم اسرافيل فياخذ

وميكائيل واسرافيل وعزرائيل عليهم السلام اول ايشان در زنده كردن اسرافيل باشد پس بگيرد اسرافيل

الصور من العرش فيبعثهم الله تعالى الى رضوان الجنة فيقولون

صور را از عرش پس بفرستد ايشان را خداى تعالى بسوى رضوان نام فرشته كه رئيس جنت است پس گويند

يا رضوان زين الجنان لمحمد صلى الله عليه وسلم وامته ثم ياتون معه

اى رضوان آراسته كن جنت را براى محمد صلى الله عليه وسلم وامت او پس ازان آيند ايشان با

البراق ولواء الحمد وحلتين من حلل الجنة فاول ما يجيء من الدواب

براق وعلم حمد ودو خلعت از خلعتهاى جنت پس اول آنچه آيد از چهارپايان

البراق فيقول الله تعالى لهم اكسوه فيكسونه سرجا مرصعا من

براق باشد پس فرمايد خداى تعالى آن فرشتگان را بپوشانيد براق آن را پس بپوشانند او را زين مرصع شده

ياقوت حمراء ولجامها من زبرجد خضراء وحلتين احدهما خضراء و

ياقوت سرخ ولگام او از زبرجد سبز باشد وبپوشانند براق را دو خلعت يكى از آنها سبز باشد و

الآخر صفراء فيقول الله تعالى انطلقوا الى قبر محمد فيذهبون ويصادفون

ديگر زرد باشد پس فرمايد خداى تعالى برويد بسوى قبر محمد پس بروند آنجا وبيابند

الارض قاعا صفصفا فلا يدرون القبر فيظهر نور محمد صلى الله

زمين ميدان صاف هموار پس ندانند آن فرشتگان قبر آنحضرت را پس ظاهر شود نور محمد صلى الله

عليه وآله وسلم مثل العمود من مكان قبره الى عنان السماء فيقول

عليه وآله وسلم مانند ستون از جاى قبر آنحضرت بالا شده تا كناره آسمان پس فرمايد

جبرائيل ناد انت يا اسرافيل انت ممن يحشر الله الخلائق بيدك فيقول

جبرائيل آواز كن آنحضرت را تو اى اسرافيل تو هستى از آنكه برانگيزانند وجمع كرده اند خداى تعالى مخلوق را بدست تو پس گويد

يا جبرائيل ناد انت فانك خليله في الدنيا فيقول انا استحيي منه

اى جبرائيل آواز كن تو پس هستى تو دوست آنحضرت بودى در دنيا پس گويد جبرائيل من حيا ميكنم از آنحضرت

فيقول اسرافيل ناد انت يا ميكائيل فيقول ميكائيل

پس گويد اسرافيل آواز كن تو اى ميكائيل پس گويد ميكائيل

السلام علیک یا محمد فلا یجیبه احد فیقولون لملک الموت نادانت

سلام باد بر تو ای محمد پس جواب نمیدهد او را هیچکس پس گویند این فرشتگان ملک الموت را آواز کن تو

فیقول یا ایتها الروح الطیبة ارجعی الی البدن الطیب فلا یجیبه

پس گوید ملک الموت ای روح پاک باز آئی بسوی بدن پاک پس جواب نمیدهد او را

احد ثم ینادی اسرافیل ایتها الروح الطیبة قومی لفصل القضاء

هیچکس پس از آن آواز کند اسرافیل ای روح پاک برخیز برای جدا کردن حکم

والحساب والعرض علی الرحمن فینشق القبر فاذا هو جالس فی قبره

و حساب و عرض نمودن بر رحمن جل وعلا پس شکافته شود قبر آن حضرت پس در آن حال آنحضرت نشسته باشند

وینفض التراب عن راسه ولحیته فیعطیه جبرائیل حلتین

و می افشانند خاک را از سر مبارک خود و ریش مبارک خود پس عطا کند او را جبریل ع دو خلعت

والبراق فیقول یا جبرائیل ای یوم هذا یقول هذا یوم الندامة

و براق را پس فرماید آنحضرت ای جبریل کدام روز است این روز گوید جبریل این روز پشیمانی

والحسرة والملامة هذا یوم المساق والبراق وهذا یوم الفراق

و حسرت و ملامت است و این روز روانه شدن است بسوی خدای تعالی بر براق و این روز فراق است

هذا یوم التلاق فیقول جبرائیل بشرنی فیقول یا محمد معی

این روز ملاقات است مومنان را پس فرماید آنحضرت ای جبریل بشارت ده مرا پس گوید جبریل ای محمد با من

البراق ولواء الحمد والتاج فیقول لست اسئلک عن هذا فیقول

براق و علم حمد و تاج است پس فرماید آنحضرت من سوال نمیکنم ترا ازین چیزها پس گوید

الجنة قد فتحت وانتظرت واستعدت وقد زخرفت لقدومک

جبریل جنت بتحقیق گشاده شد و منتظر است و آماده شد و بتحقیق آراسته شد برای تشریف

والنار قد اغلقت فیقول لست اسئلک عن هذا ولکن

آوردن تو و دوزخ بسته شد پس فرماید آنحضرت من نیستم که سوال کنم ترا ازین و لیکن

اسئلک عن امتی المذنبین لعلک ترکتهم علی الصراط فیقول

سوال میکنم ترا از امت گنهگار خود شاید تو گذاشتی باشی ایشان را بر پل صراط پس گوید

اسرافیل وعزة ربی یا محمد ما نفخت الصور بعد فیقول الآن طابت

اسرافیل قسم است بعزت رب من ای محمد ندمیدم من صور را هنوز پس فرماید آنحضرت الحال شد

نفسی وقرت عینی فیاخذ التاج والحلة ویلبسهما ویرکب البراق

نفس من و روشن شد چشم من پس بگیرد آنحضرت تاج را و خلعت را بپوشد آنرا و سوار شود و براق را

باب فی ذکر البراق ورد فی الخبر ان للبراق جناحین یطیر بهما

باب در ذکر براق وارد شده در خبر که بتحقیق مر براق را دو بال است که می پرد بآن دو بال

ما بین السماء والارض ووجهه کوجه الانسان ولسانه کلسان

درمیان آسمان و زمین و روی براق مانند روی انسان است و زبان او مانند زبان

العرب واضح الجبین ضخم القرنین رقیق الاذنین وهما من زبرجد

عرب کشاده پیشانی است وستبر دو شاخ است باریک گوشها است واین دو گوش از زبرجد

اخضر اسود العینین ویقال کالکواکب الدری وناصیته من

سبز است سیاه چشمان است وگفته میشود که چشمان وی مانند ستاره های درخشنده است پیشانی او از

یاقوت حمراء وذنبه کذنب البقر مکلل بالذهب الاحمر بدنه

یاقوت سرخ است ودم او مانند دم گاو است ملمع کرده شده است بطلای سرخ بدن

کالبقر ویقال کل لطاؤس فوق الحمار دون البغل سمی بذلک

او مانند گاو است وگفته میشود که باشد براق مانند طاؤس کلان بود و از خر خورد بود و از استر نام نهاده شود

لکونه سریع السیر کالبرق فلما دنی محمد لیرکب البراق جعل

براق برای آن بود وی جلد رفتار مانند برق پس هرگاه نزدیک شود محمد تا سوار شود براق را

یضطرب ویقول وعزة ربی لا یرکبنی الا النبی الهاشمی

اضطراب در گرفتی کند و گوید قسم است بعزت رب من سوار نشود مرا مگر نبی هاشمی

الابطحی القریشی محمد بن عبد الله صاحب القران فیقول

ابطحی قریشی محمد پسر عبد الله که صاحب قران است پس گویند

انا محمد القریشی الهاشمی فیرکب ثم ینطلق الی العرش فیخبره

آنحضرت من محمد قریشی هاشمی ام پس سوار شود براق را پس از آن روان شود بسوی عرش پس خبر کند

سَاجِدًا فَيُنَادِي اِرْفَعْ رَأْسَكَ لَيْسَ هٰذَا يَوْمُ الرُّكُوْعِ وَالسُّجُوْدِ بَلْ هٰذَا

آنحضرت درآنجا سجده کننده پس آواز داده شود که بردار سر خود را نیست این روز رکوع و سجود بلکه این روز

يَوْمُ الْحِسَابِ وَالْعَذَابِ اِرْفَعْ رَأْسَكَ وَاشْفَعْ فِيْ اُمَّتِكَ وَسَلْ تُعْطَ

روز حساب وعذاب است بردار سر خود را و شفاعت کن در حق امت تو و سوال کن تا داده شوی

فَيَقُوْلُ اِلٰهِيْ وَعِزَّتِكَ اَسْئَلُكَ فِيْ اُمَّتِيْ فَيَقُوْلُ اللّٰهُ تَعَالٰى اَعْطَيْتُكَ

پس گوید ای خدای من قسم است بعزت تو سوال میکنم ترا در حق امت خود پس گوید خدا تعالے دادم ترا

مَا تَرْضٰى لِقَوْلِهٖ تَعَالٰى وَلَسَوْفَ يُعْطِيْكَ رَبُّكَ فَتَرْضٰى ثُمَّ يَأْمُرُ

آنچه راضی شوی تو بآن که فرمودن خدا تعالے و هر آینه زود باشد که عطا کند ترا پروردگار تو پس راضی شوی پس ازان امر کند

اللّٰهُ تَعَالٰى السَّمَاءَ بِاَنْ تُمْطِرَ مَطَرًا فَتُمْطِرُ السَّمَاءُ كَمَنِيِّ الرِّجَالِ

خدا تعالے آسمان را اینکه بارش کند بارش کردنی پس بارش کند آسمان آب را مانند منی مردم

اَرْبَعِيْنَ يَوْمًا وَيَكُوْنُ الْمَاءُ فَوْقَ كُلِّ شَيْءٍ اِثْنٰى عَشَرَ ذِرَاعًا

چهل روز و شود آب بالاے هر چیز دوازده گز

فَيَنْبُتُ الْخَلْقُ مِنْ ذٰلِكَ الْمَاءِ كَنَبَاتِ الْبَقْلِ حَتّٰى تَتَكَامَلَ اَجْسَامُهُمْ

پس بروید مخلوق ازان آب مانند روئیدن سبزه تا که کامل شود بدنهاے ایشان

كَمَا كَانَتْ ثُمَّ يَطْوِي السَّمَاءَ وَالْاَرْضَ فَيَقُوْلُ اللّٰهُ تَعَالٰى لِمَنِ الْمُلْكُ

چنانکه بودند در دنیا پس ازان به پیچد خدا تعالے آسمان و زمین را پس گوید خدا تعالے برای کیست بادشاهی

الْيَوْمَ فَلَا يُجِيْبُهٗ اَحَدٌ ثَانِيًا وَثَالِثًا ثُمَّ يَقُوْلُ اللّٰهُ تَعَالٰى لِلّٰهِ الْوَاحِدِ

امروز پس جواب نه دهد او را هیچکس گوید این را دوم بار و سوم بار پس گوید خدا تعالے برای خدای واحد

الْقَهَّارِ يَقُوْلُ اَيْنَ الْجَبَابِرَةُ وَاَيْنَ اَبْنَاءُ الْجَبَابِرَةِ وَاَيْنَ الْمُلُوْكُ وَاَيْنَ

غالب است و گوید کجا رفتند جبر کنندگان و کجا رفتند پسران جبر کنندگان و کجا رفتند بادشاهان و کجا رفتند

اَبْنَاءُ الْمُلُوْكِ وَاَيْنَ الَّذِيْنَ يَاْكُلُوْنَ رِزْقِيْ وَيَعْبُدُوْنَ غَيْرِيْ ثُمَّ تَصِيْرُ

پسران بادشاهان و کجا رفتند آنانکه میخوردند روزی مرا و عبادت کنند غیر مرا پس ازان شود

الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ الْمَنْفُوْشِ ثُمَّ تُبَدَّلُ الْاَرْضُ الَّتِيْ عُمِلَ عَلَيْهَا

کوهها مانند پشم حلاجی کرده شده پس ازان بدل کرده شود زمینی آنکه کرده شده بر وے

الْمَعَاصِی فَیَنْصَبُ عَلَیْهَا جَهَنَّمُ وَتُؤْتَی الْاَرْضُ مِنْ فِضَّةٍ بَیْضَاءَ فَیَنْصِبُ

گناهان پس بر پا کرده شود بران زمین دوزخ را و آورده شود زمین دیگر را از نقره سفید پس بر پا کند

اللّٰهُ الْجَنَّةَ عَلَیْهَا وَرُوِیَ عَنْ عَائِشَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهَا اَنَّهَا قَالَتْ قُلْتُ یَا رَسُوْلَ اللّٰهِ

خدای تعالی جنت را بران و روایت شده از عائشه رضی الله عنها که بتحقیق وی گفت گفتم ای رسول خدا

یَوْمَ تُبَدَّلُ الْاَرْضُ غَیْرَ الْاَرْضِ اَیْنَ النَّاسُ یَوْمَئِذٍ قَالَ سَاَلْتِنِیْ

روزیکه بدل کرده شود زمین بغیر این زمین کجا باشند مردم آن روز فرمود سوال کردی

عَنْ شَیْءٍ عَظِیْمٍ مَّا سَاَلَنِیْ عَنْهُ غَیْرُكِ النَّاسُ یَوْمَئِذٍ عَلَی الصِّرَاطِ

از چیزی بزرگ که سوال نکرد مرا ازین امر غیر تو مردم در آن روز بر پلصراط باشند

بَابٌ فِیْ ذِکْرِ نَفْخَةِ الصُّوْرِ وَنَفْخَةِ الْبَعْثِ ثُمَّ یَقُوْلُ اللّٰهُ تَعَالٰی

باب در ذکر دمیدن صور و برانگیختن مردم پس از آن فرماید خدای

یَا اِسْرَافِیْلُ قُمْ وَانْفُخِ الصُّوْرَ نَفْخَةَ الْبَعْثِ فَیَنْفُخُ وَیُنَادِیْ اَیَّتُهَا

تعالی ای اسرافیل برخیز و بدم صور را دمیدن برانگیختن پس بدمد اسرافیل و آواز کند ای

الْاَرْوَاحُ الْخَارِجَةُ وَالْعِظَامُ النَّخِرَةُ وَالْاَجْسَادُ الْبَالِیَةُ وَالْعُرُوْقُ

ارواح برآمده از بدنها و استخوان های پوسیده و ای بدنهای ریزیده و ای رگهای

الْمُنْقَطِعَةُ وَالْجُلُوْدُ الْمُتَفَرِّقَةُ وَالشُّعُوْرُ السَّاقِطَةُ قُوْمُوْا لِلْفَصْلِ

بریده شده و ای پوستهای جدا شده و ای موهای ساقط شده برخیزید برای جدا نمودن

وَالْقَضَاءِ فَیَقُوْمُوْنَ بِاَمْرِ اللّٰهِ تَعَالٰی فَاِذَا قَامُوْا یَنْظُرُوْنَ اِلَی السَّمَاءِ

و حکم کردن خدای تعالی پس برخیزند بامر خدای تعالی پس چون برخیزند نظر کنند بسوی آسمان

قَدْ زَالَتْ وَاِلَی الْاَرْضِ قَدْ بُدِّلَتْ وَاِلَی الْجِبَالِ قَدْ سُیِّرَتْ وَاِلَی

که بتحقیق زایل و برهم شد و بسوی زمین که بتحقیق بدل گشته و بسوی کوهها که بتحقیق روان شد و بسوی

الْعِشَارِ قَدْ عُطِّلَتْ وَاِلَی الْوُحُوْشِ قَدْ حُشِرَتْ وَاِلَی الْبِحَارِ قَدْ سُجِّرَتْ

ماده شتران بارور که بتحقیق معطل گذاشته شد و بسوی حیوانات دشتی که بتحقیق جمع کرده شد و بسوی دریاها که بتحقیق افروخته شد

وَاِلَی النُّفُوْسِ قَدْ زُوِّجَتْ وَاِلَی الزَّبَانِیَةِ قَدْ اُحْضِرَتْ وَاِلَی

و بسوی ارواح که بتحقیق پیوست کرده شد با اجساد و بسوی ملائکه عذاب که بتحقیق حاضر کرده شدند و بسوی

الشمس قد كورت والى الموازين قد نصبت والى الجنة قد ازلفت علمت

آفتاب کہ بتحقیق پیچیدہ شد و بسوی میزانہا کہ بتحقیق استادہ کردہ شد و بسوی جنت کہ بتحقیق نزدیک

نفس ما احضرت بدليل قوله تعالى قالوا يويلنا من بعثنا من

ہر شخصے آنچہ حاضر ساختہ است بدلیل فرمودن خدایتعالی گویند مردگان کہ زندہ شوند ای وای بر ما کہ برانگیختند ما را از

مرقدنا فيجيبهم المؤمنون هذا ما وعد الرحمن وصدق المرسلون

خوابگاہ ما پس جواب دہند ایشان را مومنان این آنچیزیست کہ وعدہ کردہ بود خدا و راست گفتہ بود پیغمبران

فيخرجون من القبور حافيا وعريانا وسئل عن النبي صلى الله عليه

پس برآیند مردگان از قبرہا پابرہنہ و تن برہنہ و سوال کردہ شد از نبی صلی اللہ علیہ

واله وسلم عن معنى قوله تعالى يوم ينفخ في الصور فتاتون افواجا

وآلہ وسلم از معنی قول خدایتعالی روزیکہ دمیدہ شود در صور پس بیایند گروہ گروہ

فبكى رسول الله صلى الله عليه واله وسلم حتى بل الثياب عن

پس گریہ کرد رسول اللہ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم تا آنکہ تر شدند جامہای آنحضرت از

دموع عينيه ثم قال ايها السائل سئلتني عن امر عظيم انه يحشر

اشکہای چشمان وی پس ازان فرمود ای سوال کنندہ سوال کردی مرا از امر بزرگ بتحقیق جمع کردہ شوند

يوم القيمة اقوام من امتي على اثنى عشر صنفا الاول يحشرون

روز قیامت گروہ ہا از امت من بر دوازدہ قسم قسم اول جمع کردہ شوند

يوم القيمة على صورة القردة وهم القتاتون في الناس كقوله

روز قیامت بر صورت بوزنگان و ایشان سخن چینی کنندگان باشند در مردم چنانچہ فرمودہ

تعالى والفتنة اشد من القتل وقال النبي صلى الله تعالى عليه

خدا تعالی و فتنہ سخت تر است از کشتن و گفت نبی صلی اللہ تعالی علیہ

واله وسلم الفتنة اشد من الزنا والثاني يحشرون يوم القيمة على صورة

و آلہ وسلم فتنہ سخت تر است از زنا و قسم دویم را جمع کردہ شوند روز قیامت بر صورت

الخنزير وهم الاكلون للسحت والثالث يحشرون عميانا يترددون

خوک و ایشان خورندگان حرام باشند بعزت و قسم سویم را جمع کردہ شوند کوران حیران و مردد باشند

ويعلقون بالناس وهم الذين يجاوزون في الحكم كقوله تعالى وإذا

ومے آویزند بمردم بسببنا بینائی خود وایشان آنانند که تجاوز کنند در حکم چنانکه فرمودن خدایتعالی وچون

حكمتم بين الناس أن تحكموا بالعدل إن الله نعما يعظكم به إن الله

حکم کنید درمیان مردم حکم کنید بعدل بتحقیق خدایتعالے پسندیده است آنچه پند میدهد شمارا بآن بتحقیق خدا

كان سميعا بصيرا والرابع يحشرون صما وبكما وهم المعجبون بأعمالهم

هست شنوا بینا وقسم چهارم برانگیخته شوند کران وگنگان وایشان عجب کنندگانند بعملهاے خود

كقوله تعالى إن الله لا يحب من كان مختالا فخورا والخامس يحشرون

چنانکه قول خدایتعالے است بتحقیق خدا دوست نمیدارد کسے را که باشد گردنکش فخر کننده وقسم پنجم برانگیخته شوند

يسيل ويجري من أفواههم القيح ويمضغون ألسنتهم بأفواههم وهم

که روان وجاری باشد از دهنهاے ایشان ریم ومیخایند زبانهاے خود را بدهنهاے خود وایشان

العلماء الذين يخالفون بأقوالهم أعمالهم كقوله تعالى أتأمرون الناس

علما باشند آن علما که مخالفت میکنند باقوال خود اعمال خود را چنانکه فرمودن خدایتعالے است آیا امر میکنید مردم را

بالبر وتنسون أنفسكم وأنتم تتلون الكتاب أفلا تعقلون ؟ و

بنیکی وفراموش میکنید نفسهای خود را وشما میخوانید کتاب را آیا پس نمیدانید

السادس يحشرون على أجسادهم قروح من النار فهم الشاهدون

وقسم ششم برانگیخته شوند درحالیکه بر بدنهاے ایشان جراحتها باشد از آتش وایشان گواهان

بالزور كقوله تعالى إذ تلقونه بألسنتكم وتقولون بأفواهكم ما

دروغ باشند چنانکه فرمودن خدایتعالے است چون فرامیگرفتید از زبانهای خود ومیگفتید بدهان خود سخنے

ليس لكم به علم وتحسبونه هينا وهو عند الله عظيم ولولا إذ

نبود شمارا بحقیقت آن دانستے ومیپنداشتید آنرا آسان واو نزد خدا بزرگ بود وچرا نشد چون

سمعتموه قلتم ما يكون لنا أن نتكلم بهذا سبحانك هذا بهتان عظيم

شنیدید آنرا میگفتید نمیرسد مارا که بزبان آریم این سخن را پاکیست ترا ای خدا این افتراء بزرگست

والسابع يحشرون أقدامهم على جباههم معقودة بنواصيهم

وقسم هفتم برانگیخته شوند درحالیکه قدمهای ایشان بر پیشانیهاے ایشان بسته باشد بموهاے ایشان

وهم اشد نتنا من الجيفة وهم الذين يتبعون الشهوات واللذات كقوله

وایشان سخت تر باشند در بدبوی از مردار وایشان آنکسانند که پیروی کردند شهوتها ولذتهاے جسمانی را چنانکه قول

تعالى اولئك الذين اشتروا الحيوة الدنيا بالاخرة والتاسع من يحشرون

خدایتعالے است آن گروه آنانند که خریدند زندگی دنیا را بعوض آخرت وقسم نهم برانگیخته شوند

كالسكارى يسقطون ويقعون يمينا وشمالا وهم الذين

مانند مستان می افتند ومی افتند جانب راست وجانب چپ وایشان آنکسانند

يمنعون حق الله تعالى كقوله تعالى يا ايها الذين آمنوا انفقوا

که منع میکنند حق تعالی را چنانکه قول خدایتعالے است ای آنکسانیکه ایمان آورده اید نفقه کنید در راه خدا

من طيبات ما كسبتم ومما اخرجنا لكم من الارض والتاسع

از پاک چیزهاے آنچه کسب کرده اید وازانچه برآورده ایم براے شما از زراعت زمین وقسم نهم

يحشرون وعليهم سرابيل من قطران وهم الذين يغتابون و

برانگیخته شوند وبرایشان جامها باشند از رفت که برشتران نالند وایشان آنانند که غیبت کنند و

يتجسسون ويمشون بالنميمة والغيبة كقوله تعالى ولا تجسسوا

جاسوسی کنند ومیروند بسخن چینی وغیبت کردن چنانکه قول خدایتعالے است وجاسوسی مکنید

ولا يغتب بعضكم بعضا ايحب احدكم ان ياكل لحم اخيه ميتا

ونباید که غیبت بکنید بعضی از شما بعضی را آیا دوست دارد یکی از شما اینکه خورد گوشت برادر مرده خود را

فكرهتموه والعاشر يحشرون والسنتهم خارجة من قفاهم وهم

پس مکروه خواهید داشت آنرا وقسم دهم برانگیخته شوند وزبانهاے ایشان برآمده باشند از پس گردن ایشان و ایشان

الذين كانوا اصحاب النميمة والحادي عشر يحشرون سكارى وهم

آنانند که بودند اصحاب سخن چینی وقسم یازدهم برانگیخته شوند مستان وایشان

الذين كانوا يحدثون في المساجد بحديث الدنيا كقوله تعالى

آنانند که بودند که سخن میکردند در مسجدها سخنهاے دنیا چنانکه قول خدایتعالے است

وان المساجد لله فلا تدعوا مع الله احدا والثاني عشر

وتحقیق مسجدها براے خدا است پس نخوانید با خدا هیچکس را وقسم دوازدهم

يحشرون على صورة الخنازير وهم الذين ياكلون الربوا كقوله

برانگیخته شوند بر صورت خوکان و ایشان آنانند که میخورند سود را چنانکه قول

تعالى لا تاكلوا الربوا اضعافا مضعفة وفي الخبر عن معاذ بن جبل رض

تعالی است مخورید سود را دو چند دو چند و در خبر است از معاذ بن جبل رض

عن النبي صلى الله عليه وآله وسلم اذا كان يوم القيمة ويوم الحسرة

که روایت کرد از پیغمبر صلی الله علیه وآله وسلم که چون شود روز قیامت و روز حسرت

والندامة يحشر الله تعالى من امتي عن قبورهم اثنا عشر فوجا

و پشیمانی برانگیزاند خدا تعالی از امت من از قبرهای ایشان دوازده فوج را

اما الفوج الاول يحشرون عن قبورهم وليس لهم اليدان والرجلان

اما فوج اول برانگیخته شوند از قبرهای خود و نباشد بر ایشان دستها و پایها

فينادي مناد من قبل الرحمن هؤلاء الذين يؤذون الجيران ثم

پس آواز کند آوازکننده از طرف خدا که ایشان آنکسانند که ایذا میدادند همسایگان را پس

ماتوا ولم يتوبوا فهذا جزاؤهم ومصيرهم الى النار كقوله

از آن مردند و توبه نکردند پس این جزای ایشان است و بازگشت ایشان بسوی آتش است چنانکه قول

تعالى والجار ذي القربى والجار الجنب واما الفوج الثاني

تعالی است و احسان کنید به همسایه صاحب قرابت و همسایه اجنبی و اما فوج دوم

يحشرون من قبورهم على صورة البهيمة ويقال على صورة

پس برانگیخته شوند از قبرهای خود بر صورت چارپایها و گفته میشود که بر صورت

الخنازير فينادي مناد من قبل الرحمن هؤلاء الذين

خوکان باشند پس آواز کند آوازکننده از طرف خدا که ایشان آنانند

يتهاونون على الصلوة ثم ماتوا ولم يتوبوا فهذا جزاؤهم

که سستی میکردند بر نماز پس از آن مردند و توبه نکردند پس این جزای ایشان است

ومصيرهم الى النار كقوله تعالى فويل للمصلين الذين هم

و بازگشت ایشان بسوی آتش است چنانکه قول خدا تعالی است پس وای نمازگزاران را که ایشان

عَنْ صَلٰوتِهِمْ سَاهُوْنَ وَ اَمَّا الْفَوْجُ الثَّالِثُ فَيُحْشَرُوْنَ مِنْ قُبُوْرِهِمْ

از نماز خود غفلت کنندگانند و بر چه فوج سوم است پس بر انگیخته شوند از قبرهای خود

وَبُطُوْنُهُمْ مِثْلُ الْجِبَالِ مَمْلُوَّةٌ مِنَ الْحَيَّاتِ وَالْعَقَارِبِ كَمِثْلِ الْبِغَالِ

وشکمهای ایشان مانند کوه‌ها پر باشد از ماران وکژدمان که اینها مانند استران باشند

فَيُنَادِيْ مُنَادٍ مِنْ قِبَلِ الرَّحْمٰنِ هٰؤُلَاءِ الَّذِيْنَ مَنَعُوا الزَّكٰوةَ ثُمَّ

پس آواز کند آواز کننده از طرف خدا که ایشان آنکسانند که منع کردند زکوة را پس

مَاتُوْا وَلَمْ يَتُوْبُوْا فَهٰذَا جَزَاؤُهُمْ وَمَصِيْرُهُمْ اِلَى النَّارِ لِقَوْلِهٖ تَعَالٰى

از آن مردند و توبه نکردند پس این جزای ایشان است و بازگشت ایشان بسوی دوزخ است برای قول

وَالَّذِيْنَ يَكْنِزُوْنَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلَا يُنْفِقُوْنَهَا فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ

آنانکه جمع کنند طلا ونقره را و خرج کنند آنرا در راه خدا

فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ اَلِيْمٍ فَيَجْعَلُ اللّٰهُ تَعَالٰى بِكُلِّ دَانِقٍ مِنْهَا لَوْحًا

پس بشارت ده ایشانرا بعذاب دردناک پس گرداند خدا تعالی بهر دانق که آن مقدار است چوب

مِنَ النَّارِ فَتُكْوٰى بِهَا جِبَاهُهُمْ وَجُنُوْبُهُمْ وَظُهُوْرُهُمْ هٰذَا مَا كَنَزْتُمْ

تخته از آتش پس داغ داده شود بآن تخته پیشانیهای ایشان و پهلوهای وپشت های ایشان وگفته شود

لِاَنْفُسِكُمْ فَذُوْقُوْا مَا كُنْتُمْ تَكْنِزُوْنَ وَاَمَّا الْفَوْجُ الرَّابِعُ فَيُحْشَرُوْنَ

این آنچیز است که جمع کردید از برای خود پس بچشید آنچیز بود که جمع میکردید. امّا در فوج چهارم

مِنْ قُبُوْرِهِمْ وَيَجْرِيْ مِنْ اَفْوَاهِهِمْ دِمَاؤُهُمْ وَاَمْعَاؤُهُمْ

از قبرهای خود وجاری بود از دهنهای ایشان خونهای ایشان و رودهای ایشان

سَاقِطَةٌ وَالنَّارُ يَخْرُجُ مِنْ اَفْوَاهِهِمْ فَيُنَادِيْ مُنَادٍ مِنْ قِبَلِ الرَّحْمٰنِ

افتاده باشد وآتش می برآید از دهانهای شان پس آواز کند آواز کننده از طرف خدا

هٰؤُلَاءِ الَّذِيْنَ كَذَبُوْا فِي الْبَيْعِ وَالشِّرَاءِ ثُمَّ مَاتُوْا وَلَمْ يَتُوْبُوْا

که ایشان آنکسانند که دروغ گفتند در خرید و فروخت پس از آن مردند و توبه نکردند

فَهٰذَا جَزَاؤُهُمْ وَمَصِيْرُهُمْ اِلَى النَّارِ كَقَوْلِهٖ تَعَالٰى

پس این است جزای شان و بازگشت ایشان بسوی آتش است مانند گفتن خدا تعالی

إِنَّ الَّذِينَ يَشْتَرُونَ بِعَهْدِ اللّٰهِ وَأَيْمَانِهِمْ ثَمَنًا قَلِيلًا وَأَمَّا الْفَوْجُ الْخَامِسُ

بتحقیق آنکسانیکه خریدند بعهد خدا و سوگندهای خود قیمت کم را و لیکن فوج پنجم

فَيُحْشَرُونَ مِنْ قُبُورِهِمْ وَلَهُمْ رَائِحَةٌ أَنْتَنُ مِنَ الْجِيفَةِ فَيُنَادِي

پس برانگیخته شوند از قبرهای خود و مر ایشان را بوی باشد گنده تر از مردار پس آواز کند

مُنَادٍ مِّنْ قِبَلِ الرَّحْمٰنِ هٰؤُلَاءِ الَّذِينَ كَتَمُوا الْمَعَاصِيَ سِتْرًا مِّنَ النَّاسِ

آواز کننده از جانب خدا تعالی که ایشان آنکسانند که پوشیدند گناهها را در پرده از مردم

وَلَمْ يَخَافُوا اللّٰهَ ثُمَّ مَاتُوا وَلَمْ يَتُوبُوا فَهٰذَا جَزَاؤُهُمْ وَمَصِيرُهُمْ إِلَى

و نترسیدند از خدا تعالی پس مردند و توبه نکردند پس این جزای ایشان است و بازگشت ایشان بسوی

النَّارِ لِقَوْلِهٖ تَعَالٰى يَسْتَخْفُونَ مِنَ النَّاسِ وَلَا يَسْتَخْفُونَ مِنَ اللّٰهِ وَهُوَ مَعَهُمْ

آتش است برای فرمودن خدا تعالی می پوشند گناهها را از مردم و نمی پوشند از خدا و او با ایشان است

وَأَمَّا الْفَوْجُ السَّادِسُ فَيُحْشَرُونَ مِنْ قُبُورِهِمْ مَقْطُوعَةَ الْحَلَاقِمِ مِنَ

و اما فوج ششم پس برانگیخته شوند از قبرهای خود در حالیکه بریده باشد حلقهای ایشان از

الْأَقْفِيَةِ فَيُنَادِي مُنَادٍ مِّنْ قِبَلِ الرَّحْمٰنِ هٰؤُلَاءِ الَّذِينَ يَشْهَدُونَ الزُّورَ

پس گردنها پس آواز کند آواز کننده از جانب خدا ایشان آنکسانند که گواهی میدادند بدروغ

وَكَذَبُوا وَمَاتُوا وَلَمْ يَتُوبُوا فَهٰذَا جَزَاؤُهُمْ وَمَصِيرُهُمْ إِلَى النَّارِ لِقَوْلِهٖ

دروغ میگفتند مردند و توبه نکردند پس این جزای ایشان است و بازگشت ایشان است بسوی آتش برای فرمودن

تَعَالٰى وَاجْتَنِبُوا قَوْلَ الزُّورِ حُنَفَاءَ لِلّٰهِ غَيْرَ مُشْرِكِينَ بِهٖ وَلِقَوْلِهٖ

خدای تعالی و اجتناب کنید از نطق دروغ و مایل براه راست باشید بطریق حق تعالی نه شرک آرندگان و دیگر برای فرمودن او

تَعَالٰى وَالَّذِينَ لَا يَشْهَدُونَ الزُّورَ وَإِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ مَرُّوا كِرَامًا وَأَمَّا

تعالی و بندگان خدا آنکسانند که گواهی ندهند دروغ را و چون بگذرند بر بیهوده بگذرند بروش بزرگان و اما

الْفَوْجُ السَّابِعُ فَيُحْشَرُونَ مِنْ قُبُورِهِمْ وَأَلْسِنَتُهُمْ لَيِّسَةٌ فِي أَفْوَاهِهِمْ

فوج هفتم پس برانگیخته شوند از قبرهای خود و زبانهای ایشان بر باشند در دهنهای ایشان

يَجْرِي الدَّمُ وَالْقَيْحُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ فَيُنَادِي مُنَادٍ مِّنْ قِبَلِ الرَّحْمٰنِ

جاری بود خون و ریم از دهنهای ایشان پس آواز کند آواز کننده از طرف خدای تعالی

هؤلاء الذين يكتمون الشهادة ثم ماتوا ولم يتوبوا فهذا جزاؤهم

گروه ایشان آنکسانند که می پوشیدند گواهی را پس ازان مردند و توبه نکردند پس اینست جزای ایشان

ومصيرهم الى النار لقوله تعالى ولا تكتموا الشهادة ومن يكتمها

بازگشت ایشان بسوی آتش است برای فرمودن خدایتعالی مپوشید گواهی را و کسیکه پوشد آنرا

فانه آثم قلبه والله بما تعملون عليم واما الفوج الثامن

پس بتحقیق گنهگار است دل او و خدا بانچه شما میکنید داناست واما فوج هشتم

فيحشرون من قبورهم ناكسوا رءوسهم وارجلهم فوق رءوسهم و

پس برانگیخته شوند از قبرهای خود نگونسار کرده شده سرهای ایشان بالای سر ایشان

يجري من فروجهم انهار من القيح والصديد فينادي مناد من قبل

جاری از فرجهای ایشان جویهای از ریم و زرداب پس آواز کند آواز کننده از طرف

الرحمن هؤلاء الذين يزنون ثم ماتوا ولم يتوبوا فهذا جزاؤهم

خدا گروه ایشان آنکسانند که زنا میکردند پس ازان مردند و توبه نکردند پس اینست جزای ایشان

ومصيرهم الى النار لقوله تعالى ولا تقربوا الزنى انه كان فاحشة

و بازگشت ایشان بسوی آتش است برای فرمودن خدایتعالی و نزدیک مشوید بزنا بتحقیق زنا بسته بیجای

وساء سبيلا واما الفوج التاسع فيحشرون من قبورهم مسودة

و بد راه است واما فوج نهم پس برانگیخته شوند از قبرهای خود سیاه

الوجوه وزرقة العيون وبطونهم مملوة من النار فينادي مناد من

روی و سبز چشم و شکمهای ایشان پر باشد از آتش پس آواز کند آواز کننده از

قبل الرحمن هؤلاء الذين اكلوا اموال اليتمى ظلما ثم ماتوا ولم يتوبوا

طرف خدا گروه ایشان آنکسانند که خوردند مالهای یتیمان را بظلم پس ازان مردند و توبه نکردند

فهذا جزاؤهم ومصيرهم الى النار لقوله تعالى ان الذين ياكلون

پس اینست جزای ایشان و بازگشت ایشان بسوی آتش است برای فرمودن خدایتعالی بتحقیق آنانکه میخورند

اموال اليتمى ظلما انما ياكلون في بطونهم نارا

مالهای یتیمان را بظلم جز این نیست که میخورند در شکمهای خود آتش را

وَسَيَصْلَوْنَ سَعِيْرًا ۞ وَاَمَّا الْفَوْجُ الْعَاشِرُ فَيُحْشَرُوْنَ مِنْ قُبُوْرِهِمْ

و زود در آیند در دوزخ و اما فوج دهم پس برانگیخته شوند از قبرهای خود

مُجَذَّمِيْنَ وَمُبَرَّصِيْنَ فَيُنَادِيْ مُنَادٍ مِّنْ قِبَلِ الرَّحْمٰنِ هٰؤُلَاۤءِ الَّذِيْنَ عَاقُّوا

بمرض جذام و برص پس آواز کند آواز کننده از طرف خدا که ایشان آنکسانند که بیزار شدند

الْوَالِدَيْنِ ثُمَّ مَاتُوْا وَلَمْ يَتُوْبُوْا فَهٰذَا جَزَآؤُهُمْ وَمَصِيْرُهُمْ اِلَى النَّارِ

مادر و پدر پس از آن مردند و توبه نکردند پس این است جزای ایشان و بازگشت ایشان بسوی آتش است

كَقَوْلِهٖ تَعَالٰى وَاعْبُدُوا اللّٰهَ وَلَا تُشْرِكُوْا بِهٖ شَيْئًا وَّبِالْوَالِدَيْنِ

چنانکه فرمودن خداست و بندگی کنید خدا را و شریک مکنید با وی چیزی را و نیکی کنید با مادر و پدر

اِحْسَانًا ۞ وَاَمَّا الْفَوْجُ الْحَادِيْ عَشَرَ فَيُحْشَرُوْنَ مِنْ قُبُوْرِهِمْ عُمْيَانَ

نیکی و اما فوج یازدهم پس برانگیخته شوند از قبرهای خود در حالیکه کور باشند

الْقُلُوْبِ وَالْاَعْيُنِ وَاَسْنَانُهُمْ كَقُرُوْنِ الثَّوْرِ وَاَشْفَاهُهُمْ مُطَرَّحَةٌ عَلٰى

دلهای ایشان و چشمهای ایشان و دندانهای ایشان مانند شاخهای گاو و لبهای ایشان افتاده باشد بر

صُدُوْرِهِمْ وَاَلْسِنَتُهُمْ وَاقِعَةٌ عَلٰى بُطُوْنِهِمْ وَاَفْخَاذِهِمْ وَيَخْرُجُ مِنْ

سینهای ایشان و زبانهای ایشان واقع شود بر شکمهای ایشان و بر رانهای ایشان و می برآید از

بُطُوْنِهِمُ الْقَذَرُ فَيُنَادِيْ مُنَادٍ مِّنْ قِبَلِ الرَّحْمٰنِ هٰؤُلَاۤءِ الَّذِيْنَ يَشْرَبُوا

شکمهای ایشان پلیدی پس آواز کند آواز کننده از طرف خدا که ایشان آنکسانند که نوشیدند شراب

الْخَمْرَ ثُمَّ مَاتُوْا وَلَمْ يَتُوْبُوْا فَهٰذَا جَزَآؤُهُمْ وَمَصِيْرُهُمْ اِلَى النَّارِ

پس از آن مردند و توبه نکردند پس این است جزای ایشان و بازگشت ایشان بسوی آتش باشد

لِقَوْلِهٖ تَعَالٰى يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْۤا اِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَ

چنانچه فرمود خدا اینجا که است ای آنکسانیکه ایمان آوردند و خمار و قمار و

الْاَنْصَابُ وَالْاَزْلَامُ رِجْسٌ مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطٰنِ فَاجْتَنِبُوْهُ لَعَلَّكُمْ

دیرهای فال پلید است از کار شیطان پس پرهیز کنید از آن شاید شما

تُفْلِحُوْنَ ۞ وَاَمَّا الْفَوْجُ الثَّانِيْ عَشَرَ فَيُحْشَرُوْنَ مِنْ قُبُوْرِهِمْ وُجُوْهُهُمْ مِثْلَ

رستگار شوید و اما فوج دوازدهم پس برانگیخته شوند از قبرهای خود و رویهای ایشان مانند

الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ فَيَمُرُّونَ عَلَى الصِّرَاطِ كَالْبَرْقِ الْخَاطِفِ فَيُنَادِي مُنَادٍ

ماه شب چهاردهم پس بگذرند بر پل صراط مانند برق خاطف پس آواز کند آواز کننده

مِنْ قِبَلِ الرَّحْمٰنِ هٰؤُلَاءِ الَّذِينَ عَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ وَحَافَظُوا عَلَى الصَّلَوٰتِ

از طرف خدا ایشان آنکسانند که کردند کارهای نیک را و محافظت کردند بر نمازهای

الْخَمْسِ فِي أَوَّلِ الْوَقْتِ مَعَ الْجَمَاعَةِ وَنَهَوْا عَنِ الْمَعَاصِي ثُمَّ مَاتُوا

پنجگانه در اول وقت با جماعت و منع میکردند مردم را از گناهان پس از آن مردند

عَلَى التَّوْبَةِ فَهٰذَا جَزَاؤُهُمْ وَمَصِيرُهُمْ إِلَى الْجَنَّةِ بِالْمَغْفِرَةِ وَالرَّحْمَةِ

بر توبه پس اینست جزای ایشان و بازگشت ایشان بسوی جنت است با مغفرت و رحمت

وَالرِّضْوَانِ فَإِنَّ اللّٰهَ تَعَالَى رَاضٍ عَنْهُمْ وَإِنَّهُمْ رَاضُونَ عَنِ اللّٰهِ

و رضای خدای تعالی پس تحقیق خدای تعالی راضی است از ایشان و تحقیق ایشان راضی اند از خدای

تَعَالَى كَقَوْلِهِ تَعَالَى أَنْ لَا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَبْشِرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي

تعالی مانند فرمودن خدای تعالی به نیکوکاران اینکه خوف مکنید و اندوه مکنید و بشارت است شما را بآن جنت

كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ۝ وَكَقَوْلِهِ تَعَالَى رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ

شما که وعده داده میشدید و چنانکه فرمودن خدای تعالی است که راضی شد خدا از ایشان و ایشان راضی شدند از خدای تعالی

ذٰلِكَ لِمَنْ خَشِيَ رَبَّهُ ۝ بَابٌ فِي ذِكْرِ نَشْرِ الْخَلَائِقِ مِنْ قُبُورِهِمْ

این جزا برای کسی است که میترسد از رب خود باب در ذکر پراگنده شدن مخلوق از قبرهای ایشان

يُقَالُ إِنَّ الْخَلَائِقَ إِذَا انْتَشَرُوا مِنْ قُبُورِهِمْ يَقِفُونَ وُقُوفًا فِي

گفته میشود که تحقیق مخلوق چون برانگیخته شوند از قبرهای ایشان بایستند ایستادنی در آن

الْمَوْضِعِ الَّذِي نُشِرُوا مِنْهَا أَرْبَعِينَ سَنَةً لَا يَأْكُلُونَ وَلَا يَشْرَبُونَ

موضع که برانگیخته شده اند از آن چهل سال نخورند و نه نوشند

وَلَا يَجْلِسُونَ وَلَا يَتَكَلَّمُونَ قِيلَ يَا رَسُولَ اللّٰهِ بِمَ يُعْرَفُ أَهْلُ

و نه نشینند و نه سخن گویند گفته شد ای رسول خدا بکدام چیز شناخته شوند اهل

الدِّينِ مِنْ أُمَّتِكَ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ قَالَ إِنَّ أُمَّتِي يَوْمَ الْقِيٰمَةِ غُرٌّ

دین از امت تو روز قیامت فرمود که تحقیق امت من روز قیامت سفید

مُحَجَّلُونَ مِنْ اٰثَارِ الْوُضُوْءِ وَفِي الْخَبَرِ اِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيٰمَةِ يَبْعَثُ اللّٰهُ

روے وسفید دست و پا باشد از اثر وضو و در خبر است کہ چون باشد روز قیامت بر انگیزاند خدا ے

الْخَلَائِقَ مِنْ قُبُوْرِهِمْ فَيَاْتِي الْمَلٰئِكَةُ عَلٰى رُؤُسِ قُبُوْرِهِمْ وَيَمْسَحُوْنَ

مخلوق را از قبر ہاے ایشان پس بیایند فرشتگان بر سرہاے قبرہاے ایشان و بمالند فرشتگان

رُؤُسَهُمْ وَيَنْشُرُوْنَ التُّرَابَ مِنْهُمْ اِلَّا مِنْ مَّوَاضِعِ سُجُوْدِهِمْ فَيَمْسَحُ

سرہاے ایشان را و بیفشانند خاک را از ایشان مگر از جاہاے سجدہاے ایشان یعنے اندامہا سجدہ پس بمالند

تِلْكَ الْمَوَاضِعَ فَلَا يَذْهَبُ التُّرَابُ مِنْهَا فَيُنَادِي مُنَادٍ مِّنْ قِبَلِ

فرشتگان آن موضع اندامہاے سجدہ را پس نرود خاک از آن اندامہا پس آواز کند آواز کنندہ از طرف

الرَّحْمٰنِ لَيْسَ هٰذَا مِنْ تُرَابِ قُبُوْرِهِمْ اِنَّمَا هِيَ تُرَابُ مَحَارِيْبِهِمْ

خدا کہ نیست این خاک قبرہاے ایشان تحقیق این خاک محرابہاے ایشان ست

دَعُوْا مَا عَلَيْهِمْ حَتّٰى يَمْتَازُوْنَ وَيَعْبُرُوْنَ عَلَى الصِّرَاطِ وَيَدْخُلُوْنَ

بگذارید آن خاک کہ بر ایشان است تا جدا گروہ شوند و بگذرند بر پل صراط و داخل شوند

الْجَنَّةَ حَتّٰى اَنَّ كُلَّ مَنْ يَنْظُرُ اِلَيْهِمْ يَعْلَمُ اَنَّهُمْ خُدَّامِي وَعِبَادِي

جنت را تا آنکہ بتحقیق ہر کسے کہ نظر کند بایشان بداند کہ ایشان خادمان من اند و بندگان من اند

وَرُوِيَ عَنْ جَابِرِ ابْنِ عَبْدِ اللّٰهِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ اَنَّهُ قَالَ قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ

و روایت کردہ شدہ از جابر ابن عبد اللہ رضی اللہ عنہ کہ بتحقیق او گفت فرمود رسول خدا

صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ اِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيٰمَةِ يَبْعَثُ اللّٰهُ مَنْ فِي

صلے اللہ علیہ و آلہ وسلم چون شود روز قیامت بر انگیزاند خدا کسیے را کہ در

الْقُبُوْرِ فَاَوْحَى اللّٰهُ تَعَالٰى اِلٰى رِضْوَانَ يَا رِضْوَانُ قَدْ اَخْرَجْتُ

قبرہاست پس وحی کند خدا ے تعالے بسوے رضوان رئیس جنت کہ اے رضوان بتحقیق بر آوردم

الصَّائِمِيْنَ مِنْ قُبُوْرِهِمْ جَائِعِيْنَ عَاطِشِيْنَ فَاسْتَقْبِلْهُمْ بِشَرَابِهِمْ

روزہ داران را از قبرہاے ایشان گرسنگان تشنگان پس استقبال کن ایشان را بنوشابہاے ایشان و

وَطَعَامِهِمْ وَشَهَوَاتِهِمْ فِي الْجِنَانِ فَيَصِيْحُ رِضْوَانُ يَا اَيُّهَا الْغِلْمَانُ

خوراک ایشان و دیگر چیزہاے مرغوب ایشان کہ در جنت اند پس آواز کند رضوان کہ اے غلمان

ويا أيها الولدان وهم الذين لم يبلغوا الحلم حتى ماتوا ائتوني بأطباق

ای کودکان وایشان آن طفلان اند که نرسیده باشند احتلام را تا که مرده باشند بیایید نزد من

النور يجتمعون عنده أكثر من عدد التراب وأقطار الأمطار

نور پس جمع شوند آن غلمان وکودکان نزد ایشان زیاده تر از عدد خاک وقطرهای باران

وكواكب السماء وأوراق الأشجار بالفاكهة الكثيرة والأطعمة

وستارهای آسمان وورقهای درختان با میوه های بسیار وبا طعامهای

السمينة والأشربة اللذيذة فإذا لقوهم وأطعموهم ذلك

چرب وشربتهای لذیذه پس چون آن غلمان ملاقات کنند با روزه داران وطعام خورانند ایشان را

تقول لهم كلوا واشربوا هنيئا بما أسلفتم في الأيام الخالية اللهم

ان طعام جنت گویند غلمان اوشان را بخورید وبنوشید گوارا بسبب آنچه پیش فرستاده بودید در ایام گذشته یا الله

ارزقنا وروي عن ابن عباس رضي الله عنه أنه قال قال

روزی کن ما را وروایت کرده شد از ابن عباس رض که بتحقیق وی گفت فرمود

رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم ثلثة نفر صافحهم الملئكة

رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم ۳ نفر اند که مصافحه کنند ایشان را فرشتگان

يوم القيمة إذا خرجوا من قبورهم الشهداء وصائموا شهر رمضان

روز قیامت چون بر آیند از قبرهای خود از ین قسم شهیدان اند دوم روزه داران ماه رمضان

وصائموا يوم عرفة وعن عائشة رض أنها قالت قال رسول الله

وسیوم روزه داران روز عرفه اند وروایت است از عائشه رض که بتحقیق گفت رسول خدا

صلى الله عليه وآله وسلم إن في الجنة قصورا من در وياقوت

صلی الله علیه وآله وسلم که بتحقیق در جنت کوشکها اند از مروارید ویاقوت

وزبرجد وذهب وفضة فقلت يا رسول الله لمن هذا قال لمن صام

وزبرجد وطلا ونقره پس گفتم ای رسول خدا برای که باشد این کوشکها فرمود برای کسیکه

يوم عرفة وقال يا عائشة إن أحب الأيام إلى الله يوم

یوم عرفه وفرمود ای عائشه بتحقیق دوسترین روزها نزد خدا روز

الجمعة ويوم عرفة لما فيهما من الرحمة وان ابغض الايام الى ابليس يوم
جمعه و روز عرفه است بسبب آنچه در این روزها از نزول رحمت است بتحقیق بدترین روزها بسوی ابلیس روز

الجمعة ويوم عرفة وقال يا عائشة من اصبح صائما يوم عرفة
جمعه و روز عرفه است و فرمود ای عائشه کسیکه صبح کرد روزه دارنده روز عرفه را

فتح الله عليه ثلثين بابا من الرحمة واذا افطر وشرب الماء
بگشاید خدا بروی سی دروازه از رحمت و چون افطار کند و نوشد آب را

يستغفر له كل عرق في جسده ويقول اللهم ارحمه الى طلوع
طلب آمرزش کند برای او هر رگی که در بدن اوست و گوید یا الهی رحم کن او را تا طلوع

الفجر وفي خبر آخر يخرج الصائمون من قبورهم وهم يعرفون بريح
صبح و در خبر دیگر است که برآیند روزه داران از قبرهای خود و ایشان شناخته شوند ببوی

صيامهم ويتلقون بالموائد والاباريق يقال لهم كلوا فقد
روزهای ایشان و ملاقات کرده شوند بخوانها طعام و کوزهای شربت و گفته شود ایشان را بخورید پس بتحقیق

جعتم حين شبع الناس واشربوا فقد عطشتم حين روى
گرسنه می بودید وقتیکه سیر می بودند مردمان و بنوشید پس بتحقیق تشنه می بودید وقتیکه سیراب می بودند

الناس واستريحوا فيأكلون ويشربون ويستريحون والناس في
مردم و استراحت کنید پس خورند و نوشند و استراحت کنند و مردم باشند در

الحساب فقد جاء في الخبر انه لا تبلى عشرة نفر الانبياء و
حساب و بتحقیق آمده در خبر که پوسیده نشوند بدنهای ده نفر پیغمبران و

الشهداء والعلماء والغزاة وحاملوا القرآن والمؤذن والامام
شهیدان و عالمان و غازیان و حافظان قرآن و مؤذن و امام

العادل والمرأة اذا ماتت في نفاسها ومن قتل بظلم ومن مات
عدل کنندگان و آن زن که مرده باشد بزائیدن در نفاس و کسیکه کشته شده باشد بظلم و کسیکه مرده باشد

يوم الجمعة او ليلتها وفي الخبر عن النبي صلى الله عليه
یوم جمعه یا شب جمعه و در خبر است از پیغمبر صلى الله عليه

وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ اِنَّهٗ يُحْشَرُ النَّاسُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ كَمَا وَلَدَتْهُمْ اُمَّهَاتُهُمْ عُرَاةً حُفَاةً

وآلہ وسلم کہ برانگیختہ شوند مردم روز قیامت چنانکہ زائیدہ ایشان را مادران ایشان تن برہنہ پا برہنہ

فَقَالَتْ عَائِشَةُ الرِّجَالُ يَخْتَلِطُوْنَ بِالنِّسَاءِ قَالَ نَعَمْ قَالَتْ وَاسَوْاٰتَاهُ

پس گفت عائشہ کہ مردم آمیختہ باشند با زنان گفت آرے گفت عائشہ واے برہنگی

وَافَضِيْحَتَاهُ يَنْظُرُ بَعْضُهُمْ بَعْضًا فَضَرَبَ رَسُوْلُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ

آہ ہزار واے فضیحت ازروز کہ می بینند بعضے ازایشان بعضے را پس زد رسول خدا صلی اللہ علیہ

وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ بِيَدِهٖ عَلٰى مَنْكِبِهَا وَقَالَ يَا بِنْتَ الصِّدِّيْقِ لَا تَخَافِيْ

وآلہ وسلم دست خود را بر دوش وے و گفت اے دختر صدیق مترس

اِشْتَغَلَ النَّاسُ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّظَرِ وَهَمُّوْا وَشَخَصُوْا اَبْصَارَهُمْ اِلَى

مشغول باشند مردمان در آن روز از دیدن یکدیگر و مغموم باشند و کشادہ باشند چشمان خود را

السَّمَاءِ مَوْقُوْفُوْنَ اَرْبَعِيْنَ سَنَةً لَا يَاْكُلُوْنَ وَلَا يَشْرَبُوْنَ وَلَا يَجْلِسُوْنَ

آسمان استادہ باشند چہل سال نخورند و ننوشند و نہ نشینند

وَلَا يَتَكَلَّمُوْنَ فَمِنْهُمْ مَنْ يَبْلُغُ الْعَرَقُ اِلٰى قَدَمَيْهِ وَمِنْهُمْ مَنْ يَبْلُغُ اِلٰى

و نہ کلام گویند پس بعضے ازایشان کسے باشد کہ برسد عرق تا دو قدم او و بعضے ازایشان کسی باشد کہ برسد

سَاقَيْهِ وَمِنْهُمْ مَنْ يَبْلُغُ اِلٰى بَطْنِهٖ وَمِنْهُمْ مَنْ يَبْلُغُ اِلٰى حَلْقِهٖ وَمِنْهُمْ

ساق او و بعضے ازایشان کسے باشد کہ برسد تا شکم او و بعضے ازایشان کسے باشد کہ برسد تا سینہ او و از

مَنْ يَغْرَقُ فِيْ بَحْرِ الْعَرَقِ فَلَا يَبْقٰى يَوْمَئِذٍ مَلَكٌ مُقَرَّبٌ وَلَا نَبِيٌّ

کسے باشد کہ برسد عرق او تا حلق او و بعضے ازایشان کسے باشد کہ غرق بود در بحر عرق پس باقی نماند امروز فرشتہ مقرب

مُرْسَلٌ وَلَا شَهِيْدٌ اِلَّا يَخْرُجُوْنَ حَيَارٰى مِنْ شِدَّةِ الْحِسَابِ

مرسل و نہ شہیدے مگر کہ برآیند حیران شدہ از سختی حساب

وَطُوْلِ الْوُقُوْفِ قَالَتْ قُلْتُ يَا رَسُوْلَ اللهِ هَلْ يُحْشَرُوْنَ

و درازے استادن در آنجا گفت عائشہ گفتم اے رسول خدا آیا برانگیختہ شوند و جمع کردہ شوند

رُكْبَانًا يَوْمَ الْقِيٰمَةِ قَالَ نَعَمْ الْاَنْبِيَاءُ وَاَهْلُهُمْ

سوار شدگان در روز قیامت فرمود آرے پیغمبران و اہلبیت ایشان

وَصُوَّامُ رَجَبَ وَشَعْبَانَ وَرَمَضَانَ وَقَالَتْ قُلْتُ هَلْ يُحْشَرُ شَبْعًا يَوْمَ

دروزه داران ماه رجب وشعبان ورمضان سوار باشند وگفت عائشه رضی گفتم آیا برانگیخته میشود کسی سیر شده روز

الْقِيَامَةِ قَالَ نَعَمْ الْأَنْبِيَاءُ وَأَهْلُهُمْ وَصُوَّامُ رَجَبَ وَشَعْبَانَ

قیامت فرمود آرے پیغمبران واهلبیت ایشان وروزه داران ماه رجب وشعبان

وَرَمَضَانَ فَإِنَّهُمْ شِبَاعٌ لَا جُوعَ لَهُمْ وَلَا عَطَشَ وَسَائِرُ النَّاسِ

ورمضان پس بتحقیق ایشان سیر باشند نباشد گرسنگی ایشان را ونه تشنگی وهمه مردم

جَائِعُونَ وَيُقَالُ يَسُوقُهُمْ بِجَمْعِهِمْ إِلَى أَرْضِ الْمَحْشَرِ عِنْدَ بَيْتِ

گرسنه باشند وگفته میشود که می برند ایشان همه را بسوے زمین محشر نزد بیت

الْمُقَدَّسِ فِي أَرْضٍ يُقَالُ لَهَا سَاهِرَةٌ قَالَ اللّٰهُ تَعَالَى فَإِنَّمَا هِيَ زَجْرَةٌ

المقدس در زمینی که گفته میشود آنرا ساهره فرمود خدا تعالے پس جز این نیست که آن آواز

وَاحِدَةٌ فَإِذَا هُمْ بِالسَّاهِرَةِ وَيُقَالُ إِنَّ الْخَلَائِقَ فِي الْعَرَصَاتِ تَكُونُ

یک آواز تند است پس ناگهان ایشان بر روے زمین آمده باشند وگفته میشود که بتحقیق مخلوق در عرصات قیامت یکصد

مِائَةً وَعِشْرِينَ صَفًّا طُولُ كُلِّ صَفٍّ مَسِيرَةُ أَرْبَعِينَ أَلْفَ سَنَةٍ

یکصد و بیست صف درازے هر صف بمقدار مسافت چهل هزار سال بود

وَعَرْضُ كُلِّ صَفٍّ مَسِيرَةُ أَلْفِ سَنَةٍ وَيُقَالُ إِنَّ الْمُؤْمِنِينَ مِنْهُمْ

وپهنای هر صف مسافت هزار سال بود وگفته میشود که بتحقیق مومنان از ایشان

ثَلٰثُ صُفُوفٍ وَالْبَاقِي كَفَرَةٌ وَرُوِيَ عَنْ عَبْدِ اللّٰهِ ابْنِ

سه صف باشند وباقی همه کافران باشند وروایت کرده شده از عبد الله بن

عَبَّاسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ إِنَّ

عباس رضی الله عنهما که وے روایت کرد از پیغمبر صلے الله علیه واله وسلم که بتحقیق آنحضرت فرمود که بتحقیق

أُمَّتِي مِائَةٌ وَعِشْرُونَ صَفًّا وَهٰذَا أَصَحُّ وَصِفَةُ الْمُؤْمِنِينَ أَنَّهُمْ

امت من بصد و بیست صف باشند واین روایت صحیح تر است وصف مومنان چنین باشند

بِيضُ الْوُجُوهِ غُرٌّ مُحَجَّلُونَ وَصِفَةُ الْكَافِرِينَ أَنَّهُمْ سُودُ الْوُجُوهِ

که بتحقیق ایشان سفید روے و سفید پیشانے و سفید دست و پا باشند وصفت کافران اینکه بتحقیق ایشان سیاه رو باشند

مُقَرَّنِينَ وَمُعَذَّبِينَ مَعَ الشَّيٰطِينِ بَابٌ فِي ذِكْرِ سَوْقِ الخَلَائِقِ

بزنجیر بسته و معذب باشند با شیطانان باب در ذکر راندن مخلوق

إِلَى المَحْشَرِ يُقَالُ يُسَاقُ الكٰفِرُونَ بِأَقْدَامِهِمْ وَيُسَاقُ المُؤْمِنُونَ بِنَجَائِبِهِمْ

بسوی محشر گفته میشود که رانده شوند کافران بپایهای خود و رانده شوند مؤمنان باسپان کوتلان

وَرُكْبَانِهِمْ قَالَ اللّٰهُ تَعَالَى يَوْمَ نَحْشُرُ المُتَّقِينَ إِلَى الرَّحْمٰنِ وَفْدًا وَّ

ایشان و سواریهای ایشان فرموده است خدا تعالی بر روزیکه جمع کنیم پرهیزگاران بسوی رحمان مهمان آمده گان و

نَسُوقُ المُجْرِمِينَ إِلَى جَهَنَّمَ وِرْدًا قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ يُحْشَرُ المُؤْمِنُونَ

برانیم گنهگاران را بسوی دوزخ تشنگان فرمود آنحضرت علیه السلام جمع کرده شود مؤمنان

رُكْبَانًا عَلَى نَجَائِبِهِمْ وَإِذَا كَانَ يَوْمُ القِيٰمَةِ يَقُولُ اللّٰهُ تَعَالَى

سوار شدگان بر اسپان کوتلان خود و چون شود روز قیامت فرماید خدای تعالی

لِلْمَلٰئِكَةِ لَا تُمْشُونَ عَلَى عِبَادِي رَاجِلِينَ بَلْ أَرْكِبُوهُمْ عَلَى النَّجَائِبِ

مر فرشتگان را روان مکنید بر من بندگان مرا پیاده بلکه سوار کنید ایشانرا بر اسپان کوتلان خود

فَإِنَّهُمْ اعْتَادُوا الرُّكُوبَ فِي الدُّنْيَا لِأَنَّهُ كَانَ فِي ابْتِدَاءِ صُلْبِ أَبِيهِمْ

پس بتحقیق ایشان عادت گرفته اند سواری در دنیا زیرا که بتحقیق بود در ابتدا و پشت پدر ایشان

مَرْكَبُهُمْ ثُمَّ بَعْدَ ذٰلِكَ رَحِمُ أُمِّهِمْ سِتَّةَ أَشْهُرٍ مَرْكَبُهُمْ فَحِينَ

مرکب ایشان پس از آن شد رحم مادر ایشان شش ماه مرکب ایشان پس وقتیکه

وَلَدَتْهُمْ أُمُّهُمْ فَحِجْرُ أُمِّهِمْ سَنَتَيْنِ لِلْإِرْضَاعِ وَبَعْدَ ذٰلِكَ عُنُقُ أَبِيهِمْ

زائیدان ایشانرا مادر ایشان پس کنار مادر ایشان دو سال برای شیر دادن و بعد از آن گردن پدر ایشان

ثُمَّ الخَيْلُ وَالبِغَالُ وَالحَمِيرُ مَرَاكِبُهُمْ فِي البَرِّ وَالسُّفُنُ فِي البِحَارِ وَ

پس از آن اسپان و شتران و خران مراکب ایشان بودند در بیابان یا کشتیها بودند در دریاها و

حِينَ مَاتُوا فَعُنُقُ إِخْوَانِهِمْ وَحِينَ قَامُوا عَنْ قُبُورِهِمْ لَا يَمْشُونَ

وقتیکه مردند پس گردن برادران ایشان و وقتیکه برخاستند از قبرهای خود نروند

رَاجِلًا فَإِنَّهُمْ اعْتَادُوا الرُّكُوبَ وَلَا يَقْدِرُونَ المَشْيَ فَقَدِّمُوا

پیاده پس بتحقیق ایشان خو گرفته اند سواری را و طاقت ندارند پیاده رفتن را پس پیش کنید

بجانبهم وهي الضحايا فيركبونها ويقدمون الى المولى

اسپان کوتلان السائرا وآن قربانیهاے ایشان اند سوار شوند ازا دين آيند پس بسوئے مولے خود

فلذلك قال النبي صلى الله عليه وآله وسلم سمنوا ضحاياكم فانها

پس ازین جهت فرمود پیغمبر صلے الله علیه وآله وسلم فربه کنید قربانیهاے خود را پس تحقیق

على الصراط مطاياكم باب في ذكر حشر الخلائق في الخبر اذا كان

آن قربانیها بر پل صراط سواریهاے شما باشد باب در ذکر جمع کردن مخلوق در محشر در خبر است که چون شود

يوم القيمة يجمع الله تعالى خلق الاولين والاخرين في صعيد

روز قیامت جمع کند خدا یتعالے مخلوق اولان وآخران را در زمین

واحد وتدنو الشمس من رؤسهم ويشتد عليهم يوم القيمة حرها

واحد ونزدیک شود آفتاب از سرهاے ایشان وسخت شود بر ایشان روز قیامت گرمی آفتاب

فيخرج عنق من النار كالظل ثم ينادي مناد يا معشر الخلائق انطلقوا

پس بر آیند یک گروهی از آتش مانند سایه پس ازان آواز کند آواز کننده که ای گروه مخلوق بروید

الى الظل فينطلقون وهم ثلث فرق فرقة المؤمنين وفرقة

بسوی آن سایه پس روان شوند مخلوق وایشان سه فرقه باشند یک فرقه مؤمنان ویک فرقه

الكفرين وفرقة المنفقين فاذا صارت الخلائق الى الظل صار

کافران ویک فرقه منافقان پس چون رسند مخلوق بآن سایه گردد آن

الظل ثلثة اقسام قسم للحرارة وقسم للدخان وقسم

سایه سه قسم است یک قسم برائے گرمی ویک قسم برائے دود ویک قسم

للنور فلذلك قال الله تعالى انطلقوا الى ظل ذي

برائے نور پس ازین جهت فرموده است خدا یتعالے بروید بسوئی سایه صاحب

ثلث شعب الاية فالحرارة تقوم على رؤس المنفقين

سه شاخ تا آخر آیت پس گرمے بایستد بر سرهاے منافقان

والدخان تقوم على رؤس الكفرين والنور يقوم على

ودود بایستد بر سرهاے کافران ونور بایستد بر

رؤس المؤمنین ثم الحرارة تقوم علی رؤس المنافقین لانهم کانوا

سرہائے مومنان پس گرمی بایستد بر سرہائے منافقان ازین جہت کہ بودند

یحترزون من الحرارة فی الدنیا کما قال اللہ تعالی وقالوا لا تنفروا فی

کہ پرہیز میکردند از گرمی در دنیا چنانکہ فرمودہ است خدا تعالی و گفتند مگریزید در

الحر قل نار جہنم اشد حرا لو کانوا یفقہون والدخان علی رؤس

گرمی بگو آتش دوزخ سخت تر است از روی گرمی اگر باشند کہ بفہمند و دود باشد بر سرہائے

الکفرین لانہم کانوا فی الدنیا فی الظلمت ففی الاخرة کذلک کقولہ

کافران ازین جہت کہ ایشان بودند در دنیا در تاریکیہائے کفر پس در آخرت ہمچنین باشند مانند فرمودہ

تعالی والذین کفروا اولیئہم الطاغوت یخرجونہم من النور الی

تعالی و آنانکہ کافر شدہ اند دوستان ایشان شیطان اند بیرون می برند ایشان را از نور ایمان بسوی

الظلمت اولئک اصحب النار ہم فیہا خلدون والنور علی رؤس

تاریکیہائے کفر ایشان اصحاب آتش ایشان در آن آتش ہمیشہ باشند و نور باشند بر سرہائے

المؤمنین لانہم کانوا فی الدنیا علی النور ففی الاخرة کذلک قال اللہ

مومنان ازینجہت کہ ایشان بودند در دنیا بر نور ایمان پس در آخرت ہمچنین باشند فرمود خدا

تعالی اللہ ولی الذین امنوا یخرجہم من الظلمت الی النور وقال فی

تعالی خدا دوست آنکسانست کہ ایمان آوردہ اند بر آرد ایشان را از تاریکیہا بسوئے نور فرمود خدا در

صفاتہم یوم القیمة یوم تری المؤمنین والمؤمنت یسعی نورہم

صفاتے مومنان روز قیامت روزیکہ بہبینی مومنان مردان و زنان را کہ می شتابد نور ایشان

بین ایدیہم وبایمانہم بشرئکم الیوم جنت تجری من تحتہا

پیش روی ایشان و بجانب راست ایشان بشارت شمارا امروز باغہا است کہ میرود از زیر آنہا

الانہر وقال رسول اللہ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم سبعة نفر

جوئیہا و فرمود رسول خدا تعالی صلی اللہ تعالی علیہ وآلہ وسلم ہفت نفر اند

اظلہم اللہ تعالی فی ظل عرشہ یوم لا ظل الا ظلہ امام عادل

کہ سایہ کند ایشان را خدا تعالی در سایہ عرش خود روزیکہ سایہ نباشد مگر سایہ عرش بادشاہ عادل

وَشَابٌّ فِي عِبَادَةِ اللّٰهِ تَعَالَى وَرَجُلَانِ تَحَابَّا فِي اللّٰهِ وَرَجُلٌ

وجوانے کہ در عبادت خدا تعالے باشد و دو مرد کہ با یکدیگر محبت دارند در راه خدا و شخصیکہ

طَلَبَتْهُ امْرَأَةٌ ذَاتُ حُسْنٍ وَجَمَالٍ فَقَالَ إِنِّي أَخَافُ اللّٰهَ رَبَّ

طلب کند او را زنے صاحب حسن و جمال برائے زنا پس گوید آن شخص کہ میترسم از خدا پروردگار

الْعَالَمِينَ وَرَجُلٌ ذَكَرَ اللّٰهَ خَالِيًا عَنِ الرِّيَاءِ وَفَاضَتْ عَيْنَاهُ مِنْ

عالمیان و شخصیکہ ذکر میکند خدا را خالی از ریا و اشک ریزد دو چشم او از

خَشْيَةِ اللّٰهِ تَعَالَى وَرَجُلٌ تَصَدَّقَ بِيَمِينِهِ فَأَخْفَاهُ حَتَّى لَا يَعْلَمَ

خوف خدا تعالے و شخصیکہ صدقہ دہد بدست راست خود پس پوشیده دہد آن صدقہ را تا اینکہ

شِمَالُهُ مَا يُنْفِقُ بِيَمِينِهِ وَرَجُلٌ قَلْبُهُ مُعَلَّقٌ بِالْمَسْجِدِ إِذَا خَرَجَ مِنْهُ

نداند دست چپ او آنچہ صدقہ داده بدست راست خود و شخصیکہ دل او متعلق باشد بمسجد چون برآید از مسجد

حَتَّى يَعُودَ إِلَيْهِ وَقَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ إِذَا

تا آنکہ باز گردد بمسجد و فرمود رسول خدا صلے اللہ تعالے علیہ وآلہ وسلم چون

جَمَعَ اللّٰهُ الْخَلَائِقَ يُنَادِي مُنَادٍ أَيْنَ أَهْلُ الْفَضْلِ قَالَ فَيَقُومُ أُنَاسٌ

جمع کند خدا تعالے مخلوق را در محشر آواز کند آواز کننده کہ کجا هستند اہل بزرگی فرمود آنحضرت پس ایستند بعضے

وَهُمْ يَسِيرُونَ سِرَاعًا إِلَى الْجَنَّةِ فَتَتَلَقَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ وَيَقُولُونَ إِنَّا

مردم ایشان روند شتابان بسوئے جنت پس ملاقات کنند ایشان را فرشتگان و گویند ما

نَرَاكُمْ سِرَاعًا إِلَى الْجَنَّةِ فَمَنْ أَنْتُمْ فَيَقُولُونَ نَحْنُ أَهْلُ الْفَضْلِ فَيَقُولُونَ

می بینیم شما را شتابندگان بسوئے جنت پس کیستید شما گویند ما اہل فضل هستیم پس گویند فرشتگان

مَا كَانَ فَضْلُكُمْ يَقُولُونَ إِذَا ظُلِمَ عَلَيْنَا صَبَرْنَا وَإِذَا سِيءَ

چہ چیز بود فضل شما گویند اگر مردم چون ظلم میشد بر ما صبر میکردیم وچون بدی میشد

إِلَيْنَا عَفَوْنَا فَيَقُولُونَ لَهُمُ الْجَنَّةُ فَهِيَ جَزَاءُ الْعَامِلِينَ ثُمَّ

بما عفو میکردیم پس گویند فرشتگان مر ایشان را است جنت پس این جنت جزا چنین عمل کنندگان است

يُنَادِي مُنَادٍ أَيْنَ أَهْلُ الصَّبْرِ فَيَقُومُ أُنَاسٌ وَهُمْ يَسِيرُونَ

آواز کند آواز کننده کجا اند اہل صبر پس بایستند مردم ایشان روند

سِرَاعًا اِلَى الْجَنَّةِ فَتَلَقَّتْهُمُ الْمَلٰئِكَةُ وَيَقُولُونَ اِنَّا نَرٰيكُمْ اِلَى الْجَنَّةِ سِرَاعًا

میروند از بسوی جنت پس ملاقات کنند ایشانرا فرشتگان و گویند ای بینیم شمار السوی جنت شتابان

فَمَنْ اَنْتُمْ فَيَقُولُونَ نَحْنُ اَهْلُ الصَّبْرِ فَيَقُولُونَ مَا كَانَ صَبْرُكُمْ

پس کیستید شما پس گویند او شان ما اهل صبر هستیم پس گویند فرشتگان چه بود صبر شما

فَيَقُولُونَ كُنَّا نَصْبِرُ عَلٰى طَاعَةِ اللّٰهِ وَنَصْبِرُ عَنْ مَعَاصِي اللّٰهِ فَيَقُولُونَ

پس گویند آنمردم بودیم ما که صبر میکردیم بر بندگی خدا و صبر میکردیم از گناهان خدا پس گویند فرشتگان

لَهُمْ اُدْخُلُوا الْجَنَّةَ ثُمَّ يُنَادِي مُنَادٍ اَيْنَ الْمُتَحَابُّونَ فِي اللّٰهِ فَيَقُومُ نَاسٌ

مرایشانرا در آیید به بهشت پس از ان آواز کند آواز کننده کجااند محبت کنندگان با همدگر در راه خدا پس ایستند

وَهُمْ يَسِيرُونَ اِلَى الْجَنَّةِ سِرَاعًا فَتَلَقَّتْهُمُ الْمَلٰئِكَةُ وَيَقُولُونَ

دایشان میروند بسوی جنت شتابان پس ملاقات کنند ایشانرا فرشتگان و گویند

اِنَّا نَرٰيكُمْ سِرَاعًا اِلَى الْجَنَّةِ فَمَنْ اَنْتُمْ فَيَقُولُونَ نَحْنُ مُتَحَابُّونَ

ما بینیم شما را شتابندگان بسوی جنت پس کیستید شما پس گویند آنمردم ما محبت کنندگانیم

فِي اللّٰهِ فَيَقُولُونَ مَا كَانَ تَحَابُّكُمْ فِي اللّٰهِ يَقُولُونَ كُنَّا

در راه خدا پس گویند فرشتگان چه بود محبت شما در راه خدا گویند آنمردم بودیم ما

نَتَحَابُّ فِي اللّٰهِ وَنَتَبَاذَلُ فِي اللّٰهِ فَيَقُولُونَ لَهُمُ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ

که محبت میکردیم با همدگر در راه خدا و نفقه میکردیم در راه خدا پس گویند فرشتگان ایشانرا در آیید به جنت

ثُمَّ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ وَيُوضَعُ الْمِيزَانُ

پس از ان فرمود پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم و نهاده شود میزان

لِلْحِسَابِ بَعْدَ دُخُولِ هٰؤُلَاءِ الْجَنَّةَ وَاَمَّا لِوَاءُ الْحَمْدِ فَوْقَ السَّمٰوٰتِ

برای حساب بعد از داخل شدن این گروه ها بجنت واما لواء حمد که فوق آسمانهاست

فَسُئِلَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ عَنْ صِفَةِ لِوَاءِ

پس پرسیده شد رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم از صفت لواء

الْحَمْدِ وَطُولِهٖ فَقَالَ طُولُهٗ مَسِيرَةُ اَلْفِ سَنَةٍ وَمَكْتُوبٌ عَلَيْهِ

حمد و درازی آن پس فرمود که درازی آن مسافت هزار سال است و نوشته شده است برا

لَا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ مُحَمَّدٌ رَّسُوْلُ اللّٰهِ وَعَرْضُهُ مَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ

نیست معبود مگر الله محمد فرستادهٔ خدا است و عرض وی مابین آسمان و زمین است

سِنَانُهُ مِنْ يَاقُوْتٍ حَمْرَاءَ وَقَبْضَتُهُ مِنْ فِضَّةٍ بَيْضَاءَ وَزُجُّهُ

نوک سرِ وے از یاقوت سرخ است و قبضهٔ وے از نقرهٔ سفید و زیر حد

خَضْرَاءُ وَلَهُ ثَلٰثُ ذَوَائِبَ مِنَ النُّوْرِ ذُؤَابَةٌ فِي الْمَغْرِبِ وَذُؤَابَةٌ فِي

سبز است و مران لوا را سه گیسوها است از نور یک گیسو در مغرب است و یک گیسو در

الْمَشْرِقِ وَذُؤَابَةٌ فِيْ وَسْطِ الدُّنْيَا وَمَكْتُوْبٌ عَلَيْهَا ثَلٰثُ أَسْطُرٍ اَلسَّطْرُ

مشرق و یک گیسو در میان دنیا است و نوشته است بر آن سه سطر سطر

الْأَوَّلُ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ وَالسَّطْرُ الثَّانِيْ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ

اول بسم الله الرحمن الرحیم است و سطر دوم ستایش مر خدا را که پروردگار

الْعَالَمِيْنَ وَالسَّطْرُ الثَّالِثُ لَا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ مُحَمَّدٌ رَّسُوْلُ اللّٰهِ وَكُلُّ

عالمیان است و سطر سوم نیست معبودی مگر خدا محمد فرستادهٔ خدا است و هر

سَطْرٍ مَسِيْرَةُ أَلْفِ سَنَةٍ وَّعِنْدَهُ سَبْعُوْنَ أَلْفَ لِوَاءٍ تَحْتَ كُلِّ

سطر مسافت هزار سال است و نزد آن لوا حمد هفتاد هزار لوا است زیر هر

لِوَاءٍ سَبْعُوْنَ أَلْفَ صَفٍّ مِّنَ الْمَلٰئِكَةِ وَفِيْ كُلِّ صَفٍّ خَمْسُمِائَةِ أَلْفِ

لوا هفتاد هزار صف است از فرشتگان و در هر صف پنجصد هزار

مَلَكٍ يُسَبِّحُوْنَ اللّٰهَ وَيُقَدِّسُوْنَهُ وَقَالَ مُحَمَّدٌ الْجُرْجَانِيُّ فِيْ مَعْنٰى

فرشته اند تسبیح گویند خدا را و تقدیس گویند او را و گفت محمد جرجانی رح در معنی حدیث

لِوَاءُ الْحَمْدِ بِيَدِيْ إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيٰمَةِ كَانَ اللِّوَاءُ مَنْصُوْبًا وَالْمُؤْمِنُوْنَ

که لوا حمد بدست من باشند چون شود روز قیامت باشد لوا حمد نصب کرده شده و مومنان

حَوْلَ لِوَائِهِ مِنْ لَدُنْ آدَمَ إِلٰى قِيَامِ السَّاعَةِ وَيَكُوْنُ الْكُفَّارُ

گرد آن لوا حمد باشند از وقت آدم ع تا قیام قیامت و باشند کافران

فِيْ نَاحِيَةٍ مِّنَ النَّارِ مَا دَامَ لِوَاءُ الْحَمْدِ مَنْصُوْبًا وَإِذَا حُوِّلَ

در کناره از آتش تا وقتیکه لوا حمد منصوب باشد و چون برگردانیده شود

اللواء فيساق الكفار الى النار وفي الخبر اذا كان يوم القيمة ينصب

لواء حمد پس لوقت رانده شوند کافران بسوی آتش ودر خبر است چون باشد روز قیامت منصوب شود

لواء الصدق لابي بكر الصديق رضي الله عنه وكل صديق تحت لوائه

لواء صدق برای ابی بکر صدیق رض وهر صدیق زیر لوای او باشد

ولواء العدل لعمر رض وكل عادل تحت لوائه ولواء السخاوة

ولوای عدل استاده شود برای عمر رض وهر عدل کننده باشد زیر لوای او وعلم سخاوة باشد

لعثمان رض وكل سخي تحت لوائه ولواء الشهادة لعلي كرم الله وجهه

برای عثمان رض هر سخی باشد زیر علم او وعلم شهادت برای علی کرم الله وجهه است

وكل شهيد تحت لوائه ولواء الفقه لمعاذ بن جبل وكل فقيه

وهر شهید باشد زیر علم او وعلم فقه باشد برای معاذ بن جبل وهر فقیه باشد

تحت لوائه ولواء الزهد لابي ذر رض وكل زاهد تحت لوائه ولواء

زیر لوای او ولوای زهد برای ابی ذر رض وهر زاهد باشد زیر لوای او ولوای

الفقر لابي الدرداء رض وكل فقير تحت لوائه ولواء القراءة لابي

فقر برای ابی درداء باشد وهر فقیر زیر لوای او باشد وعلم قراءت برای ابی

ابن كعب وكل قارى تحت لوائه ولواء الاذان لبلال رض وكل

بن کعب باشد وهر قاری زیر لوای او باشد ولوای اذان برای بلال رض وهر

مؤذن تحت لوائه ولواء المقتول ظلما لحسين بن علي رض وكل

مؤذن زیر لوای او باشد ولوای کشته شده بظلم برای حسین بن علی رض وهر

مقتول ظلما تحت لوائه فذلك قوله تعالى يوم ندعوا كل اناس

کشته شده بظلم زیر لوای او باشد پس مصداق این قول خدا تعالی است روزیکه بخوانیم هر

بامامهم وفي الخبر اذا كان يوم القيمة يقوم الخلائق

گروه مردم را با امام ایشان ودر خبر است چون شود روز قیامت بایستند جمله مخلوق

ويشتد بهم العطش ويلجمهم العرق ويكونون في حيرة

وسخت شود بایشان تشنگی وانبوه باشد برایشان عرق وباشند ایشان در حیرانی است

فيبعث الله تعالى جبرائيل الى محمد صلى الله عليه واله وسلم فيقول

پس بفرستد خدایتعالی جبرائیل ع بسوے محمد صلی الله علیه و آله وسلم پس گوید

الله تعالى لجبرائيل يا جبرائيل قل لمحمد يقول لامته حتى يدعونني

خدایتعالے مر جبرئیل را اے جبرئیل بگو محمد را کہ بگوید مر امت خودرا تا بخوانند مرا

بالاسم الذي كانوا يدعونني به في الدنيا عند الشدائد فينادي

بآن اسم کہ میخواندند مرا بآن اسم در دنیا نزد سختیہا پس آواز کند

لامة المحمدية بلسان واحد فيقولون بسم الله الرحمن الرحيم

امت محمدیہ بیک زبان وگویند بسم الله الرحمن الرحیم

وحينئذ يقضي الله القضاء بين الخلائق ثم يقول الله تعالى لسائر

وآنوقت حکم کند خدایتعالی حکم درمیان مخلوق پس ازان فرماید خدایتعالے بہمہ امت را

الامم لو لم يكن ذكر المحمدية لي بهذا الاسم لابقيت القضاء

اگر نمی بود ذکر کردن امت محمدیہ مرا باین اسم برآینہ باقی میداشتم حکم کردن را

عليكم الف عام ثم يقضي الله تعالى بين الوحوش والطيور

برشما ہزار سال پس ازان حکم کند خدایتعالی درمیان حیوانات وحشی مرغان

والبهائم حتى انه يقتص للجماء من ذات القرن ثم يقول الله

وچارپایان تا آنکہ بتحقیق او تعالی قصاص گیرد برائے حیوان بے شاخ از حیوان شاخدار پس از فرماید خدای

تعالى للوحوش والطيور والبهائم كونوا ترابا فيكونوا ترابا

تعالے مر حیوانات وحشی ومرغان وچارپایان را باشید خاک پس شوند خاک

فعند ذلك يقول الكفر يليتني كنت ترابا قال مقاتل عشرة من

پس نزد اینحال گوید کافر ای کاشکے بودمی خاک گفت مقاتل رض ده عدد از

الحيوان في الجنة ناقة صالح وعجل ابراهيم وكبش اسمعيل

حیوان درجنت باشند ماده شتر صالح وگوساله ابراہیم ع وگوسفند اسمعیل ع

وبقرة موسى وحوت يونس وحمار عزيز ونملة سليمان

وماده گاو موسے ع وماہی یونس ع وخر عزیز ع ومورچہ سلیمان ع

وَهُدهُد بلقیس وَناقة محمد صلی الله علیه وآله وسلم وکلب
وہدہد بلقیس و مادہ شتر محمد صلی الله علیه وآله وسلم و سگ

اصحٰب الکهف بصورة الله تعالی علی صورة کبش فیدخله
اصحاب کہف صورت دہد آن سگ را خدا تعالی بصورت گوسفندی و در آرد او را در جنت

فی الجنة الاوتری ان الکلب اذا دخل وسط الاحیاء فلم یطردوه
نمی بینی کہ بتحقیق سگ چون داخل شد در میان دوستان پس نہ رانند او را

والعاصی اذا دخل فی کهف التوحید مدة خمسین سنة فکیف
و گنہگار چون داخل شد در پناه توحید مدت پنجاه سال پس چگونہ برانم او را

اطرده عن الرحمة یوم القیمة واسم الکلب نائل عنه ویسمونه قراوال
از رحمت در روز قیامت و نام سگ دور شود از وے و نامند او را قراوال

وقیل حرمان وقیل قطمیر او یکون لونه اصفر وقیل یؤتی بعالم
و گفته شد حرمان و گفته شد قطمیر و باشد رنگ او زرد و گفته شد آورده شود عالمی را

یوم القیمة من علماء امة محمد صلی الله تعالی علیه وآله وسلم فیقف
در روز قیامت از علماء امت محمد صلی الله تعالی علیه وآله وسلم پس ایستاده

بین یدی الله فیقول الله تعالی یا جبرائیل خذ بیده واذهب به
در پیش خدا تعالی پس فرماید خدا تعالی اے جبرائیل بگیر دست این عالم را و ببر او را

الی النبی صلی الله علیه وآله وسلم فیاخذ جبرائیل بیده ویاتی
بسوے نبی صلی الله علیه وآله وسلم پس بگیرد جبرائیل دست او را و بیاید

به الی النبی صلی الله علیه وآله وسلم وهو علی شاطئ الحوض یسقی الناس
بوے بسوے پیغمبر صلی الله علیه وآله وسلم و آنحضرت باشد بر کنارہ حوض کوثر مینوشانند مردم را

بالانیة فیقوم النبی صلی الله تعالی علیه وآله وسلم ویسقی العالم
بظرفہاے آب خوردن پس بایستد پیغمبر صلی الله تعالی علیه وآله وسلم و بنوشاند عالم را

بکفه فیقول الناس یا رسول الله تسقینا بالانیة وتسقی العالم بکفك
بکف دست خود پس گویند مردم اے رسول خدا تعالی مینوشانی ما را بظروف و می نوشانی عالم را بکف دست

فيقول نعم لان الناس كانوا مشتغلين في الدنيا بالتجارات

پس فرماید آرے زیراکه مردم بودند مشغول در دنیا بتجارتها

والعالمون مشتغلون بالعلم قال الفقيه ابو الليث السمرقندي

و عالمان مشغول بودند بعلم گفت فقیه ابو اللیث سمرقندے

افضل الاعمال موالات الاولياء ومعادات الاعداء وعلى هذا جاء

افضل عملها دوستے کردن با دوستان خدا و دشمنی کردن با دشمنان خدا است و بنا برین آمده است

في الخبر ان موسى عليه السلام ناجى ربه فقال له الرب هل عملت

در حدیث که بتحقیق موسے علیه السلام مناجات کرد بر رب خود پس فرمود موسی را رب آیا عمل کردے برائے من

لي قط قال الهي صليت وصمت وحمدت لك وتصدقت لاجلك و

گاہے گفت اے معبود من نماز خواندم و روزه داشتم و حمد گفتم ترا و صدقه دادم برائے تو و

سبحت لك ونحجت لك وقرأت لك كتابك وذكرتك قال الله تعالى

تسبیح گفتم مر ترا و حج کردم برائے تو و خواندم برائے تو کتاب تو و ذکر کردم ترا فرمود خدا تعالے

يموسى اما الصلوة فلك برهان واما الصوم فلك جنة واما الصدقة

اے موسے اما نماز پس ترا دلیل ایمان است و اما روزه پس مر ترا سپر است از آتش و اما صدقه

فلك ظل واما التسبيح فلك الثمار في الجنة واما قراءتك كتابي

پس ترا سایه است در قیامت و اما تسبیح پس ترا درختان میوه دار است در جنت اما خواندن تو کتاب

فلك حور وقصور واما ذكرك فنور لك فهذا كله لك

پس ترا حور و کوشکها است در جنت و اما ذکر تو پس نور است ترا پس این همه مر تراست

يموسى فاي عمل عملت لي فقال دلني يارب على عملك فقال

اے موسے پس کدام عمل کردی خاص برائے من پس گفت موسی مرا راه بنما مرا ای رب من بر عملے که برائے تو باشد پس فرمود

الله تعالى يا موسى هل واليت اولياءي قط وهل عاديت

خدا تعالے اے موسے آیا دوستی کردے با دوستان من گاهی و آیا دشمنی کردے

اعداءي قط فعلم موسى ان افضل الاعمال الحب

با دشمنان من گاهے پس دانست موسے که بتحقیق بهترین عملها نیک محبت کردن است

فِي اللهِ وَالْبُغْضُ فِي اللهِ ثُمَّ بَيْنَ الْخَلَائِقِ اِذَا وَقَفُوا بَيْنَ يَدَيِ

در راه خدا و بغض کردن است در راه خدا پس از ان حکم کند خدا تعالی میان مخلوق چون ایستاده شوند در پیش

رَبِّ الْعَالَمِيْنَ فَيُقَالُ اَيْنَ اَصْحٰبُ الْمَظَالِمِ فَيُنَادُوْنَ رَجُلًا فَيُؤْخَذُ

پروردگار عالمیان پس گفته شود کجا اند صاحبان مظلمها پس آواز کنند فرشتگان شخصی را پس گرفته شود

مِنْ حَسَنَاتِهٖ وَيُدْفَعُ اِلٰى مَنْ ظَلَمَهٗ يَوْمَ لَا دِيْنَارٌ وَّلَا دِرْهَمٌ فَلَا يَزَالُ

از حسنات وی و داده شود بکسیکه ظلم کرده بروی روزیکه نه دینار باشد و نه درهم پس همچنین تمام

يَسْتَوْفُوْنَ حَسَنَاتِهٖ حَتّٰى لَا يَبْقٰى حَسَنَةٌ فَيُؤْخَذُ مِنْ سَيِّاٰتِهٖ فَتُرَدُّ

بگیرند حسنات او را تا آنکه باقی نماند یک حسنه وی پس از ان گرفته شود از گناهان مظلوم پس رد کرده شود

عَلَيْهِ فَاِذَا فَرَغَ مِنْ حَسَنَاتِهٖ يُقَالُ لَهٗ ارْجِعْ اِلٰى اُمِّكَ الْهَاوِيَةِ فَاِنَّهٗ

بر وی ظالم پس چون فارغ شود آن از حسنات خود گفته شود ویرا باز برو بسوی مادر خود هاویه پس بتحقیق

لَا ظُلْمَ الْيَوْمَ اِنَّ اللهَ سَرِيْعُ الْحِسَابِ يَعْنِيْ سَرِيْعُ الْمُجَازَاتِ وَعَلٰى

نیست ظلم امروز بتحقیق خدا زود حساب گیرنده است یعنی شتاب جزا دهنده است و ویرا

هٰذَا فِي الْخَبَرِ اَوْحَى اللهُ تَعَالٰى اِلٰى مُوْسٰى قُلْ لِقَوْمِكَ افْعَلُوْا خَصْلَةً

برین در خبر است که وحی فرستاده خدا تعالی بسوی موسی ع اینکه بگو مر قوم خود را که کنید یک کار را

وَّاحِدَةً اُدْخِلْهُمُ الْجَنَّةَ قَالَ وَمَا هِيَ قَالَ اَنْ يُّرْضُوْا خُصَمَاءَهُمْ

تا در آرم ایشان را به جنت گفت موسی ع چیست آن کار فرمود راضی کنند خصومت کنندگان خود را

قَالَ اِلٰهِيْ اِنْ كَانُوْا قَدْ مَاتُوْا قَالَ اللهُ تَعَالٰى يٰمُوْسٰى فَاِنِّيْ حَيٌّ لَّا يَمُوْتُ

گفت الهی اگر باشند آن خصومت کنندگان مرده چه باید فرمود خدا تعالی موسی ع پس بتحقیق من زنده ام که نمیرم

فَلْيُرْضُوْنِيْ قَالَ كَيْفَ يُرْضُوْنَكَ قَالَ اللهُ تَعَالٰى بِاَرْبَعَةِ

پس باید که راضی کنند مرا گفت موسی ع چگونه راضی کنند ترا فرمود خدا تعالی راضی کنند مرا بچهار چیز

اَشْيَاءَ بِنَدَامَةِ الْقَلْبِ وَالْاِسْتِغْفَارِ بِاللِّسَانِ وَدُمُوْعِ الْعَيْنِ

چیز به پشیمانی دل از ان ظلم و طلب مغفرت بزبان و باشکهای چشم

وَخِدْمَةِ الْجَوَارِحِ بَابٌ فِيْ ذِكْرِ قُرْبِ الْجَنَّةِ قَالَ اللهُ

و بخدمت اعضاء باب در ذکر نزدیک شدن جنت فرمود خدای

تعالى وازلفت الجنة للمتقين وبرزت الجحيم للغاوين ○ وفي الخبر اذا

تعالی ونزدیک کرده شود جنت برای متقیان وظاهر کرده شود دوزخ برای گمراهان ودر خبر است چون

كان يوم القيمة يقول الله تعالى يا جبرائيل قرب الجنة للمتقين ○

شود روز قیامت فرماید خدای تعالی ای جبرائیل نزدیک کن بهشت را برای متقیان

وبرزت الجحيم للغاوين فيقرب الجنة الى يمين العرش والجحيم الى يسار

وظاهر کن دوزخ را برای گمراهان پس نزدیک کرده شود بهشت بجانب راست عرش ودوزخ بجانب چپ

العرش ثم يمد الصراط على النار وينصب الميزان ثم يقول الله

عرش پس کشیده شود پل صراط بر روی آتش واستاده کرده شود میزان پس ازان فرماید خدا

تعالى اين صفيي آدم واين خليلي ابراهيم واين كليمي موسى

تعالی کجاست برگزیده من آدم وکجاست خلیل من ابراهیم وکجاست کلیم من موسی

واين روحي عيسى واين حبيبي محمد المصطفى فقفوا عن يمين الميزان

وکجاست روح من عیسی وکجاست حبیب من محمد مصطفی استاده شوید از جانب راست میزان

ثم يقول الله تعالى يا رضوان افتح ابواب الجنان ويا مالك افتح

پس ازان فرماید خدا تعالی ای رضوان بکشای دروازهای بهشت را وای مالک بکشای

ابواب النيران ثم تجيء ملك الرحمة مع الحلل وملك العذاب

دروازهای دوزخ را پس ازان آید فرشته رحمت با خلعتهای بهشت وفرشته عذاب

مع السلاسل والاغلال والاثواب من القطران وينادي مناد

با زنجیرها وطوقها وجامها از زفت وآواز کند آواز کننده

يا معشر الخلائق انظروا الى الميزان فانه يوزن عمل فلان بن فلان

ای گروه مخلوق نظر کنید بسوی میزان پس بحقیق وزن کرده میشود عمل فلان بن فلان

ثم ينادي مناد يا اهل الجنة خلود لكم لا موت فيها ويا اهل

پس ازان آواز کند آواز کننده ای اهل جنت همیشه بودن است شمارا در جنت که نیست مرگ ای اهل

النار خلود لكم لا موت فيها فذلك قوله تعالى وانذرهم

دوزخ همیشه بودنی است شمارا در دوزخ که نیست مرگ ایشان پس آن است قول خدای تعالی وبترسان ایشان را

يوم الحسرة اذ قضى الامر باب في ذكر اعظم الساعة على العبد في
از روز افسوس و پشیمانی چون گذارده شود فرمان باب در ذکر بزرگترین ساعت بر بنده در

الدنيا والآخرة في الخبر ان اعظم الساعة ترد على العبد في الدنيا عند
دنیا و آخرت در خبر است که بتحقیق بزرگترین ساعت که وارد میشود بر بنده در دنیا نزد

خروج روحه اذا شخصت عيناه وانتشرت منخراه وتساقطت
برآمدن روح او چون باز ماند چشمان او و گشاده شود سوراخهای بینی او و فروشکسته شوند

شفتاه واصفرت خداه واخضرت اظفاره وعرق جبهته و
دو لبان او و زرد شوند دو رخساره او و سبز شوند ناخنهای او و عرق کند پیشانی او و

اشتدت حاله واعضاؤه وانعقد لسانه ولا يجيب جوابا و
سخت شود حال او و اندامهای او و بسته شود زبان او و گفتن نتواند جواب را و

لا يرد كلاما وقد عاين بما قدم على ما خلف من امواله وبطل
جواب ندهد کلامی را و بتحقیق ببیند آنچه پیش فرستاده بر آنچه پس گذاشته از مال خود و باطل شود

ما سلف من احواله واسترخت مفاصله وانقطعت آماله وبعدت
آنچه پیشین بود از احوال او و سست شود بندهای او و منقطع شود آرزوهای او و دور شوند از او

منه اجزاؤه وتفرق عنه اقرباؤه وودعه الملكان فيبقى متحيرا
اندامهای او و جدا شوند از وی خویشان او و ترک کنند او را دو فرشته پس بماند حیران

قد تغيرت عقله ويتمكن الشيطان من اختلاسه فتلك الساعة
بتحقیق متغیر شود عقل او و قادر شود شیطان از ربودن ایمان وی پس این ساعت

عظيمة عليه وقد اغلق باب التوبة فافضل ما يقول في ذلك الوقت
بسیار سخت است بر او و بتحقیق بسته شود دروازه توبه او در آن وقت پس بهتر آنچه گوید آن بنده در آن وقت

كلمة الشهادة واما اعظم الساعة ترد عليه في الآخرة اذا نفخ في الصور
کلمه شهادت است و لیکن سخت ترین ساعت که وارد شود بر بنده در آخرت پس آن وقت که دمیده شود در صور

ويبعث ما في القبور وتعلق المظلوم بالظالم ويكون الشهود
و برانگیخته شود آنچه در قبور است و آویزد مظلوم بظالم و باشند گواهان

اَلْمَلٰئِكَةِ وَالسَّائِلُ هُوَ اللّٰهُ تَعَالٰی وَالْعَذَابُ فِی جَهَنَّمَ وَالنَّعِیْمُ
فرشتگان نویسندهٔ اعمال و سوال کنندهٔ خداتعالی می باشد جزای بدی عذاب دوزخ و جزای نکوئی نعمت
فِی الْجَنَّةِ وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتِ حَمْلٍ حَمْلَهَا وَتَرَی النَّاسَ سُكٰرٰی وَمَا هُمْ
در جنت بنهد هر صاحب حمل حمل خود را و بینی مردم را مست و نیستند ایشان
بِسُكٰرٰی وَلٰكِنَّ عَذَابَ اللّٰهِ شَدِیْدٌ وَتَرَی الْوِلْدَانَ شِیْبًا فِی
مست ولکن عذاب خداتعالی سخت سخت و بینی کودکان را پیر شده در
ذٰلِكَ الْیَوْمِ قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰی اِنْ كَانَتْ اِلَّا صَیْحَةً وَّاحِدَةً اَلْاٰیَه وَ
آن روز فرمود خداتعالی نیست الساعت مگر یک آواز سخت تا آخر آیة
سِیْقَ الَّذِیْنَ كَفَرُوْا اِلٰی جَهَنَّمَ زُمَرًا وَسِیْقَ الَّذِیْنَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ اِلَی
رانده شوند آنانکه کافر شده اند بسوی دوزخ گروه گروه و رانده شوند نیکان ترسیده اند از رب خود بسوی
الْجَنَّةِ زُمَرًا وَیُقَالُ یَشْهَدُ عَلَیْكَ سَبْعَةُ شُهُوْدٍ الْمَكَانُ
جنت گروه گروه و گفته شود که گواهی دهند بر تو هفت گواه یک از آن مکان است
قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰی یَوْمَئِذٍ تُحَدِّثُ اَخْبَارَهَا وَالزَّمَانُ كَمَا جَاءَ فِی الْخَبَرِ
فرمود خداتعالی آن روز تقریر کند زمین خبرهای خود را و دیگر گواه زمان باشد چنانکه آمده است در خبر
وَیُنَادِی الزَّمَانُ كُلَّ یَوْمٍ اَنَا یَوْمٌ جَدِیْدٌ وَّاَنَا عَلٰی مَا تَعْمَلُ شَهِیْدٌ وَ
و آواز میکند زمان هر روز که من روز توام و من بر آنچه عمل میکنی گواهم و
اللِّسَانُ قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰی یَوْمَ تَشْهَدُ عَلَیْهِمْ اَلْسِنَتُهُمْ وَاَیْدِیْهِمْ
دیگر گواه زبان است فرمود خداتعالی روزیکه گواهی دهد بر ایشان زبانهای ایشان و دستهای ایشان
وَاَرْجُلُهُمْ وَالْمَلَكَانِ قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰی وَاِنَّ عَلَیْكُمْ لَحٰفِظِیْنَ كِرَامًا
و پایهای ایشان و دیگر گواهان دو فرشته باشند فرمود خداتعالی و هر آینه بر شما گماشته شده اند نگاهبانان گرامی
كَاتِبِیْنَ یَعْلَمُوْنَ مَا تَفْعَلُوْنَ ۝ وَالدِّیْوَانُ قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰی هٰذَا كِتٰبُنَا
نویسندگان میدانند آنچه میکنید و دیگر گواه عملنامه بود خداتعالی این کتاب ما است
یَنْطِقُ عَلَیْكُمْ بِالْحَقِّ وَالرَّحْمٰنُ قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰی اِلَّا كُنَّا عَلَیْكُمْ
سخن گوید بر شما براستی و دیگر گواه رحمان است فرمود خداتعالی مگر هستیم بر شما

شهود فکیف یکون حالک یا عاصی بعد ما شهد واعلیک هؤلاء
گواه پس چگونه باشد حال تو ای عاصی بعد از آن که گواهی دادند بر تو این

الشهود باب فی ذکر نظائر الکتب یوم القیمة حکی عن ابی ذر
گواهان باب در ذکر بریدن عملنامه ها در روز قیامت حکایت کرده شد از ابی ذر

رض قال قال رسول الله علیه واله وسلم ما من احد الا وله
گفت فرمود رسول خدا صلی الله تعالی علیه وآله وسلم نیست ایچ یکی مگر ویرا

فی کل یوم صحیفة جدیدة فاذا طویت ولیس فیها استغفار
در هر روز عملنامهٔ جدید است پس چون پیچیده شود آن عملنامه و نباشد دران طلب مغفرت

فهی مظلمة واذا طویت وفیها استغفار ففیها نور یتلالؤ
پس آن عملنامه تاریکی باشد و چون پیچیده شود و دران استغفار بود پس دران نور باشد که میدرخشد

قال الفقیه ابو اللیث السمرقندی ما من احد فی الدنیا الا
گفت فقیه ابو اللیث سمرقندی نیست ایچ یکی در دنیا مگر

وعلیه ملکان موکلان من الله تعالی یحفظانه لیلا ونهارا
بر وے دو فرشته گماشته اند از جانب خدا تعالے که نگاه میدارند او را شب و روز

ویکتبان علیه انفاسه واعماله خیرا وشرا وجدا وهزلا
و مینویسند بر وے نفسهاے او را و عملهاے ویرا از خیر و شر و قصد و مسخرگی

قال الله تعالی وان علیکم لحفظین فیرفعان له کل یوم
فرموده است خدا تعالے و هر آینه بر شما گماشته شده اند نگاهبانان پس بالا می برند برای او هر روز

کتابا وکل لیلة کتابا ویجمع کل سنة کتبه فی لیلة
عملنامه را و هر شب عملنامه را و جمع میشود هر سال عملنامهای او در شب

النصف من شعبان وقیل فی لیلة القدر ویطرح لغو کلامه
پانزدهم از ماه شعبان و گفته شد در شب قدر جمع میشوند انداخته میشود بیهوده کلام او

ویجعله لکل کتاب سجلة ولما جاء اجل احد وا
و گردانید و میشود برای هر عمل نامه قباله با مهر و چون آید اجل یکی و

وقع في النزع يجمع تلك السجلات بعضها ببعض فلما خرجت روحه و

واقع شود در حالت نزع جمع کرده شوند آن خطها بعضی با بعضی پس چون برآید روح او

يطوى ويختم عليها وتعلق في عنقه ويجعل معه في قبره و

پیچیده شود آن عملنامه و مهر کرده شود و بران آویخته شود در گردن او و گردانده شود با وی در قبر وی و

ذلك قوله تعالى وكل انسان الزمناه طائره في عنقه اى قلدناه

مصداق این قول خدا تعالی است هر انسان پیوست کرده ایم عملنامه او را در گردن وی یعنی قلاده انداخته ایم در گردن وی

ديوان عمله وانما خص العنق لانه موضع القلادة والطوق مما يزين

عملنامه او را و جز این نیست که تمام کرده شد گردن زیرا که آن موضع قلاده و طوق است از آنچه زینت داده شود

ويشين ونخرج له يوم القيمة كتابا يلقيه منشورا ونقول له

و عیب کرده شود و برآریم برای وی در روز قیامت نامه که ببیند آنرا آن گشاده و گوییم او را

اقرأ كتابك الذي املينه في مظالم الدنيا كفى بنفسك اليوم عليك

بخوان عملنامه تو آنکه نوشته دیر کردی در ظلمهای دنیا بس است نفس تو امروز بر تو

حسيبا فاذا جمع الله الخلائق في عرصات القيمة واراد ان يحاسبهم

حساب کننده پس چون جمع کند خدا تعالی مخلوق را در عرصات قیامت و اراده کند اینکه حساب کند ایشان را

فتطاير عليهم كتبهم كتطاير الثلج وينادي مناد يا فلان خذ كتابك

پس بپرند برایشان عملنامهای ایشان مانند پریدن برف و آواز کند آواز کننده ای فلان بگیر نامه خود را

بيمينك ويا فلان خذ كتابك بشمالك ويا فلان خذ كتابك

بدست راست خود و ای فلان بگیر نامه خود را بدست چپ خود و ای فلان بگیر نامه خود را

من وراء ظهرك فلا يقدر احد ان يأخذ كتابه بيمينه

از پس پشت خود پس نتواند کسی اینکه بگیرد نامه خود را بدست راست خود

الا السعداء والاتقياء فانهم يأخذون كتابهم بايمانهم والاشقياء

مگر نیکبختان و پرهیزگاران پس ایشان گیرند نامه خود را بدست راست خود و گیرند بدبختان

بشمائلهم والكفار من وراء ظهورهم كما قال الله تعالى فاما من

بدست چپ خود و میگیرند کافران نامه خود را از پس پشتهای خود چنانکه فرموده است خدا تعالی پس کسیکه

أُوتِيَ كِتٰبَهٗ بِيَمِيْنِهٖ اَلْاٰيَةَ وَكَذٰلِكَ فِي الْمُحَاسَبَةِ عَلٰى ثَلٰثَةِ طَبَقَاتٍ طَبَقَةٌ يُحَاسَبُوْنَ

داده شد او را عملنامهٔ وے بدست راست تا آخر آیة و همچنین مردم در حساب کردن بر سه طبقه باشند یک طبقه حساب

ثُمَّ يَهْلِكُوْنَ وَهُمُ الْكُفَّارُ وَطَبَقَةٌ يُحَاسَبُوْنَ حِسَابًا يَّسِيْرًا وَّهُمُ الْاَتْقِيَاءُ

پس هلاک کرده شوند و ایشان کفار باشند و یک طبقه حساب کرده شوند حساب آسان و ایشان متقیان باشند

وَطَبَقَةٌ يُحَاسَبُوْنَ وَيُنَاقَشُوْنَ ثُمَّ يَنْجُوْنَ وَهُمُ الْعُصَاةُ وَفِي الْحَدِيْثِ

و یک طبقه حساب کرده شوند و تفتیش کرده شوند در حساب پس برهند و ایشان گنهگاران اند و در حدیث است

عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ اَنَّهٗ قَالَ لَا يَزُوْلُ قَدَمَا ابْنِ اٰدَمَ بَيْنَ يَدَيِ

از نبی صلی الله علیه و آله و سلم که بتحقیق او گفت بر نگردد دو پاے تو روز قیامت پیش

اللّٰهِ حَتّٰى يُسْئَلَ عَنْ عُمُرِكَ بِمَا اَفْنَيْتَهٗ وَعَنْ مَالِكَ مِنْ اَيْنَ كَسَبْتَهٗ وَاَيْنَ

خداے تعالے تا آنکه سوال کرده شود از عمر تو که بکدام چیز فنا کردی تو آنرا و از مال تو که از کجا حاصل کرده

صَرَفْتَهٗ وَتُسْئَلُ عَمَّا فِيْ كِتَابِكَ فَاِذَا بَلَغَ اٰخِرَ الْكِتَابِ يَقُوْلُ اللّٰهُ تَعَالٰى

خرچ کردے آنرا و پرسیده شوی از آنچه در عملنامهٔ تو باشد پس چون رسد آخر عملنامه فرماید خداے تعالے

يَا عَبْدِيْ كُلُّ هٰذِهٖ عَمِلْتَ اَنْتَ وَاِنَّ مَلٰئِكَتِيْ زَادُوْا عَلَيْكَ

اے بندهٔ من همه این عمل کرده تو و بتحقیق فرشتگان من زیاده نوشته اند بر تو

فِيْ كِتَابِكَ قَالَ رَبِّ وَيْلِيْ فَعَلْتُ ذٰلِكَ كُلَّهٗ فَيَقُوْلُ اللّٰهُ تَعَالٰى

در عملنامهٔ تو گوید اے رب من و لیکن من کردم این همه را پس فرماید خداے تعالے

اَنَا الَّذِيْ سَتَرْتُهَا عَلَيْكَ فِي الدُّنْيَا وَاَنَا اَغْفِرُهَا لَكَ الْيَوْمَ فَاذْهَبْ

منم آنکه پوشیده ام آن همه را بر تو در دنیا و من بیامرزم آن همه را برائے تو امروز پس برو

فَاِنِّيْ قَدْ غَفَرْتُهَا وَهٰذَا مَنْ يُنَاقَشُ فِي الْحِسَابِ ثُمَّ يَنْجُوْ بِفَضْلِ اللّٰهِ

پس بتحقیق من آمرزیدم آن همه را و این آنکسے باشد که تفتیش کرده شود در حساب پس از آن خلاص شود بفضل خدا

وَاَمَّا الَّذِيْ يُحَاسَبُ حِسَابًا يَّسِيْرًا فَهُوَ مِنْ جُمْلَةِ الَّذِيْنَ قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰى فَاَمَّا مَنْ

و اما آنکسے که حساب کرده شود حساب آسان پس او از جملهٔ آن کسانے باشد که گفته است خداے تعالے در شان ایشان

اُوْتِيَ كِتٰبَهٗ بِيَمِيْنِهٖ فَسَوْفَ يُحَاسَبُ حِسَابًا يَّسِيْرًا فَسُئِلَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى

عملنامهٔ او بدست راست پس زود حساب کرده شود حساب آسان پس سوال کرده شد از پیغمبر صلے

الله عليه وسلم ما الحساب اليسير قال ينظر الرجل فى كتابه فيتجاوز

الله عليه وآله وسلم كه چيست حساب آسان فرمود اينكه نظر كند آنكس در عملنامهٔ خود پس تجاوز كرده شود

عنه ويقال مثل محاسبة الله تعالى مع المؤمنين يوم القيمة كمعاملة

از وى وگفته ميشود كه مثال حساب كردن خدا تعالى با مؤمنان در روز قيامت مانند معامله

يوسف عليه السلام مع اخوته حيث قال لهم لا تثريب عليكم اليوم

يوسف عليه السلام با برادران او باشد كه آنوقت كه گفت يوسف ع مر ايشان را نيست امروز

فلذلك يقول الله تعالى يا عبادى هل علمتم ما فعلتم حين جئتم

پس بهمچنين فرمايد خدا تعالى اى بندگان من آيا دانستيد شما آنچه كرديد وقتى كه آمديد

فلا يقولون فى جواب هذا الخطاب علمنا ما فعلنا فانه لا طاقة لهم

پس نگويند ايشان در جواب اين خطاب كه دانستيم آنچه كرديم زيرا كه حقيقتو نيست طاقت مر ايشان را

فى جواب الخطاب وفى الخبر انه لما اراد الله محاسبة الخلائق ينادى مناد

در جواب اين خطاب ودر حديث است كه چون اراده كند حساب كردن را با مخلوق آواز كند آواز كننده

من قبل الله تعالى اين النبى الهاشمى الامى نبيى فيعرض رسول الله صلى الله

از طرف خدا تعالى كه كجاست پيغمبر هاشمى قريشى پس حاضر شود رسول خدا صلى الله

عليه وسلم ويحمد الله ويثنى عليه فيتعجب مجموع الخلائق منه فيسئل

عليه وآله وسلم وحمد گويد خدا تعالى را وثنا گويد بر وى پس تعجب كنند همه مخلوقات ازو پس سوال كند

ربه ان لا يفضح امته فيقول الله تعالى اعرض امتك يا محمد فيعرض فيقوم

از خود را اينكه فضيحت نكند امت او را پس گويد خدا تعالى حاضر كن امت خود را اى محمد پس حاضر كند پس بايستند

كل واحد فوق قبره حتى يحاسبه الله تعالى فمن يحاسب حسابا يسيرا

هر يك بالاى قبر خود تا آنكه حساب كند او را خدا تعالى پس كسيكه حساب كرده شود حساب آسان

لا يغضب الله عليه ويجعل سيئاته داخل صحيفته وحسناته فى ظاهر

غضب نكند خدا بر وى وگرداند بديهاى او را اندرون عملنامهٔ او ونيكيهاى او را در ظاهر

صحيفته ويوضع على رأسه تاج مكلل بالدر والجواهر ويلبسه سبعين

عملنامه او نهاده شود بر سر او تاج نهاده شده بمرواريد وجواهر وپوشانيد او را هفتاد

حلّةً ويعطى له ثلثة اسورة سوار من الذهب وسوار من الفضة

ملبوس و عطا کند او را سه دست برنجن یک دست برنجن از طلا و یک دست برنجن از نقره و یک

وسوار من اللؤلؤ فيرجع الى اخوته المؤمنين فلا يعرفونه من جماله

دست برنجن مروارید بود و پس باز گردد بسوی برادران خود که مؤمنان اند پس نشناسند او را از جهت حسن

ويكون بيمينه كتابه وفيه جميع حسناته والبراءة من النار مع الخلود

و باشد در دست راست وی عملنامه او که در آن همه نیکیهای وی باشد و بیزاری از دوزخ و همیشه بودن

في الجنة فيقول لهم اتعرفونني انا فلان بن فلان قد اكرمني الله لي وبرأني من

در جنت پس گوید ایشان برادران خود را آیا می شناسید مرا من فلان پسر فلانم بزرگ کرد خدای تعالی

النار وخلدني في دار الجنان فكذلك قوله تعالى فاما من اوتي

آتش و همیشگی داد مرا در جنت پس همچنین است فرمودن خدای تعالی پس هر که داده شد

كتابه بيمينه فسوف يحاسب حسابا يسيرا وينقلب الى اهله مسرورا ومنهم

عملنامه بدست راست وی پس زود حساب کرده شود حساب آسان و باز گردد بسوی اهل خود شادان و بعضی از ایشان

من يؤتى كتابه بشماله ويجعل كل حسنة عملها في باطن كتابه وكل سيئة

کسی که داده شود عملنامه بدست چپ وی و گردانیده شود هر نیکی که کرده است در اندرون عملنامه او و هر بدی

عملها في ظاهر كتابه ويكون له عذاب شديد وذلك للكفار لان الحسنات

که کرده در ظاهر عملنامه او و باشد وی را عذاب سخت و این حال باشد برای کافران زیرا که نیکیهای

مع الكفر لا حساب لها ولا منفعة وذلك من صفات الكافرين ويجد

با کفر نیست حساب و قدر آنها را و نه منفعت است آنها را و این صفات کافران است و یابد کافر

سيئاته مثل جبل احد وابو قبيس هما جبلان بمكة ويكون على رأسه تاج

بدیهای خود را مانند کوه احد و ابو قبیس و این دو کوه اند [illegible] باشد بر سر آن کافر تاجی از

من النار ويلبس حلة من نحاس الذائب ويقلد على عنقه جبل من كبريت

آتش و پوشانیده شود او را جامه از آتش مس گداخته و آویخته شود بر گردن او کوهی از گوگرد

يشتعل فيه النار ويغل يداه الى عنقه ويسود وجهه وتزرق عيناه

مشتعل شود در وی آتش و زنجیر کرده شود دو دست او به گردن او و سیاه شود روی او و سبز شود چشمان او

فيرجع الى اخوانه الكفرين فلذا راوه فزعوا منه ويفرون منه و

پس بازگردد بسوی برادران کافران خود پس چون ببینند اورا بترسند ازو و گریزند ازو و

لا يعرفونه حتى يقول انا فلان بن فلان ثم يجرونه على وجهه الى

نشناسند اورا تا آنکه گوید وی که فلان پسر فلانم پس کشند اورا بر روی وی بسوی

النار فهؤلاء الكفار الذين يؤتى كتبهم بشمالهم فلا يأخذونها

آتش پس این گروه کافران باشند آنانکه داده شود عملنامه ایشان بدست چپ ایشان پس نگیرند آن عملنامه را

بشمائلهم ولكن يأخذونها من وراء ظهورهم على ما روي عن النبي

بدستهای چپ ایشان ولکن بگیرند آنرا از پس پشتهای ایشان بر آنچه روایت کرده شد از نبی

صلى الله عليه وآله وسلم انه قال ان الكافر اذا دعي للحساب باسمه فيتقدم

صلى الله عليه وآله وسلم بدرستیکه وی فرمود بتحقیق کافر چون خوانده شود برای حساب بنام او پس پیش آید

ملك من ملئكة العذاب ويشق صدره ويخرج يده اليسرى من وراء

فرشته از فرشتگان عذاب و پاره کند سینه او را و برآرد دست چپ او را از

ظهره بين كتفيه ثم يعطيه كتابا بشماله باب في ذكر نصب الميزان

پس پشت وی در میان دو دوش پس دهد اورا عملنامه بدست چپ باب در ذکر استاده کردن

وصفته روي عن ابن عباس رض انه قال ينصب الميزان يوم القيمة

و صفت او روایت شد از ابن عباس رض که بتحقیق وی گفت استاده کرده شود میزان در روز قیامت

وله عمود وطول كل عمود منها ما بين المشرق والمغرب وكفتة

و مر او را ستونها باشد و دراز هر ستون ازان مابین مشرق و مغرب باشد و کفه

الميزان كطباق الدنيا في طولها وعرضها مع السموات والارض و

میزان باشد همتای دنیا باشد در طول و عرض آن با آسمانها و زمین

يوضع احدى الكفتين عن يمين العرش وهي كفة الحسنات والاخرى

نهاده شود یکی ازان از جانب راست عرش و این پله حسنات بود و پله دیگر

عن يساره وهي كفة السيئات وبين الموازين كرؤس الجبال

از جانب چپ عرش و این پله سیئات بود و در میان میزان مانند سرها باشد

مِنْ اَعْمَالِ الثَّقَلَیْنِ مَمْلُوَّةٌ مِّنَ الْحَسَنَاتِ وَالسَّیِّئَاتِ فِیْ یَوْمٍ کَانَ مِقْدَارُهٗ
از عملہائے جن وانس پر باشد از نیکیہا و بدیہا در روزیکہ باشد مقدارش

خَمْسِیْنَ اَلْفَ سَنَةٍ قَالَ یُؤْتٰی بِرَجُلٍ مَّعَهٗ سَبْعَةٌ وَّسَبْعُوْنَ سِجِلًّا
پنجاه ہزار سال گفت ابن عباس آوردہ شود شخصیکہ با وے باشد ہفتاد و ہفت نامہ دراز

کُلُّ سِجِلٍّ مُّدَّ بَصَرِهٖ فِیْهَا خَطَایَاهُ وَذُنُوْبُهٗ فَیُوْضَعُ فِیْ کِفَّةِ الْمِیْزَانِ وَ
ہر نامہ بمقدار درازی نظر چشم بود در ان نوشتہ باشد خطاہا و گناہان وے پس نہادہ شود ان نامہ در پلہ میزان و

یُخْرَجُ لَهٗ قِرْطَاسٌ مِّثْلُ الْاَنْمُلَةِ فِیْهَا شَهَادَةُ اَنْ لَّا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاَنَّ مُحَمَّدًا
برآوردہ شود بہر او کاغذی مثل انگشتے در ان نوشتہ شود گواہی اینکہ نیست معبودی مگر خدا و ہر آئینہ محمد

رَسُوْلُ اللّٰهِ فَیُوْضَعُ فِیْ کِفَّةٍ اُخْرٰی فَتَرْجَحُ بِذٰلِكَ عَلٰی ذُنُوْبِهٖ کُلِّهَا وَ
فرستادہ خداست پس نہادہ شود این کلمہ شہادت در پلہ دیگر پس گران شود بسبب این کاغذ کلمہ شہادت بر جمیع گناہان او و

عَلٰی هٰذَا یَدُلُّ قَوْلُهٗ تَعَالٰی فَاَمَّا مَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِیْنُهٗ فَمَعْنَاهُ رَجَحَتْ
براین دلالت کند قول خدا تعالی پس ہر کہ گران شود ترازوی او پس معنی وی اینست کہ گران باشد

مَوَازِیْنُ الْحَسَنَاتِ بِالْخَیْرِ وَالطَّاعَةِ فَهُوَ فِیْ عِیْشَةٍ رَّاضِیَةٍ یَعْنِیْ عِیْشَةٍ فِی
پلہائے حسنات بعملہائے نیک و طاعت پس آنکس در عیش پسندیدہ باشد یعنی او را عیشے باشد در

الْجَنَّةِ یَرْضَاهُ ثُمَّ قَالَ وَاَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوَازِیْنُهٗ فَاُمُّهٗ هَاوِیَةٌ وَمَا اَدْرٰىكَ
جنت کہ پسند کند آنرا پس ازان فرمود و ہر کہ سبک باشد پلہائے حسنات وی پس جا ماندن او ہاویہ باشد و

مَا هِیَهْ نَارٌ حَامِیَةٌ بَابٌ فِیْ ذِکْرِ الصِّرَاطِ قَالَ النَّبِیُّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَ
مطلع کرد ترا کہ چیست او آتش است افروختہ باب در ذکر صراط فرمود پیغمبر صلی اللہ علیہ و

اٰلِهٖ وَسَلَّمَ اِنَّ اللّٰهَ تَعَالٰی خَلَقَ لِلنَّارِ جِسْرًا وَّهُوَ الصِّرَاطُ عَلٰی مَتْنِ جَهَنَّمَ
آلہ وسلم ہر آئینہ خدا تعالی آفرید بر آتش دوزخ پلے را و آن صراط است بر پشت دوزخ

مُدْحَضَةٌ مَّزْلَقَةٌ وَّجَعَلَ عَلَیْهِ سَبْعَ قَنَاطِرَ کُلُّ قَنْطَرَةٍ مِّنْهَا مَسِیْرَةُ
جائے لغزیدن و افتادن است و گرداینده است بروے ہفت پلہا بر پل از ان مسافت

ثَلٰثَةِ اٰلَافِ سَنَةٍ اَلْفٌ مِّنْهَا صُعُوْدٌ وَّاَلْفٌ مِّنْهَا هُبُوْطٌ وَّ
سہ ہزار سال باشد یکہزار سالہ راہ از ان بالا رفتن باشد و یکہزار سالہ را کہ از ان فرود آمدن

أَلْفُ مِنْهَا اسْتِوَاءُ أَدَقُّ مِنَ الشَّعْرِ وَأَحَدُّ مِنَ السَّيْفِ وَأَظْلَمُ مِنَ اللَّيْلِ

هزار سال از آن برابر رفتن است باریک تر از موی و تیز تر از شمشیر و سیاه تر از شب

وَكَانَ عَلَيْهَا شُعَبٌ كَالرِّمَاحِ الطِّوَالِ مُحَدَّدُ السِّنَانِ وَيُحْبَسُ الْعَبْدُ

و باشد بر آن پل شاخها مانند نیزه های کلان تیز نوک و بند کرده شود بنده

فِي كُلِّ قَنْطَرَةٍ وَيُسْأَلُ عَمَّا أَمَرَ اللهُ تَعَالَى فَالْأَوَّلُ يُحَاسَبُ فِيهِ عَنِ

در هر پلی از آن پلها و سوال کرده شود از آنچه امر کرده خدای تعالی پس اول حسیب کرده شود در وی از

الْإِيمَانِ فَإِذَا سَلِمَ مِنَ الْكُفْرِ وَالرِّيَاءِ نَجَّاهُ اللهُ تَعَالَى وَإِلَّا يَتَرَدَّى فِي

ایمان پس چون سلامت باشد آن بنده از کفر و ریا نجات دید او را خدای تعالی و الا نگونسار افتد در

النَّارِ وَالثَّانِي عَنِ الصَّلَوٰةِ وَالثَّالِثُ عَنِ الزَّكٰوةِ وَالرَّابِعُ عَنِ الصَّوْمِ وَ

دوزخ و دوم حساب کرده شود از نماز و سیوم از زکوة و چهارم از روزه و

الْخَامِسُ عَنِ الْحَجِّ وَالْعُمْرَةِ وَالسَّادِسُ عَنِ الْوُضُوءِ وَغُسْلِ الْجَنَابَةِ وَ

پنجم از حج و عمره و ششم از وضوء و غسل جنابت و

السَّابِعُ عَنْ بِرِّ الْوَالِدَيْنِ وَصِلَةِ الرَّحِمِ وَالْمَظَالِمِ فَإِنْ نَجَا مِنَ الْمَذْكُورَاتِ

هفتم از نیکی مادر و پدر و صله رحم و ظلمها پس اگر نجات یافت از چیزهای مذکوره

جَاوَزَ وَأَفْلَحَ وَإِلَّا يَتَرَدَّى فِي النَّارِ قَالَ وَهْبُ بْنُ مُنَبِّهٍ إِنَّ رَسُولَ اللهِ

بگذرد و رستگار شود و اگر نه نگون افتد در آتش گفت وهب بن منبه که بدرستی که رسول خدا

صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ يُنَادِي فِي جَمِيعِ الْجُسُورِ يَا رَبِّ أُمَّتِي أُمَّتِي فَيَرْكَبُ

صلی الله علیه و آله و سلم آواز کند در همه پلها ای رب امت من امت من پس سوار شوند

الْخَلَائِقُ الْجِسْرَ حَتَّى يَرْكَبَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا وَالْجِسْرُ تَضْطَرِبُ كَالسَّفِينَةِ فِي

مردمان پل را تا آنکه سوار شوند بعضی از ایشان بعضی را و پل می جنبد مانند کشتی در

الْبَحْرِ يَوْمَ الرِّيحِ الْعَاصِفِ فَيَجُوزُ وَيَعْبُرُ مَنْ نَجَا الزُّمْرَةُ الْأُولَى كَالْبَرْقِ

دریا روز باد سخت تیز پس روان شود و عبور کند کسی که نجات یافت گروه اول بگذرند مانند برق

اللَّامِعِ الْخَاطِفِ وَالزُّمْرَةُ الثَّانِيَةُ كَالرِّيحِ الْمَاهِرَةِ الْعَاصِفَةِ

درخشنده چشم خیره کننده و گروه دوم بگذرند مانند باد گذرنده سخت تیز

وَالزُّمْرَةُ الثَّالِثَةُ كَالطُّيُورِ الْمُسْرِعَةِ وَالزُّمْرَةُ الرَّابِعَةُ كَالْفَرَسِ الْجَوَادِ

و گروه سوم بگذرند مانند مرغان تیز دونده و گروه چهارم بگذرند مانند اسپ تیز رفتار

وَالزُّمْرَةُ الْخَامِسَةُ كَالرَّجُلِ الْمَاشِي الْمُسْرِعِ وَالزُّمْرَةُ السَّادِسَةُ كَالرَّجُلِ

و گروه پنجم بگذرند مانند پیاده مرد رونده جلد رو و گروه ششم بگذرند مانند شخص

الْمَاشِي الضَّعِيفِ وَالزُّمْرَةُ السَّابِعَةُ كَالْبُخْتِي الْمُسْرِعَةِ وَالزُّمْرَةُ الثَّامِنَةُ كَالْمَرْأَةِ

رونده لاغر و گروه هفتم بگذرند مانند شتر تیز رونده و گروه هشتم بگذرند مانند زن

الْحَامِلَةِ وَالزُّمْرَةُ التَّاسِعَةُ كَالْأَسَدِ اللَّاحِقِ وَالزُّمْرَةُ الْعَاشِرَةُ يَقِفُونَ

حامله و گروه نهم بگذرند مانند شیر که از پی گیر خود جستنده باشد و گروه دهم بایستند

عَلَى الصِّرَاطِ وَلَا يَقْدِرُونَ أَنْ يَجُوزُوا وَيَعْبُرُوا فَبَعْضُهُمْ يَمُرُّونَ قَدْرَ

بر صراط و نتوانند اینکه بگذرند و عبور کنند پس بعضے ایشان بگذرند بمقدار

يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ وَبَعْضُهُمْ قَدْرَ شَهْرٍ وَبَعْضُهُمْ قَدْرَ سَنَةٍ أَوْ سَنَتَيْنِ وَبَعْضُهُمْ

یک روز و شب و بعضے از ایشان بمقدار یک ماه و بعضے از ایشان بمقدار یک سال یا دو سال و بعضے

قَدْرَ ثَلٰثِ سِنِيْنَ وَلَا يَزَالُ كَذٰلِكَ حَتّٰى يَكُوْنَ اٰخِرُ مَنْ يَمُرُّ عَلَى الصِّرَاطِ بِقَدْرِ

از ایشان بمقدار سه سال و پیوسته همچنین باشد تا آنکه باشد آخر کسے که بگذرد بر صراط بمقدار

خَمْسٍ وَعِشْرِيْنَ اَلْفَ سَنَةٍ وَرُوِيَ اَنَّ النَّاسَ يَجُوْزُوْنَ وَيَمُرُّوْنَ عَلَى الصِّرَاطِ

بیست و پنج هزار سال و روایت کرده شد که بتحقیق مردم میروند و میگذرند بر صراط

وَكَانَ النِّيْرَانُ مِنْ تَحْتِ اَقْدَامِهِمْ وَفَوْقَ رُءُوْسِهِمْ وَعَنْ اَيْمَانِهِمْ وَعَنْ

و باشد آتش دوزخ از زیر قدمهاے ایشان و بالاے سرهاے ایشان و از جانب راست ایشان

شَمَائِلِهِمْ وَعَنْ خَلْفِهِمْ وَمِنْ قُدَّامِهِمْ فَذٰلِكَ قَوْلُهُ تَعَالٰى وَاِنْ مِّنْكُمْ اِلَّا

و از جانب چپ ایشان و از پس پشت ایشان و از پیش روے ایشان پس مصداق این قول خداے تعالی است و نیست از شما مگر

وَارِدُهَا كَانَ عَلٰى رَبِّكَ حَتْمًا مَّقْضِيًّا ثُمَّ نُنَجِّي الَّذِيْنَ اتَّقَوْا وَنَذَرُ الظّٰلِمِيْنَ

رونده بسوے دوزخ هست این امر بر پروردگار تو لازم مقرر کرده شده پس از آن برهانیم پرهیزگاران را و بگذاریم ظالمان

فِيْهَا جِثِيًّا وَالنَّارُ تَاْكُلُ اَمْعَاءَهُمْ وَجُلُوْدَهُمْ وَتَعْمَلُ فِيْ اَجْسَادِهِمْ وَجُلُوْدِهِمْ

در آنجا بزانو افتاده و آتش بخورد رودهاے ایشان را و پوستهاے ایشان را و عمل کند در بدنهاے ایشان و پوستهاے ایشان

ولحومهم حتى انهم يصيرون كالفحم الاسود ومنهم من يجوزها ولا يخشى

و گوشت های ایشان تا آنکه ایشان گردند مانند انگشت سیاه و بعضی از ایشان کسی باشد که بگذرد بر صراط و نترسد

شيئا من اهوالها ولا ينال بشيء من حرها حتى اذا جاوزها يقول

چیزی را از ترسهای آن و نرسد چیزی از آتش وی تا آنکه چون بگذرد از آن گوید

الذي لم يخش ولا يخشى اين الصراط يقال له قد جاوزته من غير مشقة

آنکه نترسیده و نمی ترسد کجاست صراط گفته شود وی را هر آیینه گذشتی از آن بغیر از مشقت

برحمة الله تعالى وقد جاء في الخبر انه ياتي قوم ويقفون على الصراط و

برحمت خدای تعالی و هر آیینه آمده در خبر که بتحقیق آید قومی و بایستند بر صراط و

يقولون انا كنا نخاف من النار ولا يتجاسرون بالمرور عليه فيبكون فياتي

گویند هر آیینه بودیم تا که می ترسیدیم از آتش و دلیری نمی کنند القوم بگذشتن بر صراط پس بگریند پس آید

جبرائيل فيقول ما منعكم ان تعبروا الصراط فيقولون انا نخاف من النار

جبرئیل و گوید چه چیز منع کرد شما را از آنکه بگذرید بر صراط پس گویند ایشان ما می ترسیم از آتش

فيقول جبرائيل اذا استقبلتم في الدنيا بحرا كيف كنتم تعبرون فيقولون

پس گوید جبرئیل ع چون پیش رو شما می آید در دنیا دریا چگونه بودید که میگذشتید از آن پس گویند

بالسفن فياتي الملائكة بالمساجد التي صلوا فيها كهيئة السفينة فيجلسون

بکشتیها میگذشتیم از دریا پس آرند فرشتگان آن مساجد را که نماز میخواندند در آن بصورت کشتی پس نشینند

عليها ويعبرون الصراط فيقولون لهم هذه مساجدكم التي صليتم

بر آن و بگذرند از صراط پس گویند فرشتگان آن قوم را این کشتیها آن مسجد های شما است که نماز

فيها بجماعة وفي الخبر ان الله تعالى يحاسب عبدا فترجح سيئاته

میخواندند در آن بجماعت و در خبر است که هر آیینه خدای تعالی حساب کند یا بنده پس غالب شود بدیهای وی

على حسناته فيامره الله تعالى الى النار فاذا ذهب به يقول الله

بر نیکیهای وی پس امر کند وی را خدای تعالی بسوی آتش چون برند او را بآتش فرماید خدای تعالی

لجبرائيل ادرك عبدي واساله هل جلست في الدنيا مع العلماء

جبرئیل ع را بگیر بنده مرا و سوال کن او را آیا گاهی نشستی تو در دنیا با علمای

فَاغْفِرْ لَهُ بِشَفَاعَتِهِمْ فَيَسْأَلُهُ فَيَقُوْلُ لَا فَيَقُوْلُ يَا رَبِّ اَنْتَ تَعْلَمُ بِحَالِ

پس بیامرزم او را بشفاعت ایشان پس سوال کند جبرئیل او را پس گوید نی پس گوید جبرئیل ای رب من تو میدانی

عَبْدِكَ فَيَقُوْلُ اللهُ تَعَالٰى فَاسْئَلْهُ هَلْ اَحْبَبْتَ عَالِمًا فَيَسْئَلُهُ فَيَقُوْلُ

بندهٔ خود را پس گوید خدایتعالے جبرئیل را سوال کن او را آیا دوست داشتی عالم را پس سوال کند او را جبرئیل پس گوید

الْعَبْدُ لَا فَيَقُوْلُ اللهُ تَعَالٰى فَاسْئَلْهُ هَلْ جَلَسْتَ عَلٰى مَائِدَةٍ مَعَ عَالِمٍ فِي

آن بنده نے پس فرماید خدایتعالے پس سوال کن او را آیا نشستے بر طعام با عالم در

الدُّنْيَا قَطُّ فَيَسْئَلُهُ فَيَقُوْلُ لَا فَيَقُوْلُ فَاسْئَلْهُ هَلْ سَكَنْتَ فِي مَسْكَنٍ

دنیا گاہے پس سوال کند جبرائیل او را پس گوید نی پس فرماید خدایتعالے سوال کن او را آیا سکونت کردہ در مسکنے

يَسْكُنُ فِيْهِ عَالِمٌ فَيَسْئَلُهُ فَيَقُوْلُ لَا فَيَقُوْلُ اللهُ تَعَالٰى فَاسْئَلْهُ هَلْ سُمِّيْتَ

که سکونت کردہ باشد دران عالمی پس سوال کند او را پس گوید نے پس فرماید خدایتعالے پس سوال کن او را آیا نام

وَكَذَلِكَ اِسْمًا يُشْبِهُ بِاِسْمِ عَالِمٍ فَاِنْ وَافَقَ اِسْمُهُ وَكَذَا بِاِسْمِ عَالِمٍ فَاغْفِرْ لَهُ

پسر خود را بنا بیکه مشابه باشد بنام عالمی پس اگر برابر باشد نام پسر او بنام عالمے پس بیامرزم او را

فَيَسْئَلُهُ فَاِنْ لَمْ يُوَافِقْ فِيْهِ فَيَقُوْلُ اللهُ تَعَالٰى لِجِبْرَائِيْلَ فَاسْئَلْهُ هَلْ اَحْبَبْتَ

پس سوال کند او را پس اگر برابر نباشد در نام پس فرماید خدایتعالے جبرئیل را که سوال کن او را آیا دوست داشتے

رَجُلًا يُحِبُّ الْعُلَمَاءَ فَيَسْئَلُهُ فَيَقُوْلُ نَعَمْ فَيَقُوْلُ اللهُ تَعَالٰى لِجِبْرَائِيْلَ خُذْ

شخصے را که دوست میداشت علما را پس سوال کند او را پس گوید آری پس فرماید خدایتعالے جبرئیل را بگیر

بِيَدِهٖ وَاَدْخِلْهُ الْجَنَّةَ فَاِنَّ هٰذَا الرَّجُلَ كَانَ فِي الدُّنْيَا يُحِبُّ رَجُلًا وَهُوَ

دست او را و در آر بہشت پس بر آئینه این شخص بود در دنیا که دوست میداشت شخصے را

يُحِبُّ الْعُلَمَاءَ وَعَلٰى هٰذَا جَاءَ فِي الْخَبَرِ اِنَّهٗ يَحْشُرُ اللهُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ مَسَاجِدَ

که او دوست میداشت علما را و بنا بر این آمدہ است در خبر که بر آئینه بر انگیزاند خدایتعالے در روز قیامت مسجد ہائے

الدُّنْيَا كَاَنَّهَا بُخْتٌ اَبْيَضُ قَوَائِمُهَا مِنَ الْعَنْبَرِ وَاَعْنَاقُهَا مِنَ الزَّعْفَرَانِ وَرُؤُسُهَا

دنیا را مشابه بصورت شتران سفید که پا ہائے آنها از عنبر باشند و گردن ہائے آنها از زعفران باشند و سر ہائے

مِنَ الْمِسْكِ وَظُهُوْرُهَا مِنَ الزَّبَرْجَدِ الْاَخْضَرِ يَرْكَبُهَا الْجَمَاعَةُ

شان از مشک باشد و پشت ہای شان از زبرجد سبز باشد سوار شوند بر آنها نماز خوانان بجماعت

وَالْمُؤَذِّنُونَ يَقُودُونَهَا بِاللِّجَامِ وَالْأَئِمَّةُ يَسُوقُونَهَا فَيَعْبُرُونَ فِي عَرَصَاتِ

و مؤذنان میکشند آنهارا بلگامها و امامان مسجد میرانند آنهارا پس بگذرانند در عرصات

الْقِيٰمَةِ فَيُقَالُ هٰؤُلَاءِ مِنَ الْمَلٰئِكَةِ الْمُقَرَّبِينَ أَوْ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ الْمُرْسَلِينَ فَيُنَادِيْ

قیامت پس گفته شود که اینجماعت از فرشتگان مقرب اند یا از پیغمبران مرسل اند پس آواز کند

مُنَادٍ يَا أَهْلَ الْقِيٰمَةِ مَا هٰؤُلَاءِ مِنَ الْمَلٰئِكَةِ الْمُقَرَّبِينَ وَلَا مِنَ الْأَنْبِيَاءِ

آواز کننده ای اهل قیامت نیستند ایشان از فرشتگان مقرب و نه از پیغمبران

الْمُرْسَلِينَ بَلْ هٰؤُلَاءِ أُمَّةُ مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ الَّذِيْنَ

مرسل بلکه ایشان امت محمد نبی اند صلی الله تعالی علیه و آله وسلم آنانکه

حَفِظُوْا خَمْسَ صَلَوٰتٍ بِالْجَمَاعَةِ وَيُقَالُ إِنَّ اللّٰهَ تَعَالٰى خَلَقَ مَلَكًا

نگاهبانی کرده اند پنج نماز را بجماعت و گفته میشود بر آیند خدا تعالی آفریده فرشته را

يُقَالُ لَهَا دَرْدَائِيْلُ وَلَهٗ جَنَاحَانِ جَنَاحٌ بِالْمَغْرِبِ مِنْ يَاقُوْتٍ حَمْرَاءَ وَجَنَاحٌ

که گفته میشود او را دردائیل و مر او را دو بال است یک بمغرب است از یاقوت سرخ و یک بال

بِالْمَشْرِقِ مِنْ زَبَرْجَدٍ خَضْرَاءَ مُكَلَّلَانِ بِالدُّرِّ وَالْمَرْجَانِ وَالْيَوَاقِيْتِ وَرَأْسُهٗ

بمشرق است از زبرجد سبز تاج بر سر نهاده شدگان گرد مروارید و یاقوت و سر او

تَحْتَ الْعَرْشِ وَقَدَمَاهُ تَحْتَ الْأَرْضِ السَّابِعَةِ فَيُنَادِيْ كُلَّ لَيْلَةٍ مِنْ لَيَالِيْ

زیر عرش است و دو قدم او زیر زمین هفتم است پس آواز میکند هر شب از شبهای

رَمَضَانَ هَلْ مِنْ دَاعٍ فَيُسْتَجَابَ لَهٗ وَهَلْ مِنْ سَائِلٍ فَيُعْطٰى لَهٗ وَهَلْ مِنْ

رمضان اینکه آیا هست کسی دعا کننده پس قبول کرده شود دعا او و آیا هست کسی سوال کننده پس داده شود و آیا

تَائِبٍ فَيُتَابَ عَلَيْهِ وَهَلْ مِنْ مُسْتَغْفِرٍ فَيُغْفَرَ لَهٗ حَتّٰى تَطْلُعَ الْفَجْرُ

کسی توبه کننده پس قبول کرده شود توبه او و آیا هست کسی مغفرت طلب کننده پس آمرزیده شود تا طلوع فجر

بَابٌ فِيْ ذِكْرِ النَّارِ فِي الْخَبَرِ أَنَّ جِبْرَائِيْلَ أَتٰى إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ

باب در ذکر آتش دوزخ در خبر است که جبرائیل علیه السلام آمد بسوی پیغمبر صلی الله علیه

وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ يَا جِبْرَائِيْلُ صِفْ

و آله وسلم پس فرمود پیغمبر صلی الله علیه و آله وسلم ای جبرئیل صفت

يا جبرائيل صف لنا النار فقال جبرائيل ان الله تعالى خلق النار فاوقدها

اے جبرئیل صفت کن برائے ما آتش دوزخ را پس گفت جبرئیل بر آئینه خدا تعالے آفرید آتش دوزخ را پس آتش

الف عام حتى احمرت ثم اوقدها الف عام حتى ابيضت ثم اوقدها

ہزار ہزار سال تا آنکه سرخ شد پس از آن آتش افروخت ہزار سال تا آنکه سفید شد پس از آن آتش افروخت

الف عام حتى اسودت فهي سوداء كالليل المظلم لا ضوء لها ولا تطفى

از ہزار سال تا آنکه سیاه شد پس از آن آتش افروخت و آں آتش دوزخ سیاه است مانند شب تاریک نیست روشنی

لهبها ولا تبرد جمرها وقال مجاهد ان في جهنم حيات كامثال اعناق

شعله او و نه سرد میشود گرمی او و گفت مجاهد رح هر آئینه در دوزخ مارانند مانند گردنهای شتران

البخت وعقارب كامثال البغال الدهم فيهرب اهل النار الى النار

و گژدمانند مانند اشتران سیاه پس میگریزند اهل دوزخ بدوزخ

من تلك الحيات والعقارب فياخذون بشفاههم ويكشطون ما

از آن ماران و گژدمان پس بگیرند ماران و گژدمان لبهائے ایشان را و پوست میکنند از

بين شعر الراس الى الظفر فما ينجيهم بالهرب الى النار وروى عن

مابین موئے سر تا ناخن پس رہائی نشود ایشان را بگریختن بسوئے آتش و روایت کرده شده از

عبد الله بن جابر عن النبي صلى الله عليه وآله وسلم ان في النار حيات

عبد الله بن جابر رض از پیغمبر صلے الله علیه و آله وسلم که هر آئینه در دوزخ مارانند

مثل اعناق الابل فتلسع احدكم لسعة تجد حموتها اربعين

مانند گردنهای شتر پس اگر گزد یکے از شمارا گزیدنی یابد زهر درد او را چهل سال

خريفا وان في النار عقارب كامثال البغال تلسع احدهم لسعة

خریف و هر آئینه در دوزخ گژدمانند مانند اشتران اگر گزد یکے شمارا گزیدنے یابد درد

تجد حموتها اربعين خريفا وروى الاعمش عن يزيد بن وهب عن ابن عباس

زهر او را چهل خریف و روایت کرد اعمش از یزید بن وهب از ابن عباس

ان ناركم هذه جزء من سبعين جزء من تلك النار ولولا ضربت

که هر آئینه این آتش شما یک حصه است از هفتاد حصه از آتش دوزخ و اگر زده نمیشد آن آتش

فِي الْبَحْرِ مَرَّتَيْنِ مَا انْتَفَعْتُمْ مِنْهَا بِشَيْءٍ وَقَالَ مُجَاهِدٌ اِنَّ نَارَكُمْ هٰذِهٖ تَتَعَوَّذُ مِنْ

در دریا دو بار نفع نمیگرفتید شما ازان بچیزی و گفت مجاهد رض هر آیینه این آتش شما پناه میگیرد از

نَارِ جَهَنَّمَ وَرُوِيَ فِي الْخَبَرِ اَنَّ اللّٰهَ تَعَالٰى اَرْسَلَ جِبْرَائِيْلَ اِلٰى مَالِكٍ اَنْ يَأْخُذَ

آتش دوزخ در روایت کرده شده است در خبر که هر آیینه خدا بتعالی فرستاد جبرئیل را بسوی مالک دوزخ برای اینکه

جُزْءًا مِنَ النَّارِ وَيَأْتِيَ بِهَا اِلٰى اٰدَمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ حَتّٰى يَطْبُخَ بِهَا طَعَامًا فَقَالَ

بگیرد یک جزء را از آتش و بیاید بوی آدم علیه السلام تا بپخته کند بان طعام را پس گفت

مَالِكٌ يَا جِبْرَائِيْلُ كَمْ تُرِيْدُ مِنَ النَّارِ فَقَالَ جِبْرَائِيْلُ قَدْرَ اَنْمُلَةٍ قَالَ

مالک ای جبرئیل چه قدر میخواهے از آتش پس گفت جبرئیل بقدر یک انگشت گفت

مَالِكٌ لَوْ اَعْطَيْتُ مِقْدَارَ اَنْمُلَةٍ لَذَابَ مِنْهَا سَبْعُ سَمٰوٰتٍ وَسَبْعُ

مالک اگر دهم ترا مقدار یک انگشت هر آیینه گداخته از ان هفت آسمان و هفت

اَرَضِيْنَ مِنْ حَرِّهَا فَقَالَ مِقْدَارَ نِصْفِ اَنْمُلَةٍ وَقَالَ لَوْ اَعْطَيْتُكَ مِقْدَارَ

زمین از گرمے وے پس گفت جبرائیل ع مقدار نیم انگشت باید داد پس گفت جبرئیل اگر بدهم ترا مقدار

نِصْفِ اَنْمُلَةٍ لَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ قَطْرَةٌ وَلَا يَنْبُتُ مِنَ الْاَرْضِ نَبَاتٌ ثُمَّ

انگشت فرود نیاید از آسمان یک قطره بارانی و نروید از زمین هیچ سبزه

يُنَادِيْ جِبْرَائِيْلُ اِلٰهِيْ كَمْ اٰخُذُ مِنَ النَّارِ قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰى خُذْ قَدْرَ ذَرَّةٍ فَلَاَخَذَ

آواز کند جبرئیل ای معبود من چه مقدار بگیرم از آتش فرمایند خدا بتعالی بگیر مقدار یک ذره از ان

قَدْرَ ذَرَّةٍ وَغَسَّلَهَا فِيْ سَبْعِيْنَ بَحْرًا سَبْعِيْنَ مَرَّةً ثُمَّ جَاءَ اِلٰى اٰدَمَ وَ

پس گرفت جبرئیل مقدار یک ذره را و شست آنرا در هفتاد دریا هفتاد بار پس ازان آمد بسوی آدم ع

وَضَعَهَا عَلٰى جَبَلٍ شَاهِقٍ مِنَ الْجِبَالِ فَذَابَ ذٰلِكَ الْجَبَلُ وَرَجَعَتِ

و نهاد آن ذره آتش را بر کوه بلند از کوهها پس گداخت آن کوه و باز گشت

النَّارُ اِلٰى مَكَانِهَا وَبَقِيَ دُخَانُهَا فِي الْاَحْجَارِ وَالْحَدِيْدِ اِلٰى يَوْمِنَا هٰذَا

آن ذره بسوے آتش بمکان خود و باقے ماند دودے در سنگها و آهن تا روز ما یان که این است

فَهٰذِهِ النَّارُ مِنْ دُخَانِ تِلْكَ الذَّرَّةِ فَاعْتَبِرُوْا يَا اَيُّهَا الْمُؤْمِنُوْنَ

پس این آتش دیناء از دود آن ذره است پس عبرت گیرید اے مؤمنان

وَقَالَ النَّبِیُّ صَلَّی اللّٰہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّمَ اِنَّ اَھْوَنَ اَھْلِ النَّارِ عَذَابًا

و فرمود پیغمبر صلے اللہ علیہ و آلہ وسلم ہر آیینہ سبکترین اہل نار از روے عذاب

رَجُلٌ لَّہٗ نَعْلَانِ مِنَ النَّارِ یَغْلِیْ مِنْہُ دِمَاغُہٗ کَاَنَّہٗ مِرْجَلٌ سَافِلٌ عَلٰی جَمْرٍ

شخصے باشد کہ وے را دو پاپوش بود از آتش جوشد از ان مغز سر وی مانند دیگ نہادہ باشد بر اخگر

یَشْتَعِلُ مِنْہُ لَھَبُ النَّارِ وَیَخْرُجُ حَشْوُ بَطْنِہٖ مِنْ قَدَمَیْہِ فَاِنَّہٗ لَیَرٰی

کہ شعلہ زند از وے شعلہ آتش و بر آید آنچہ در درون شکم وے است از ہر دو پاے وے لیکن این شخص ہر آئینہ دیدہ شود

اَشَدَّ اَھْلِ النَّارِ عَذَابًا وَاِنَّہٗ اَھْوَنُ اَھْلِ النَّارِ یَدْعُوْنَ مَلَکًا فَلَا یَرُدُّ

سخت ترین اہل نار از روے عذاب ہر آئینہ وے سبکترین اہل آتش است فریاد کنند فرشتہ را پس باز ندہد اثر سخنہ

عَلَیْھِمْ جَوَابًا اَرْبَعِیْنَ عَامًا ثُمَّ یَرُدُّ عَلَیْھِمْ وَیَقُوْلُ اِنَّکُمْ مَاکِثُوْنَ یَعْنِیْ

بر ایشان جواب را چہل سال پس از ان باز دہد بر ایشان جواب را و بگوید ہر آئینہ شما در ینجا درنگ کنندگانید یعنے

دَائِمُوْنَ اَبَدًا ثُمَّ یَدْعُوْنَ رَبَّھُمْ وَیَقُوْلُوْنَ رَبَّنَا اَخْرِجْنَا مِنْھَا فَاِنْ عُدْنَا

دوام کنندگانید ہمیشہ پس از ان فریاد کنند پروردگار خود را و گویند اے رب ما بر آر ما را ازین پس اگر باز گشتیم پس ہر آئینہ

فَاِنَّا ظٰلِمُوْنَ فَلَا یُجِیْبُھُمْ مِقْدَارَ مَا کَانَتِ الدُّنْیَا مَرَّتَیْنِ ثُمَّ یَرُدُّ عَلَیْھِمْ

ما یان ظالمانیم باشیم پس جواب ندہد ایشان را مقدار عمر دنیا دو بار پس از ان باز دہد بر ایشان

جَوَابًا اِخْسَئُوْا فِیْھَا وَلَا تُکَلِّمُوْنِ قَالَ لَیْسَ لَھُمْ نَفُوْہٌ بَعْدَ ذٰلِکَ

جواب اینکہ خاموش باشید دران و سخن مگوئید بمن فرمود آنحضرت نباشد ایشان را سخن گفتن بعد ازان بیک

بِکَلِمَۃٍ وَّاحِدَۃٍ وَمَا کَانَ ذٰلِکَ اِلَّا زَفِیْرٌ وَّشَھِیْقٌ فِی النَّارِ وَیُشْبِہُ

کلمہ و نباشد بعد ازان آوازہاے ایشان مگر آواز اول خر و آواز آخر خر در آتش و مشابہ باشد

اَصْوَاتُھُمْ بِاَصْوَاتِ الْحَمِیْرِ اَوَّلُہٗ زَفِیْرٌ وَّاٰخِرُہٗ شَھِیْقٌ وَقَالَ مَالِکٌ

آوازہاے ایشان باوازہاے خران کہ آواز اول او را زفیر گویند و آواز آخر وی را شہیق گویند و گفت مالک

وَالَّذِیْ بَعَثَکَ بِالْحَقِّ نَبِیًّا لَّوْ اَنَّ ثَوْبًا مِّنْ اَثْوَابِ النَّارِ عُلِّقَ بَیْنَ

قسم آنذات کہ فرستاد ترا پیغمبر برحق اگر ہر آئینہ جامہ از جامہاے اہل نار آویختہ شود در میان

السَّمَآءِ وَالْاَرْضِ لَمَاتُوْا مِنْ حَرِّھَا بِمَا یَجِدُوْنَ مِنْ نَتْنِھَا

آسمان و زمین ہر آئینہ بمیرند از گرمی آن بآنچہ مے یابند از بدبوے آن جامہ

وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ نَبِيًّا لَوْ ظَهَرَ مِثْلُ الْإِبْرَةِ مِنْهَا لَاحْتَرَقَ أَهْلُ
و قسم است بآن ذات که فرستاد ترا پیغمبر بحق اگر ظاهر شود مثل سوزنی ازان هر آینه بسوزند اهل

النِّيرَانِ مِنْ حَرِّهَا وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ نَبِيًّا لَوْ أَنَّ ذِرَاعًا مِنَ السِّلْسِلَةِ
نار از گرمی آن و قسم است بآن ذات که فرستاد ترا پیغمبر برحق اگر هر آینه یک گز از زنجیری که

الَّتِي ذَكَرَهَا اللهُ فِي كِتَابِهِ وُضِعَ عَلَى جَبَلٍ لَذَابَ الْجَبَلُ حَتَّى يَبْلُغَ الْأَرْضَ
ذکر کرد آنرا خدا تعالی در کتاب خود نهاده شود بر کوهی هر آینه خواهد گداخت کوه تا آنکه خواهد رسیدن طبقه زمین هفتم

السَّابِعَةَ وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ نَبِيًّا لَوْ أَنَّ رَجُلًا عُذِّبَ بِالْمَغْرِبِ
و قسم است بآن ذات که فرستاد ترا پیغمبر بحق اگر هر آینه شخصی عذاب کرده شود بآتش دوزخ در مغرب

لَاحْتَرَقَ الَّذِي بِالْمَشْرِقِ مِنْ شِدَّةِ عَذَابِهَا فَحَرُّهَا شَدِيدٌ وَقَعْرُهَا
هر آینه بسوزد آنکه در مشرق باشد از سختی عذاب آن پس گرمی دوزخ سخت است و پایین دوزخ

بَعِيدٌ وَحَطَبُهَا حَدِيدٌ وَشَرَابُهَا حَمِيمٌ وَصَدِيدٌ وَثِيَابُهَا قَطِرَانٌ
دور است و چوب هیمه دوزخ آهن است و آب وی جوشیده و زرد آب است و جامهای وی زفت

لِلنِّيرَانِ بَابٌ فِي ذِكْرِ أَبْوَابِ النِّيرَانِ لَهَا سَبْعَةُ أَبْوَابٍ لِكُلِّ بَابٍ
آتش نیست باب در ذکر دروازهای دوزخ مر دوزخ را هفت دروازه است مر هر دروازه

مِنْهُمْ جُزْءٌ مَقْسُومٌ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَلَكِنَّهَا مَفْتُوحَةٌ بَعْضُهَا
از کافران حصه است قسمت کرده شده از مردان و زنان ولیکن این دروازها کشاده اند بعضی

أَسْفَلُ مِنْ بَعْضٍ وَمِنْ بَابٍ إِلَى بَابٍ مَسِيرَةُ سَبْعِينَ سَنَةً وَكُلُّ بَابٍ مِنْهَا
پایین تر اند از بعضی و از یک دروازه تا دروازه دیگر مسافت هفتاد سال است و هر دروازه ازان

أَشَدُّ حَرًّا مِنَ الَّذِي يَلِيهِ سَبْعِينَ ضِعْفًا وَقَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ
سخت تر است در گرمی ازان دروازه که متصل اوست هفتاد چند و گفت رسول خدا صلی الله

عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ أَخْبِرْنِي يَا جِبْرَائِيلُ عَنْ سُكَّانِهَا قَالَ جِبْرَائِيلُ يَا رَسُولَ اللهِ أَمَّا
علیه وسلم خبر کن مارا ای جبرئیل ساکنان آن گفت جبرئیل ای رسول خدا اما

الْبَابُ الْأَوَّلُ فَفِيهِ الْمُنَافِقُونَ وَآلُ فِرْعَوْنَ وَمَنْ كَفَرَ مِنْ أَصْحَابِ الْمَائِدَةِ وَاسْمُهُ
دروازه اول پس دران منافقان باشند و آل فرعون و کسیکه کافر شده از اصحاب مائده باشند و نام آن

هَاوِيَة وَاَمَّا الْبَابُ الثَّانِي فَفِيهِ اِبْلِيسُ عَلَيْهِ اللَّعْنَة وَمَنْ تَبِعَهُ وَالْمَجُوسُ

هاویہ است واما دروازہ دوم پس درے ابلیس علیہ اللعنۃ است وکسیکہ تابع وے باشد وآتش پرستان باشند

وَاسْمُهَا لَظٰى وَاَمَّا الْبَابُ الثَّالِثُ فَفِيهِ الْيَهُودُ وَاسْمُهَا الْحُطَمَة وَاَمَّا

ونام این دروازہ لظی است واما دروازہ سوم پس درے یہود باشند ونام آن حطمہ است واما

الْبَابُ الرَّابِعُ فَفِيهِ النَّصَارٰى وَاسْمُهَا السَّعِيرُ وَاَمَّا الْبَابُ الْخَامِسُ فَفِيهِ

دروازہ چہارم پس دران نصاری باشند ونام او سعیر است واما دروازہ پنجم پس درو وے

الصَّابِئُونَ وَاسْمُهَا السَّقَرُ وَاَمَّا الْبَابُ السَّادِسُ فَفِيهِ الْمُشْرِكُونَ وَاسْمُهَا

ستارہ پرستان باشند ونام او سقر است واما دروازہ ششم پس دران مشرکان باشند ونام او

الْجَحِيمُ وَاَمَّا الْبَابُ السَّابِعُ فَاسْمُهَا جَهَنَّمُ ثُمَّ اَمْسَكَ وَسَكَتَ جِبْرَائِيلُ

جحیم است واما دروازہ ہفتم پس نام وے جہنم است پس ازان چیزی نگفت وسکوت کرد جبرائیل

فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهِ وَسَلَّمَ اَلَا تُخْبِرُنِي مِنْ سُكَّانِ الْبَابِ السَّابِعِ

پس گفت پیغمبر صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم ایا جبرئیل نگوئی مرا از ساکنان دروازہ ہفتم

فَقَالَ جِبْرَائِيلُ يَا مُحَمَّدُ لَا تَسْئَلْنِي عَنْهُ قَالَ بَلٰى يَا جِبْرَائِيلُ فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ

پس گفت جبرئیل اے محمد مپرس مرا ازان فرمود آرے بپرسم اے جبرئیل پس گفت اے محمد ص

فَفِيهِ اَهْلُ الْكَبَائِرِ مِنْ اُمَّتِكَ الَّذِينَ مَاتُوا وَلَمْ يَتُوبُوا فَخَرَّ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ

پس دران دروازہ اہل کبائر باشند از امت تو آنانکہ مردند وتوبہ نکردند پس افتاد پیغمبر صلے اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَغْشِيًّا عَلَيْهِ فَوَضَعَ جِبْرَائِيلُ رَاْسَهُ عَلٰى حِجْرِهِ حَتّٰى اَفَاقَ ثُمَّ

علیہ وسلم بیہوش شدہ پس بنہاد جبرئیل ع سر آنحضرت را بر کنار خود تا بیدار شد آنحضرت ص پس

قَالَ يَا جِبْرَائِيلُ عَظُمَتْ مُصِيبَتِي وَاشْتَدَّ خَوْفِي وَحُزْنِي اَوَيَدْخُلُ مِنْ

ازان فرمودی جبرئیل کلان شد مصیبت من وسخت شد خوف من واندوہ من ایا داخل میشوند از امت من

اُمَّتِي النَّارَ قَالَ نَعَمْ اَهْلُ الْكَبَائِرِ مِنْ اُمَّتِكَ فَبَكٰى رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ

در دوزخ گفت جبرئیل ع آرے اہل کبائر از امت من تو پس گریہ کرد رسول خدا صلے اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَبَكٰى جِبْرَائِيلُ مَعَهُ بِبُكَائِهِ فَقَالَ لِجِبْرَائِيلَ لِمَ تَبْكِي

علیہ وسلم وگریہ کرد جبرئیل ع با او بگریہ او پس گفت آنحضرت ص مر جبرئیل را چرا گریہ میکنے

وانت الروح الامین قال انی اخاف ان ابتلی بما یبتلی به هاروت و

وحالانکه تو روح امینی از عذاب گفت هر آینه من میترسم از اینکه مبتلا شوم بانچه مبتلا شدند هاروت و ماروت

ماروت وهو الذی ابکانی فاوحی الله تعالی الیهما فقال یا محمد یا جبرائیل

و این امر است که بگریه آورد مرا پس وحی فرستاد خدای تعالی بسوی آن هر دو پس فرمود ای محمد و ای جبرئیل هر آینه

ابعدتکما من النار ولکن لا تترکا البکاء کما باب فی ذکر جهنم روی عن عبد

من دور کرده ام شما را از آتش دوزخ ولیکن ترک مکنید شما گریه خود را باب در ذکر جهنم روایت کرده شده از عبد الله

الله بن عباس انه قال تؤتی جهنم یوم القیمة من تحت الارض السابعة و

ابن عباس رضی الله عنه هر آینه او گفت آورده شود جهنم روز قیامت از زیر زمین هفتم و گرد

حولها سبعون الف صف من الملئکة کل صف منهم مثل الثقلین

و گرد وی هفتاد هزار صف از فرشتگان هر صف از ایشان مثل جن و انس

سبعین الف مرة یجرونها بزمامها ولجهنم اربع قوائم کل قائمة مسیرة

هفتاد هزار بار میکشند جهنم را به لگام وی و مر جهنم را چهار پایه باشند هر پایه ایشان مسیرة

الف سنة ولها ثلثون الف راس ثلثون الف فم وفی کل فم ثلثون الف

هزار ساله باشد و وی را سی هزار سر باشد و در هر سر سی هزار دهن باشد و در هر دهن سی

ضرس مثل جبل احد ثلثون الف مرة ولکل فم شفتان وکل شفة مثل

هزار دندان برابر کوه احد سی هزار بار و مر هر دهن را دو لب باشد و هر لب مثل

اطباق الدنیا وفی کل شفة سلسل من حدید فی کل سلسلة منها سبعون

تمام دنیا باشد و در هر لب زنجیرها باشد از آهن و در هر زنجیرے ازان هفتاد

الف حلقة فتمسک کل حلقة ملئکة کثیرة ویؤتی بها عن یسار العرش

هزار حلقه بود پس میگیرند هر حلقه را فرشتگان بسیار و آورده شود از جانب چپ عرش و آن است قول

هی قوله تعالی ترمی بشرر کالقصر باب فی ذکر سوق الناس الی النار قیل یساق

قول خدای تعالی می افگند جهنم شراره مانند کوشکے باب در ذکر راندن مردم بسوی آتش گفته شد رانده شوند

اعداء الله تعالی الی النار فتسود وجوههم وتزرق عینهم ویختم علی افواههم

دشمنان خدای تعالی بسوی آتش و سیاه شود رویهای ایشان و سبز شوند چشمهای ایشان و مهر کرده شود بر دهنهای ایشان

أبوابها تستقبلهم الزبانية بالأغلال والسلاسل توضع في فمهم وتخرج من

بر دروازه دوزخ پیش آیند مر ایشان را فرشتگان عذاب بطوقها و زنجیرها در دهن ایشان و بر آورده شود از

دبرهم وتغل أيديهم الشمائل على أعناقهم ويدخل أيديهم اليمين في

دبر ایشان و زنجیر کرده شوند دستهای چپ ایشان بر گردنهای ایشان و در آورده شوند دستهای راست ایشان در

قلوبهم وتنزع من بين كتفيهم وتشد بالسلاسل ويقرن كل آدمي مع

دلهای ایشان و بر آورده شوند از میان دو دوش ایشان و بسته شوند بزنجیرها و پیوست کرده شود هر آدمی با

الشيطان في سلسلة ويسحب على وجوههم وتضربهم الملائكة بمقامع من

شیطان در یک زنجیر و کشیده شوند بر رویهای ایشان و بزنند ایشان را فرشتگان بگرزها از

حديد كلما أرادوا أن يخرجوا منها من غم أعيدوا فيها وقيل لهم ذوقوا

آهن هر گاه که خواهند اینکه بر آیند از دوزخ بسبب شدت غم باز گردانیده شوند در آن و گفته شود مر ایشان

عذاب الحريق كما قال الله تعالى كلما أرادوا أن يخرجوا منها أعيدوا فيها و

عذاب آتش سوزنده چنانچه فرموده است خدا تعالی هر گاه که خواهند بر آمدن از دوزخ بسبب غم باز گردانیده شوند

قيل لهم ذوقوا عذاب النار التي كنتم به تكذبون ثم قالت فاطمة يا رسول

و گفته شود مر ایشان را بچشید عذاب آتش را که بودید که تکذیب میکردید و بعد از آن گفت فاطمه ای رسول

الله هل تساق أمتك كيف يدخلونها قال بلى يسوقهم الملائكة ولا تسود

خدا آیا رانده شوند امت تو چگونه در آیند در دوزخ فرمود آری میرانند ایشان را فرشتگان و سیاه نشوند

وجوههم ولا تزرق أعينهم ولا يختم على أفواههم ولا يقرنون مع الشياطين

رویهای ایشان و نه سبز شوند چشمهای ایشان و نه مهر کرده شود بر دهنهای ایشان و نه پیوسته کرده شوند با شیاطین

ولا توضع عليهم السلاسل والأغلال فقالت يا رسول الله كيف يقودهم

و نه نهاده شود بر ایشان زنجیرها و طوقها پس گفت فاطمه ای رسول خدا چگونه میکشند ایشان را

الملائكة قال فيهم ثلاثة نفر الشيخ الفاسق والشاب العاصي والمرأة الفاجرة فأما

فرشتگان فرمود در ایشان سه نفر باشند شیخ فاسق و جوان عاصی و زن بدکاره اما

الرجال فيؤخذون باللحية فيقادون وأما النساء فيؤخذ بالذوائب وكم من شيبة من

مردان گرفته شوند بریشها و کشیده شوند و اما زنان پس گرفته شوند به گیسوها و بسیار از سفیدی ریش از

امتی یؤخذ ویقبض علی الشیب ویقاد الی النار وهو ینادی وا شیباه وا

امت من اگر فته شوند و قبض گرفته شوند بر ریشهای سفید و کشیده شود بسوی آتش و آه از کند و ای پیری و ای

ضعفاه وکم من شاب یقبض علی اللحیة ویقاد الی النار وهو ینادی وا

وای ضعف من و بسیار از جوانان امت من که گرفته شوند از ریشها و کشیده شوند بسوی آتش و او شان آواز کند

شباباه واحسن صورتاه وکم من امرأة من امتی تؤخذ علی ناصیتها

وای جوانی ما و ای حسن صورت ما و بسیار از زنان امت من که گرفته شوند بر مویهای پیشانی و ایشان کشیده شوند

وتقاد الی النار وهی تنادی وا فضیحتاه وا هتک حرمتاه وا ستراه حتی

بسوی آتش و ایشان فریاد کنند وای فضیحت وای حرمت ما و ای بی ستری ما تا آنکه

ینتهی بهم الی النار فاذا نظر المالک الیهم یقول للملئکة من هؤلاء فما ورد

رسانیده ایشان بسوی مالک دوزخ پس چون نظر کند مالک بسوی ایشان گوید مر فرشتگان را کیستند ایشان پس وارد نشده

علی الاشقیاء اعجب من هؤلاء لم تسود وجوههم ولم توضع السلسل

برین بدبختان عجب تر از ایشان که سیاه نشده اند رویهای ایشان و نهاده نشده اند زنجیرها

ولا غلل فی اعناقهم فیقول الملئکة هکذا امرنا ان نأتی بهم علی هذه

و طوقها در گردنهای ایشان پس گویند فرشتگان اینچنین امر شده است ما را که آریم ایشان را برین

الحالة فیقول المالک یا معشر الاشقیاء من انتم یقولون من امة محمد

حالت پس گوید مالک دوزخ ای گروه بدبختان کیستند شما گویند از امت محمد

صلی الله علیه واله وسلم وروی فی روایة اخری فلما ناداهم الملئکة

صلی الله علیه واله وسلم هستیم و روایت شده و در روایت دیگر پس چون کشیدند ایشان را فرشتگان

ینادون یا محمداه فلما راوا مالکا نسوا اسم محمد صلی الله علیه واله وسلم

فریاد کنند یا محمد پس چون بینند مالک دوزخ را فراموش کنند نام محمد صلی الله علیه واله وسلم را

من هیبة المالک فیقول لهم من انتم فیقولون نحن ممن انزل علیهم القرآن

از هیبت مالک پس گوید مالک ایشان را کیستند شما پس گویند ما از آنانیم که نازل شده بر ایشان قرآن

ونحن ممن یصومون رمضان فیقول المالک ما انزل القرآن

و از آنانیم که روزه دارند ماه رمضان را پس گوید مالک نازل کرده نشده قرآن

إلا على محمد فلما سمعوا اسم محمد صلى الله عليه وآله وسلم صاحوا بأجمعهم

مگر بر محمد ص پس چون شنوند نام محمد صلی الله علیه و آله و سلم را فریاد کنند تمام ایشان

وقالوا نحن من أمة محمد صلى الله عليه وآله وسلم فيقول لهم المالك ما كان لهم

بگویند ما از امت محمد صلی الله علیه و آله و سلم هستیم پس گوید مر ایشان را مالک نبود مر ایشان را

في القرآن زاجرا عن معاصي الله تعالى فإذا وقفوا على شفير جهنم ونظروا

در قرآن باز دارنده از گناهان خدا تعالی پس چون استاده شوند بر کناره دوزخ و نظر کنند

إلى النار وإلى الزبانية يقولون يا مالك ائذن لنا ساعة حتى نبكي على أنفسنا

بسوی آتش و بسوی فرشتگان عذاب گویند ای مالک اذن ده ما را ساعتی تا بگرییم بر نفسهای خود

فيأذن لهم فيبكون حتى لم يبق الدموع فيبكون دما فيقول المالك لهم

پس اذن دهد ایشان را پس بگریند تا آنکه باقی نماند اشکها پس بگریند خون را پس گوید مالک ایشان را

ما أحسن هذا البكاء فلو كان هذا البكاء في الدنيا من خشية الله تعالى

چه نیکوست این گریه پس اگر بودی این گریه ستیا در دنیا از خوف خدا تعالی

لمنعكم اليوم من النار باب في ذكر الزبانية قال منصور بن عمار رضي الله عنه بلغني

هر آینه باز داشتی شما را امروز از آتش باب در ذکر فرشتگان عذاب گفت منصور بن عمار رض رسیده است به من از

النبي صلى الله عليه وآله وسلم أن لمالك النار أيديا وأرجلا بعدد أهل

پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم که هر آینه مالک دوزخ را دستها و پاها است بشمار اهل

النار ومع كل رجل يد تقيمه وتقعده وتغله وتسلسله فإذا نظر المالك

دوزخ و با هر شخصی دستی باشند از مالک که میخیزاند او را می نشاند او را و طوق و زنجیر کنند او را پس چون نظر کند مالک

إلى النار يأكل بعضها بعضا من خوف المالك وحروف البسملة تسعة

بسوی آتش میخورد بعضی از آن بعضی را از خوف مالک و حرفهای بسم الله نوزده حرف است

عشر حرفا وعدد الزبانية كذلك فمن قال بسم الله الرحمن الرحيم صدقا

عدد فرشتگان عذاب هم نوزده اند پس هر که دید بسم الله الرحمن الرحیم بصدق

من قلبه خالصا خلصه الله تعالى يوم القيمة من الزبانية ببركته ومن

از دل خالص کند او خدا تعالی روز قیامت از فرشتگان عذاب ببرکت آن و جزا

سموا الزبانیة زبانیة لانهم یعملون بارجلهم کما یعملون بایدیهم فیاخذ

گرنام نهاده شوند فرشتگان عذاب بزبانیة زیراکه ایشان کار میکنند بپایهای خود چنانکه کار میکنند بدستهای خود

واحدهم عشرة الف من الکفار بید واحد وعشرة الف باخری رجلیه

یکے ازایشان ده هزار کافران بیک دست وده هزار کافر را بیک پای

وعشرة الف بالید الاخری وعشرة الف بالرجل الاخری فیعذب اربعین

وده هزار را بدست دیگر وده هزار را بپایے دیگر پس عذاب میکنند چهل هزار

الف کافر مرة واحدة لما فیه من قوة وشدة احدهم مالک خازن النار

کافر را یکبار بسبب آنکه در ویست از قوت وشدت یکے ازایشان مالک است خازن را

وثمانیة عشر مثله وهم رؤساء الملئکة تحت کل منهم من الخزنة ما

وهژده دیگر اند مثل مالک وایشان رئیسان فرشتگان دوزخ اند زیر هر فرشته از خازنان دوزخ القدر

لا یحصی عدده واعینهم کالبرق الخاطف واسنانهم کصیاصی قرون

که شمار نیاید عدد آن وچشمان شان مانند برق خیره کننده است ودندان شان مانند سرهای شاخهای

البقرة واشفاههم تمس اقدامهم ویخرج لهب النار من افواههم بین

باشد ولبهای شان میرسند بقدمهای شان ومی برآید شعله آتش ازدهن شان ما بین

کتفی کل واحد منهم مسیرة سنة واحدة ولم یخلق الله من الرحمة والرافة

دو دوش هر واحد مسافت یکساله است ونیافریده خدای تعالی در دلهای شان رحمت ورافت

مقدار ذرة ولو مکث احدهم فی بحار النار اربعین سنة لا یضره النار

مقدار ذره را واگر درنگ کند یکے ازایشان در دریاهای آتش مقدار چهل سال ضرر نکند او را آتش زیرا که

لان الملئکة خلقت من النور والنور اشد من النار نعوذ بالله منها ثم

فرشتگان آفریده شده اند از نور ونور سخت تر است از آتش پناه میگیریم بخدا پس ازان

یقول المالک للزبانیة القوهم فی النار فاذا القوا جمیعهم فی

گوید مالک مر زبانیه را بیفگنید ایشانرا در آتش پس چون افگنده شوند تمام شان

النار نادوا باجمعهم لا اله الا الله محمد رسول الله فترجع عنهم

دوزخ فریاد کنند تمام شان بکلمه لا اله الا الله محمد رسول الله پس باز گردد از ایشان

النَّارُ فَيَقُولُ لِمَالِكٍ يَا نَارُ خُذِيهِمْ فَتَقُولُ النَّارُ كَيْفَ آخُذُهُمْ وَهُمْ

آتش پس گوید مالک اے آتش بگیر ایشان را پس گوید آتش چگونه بگیرم ایشان را و ایشان میگویند

يَقُولُونَ لَا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ مُحَمَّدٌ رَّسُولُ اللّٰهِ فَيَقُولُ الْمَالِكُ نَعَمْ كَذَا أَمَرَنِي

میگویند لا اله الا الله محمد رسول الله پس بگوید مالک آری بگیر همچنین فرموده مرا

رَبِّي فَلَمَّا سَكَتُوا مِنْ قَوْلِ لَا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ تَأْخُذُهُمُ النَّارُ فَمِنْهُمْ مَنْ تَأْخُذُ

رب من پس چون خاموش شوند از گفتن لا اله الا الله محمد رسول الله بگیرد ایشان را آتش پس بعضے از ایشان کسی باشد

إِلَى قَدَمَيْهِ وَمِنْهُمْ مَنْ تَأْخُذُ إِلَى رُكْبَتَيْهِ وَمِنْهُمْ مَنْ تَأْخُذُ إِلَى سُرَّتِهِ وَمِنْهُمْ

که بگیرد و را تا هر دو قدم وی و بعضے از ایشان کسی باشد که بگیرد و را تا زانو و بعضے از ایشان کسی باشد که بگیرد و را تا ناف و از

مَنْ تَأْخُذُ إِلَى حَلْقِهِ فَإِذَا قَصَدَتِ النَّارُ إِلَى الْوُجُوهِ فَيَقُولُ الْمَالِكُ

کسے باشد که بگیرد و را تا حلق وی پس چون قصد کند آتش بسوے روهای ایشان پس گوید مالک بسوزان

لَا تُحْرِقْ وُجُوهَهُمْ فَطَالَ مَا سَجَدُوا لِلرَّحْمٰنِ وَلَا تُحْرِقْ قُلُوبَهُمْ فَطَالَ مَا عَطِشُوا

روهاے ایشان پس بسیار سجده کرده اند برای خدا و مسوزان دلها ــ ایشان را پس بسیار تشنگی کشیده

مِنْ شِدَّةِ رَمَضَانَ فَيَبْقُونَ فِيهَا مَا شَاءَ اللّٰهُ تَعَالٰى بَابٌ فِي ذِكْرِ أَهْلِ النَّارِ

از سختی ماه رمضان پس باقی مانند در آن آنقدر که خواهد خدا تعالے باب در ذکر اہل نار طعام

وَطَعَامِهِمْ وَشَرَابِهِمْ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ إِنَّ أَهْلَ النَّارِ مُسْوَدَّةُ

وطعام ایشان و نوشیدن ایشان فرمود پیغمبر صلے الله علیه و آله و سلم بدرستیکه اہل نار سیاه

الْوُجُوهِ مُظْلِمَةُ الْأَبْصَارِ مُذْهِبَةُ الْعُقُولِ مُزْرَقَّةُ الْعُيُونِ رُؤُسُهُمْ كَالْجِبَالِ

رو باشند تاریک چشمان باشند رفته باشند عقلهاے ایشان کبود باشند چشمهاے ایشان سرهای ایشان مانند کوه

وَأَبْدَانُهُمْ كَالْفَخَّارِ وَعُيُونُهُمْ كَالطَّوْدِ وَشُعُورُهُمْ كَآجَامِ الْقَصَبِ لَا يَمُوتُونَ

و بدنهاے ایشان مانند سفال باشد و چشمهاے ایشان مانند توده خاک و موهاے ایشان مانند نیستان باشند نیست موت ایشان را

وَلَا حَيٰوةَ يَحْيَوْنَ وَلِكُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمْ سَبْعُونَ جِلْدًا وَمِنْ جِلْدٍ إِلَى جِلْدٍ

نه زندگانی است که زنده شوند و مر هر یکی را از ایشان هفتاد پوست باشند و از یک پوست تا پوست دیگر

سَبْعُونَ طَبَقًا مِنَ النَّارِ وَفِي أَجْوَافِهِمْ حَيَّاتٌ وَعَقَارِبُ مِنَ النَّارِ يُسْمَعُ صَوْتُهَا كَصَوْتِ

هفتاد طبق باشد از آتش و در شکم ایشان ماران و کژدمان بود از آتش شنیده میشود آوازهای آنها مانند آواز

الوحوش والحمير في السلاسل والاغلال يغلون ويقطعون بالكلاليب

وحشیان وخران در زنجیرها وطوقها طوق کرده شوند وبریده شوند بانبورها

ويضربون بالمقامع ويضربون على الوجه ويسحبون في النار قال النبي

وزده شوند بگرزها وزده شوند برروها وکشیده شوند در آتش وگفت پیغمبر

صلى الله عليه وآله وسلم ان اهل النار ينادون يا ربنا احاط بنا العذاب

صلی الله علیه وآله وسلم هرآینه اهل نار فریاد کنند ای پروردگار ما احاطه کرد بما عذاب

فوجدناه مضيقة لا نستوي بها مغلولة باغلالها وان شكوا لم يرحموا وان

پس یافتیم آنرا بسیار تنگ کشیده نتوانیم از آتش طوق کرده شده بطوقهای آن واگر شکوه کنند رحم

صبروا لم يجدوا فرجا وان نادوا لم يجابوا وينادون بالويل والثبور وفي الاصفاد

صبر کنند نیابند گشادگی واگر فریاد کنند جواب داده نشوند وفریاد کنند بعذاب هلاکی ودر زنجیرها بسته شوند

مقرنين وفي سجون النار مخلدون خلودا وينادون من طول العذاب

ودر زندانهای آتش همیشه باشند همیشه بودن وفریاد کنند از درازی عذاب

وضيق مداخلهم وسائل صديدهم ومكشوف عوراتهم ومغبرة الوانهم

تنگی مکان ایشان وجاری بودن زرداب ایشان وبرهنه باشند عورتهای ایشان وگردآلوده باشند رنگهای ایشان

والاشقياء يقولون ربنا غلبت علينا شقوتنا وكنا قوما ضالين فخفف

وبدبختان گویند ای پروردگار ما غالب شد بر ما بدبختی ما وبودیم ما قومی گمراهان تخفیف کن

عنا يوما من العذاب انا مؤمنون قال ساكنوا اهل النار خلق الله تعالى

از ما یکروز از عذاب ما مؤمنانیم فرمود آنحضرت ساکنان اهل نار آفرید خدای تعالی

جبلا ويقال لهم اصعدوا عليه فيصعدون على وجوههم بالف سنة حتى

یک کوه وگفته شود ایشان را بالا روید بروی پس بالا روند بر رویهای ایشان بهزار سال تا آنکه

صاروا على راس الجبل ثم ينفضهم الجبل نفضة فيردهم الى قعرها خاسرين

رسند برسر کوه پس بیفکند ایشان را آن کوه افکندنی پس باز گرداند ایشان را بپایین کوه زیانکاران

وقال ان اهل النار يستغيثون بالمطر فيرتفع سحابة في النار سوداء فيقولون

وگفت هرآینه اهل نار فریاد کنند بطلب باران پس بلند شود یک ابر سیاه در آتش پس گویند

الغیث من الرحمة فیمطر علیهم حجارة من النار وتقع علی رءوسهم من

که بارش از رحمتست پس بارد بر ایشان سنگها از آتش وبیفتد بر سرهای ایشان از زبر ایشان

فوقهم حیات وعقارب ثم یسئلون الله تعالی الف سنة ان یرزقهم

ماران وکژدمان پس ازان سوال کنند از خدا تعالی هزار سال اینکه روزی کند ایشان را

الغیث فیظهر سحابة اخری سوداء فیقولون هذه سحابة المطر فیرسل

باران پس ظاهر شود یک ابر سیاه دیگر پس گویند این ابر بارش است پس فرستد آن ابر بر ایشان مارها

علیهم حیات کامثال اعناق الابل فکلما عضت ونهشت لا یذهب وجعها الف

بر ایشان ماران مانند گردنهای شتر پس چون گزند آن ماران ونیش زنند گزدمان نرود دردها هزار

سنة وهذا معنی قوله تعالی زدناهم عذابا فوق العذاب بما کانوا یفسدون

سال واینست معنی قول خدا تعالی زیاده کردیم ایشانرا عذاب بر عذاب بسبب آنچه بودند که تباهی میکردند

وقال ان ساکنی اهل النار ینادون مالکا سبعین الف سنة فلا یرد المالک

وفرمود آنحضرت ساکنان اهل نار فریاد کنند مالک دوزخ را هفتاد هزار سال پس رد نکند مالک و

علی الاشقیاء جوابا فیقولون ربنا ما اجابنا المالک فیقولون یا مالک اسقنا

بر بدبختان جواب را پس گویند ای پروردگار ما جواب نداد مالک پس گویند ای مالک بنوشان

لنا شربة من ماء التسنیم فقد اکلت النار عظامنا وقطعت النار قلوبنا

ما را شربتی از آب چشمه تسنیم پس هر آئنه خورد آتش استخوانهای ما را وقطع کرد آتش دلهای ما را

فیسقیهم شربة من ماء الحمیم فاذا تناولوا بایدیهم یسقط الاصابع

پس بنوشاند ایشانرا شربتی از آب دوزخ پس چون بگیرند آنرا بدستهای خود بیفتند انگشتان وچون

بلغت الوجوه تتناثر الوجوه والعیون والجلود واذا دخلت فی البطون تقطع

برسد آن آب گرم برروهای ایشان بریزد رویها وچشمان ایشان وپوستهای ایشان وچون داخل شود آن آب گرم

الامعاء والکبد قال ان ساکنی اهل النار اذا استغاثوا بطعامهم یجیء

رودها وجگر را فرمود هر آئینه ساکنان اهل نار چون فریاد کنند برای طعام خود آورده شود زقوم

فاذا اکلوا الزقوم تغلی ما فی بطونهم وتغلی دماغهم واضراسهم ویخرج

پس چون خورند زقوم را بجوش شد آنچه در شکمهای ایشان است وبجوشد مغز سر ایشان ودندانهای ایشان وبر آید شعله

النَّارِ مَن فِيهِم وَتَسقُط احشاؤهم مِن اَقدَامِهِم قَالَ اِنَّ سَاكِنِي اَهلِ

آتش از دہن ایشان و بیفتند رودهای ایشان از زیر قدمهای ایشان فرمود هر آئینه ساکنان اهل

النَّارِ يَلبَسُونَ مِن قَطِرَانٍ فَاِذَا وَضَعُوا عَلَى الاَبدَانِ انسَلَخَت الجُلُودُ

نار بپوشند جامها را از قیر چون بنهند از ابر بدنهای خود بریزد پوستهای ایشان و هر آئینه

الاَشقِيَاءَ فِي النَّارِ عُمىٌ لَا يُبصِرُونَ بُكمٌ لَا يَنطِقُونَ صُمٌّ لَا يَسمَعُونَ وَ

بدبختان در آتش کور باشند که نمی بینند گنگ باشند سخن نگویند کر باشند نشنوند و

كُلُّ جَائِعٍ يَشتَهِي الطَّعَامَ اِلَّا اَهلَ النَّارِ وَكُلُّ مَيِّتٍ يَشتَهِي الحَيٰوةَ اِلَّا اَهلَ

هر گرسنه میخواهد طعام را مگر اهل نار و هر مرده میخواهد زندگی را مگر اهل

النَّارِ فَاِنَّهُم يَتَمَنَّونَ المَوتَ وَلَا يَمُوتُونَ بَابٌ فِي ذِكرِ اَلوَانِ العَذَابِ

نار پس هر آئینه ایشان آرزو کنند موت را و نمی میرند باب در ذکر اقسام عذاب

عَلَى قَدرِ اَعمَالِهِم قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ يَنجُو اُمَّةُ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللّٰهُ

بر قدر عملهای ایشان فرمود پیغمبر صلی الله علیه واله وسلم نجات یابند امت محمد صلی الله

عَلَيهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ مِنَ النَّارِ مِن بَعدِ سِتِّينَ اَلفَ سَنَةٍ وَهٰؤُلَاءِ قَومٌ مِن اُمَّتِي

علیه واله وسلم از آتش بعد از شصت هزار سال و ایشان قومی باشند از امت من

سَامِنُونَ مِنَ اللُّحُومِ الحَرَامِ مَهزُولُونَ مِنَ الدِّينِ كَاسُونَ مِنَ الثِّيَابِ عَارُونَ

فربه شونده باشند از گوشتهای حرام لاغر باشند از دین پوشیده باشند از جامها برهنه باشند از

عَنِ الطَّاعَاتِ عَالِمُونَ لَا يَعمَلُونَ بِالعِلمِ يَعلَمُونَ ظَاهِرًا مِنَ الحَيٰوةِ الدُّنيَا وَهُم

از عبادات عالمان باشند عمل نکنند بر علم میدانند ظاهر را از زندگی دنیا و ایشان

عَنِ الاٰخِرَةِ هُم غَافِلُونَ جَاهِلُونَ مِن اَهلِ السُّوقِ يَكسِبُونَ مِن اَيِّ مَالٍ

از آخرت ایشان غافلانند جاهلانند از اهل بازار اند کسب میکنند از هر گونه مال

شَاؤُا وَلَا يُبَالُونَ مِن اَيِّ بَابٍ يَدخُلُونَ فِي النَّارِ قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰى يَا مُوسٰى

که میخواستند و باک نمیکردند پس باک نیست از هر دروازه که در آیند در آتش فرمود خدای تعالی ای موسی اگر ببینی

لَو رَاَيتَ نَاقِضَ العَهدِ وَالاَمَانَةِ يُسحَبَانِ عَلٰى وُجُوهِهِمَا اِلَى النَّارِ فَاِذَا طُرِحَا فِي جَهَنَّمَ

شکننده عهد و امانت را که کشیده شوند بر روی های خود بسوی آتش و چون افکنده شوند در دوزخ

صار کل عضو منهما فی مکان وکل عرق فی مکان وقلبهما فی مکان وبل

بیفتد هر اندام از ایشان در جایی و هر رگی در مکانی و قلبهای ایشان بیفتد در جایی و بلا کی

لکل ناقض العهد والامانة وتراهما مصلوبین علی شجرة الزقوم والنار

مر هر شکننده عهد و امانت را و ببینی ایشان را بردار کشیده بر درخت زقوم و آتش

تدخل فی دبرهما وتخرج من فمهما واذنیهما واعینهما ویقارن منهما الشیط

در آید در مقعد ایشان و برآید از دهن ایشان و گوشهای ایشان و چشمهای ایشان و پیوسته کرده شود با

فی السلاسل والاغلال معلقین باسنانهما ولسانهما ویسیل دماغهما من منخرهم

در زنجیرها و طوقها آویخته باشند به دندانهای ایشان و زبان ایشان و جاری بود دماغ ایشان

ولا یجدان راحة طرفة عین وان الکافرین یطلبون الامان من عذاب

و نیابند راحت را بقدر پریدن چشم و هر آیینه کافران میجویند امان از عذاب

ناقض العهد والامانة وناقض العهد والامانة یطلب الامان من ع

شکننده عهد و امانت و شکننده عهد و امانت میجوید امان از عذاب

تارک الصلوة وتارک الصلوة یطلب الامان من عذاب الزانی والزانی یطل

تارک نماز و تارک نماز میجوید امان از عذاب زانی و زانی میجوید

الامان من عذاب اکل الربوا وناقض العهد والامانة والزانی واکل الربوا

امان از عذاب خورنده سود و شکننده عهد و امانت و زناکننده و خورنده سود

تارک الصلوة یعذبون فی النار حقبا الی سبعین الف سنة قال النبی صلی الله

تارک نماز عذاب کرده شوند در آتش در مدت تا چهل هزار سال فرمود پیغمبر صلی الله

علیه واله وسلم لو کان ماء البحار مدادا والاشجار اقلاما والجن والانس یکتبو

علیه وآله وسلم اگر باشد آب دریاها سیاهی و درختان قلمها و جن و انس بنویسند

نفدت البحار کلها تم جاء ومثلها سبعون الف ضعف فینفد ذلک

تمام شود همه دریاها پس از آن آیند دریاها و قلمها و نویسندگان مثل آن هفتاد هزار دو چند پس تمام

کله وفنت الانس والجن قبل ان یکتب اعداد حقب جهنم وذلک قوله

همه آن و فنا شوند انس و جن پیش از آنکه نوشته شود شمار سالهای دوزخ و این قول خدا تعالی

سنين

درنگ کنندگان باشند

…حقابا قال أتعلمون ما الحقب قالوا لا قال النبي صلى الله عليه وآله وسلم

…ران حقبها فرمود آیا میدانید که چیست حقب گفتند نه فرمود پیغمبر صلی الله علیه وآله وسلم

…ب أربعة آلاف سنة قالوا السنة كم شهر قال أربعة آلاف شهر قالوا الشهر

…ب چهار هزار سال است گفتند آن سال چند ماه است گفت چهار هزار ماه گفتند آن ماه

…كم قال أربعة آلاف يوم قالوا اليوم كم ساعة قال النبي صلى الله عليه وآله وسلم

…روز است فرمود چهار هزار روز گفتند از روز چند ساعت است فرمود نبی صلی الله علیه وسلم

…ن ألف ساعة كل ساعة سنة من سنين الدنيا وروي عن أبي هريرة رض أنه

…هزار ساعت هر ساعت سالی است از سالهای دنیا روایت کرده شد از ابی هریره رض که او

…رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم إذا كان يوم القيمة يخرج من جهنم

…فرمود رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم چون شود روز قیامت بر آید از دوزخ

…ه جريش ويتولد من جنس العقرب ورأسه في السماء السابعة وذنبه

…باشد نام وی جریش و بزاید از جنس کژدم و سر او در آسمان هفتم باشد و دم وی

…الذي فينادي كل سنة ألف مرة أين قاطع الرحم وأين شارب الخمر

…زمین هفتم رفته باشد پس آواز کند هر سال هزار بار که کجاست قطع کننده رحم و کجاست نوشنده شراب

…جبرائيل ما تريد يا جريش فيقول الجريش أريد خمس نفر أين من ترك الصلوة

…ائیل چه میخواهی ای جریش پس گوید جریش میخواهم پنج نفر را کجاست کسیکه ترک نماز کرد

…منع الزكوة وأين من شرب الخمر وأين من أكل الربو وأين من يحدث بحديث الدنيا

…کسیکه باز داشت زکوة را و کجاست کسیکه نوشید شراب و کجاست کسیکه خورد سود را و کجاست کسیکه سخن گوید

…المسجد فأنا أكلهم فأطعمهم فيجمعهم في فمه فيرجع إلى جهنم نعوذ بالله

…مسجد خورم ایشانرا و طعام کنم ایشانرا پس جمع کند ایشانرا در دهن خود باز گردد بسوی جهنم پناه میگیریم بخدا

باب في ذكر شارب الخمر روي عن أبي بن كعب رض أنه

باب در ذکر نوشنده شراب روایت کرده شده از ابی بن کعب رض که او

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ يُؤْتَى شَارِبُ الْخَمْرِ يَوْمَ الْقِيمَةِ

گفت فرمود رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم آورده شود نوشنده شراب روز قیامت

وَالْكُوزُ مُعَلَّقٌ فِي عُنُقِهِ وَالطُّنْبُورُ فِي كَفِّهِ حَتَّى يُصْلَبَ عَلَى خَشَبَةٍ مِنَ النَّارِ

و کوزهٔ شراب آویخته باشد در گردن وی و طنبور باشد در دست وی تا آنکه مصلوب شود بر چوبی از آتش

فَيُنَادِي مُنَادٍ هٰذَا فُلَانُ ابْنُ فُلَانٍ مِنْ مَوْضِعِ كَذَا وَيَخْرُجُ رَائِحَةُ الْخَمْرِ

پس آواز کننده این فلان پسر فلان است از موضع چنین و برآید بوی شراب

مِنْ فَمِهِ وَيَتَأَذَّى أَهْلُ النَّارِ وَأَهْلُ الْمَوْقِفِ حَتَّى يَسْتَغِيثُوا إِلَى اللهِ مِنْ نَتْنِ

از دهن او و متأذی شوند اهل نار و اهل محشر تا آنکه فریاد کنند بخدا تعالی از گندگی بوی

فَمِهِ وَيَكُونُ مَصِيرُهُ إِلَى النَّارِ فَإِذَا طُرِحَ فِي النَّارِ يُنَادِي أَلْفَ سَنَةٍ وَاعَطَشَ

دهان وی و باشد بازگشت او به آتش چون انداخته شود در آتش آواز کند هزار سال وا تشنگی

ثُمَّ يُنَادِي مَالِكًا فَلَا يُجِيبُهُ مِقْدَارَ ثَمَانِينَ سَنَةً وَيَكُونُ عَرَقُهُ مُنْتِنًا يُؤْذِي

پس آواز کند مالک را جواب ندهد مالک در مقدار هشتاد سال و باشد عرق وی بدبوی که ایذا دهد

فَيُنَادِي يَا رَبِّ ارْفَعْ عَنِّي الْعَرَقَ فَلَا يَرْفَعُهُ ثُمَّ يَجِيءُ النَّارُ وَتَأْكُلُهُ حَتَّى

پس آواز کند ای رب من بردار از من این عرق را پس نبردارد او را پس ازان آید آتش و بخورد او را

رَمَادًا ثُمَّ يُعَادُ خَلْقًا جَدِيدًا ثُمَّ يَجِيءُ وَتُحْرِقُهُ مَغْلُولَةً فَيَبْكِي وَتَا

خاکستر پس ازان بازگردانیده شود آفریده شده نو پس ازان آید آتش و بسوزد او را و طوق کرده شده

مِنْ رِجْلَيْهِ فَلْيُسْحَبُ فِيهَا بِالسَّلَاسِلِ عَلَى وَجْهِهِ فَإِذَا اسْتَغَاثَ بِالْمَاءِ

از دو پای وی پس کشیده شود در ان بزنجیرها بر روی وی پس چون فریاد کند بجهة آب او

بِالْحَمِيمِ إِذَا شَرِبَ تَقَطَّعَتْ أَمْعَاءُهُ فَإِذَا اسْتَغَاثَ بِالطَّعَامِ جِيءَ بِا

آب گرم که چون نوشد بریده شود رودهای وی پس چون فریاد کند برای طعام آورده شود

فَيَأْكُلُهُ يَغْلِي مَا فِي بَطْنِهِ وَدِمَاغِهِ وَيَخْرُجُ لَهَبُ النَّارِ مِنْ فَمِهِ فَتَسَاقَطُ

پس بخورد آنرا و بجوشد آنچه در شکم وی است و آنچه در مغز وی است و برآید شعلهٔ آتش از دهان وی و بیفتد

مِنْ قَدَمَيْهِ ثُمَّ يُجْعَلُ فِي تَابُوتٍ مِنْ نَارٍ أَلْفَ عَامٍ ثُمَّ طُولُ عَذَابِهِ وَضِيـ

زیر دو قدم پس ازان گردانیده شود در تابوتی از آتش هزار سال تا آنکه دراز شود عذاب وی و تنگ

وتتغير الوانه ثم يخرج من التابوت بعد الف عام ويجعل في سجين من النار

و متغیر شود رنگ وی پس از ان بر آید از تابوت بعد هزار سال دیگر و ابنده شود در قید خانهٔ از آتش

ويغلي فيها ثم ينادي الف عام فلا يرحم وفي السجين حيات وعقارب

و جوشیده داده شود در ان پس از ان آواز کند هزار سال پس رحم کرده نشود و در سجین ماران و کژدمان اند

مثل البخت يأخذون بقدميه فيقطعونه ثم يوضع على رأسه تاج من النار

مانند شتران بختیان بگیرند او را بدو قدم وی پس قطع کنند او را پس از ان نهاده شود بر سر وی تاجے از آتش و

ويجعل في مفاصله الحديد وفي عنقه السلاسل والاغلال ثم يخرج بعد الف

بیرگردانیده شود در بندهای وی آهن و در گردن وی زنجیرها و طوقها پس بر آورده شود

عام ثم يجعل في ويل فهو واد من اودية جهنم حرها شديد وقعرها

هزار سال پس از ان افگنده شود در ویل و آن وادی است از وادیهای دوزخ گرمی وی سخت است و بلندی او دور

بعيد والسلاسل والاغلال والعقارب والحيات فيها كثيرة ويبقى في الويل

دور است و زنجیرها و طوقها و کژدمان و ماران بسیار باشند و باقی در ویل بمقدار

الف عام ثم ينادي يا محمداه فيسمع محمد صوته ويقول يا رب اسمع

هزار سال پس آواز کند یا محمداه پس بشنود محمد آواز او را و گوید ای رب میشنوم

صوت رجل من امتي فيقول الله تعالى هذا صوت الرجل الذي شرب الخمر

آواز شخصے از امت خود پس فرماید الله تعالی این آواز ان شخص است که می نوشید شراب را

في الدنيا ومات سكران فيبعثه في المحشر وهو سكران فيقول محمد يا رب

در دنیا و مرد در حالت سکر پس برانگیختم او را در حشر و او در سکر است پس گوید محمد ای رب من

اخرجه من النار فيخرج بشفاعته فلم يبق مخلد في النار يقول الله تعالى وهبته لك

بر آر او را از آتش پس بر آید بشفاعت آنحضرت و همیشه نماند در آتش فرماید خدا تعالی بخشیدم او را

باب في ذكر الخروج من النار عن عبد الله ابن عباس رضي الله عنهما انه قال آخر من يخرج من هذه

باب در ذکر بر آمدن از آتش روایت است از عبد الله ابن عباس رض هر آئینه وے گفت آخر کسیکه بر آید از

الامة من يمكث تسعة الف سنة فيصير بعد اربعة الف سنة بالتلهف سنة ينادي فيها كمن

امت کسے است که ماند نه هزار سال پس ... بعد چهار هزار سال ... هزار سال ... آواز کند

ألفَ عامٍ ويا منّانُ ألفَ عامٍ ويا قيّومُ ألفَ عامٍ ويا رحمنُ

هزار سال ویا منان هزار سال ویا قیوم هزار سال ویا رحمان

یا رحیمُ ألفَ عامٍ فإذا نفذ الله حكمه فيهم فيقول يا جبرائيل ما فعلت النار

یا رحیم هزار سال پس چون جاری در وان کند خدایتعالی حکم خود را در ایشان پس فرماید ای جبرئیل چه عمل کرد آتش

بالعاصين من أمّة محمّد صلّى الله عليه وآله وسلّم يقول إلهي أنت أعلم

با گنهگاران از امت محمد صلی الله علیه وآله وسلم گوید جبرئیل ای معبود من تو داناتری

بهم متى يقول الله تعالى انطلق وانظر ما حالهم فينطلق جبرائيل

با ایشان ازمن فرماید خدایتعالی برو و ببین چیست حال ایشان پس برود جبرئیل

إلى الملك وهو على منبر من النار في وسط جهنم فإذا نظر الملك إلى جبرائيل

بسوی مالک دوزخ و او نشسته باشد بر منبر از آتش در میان دوزخ پس نظر کند مالک بسوی جبرائیل

قام تعظيما له فيقول ما أدخلك هذا الموضع يقول ما فعلت بالعصاة

برخیزد برای تعظیم وی وگوید چه چیز در آورد ترا درینجا گوید جبرئیل چه کردی با گنهگاران

من أمّة محمّد صلّى الله عليه وآله وسلّم فيقول الملك ما أسوء حالهم وأضيق

از امت محمد صلی الله علیه وآله وسلم پس گوید مالک چه بد است حال ایشان و چه تنگ است

مكانهم قد احترقت النار أجسادهم وأكلت لحومهم وبقيت وجوههم

مکان ایشان بر آینه سوخت آتش بدنهای ایشان را و خورد گوشتهای ایشان را باقی ماند رویها

وقلوبهم يتلألؤ فيها الإيمان فيقول ارفع الطبق عنهم حتى أنظر إليهم فيأمر

و دلهای ایشان میدرخشد در آن دلهای ایشان نور ایمان پس گوید جبرئیل بردار طبق را از ایشان تا نظر کنم بسوی ایشان

الملك الخزنة فترفع الطبق عنهم فينظرون جبرائيل ويرونه أحسن خلقا

مالک مر خازنان دوزخ را پس بردارند طبق را از ایشان پس نظر کنند ایشان بسوی جبرائیل و ببینند ویرا خوبتر بشکل

فيعلمون أنه ليس من ملائكة العذاب فيقولون يا مالك من هذا العبد الذي لم نر

که نیست از فرشتگان عذاب پس گویند ای مالک کیست این بنده آنکه ندیدیم چیزی را

أحسن منه قط يقول الملك هذا جبرائيل الكريم أمين الله الذي كان

خوبتر ازین هرگز گوید مالک این جبرائیل کریم امین خدا است آنکه بود

ويقولون يا جبرائيل اقرأ محمدا منا السلام واخبره بسوء حالنا وقل له قد نسيتنا

وميگويند اے جبرئيل برسان محمد را از ما اسلام و خبر كن او را به بدحالى ما و بگو او را كه بدرستيكه فراموش كردى ما را

ولم تركتنا في النار فينطلق جبرائيل حتى يقوم بين يدي الله تعالى فيقول الله

و گذاشتى ما را در آتش پس روان شود جبرئيل تا آنكه بايستد پيش خدا تعالى پس فرمايد خدا تعالے

تعالى كيف رأيت امة محمد فيقول يا رب انت اعلم بسوء حالهم واضيق مكانهم

چگونه ديدى امت محمد را گويد جبرائيل اى رب من تو داناترى به بدترين حال ايشان و تنگتر بودن

يقول الله هل سألوك شيئا فيقول نعم يا رب سألوني ان اقرء نبيهم السلام و

فرمايد خدا تعالے آيا سوال كردند ايشان از تو چيزى گويد جبرئيل آرى اى رب من سوال كردند مرا كه بگويم پيغمبر ايشان

اخبره من سوء حالهم فيقول الله تعالى انطلق اليه وبلغه فينطلق جبرائيل

خبر كنم او را از بدى حال ايشان پس فرمايد خدا تعالے برو بسوى آنحضرت صلعم برسان او را پس برود جبرئيل

الى النبي صلى الله عليه وآله وسلم باكيا فيخبره عن سوء حالهم وهو تحت

بسوے پيغمبر صلى الله عليه وسلم گريان تا خبر كند آنحضرت را صلعم از بدى حال ايشان و آنحضرت باشد زير

شجرة طوبى في خيمة من درة بيضاء ولها اربعة الف باب فيها مصراعان

درخت طوبى باشد در خيمه از مرواريد سفيد و آن خيمه را چار هزار دروازه بود و آن خيمه را دو جانب بود

من الذهب الاحمر فيقول ما يبكيك اى جبرائيل فيقول يا محمد لو رأيت

سرخ فرمايد آنحضرت باچه چيز ميگرياند ترا اى جبرئيل گويد اى محمد صلعم اگر ببينى تو آنچه ديدم هر آينه گريه

ما رأيت لبكيت من بكائي قد جئت من عند عصاة امتك الذين يعذبون

ميكنى هر آينه گريه كردنے سخت تر از گريه من بدرستيكه آمده ام از نزد گنهگاران امت تو آنانكه عذاب كرده ميشوند در دوزخ ايشان

في النار وهم يقرءون عليك السلام ويقولون اعلم ما اسوأ حالنا واضيق

در دوزخ و ايشان ميگويند بر تو سلام را و ميگويند بدان كه چه بدتر است حال ما و تنگتر است

مكاننا ويصيحون يا محمداه ويسمع الله تعالى في تلك الساعة صياحهم

جاے ما فرياد ميكنند يا محمداه و بشنواند آنحضرت را خدا تعالے درين ساعت فرياد ايشان ايشان ميگويند

وهم يقولون يا محمداه فيقول النبي صلى الله عليه وآله وسلم لبيك يا امتي فيقوم باكيا

ميگويند يا محمداه پس فرمايد پيغمبر صلى الله عليه وآله وسلم لبيك اى امت من پس برخيزد آنحضرت گريان

فيأتي عند العرش والانبياء عليهم السلام فيخر ساجدا لله ويثني عليه بما لم

پس آید نزد عرش و پیغمبران دیگر علیهم السلام پس بیفتد آنحضرت سجده کننده خدا را و ثنا گوید خدا تعالی را

يثن احد مثله فيقول الله تعالى ارفع راسك سل تعط واشفع تشفع

ثنا نگفته کسی مثل آن پس فرماید خدای تعالی آنحضرت را بردار سر خود را سوال کن تا داده شوی و شفاعت کن تا قبول کنم

يقول يا رب اشقياء امتي قد انفذت حكمك فيهم وشفعت فاشفعني

گوید ای رب من بدبختان امت من هر آینه جاری کردی حکم خود را در ایشان و شفاعت میکنم الحال پس قبول کن شفاعت مرا

فيهم فيقول الله تعالى قبلت شفاعتك فيهم وانطلق واقرأ عليهم

در حق ایشان پس فرماید خدای تعالی قبول کردم شفاعت ترا در حق ایشان و برو و بگو بر ایشان

السلام واخرج منها كل من كان قال لا اله الا الله محمد رسول الله

سلام و برآر از دوزخ هر کسی را که گفته باشد لا اله الا الله محمد رسول الله

فينطلق النبي صلى الله عليه وآله وسلم مع الانبياء عليهم السلام الى جهنم

پس روان شود پیغمبر صلی الله علیه وآله وسلم با پیغمبران علیهم السلام بسوی دوزخ پس

فاذا نظر المالك الى محمد صلى الله عليه وآله وسلم يقوم تعظيما له فيقول

چون نظر کند مالک بسوی محمد صلی الله علیه وآله وسلم برخیزد برای تعظیم آنحضرت پس گوید

له مالك ما حال امتي الاشقياء يقول المالك اسوأ حالهم واضيق مكانهم

مالک را چه حال است بدبختان امت مرا گوید مالک بدتر است حال ایشان و تنگتر است جای ایشان

فيقول النبي صلى الله عليه وآله وسلم افتح الباب وارفع الطبق فاذا

پس فرماید پیغمبر صلی الله علیه وآله وسلم بگشای دروازه را و بردار سرپوش را چون

نظر اهل النار الى محمد صاحوا باجمعهم يا محمداه قد احرقت النار جلودنا

نظر کنند اهل نار بسوی محمد فریاد کنند تمام ایشان یا محمداه هر آینه سوخت آتش پوستهای ما

ولحومنا وقد تركتنا في النار فنسيتنا فيعتذر منهم ويقول ما علمت بحالكم

و گوشتهای ما را و هر آینه گذاشتی ما را در آتش و فراموش کردی ما را پس عذر خواهد آنحضرت از ایشان و گوید ندانستم

فيخرجهم جميعا وقد صاروا فحما اكلتهم النار فينطلق بهم الى باب الجنة عند

پس بیرون آرد ایشان را از دوزخ همه هر آینه شده باشند انگشت سیاه خورده باشد ایشان را آتش پس روان شود آنحضرت

نهر الحيوان فيغتسلون فيه ويخرجون منه شبابا جردا مردا مكحلين

جوی حیوان پس غسل کنند ایشان دران جوی و بر آیند ازان جوی جوانان صاف بدن بے ریشها سیاه چشم

فيصير وجوههم كالقمر ليلة البدر وعلى جباههم مكتوب هؤلاء

پس شود رویهاے ایشان مانند ماه شب چهاردهم و بر پیشانیهاے ایشان نوشته بود ایشان

جهنميون عتقاء الرحمن من النار فيدخلون الجنة ويعيبون بذلك

دوزخیانند آزاد شدگان خدا از آتش پس در آیند بجنت و مطعون و معیوب کرده شوند باین نوشته

فيدعون الله تعالى ان يمحو منهم فيمحو الله تعالى ذلك من جباههم

پس دعا کنند خدای تعالی را اینکه دور کند این نوشته را از ایشان پس دور کند خدای تعالی آن نوشته را

واذا راى الكفار ان المسلمين قد خرجوا من النار قالوا يا ليتنا كنا

و چون ببینند کافران که مسلمانان برآینه بیرون رفتند از آتش گویند اے کاشکے میبودیم

مسلمين فنحن ايضا نخرج من النار وذلك قوله تعالى ربما يود الذين كفروا

مسلمانان پس ما هم میبرآمدیم از آتش و آن قول خدای تعالی است بسا وقت که دوست دارند کافران

لو كانوا مسلمين وروى عن النبي صلى الله عليه وآله وسلم انه قال يؤتى الموت

کاش بودندی مسلمانان و روایت کرده شده از نبی صلی الله علیه وآله وسلم که برآینه فرمود آورده شود

كانه كبش املح ويقال لاهل الجنة اتعرفون الموت فينظرونه ويعرفونه ويقال

مانند گوسفند کبود رنگ و گفته شود مر اهل جنت را آیا میشناسید موت را پس به بیند او را و بشناسد او را و گفته

لاهل النار يا اهل النار اتعرفون الموت فينظرونه ويعرفونه فيذبح بين

اے نار را اهل نار آیا می شناسید موت را پس به بینند و بشناسند او را پس ذبح کرده شود در میان جنت

الجنة والنار ثم يقال يا اهل الجنة خلود لا موت فيها ويا اهل النار خلود

و دوزخ پس ازان گفته شود ای اهل جنت همیشگی است شما را در جنت نیست مرگ دران و اهل آتش

لا موت فيها فذلك قوله تعالى وانذرهم يوم الحسرة اذ قضي الامر وفي الخبر

نیست موت دران پس آن قول خدای تعالی است و بترسان ایشان را روز افسوس و پشیمانی چون فیصل شود امر

اذا جيء بجهنم يوم القيمة تزفرت زفرة حتى صارت كل امة جاثية على ركبهم من

دوزخ را روز قیامت آواز کند آواز کردنے تا آنکه گردند همه گروه ها سر برزانو نشسته بر زانوی خود از

فيأتي عند العرش والانبياء عليهم السلام فيخر ساجدا لله ويثني بما لم

پس آيد نزد عرش و پيغمبران ديگر عليهم السلام پس بيفتد آنحضرت سجده كننده خدا را و ثنا گويد خدا تعالى را بآنچه

يثن احد مثله فيقول الله تعالى ارفع راسك سل تعط واشفع تشفع

ثنا نگفته كسى مثل آن پس فرمايد خدا تعالى آنحضرت را بردار سر خود را سوال كن تا داده شوى و شفاعت كن تا قبول

فيقول يا رب اشقياء امتي قد انفذت حكمك فيهم وشفعت واشفعني

گويد اى رب من بدبختان امت من بر آينه جارى كردى حكم خود را در ايشان و شفاعت ميكنم الحال پس قبول كن شفاعت مرا

فيهم فيقول الله تعالى قبلت شفاعتك فيهم وانطلق واقرأ عليهم

در حق ايشان پس فرمايد خداى تعالى قبول كردم شفاعت ترا در حق ايشان و برو و بگو بر ايشان

السلام واخرج منها كل من كان قال لا اله الا الله محمد رسول الله

سلام و برآور از دوزخ هر كسى را كه گفته باشد لا اله الا الله محمد رسول الله

فينطلق النبي صلى الله عليه وآله وسلم مع الانبياء عليهم السلام الى جهنم

پس روان شود پيغمبر صلى الله عليه وآله وسلم با پيغمبران عليهم السلام بسوى دوزخ پس

فاذا نظر الملك الى محمد صلى الله عليه وآله وسلم يقوم تعظيما له فيقول

چون نظر كند مالك بسوى محمد صلى الله عليه وآله وسلم برخيزد براى تعظيم آنحضرت پس گويد

له يا مالك ما حال امتي الاشقياء يقول الملك اسوأ حالهم واضيق مكانهم

مالك را چه حال است بدبختان امت مرا گويد مالك بدتر است حال ايشان و تنگتر است جاى ايشان

فيقول النبي صلى الله عليه وآله وسلم افتح الباب وارفع الطبق فاذا

پس فرمايد پيغمبر صلى الله عليه وآله وسلم بگشاى در و بردار سر پوش را چون

نظر اهل النار الى محمد صاحوا باجمعهم يا محمداه قد احرقت النار جلودنا

نظر كنند اهل نار بسوى محمد فرياد كنند تمام ايشان يا محمداه بر آينه سوخت آتش پوستهاى ما

ولحومنا وقد تركتنا في النار فيعتذر منهم ويقول ما علمت حالكم

و گوشتهاى ما را و بر آينه گذاشتى ما را در آتش و فراموش كردى ما را پس عذر خواهد آنحضرت از ايشان و گويد ندانستم

فيخرجهم جميعا وقد صاروا فحما اكلتهم النار فينطلق بهم الى باب الجنة عند

پس بيرون آرد ايشان را از دوزخ همه را بر آينه شده باشند انگشت سياه خورده باشد ايشان را آتش پس روان شود آنحضرت

نهر الحیوان فیغتسلون فیه ویخرجون منه شبابا جردا مردا مکحلین

جوئے حیوان پس غسل کنند ایشان دران جوئے و برآیند ازان جوئے جوانان صاف بدنہا بے ریشہا سیاه چشم

فیصیر وجوههم کالقمر لیلة البدر وعلی جباههم مکتوب هؤلاء

پس شود سیمہا و بہلئے ایشان مانند ماه شب چہاردہم و بر پیشانیہائے ایشان نوشتہ بود ایشان

جهنمیون عتقاء الرحمن من النار فیدخلون الجنة ویعیبون بذلک

دوزخیانند آزاد شدگان خدا از آتش پس در آیند بجنت و مطعون و معیوب کرده شوند باین نوشتہ

فیدعون الله تعالی ان یمحو منهم فیمحو الله تعالی ذلک من جباههم

پس دعا کنند خدا تعالے را اینکه دور کند این نوشتہ را از ایشان پس دور کند خدا تعالے آن نوشتہ را

واذا رای الکفار ان المسلمین قد خرجوا من النار قالوا یا لیتنا کنا

و چون ببینند کافران که مسلمان برآئینہ بیرون رفتند از آتش گویند اے کاشکے میبودیم

مسلمین فنحن ایضا نخرج من النار وذلک قوله تعالی ربما یود الذین کفروا

مسلمانان پس ما ہم میبرآمدیم از آتش و آن قول خدا تعالے ست بسا وقت که دوست دارند کافران

لو کانوا مسلمین وروی عن النبی صلی الله علیه وآله وسلم انه قال یؤتی الموت

کاش بودندی مسلمانان و روایت کرده شده از نبی صلے الله علیه وآله وسلم که برآئینہ فرمود آورده شود مرگ

کانه کبش املح ویقال لاهل الجنة اتعرفون الموت فینظرونه ویعرفونه ثم یقال

مانند گوسفند کبود رنگ و گفتہ شود مر اہل جنت را آیا میشناسید موت را پس به بینند او را و بشناسند او را و گفتہ

لاهل النار یا اهل النار اتعرفون الموت فینظرونه ویعرفونه فیذبح بین

اے نار را اہل نار آیا می شناسید موت را پس به بینند و بشناسند او را پس ذبح کرده شود در میان جنت

الجنة والنار ثم یقال یا اهل الجنة خلود لا موت فیها ویا اهل النار خلود

و دوزخ پس ازان گفتہ شود ای اہل جنت ہمیشگے است شما را در جنت نیست مرگ دران و اہل آتش

لا موت فیها فذلک قوله تعالی وانذرهم یوم الحسرة اذ قضی الامر وفی الخبر

نیست موت درون پس آن قول خدا تعالے است و بترسان ایشان را روز افسوس و پشیمانی چون فیصل شود امر

اذا جیء بجهنم یوم القیمة زفرت زفرة حتی صارت کل امة جاثیة علی رکبهم من

دوزخ را روز قیامت آواز کند آواز کردنے تا آنکه گردند ہمه گروه ہا سر بزانو نشسته بر زانوئی خود از

هَوْلِهَا كَمَا قَالَ اللّٰهُ تَعَالَى وَتَرَى كُلَّ اُمَّةٍ جَاثِيَةً كُلُّ اُمَّةٍ تُدْعَى اِلَى

ترس آن همچنانکه فرموده است خدای تعالی و بینی هر گروه را سر افگنده بزانو نشیننده هر گروه خوانده شود بسوی عملنامهٔ خود

كِتٰبِهَا اَلْيَوْمَ تُجْزَوْنَ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ فَاِذَا نَظَرُوْا اِلٰى جَهَنَّمَ وَيَسْمَعُوْنَ زَفِيْرَهَا

امروز جزا داده شوید آنچه بودید که عمل میکردید پس چون نظر کنند بجهنم و بشنوند آواز سخت او را

كَمَا قَالَ اللّٰهُ تَعَالَى سَمِعُوْا لَهَا تَغَيُّظًا وَّزَفِيْرًا مِّنْ مَّسِيْرَةِ خَمْسِمِائَةِ عَامٍ يَقُوْلُ

چنانکه فرموده است خدای تعالی بشنوند او را آواز خشم و غریدن از مسافت پنجصد سال گوید

كُلُّ وَاحِدٍ مِّنْهُمْ نَفْسِىْ نَفْسِىْ حَتَّى الْخَلِيْلُ وَالْكَلِيْمُ اِلَّا الْحَبِيْبُ يَقُوْلُ اُمَّتِىْ

هر یکے از ایشان دران وقت نفسی نفسی تا ابراهیم خلیل و موسی کلیم الله مگر حبیب رب العلمین کہ گوید امت من

اُمَّتِىْ فَاِذَا قَرُبَتِ النَّارُ يَقُوْلُ يَا نَارُ بِحَقِّ الْمُصَلِّيْنَ وَبِحَقِّ الْمُصَدِّقِيْنَ

امت من پس چون نزدیک شود دوزخ فرماید آنحضرت ای آتش بحق نمازگزاران و بحق صدقه دهندگان

وَالْخٰشِعِيْنَ وَالصَّائِمِيْنَ اِرْجِعِىْ فَلَا تَرْجِعُ النَّارُ فَيَقُوْلُ جِبْرَائِيْلُ يَا مُحَمَّدُ

و فروتنان و روزه داران باز گرد پس باز نگردد آتش پس گوید جبرائیل اے محمد

قُلْ لَهَا بِحَقِّ التَّائِبِيْنَ وَدُمُوْعِهِمْ وَبُكَائِهِمْ عَنِ الذُّنُوْبِ اِرْجِعِىْ فَيَقُوْلُ النَّبِىُّ

بگو مر آتش را بحق توبه کنندگان و اشکهای ایشان و گریهٔ ایشان از سبب گناهان باز گرد پس گوید پیغمبر

صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ فَيَرْجِعُ النَّارُ وَيَجِيْئُ جِبْرَائِيْلُ بِدُمُوْعِ الْعُصَاةِ

صلی الله علیه و آله وسلم پس باز گردد آتش و بیاید جبرئیل با اشکهاے گنہگاران

وَيَرُشُّ عَلَيْهَا فَتَطْفِىْ النَّارُ كَنَارِ الدُّنْيَا تَطْفِىْ بِالْمَاءِ وَالتُّرَابِ وَفِى الْخَبَرِ اِذَا كَانَ

و بیفشاند بر آتش پس فرو نشیند آتش مانند آتش دنیا که فرو می نشیند بآب و خاک در خبر است چون شود

يَوْمُ الْقِيٰمَةِ يَحْشُرُ اللّٰهُ تَعَالَى الْخَلَائِقَ فِىْ وَادِى الْمَحْشَرِ يَجِيْئُ لَهُمْ جَهَنَّمُ مُفَتَّحُ

روز قیامت حشر کند خدای تعالی مخلوق را در وادی محشر بیاید برای ایشان جهنم کشاده

اَبْوَابِهَا وَتَاْخُذُ اَهْلَ الْمَحْشَرِ النَّارُ مِنْ تَحْتِهِمْ وَعَنْ اَيْمَانِهِمْ وَعَنْ شَمَائِلِهِمْ

درهاے او و بگیرد اهل محشر را آتش از زیر ایشان و از جانب راست ایشان و از جانب چپ ایشان

فَيَسْتَغِيْثُوْنَ اِلَى النَّبِىِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ فَيَسْتَغِيْثُ النَّبِىُّ اِلَى

پس فریاد کنند به پیغمبر صلی الله علیه و آله وسلم پس آواز کند پیغمبر بر

جبرائيل فيقول لا تخف وانفض غبار رأسك فينفض غبار رأسه

جبرئیل را پس گوید جبرئیل علیه السلام آنحضرت را مترس و بیفشان غبار سر خود را پس بیفشاند آنحضرت علیه السلام غبار سر خود را

فيبسط الله من غبار رأسه سحابا مثل سحاب المطر فيقف على رؤس

پس بگستراند خدا تعالی از غبار سر او ابر را مانند ابر باران پس بایستند بر سرهای

المؤمنين ثم يقول لمحمد صلى الله عليه وآله وسلم انفض غبار لحيتك

مومنان پس از آن گوید جبرائیل علیه السلام محمد صلی الله علیه وآله وسلم را که بیفشان غبار ریش خود را

فينفض فيجعل الله غبار لحيته سترا بينهم وبين النار ثم يأمره أن ينفض

پس بیفشاند پس بگرداند خدا تعالی غبار ریش آنحضرت را پرده در میان ایشان و در میان آتش پس امر کند

من نفسه فينفض فيصير من غبار نفسه بساط تحت اقدامهم ويمنع

که بیفشاند از بدن خود پس بیفشاند آنحضرت پس بگردد از غبار بدن آنحضرت فرشی زیر قدمهای ایشان و منع

منهم نار جهنم ببركته وفي الخبر اذا كان يوم القيمة يؤتى بعبد فترجح

از ایشان آتش دوزخ ببرکت آن و در خبر است چون شود روز قیامت آورده شود بنده پس زیاده شود

سيأته فيؤمر له الى النار فتكلم شعر من شعرات عينه ويقول يا رب رسولك

بدیهای وی پس امر شود او را بسوی آتش پس کلام کند یک موی از مویهای چشم وی و گوید ای رب من رسول تو

محمد قال من بكى من خشية الله حرم الله تلك العين على النار ولو

محمد فرمود کسیکه گریه کند از خوف خدا تعالی حرام کند خدا تعالی آن چشم را بر آتش و اگر

بكى بقدر ان يبل شعرة واحدة غفر الله ببركته واني بكيت من

گریه بقدر اینکه تر شود یک موی او بیامرزد خدا تعالی او را ببرکت آن پس من گریه کرده ام از

خشيتك فانزعني عنها ويقال فاتركني فيغفر الله له ويخلصه من النار

از ترس تو پس برآر مرا از آتش و گفته شود ترک کن مر اینش بیامرزد خدا تعالی او را و خلاص کند او را

ببركة شعرة واحدة كانت بكت من خشية الله تعالى في الدنيا ثم ينادي

ببرکت یک موی که گریسته بود از خوف خدا تعالی در دنیا پس از آن آواز کند

نجى فلان ابن فلان ببركة شعرة باب في ذكر الجنان قال وهب

که خلاص شد فلان پسر فلان ببرکت یک موی باب در ذکر جنت گفت وهب

رضي الله عنه ان الله تعالى خلق الجنة يوم خلقها عرضها كعرض

رضی الله عنه بدرستیکه خدای تعالی آفرید جنت را روزیکه آفرید پهنای او مانند پهنای

السموات والارضين واما طولها فلا يعلمه احد الا الله واذا كان يوم القيمة

آسمانها و زمین ها است و بر چه درازی اوست پس نمیداند او را هیچ کسی مگر خدای تعالی و چون شود روز قیامت

بطلت الارضون والسموات وسعها الله تعالى الى حد يتسع اهل الجنة

و فنا شوند زمینها و آسمانها فراخ گرداند او را خدای تعالی تا حدیکه در آیند و جای گیر شوند اهل جنت

والجنان كلها مائة درجة وما بين درجة مسيرة خمسمائة عام وفيها

و جنت همه آن صد درجه دارد و میان دو درجه مسافت پنجصد سال است و باشند دران

انهار مطهرة من جارية وثمارها متدانية متوالية على ما تشتهي الانفس

جویهای پاک جاری و میوه های آن قریب و پی در پی باشند بهر چه که خواهش کنند آن را نفسها

وفيها ازواج مطهرة من حور العين خلقهن الله من الانوار كانهن

و درانجا زنان باشند پاکیزه از جنس حور عین که آفرید ایشان را خدا از نورها گویا که ایشان مانند

الياقوت والمرجان قاصرات الطرف لا ينظرن غير ازواجهن لم

یاقوت و مرجان اند کوتاه دارنده باشند چشم را از غیر نظر نکنند بسوی غیر شوهر خود دست

يطمثهن انس قبلهم ولا جان كلما اصابها زوجها وجدها عذراء وعليها

نرسانیده باشند ایشان را انسانی پیش ازین شوهران و نه جن هر وقتیکه قریب شود با ایشان شوهر ایشان یابد ایشان را بکر دیگر

سبعون حلة مختلفة الالوان وحملها عليها اخف من شعرة واحدة في

و باشد بر ایشان هفتاد حله قسم جامهای مختلف رنگها و بر داشتن آن جامها بر ایشان سبکتر باشد از یک موی که در

بدنها ويرى مخ ساقيها من وراء لحمها وعظمها وجلدها وحللها كما ترى

بدن ایشان است و دیده شود مغز ساق ایشان از پس گوشت ایشان استخوان ایشان و پوست ایشان و جامهای ایشان چنانکه دیده میشود

الشراب الاحمر من الزجاج الابيض وفرقهن مكللة مرصعة بالدر

شراب سرخ از شیشه سفید و گیسوها شان دانه نشان و جواهر نشان باشد بمروارید

واليواقيت اللهم ارزقنا آمين باب في ذكر ابواب الجنان قال

و یاقوتها یا الله روزی کن ما را آمین باب در ذکر درهای جنت گفت

ابْنُ عَبَّاسٍ رض لِلْجِنَانِ ثَمَانِيَةُ أَبْوَابٍ مِنَ الذَّهَبِ الْمُرَصَّعِ بِالْجَوَاهِرِ وَمَكْتُوبٌ

ابن عباس رض جنت را هشت در باشند از طلای دانه نشان بجواهر و نوشته بود

عَلَى بَابِ الْجَنَّةِ الْأَوَّلِ لَا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللّٰهِ وَهُوَ بَابُ الْأَنْبِيَاءِ

بر در دروازه بهشت اول معبودی نیست مگر الله محمد فرستاده خداست و این باب پیغمبران

وَالْمُرْسَلِينَ وَالْعُلَمَاءِ وَالشُّهَدَاءِ وَالْأَسْخِيَاءِ وَالْبَابُ الثَّانِي بَابُ

و رسولان و عالمان و شهیدان و سخیان است و دروازه دوم دروازه

الْمُصَلِّينَ بِكَمَالِهَا وَوُضُوءِهَا وَأَرْكَانِهَا وَالْبَابُ الثَّالِثُ بَابُ الْمُزَكِّينَ

نماز گذاران است که کامل کنندگان باشند نماز را و وضوی او و ارکان آن و دروازه سوم دروازه زکوة دهندگان است

بِطِيبِ أَنْفُسِهِمْ وَالْبَابُ الرَّابِعُ بَابُ الْآمِرِينَ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّاهِينَ عَنِ

بخوشی دل و دروازه چهارم دروازه امر کنندگان است معروف و نهی کنندگان از

الْمُنْكَرِ وَالْبَابُ الْخَامِسُ بَابُ مَنْ نَهَى نَفْسَهُ عَنِ الشَّهَوَاتِ وَالْبَابُ السَّادِسُ

غیر مشروع و دروازه پنجم دروازه کسی است که باز داشت نفس خود را از شهوتهای نفسانی و دروازه ششم

بَابُ الْحُجَّاجِ وَالْمُعْتَمِرِينَ وَالْبَابُ السَّابِعُ بَابُ الْمُجَاهِدِينَ وَالْبَابُ الثَّامِنُ

دروازه حاجیان و عمره کنندگان است و دروازه هفتم دروازه جهاد کنندگان است و دروازه هشتم

بَابُ الْمُوَحِّدِينَ الَّذِينَ يَغُضُّونَ أَبْصَارَهُمْ عَنِ الْمَحَارِمِ وَيَعْمَلُونَ الْخَيْرَاتِ

دروازه اهل توحید است آنانکه بند کنند چشمهای خود را از چیزهای حرام و میکنند کارهای نیک

مِنْ بِرِّ الْوَالِدَيْنِ وَصِلَةِ الرَّحِمِ وَغَيْرِ ذٰلِكَ وَأَسْمَاءُ الْجِنَانِ ثَمَانِيَةٌ أَوَّلُهَا دَارُ

از نیکی بوالدین و صله رحم و غیر از این و نامهای جنت هشت اند اول آن

الْجِنَانِ وَهِيَ مِنَ اللُّؤْلُؤِ الْبَيْضَاءِ وَثَانِيهَا دَارُ السَّلَامِ وَهِيَ مِنْ يَاقُوتٍ حَمْرَاءَ

دار الجنان است و از مروارید سفید است و دوم آنها دار السلام است و آن از یاقوت سرخ است

وَثَالِثُهَا جَنَّةُ الْمَأْوٰى وَهِيَ مِنْ زَبَرْجَدٍ خَضْرَاءَ وَرَابِعُهَا جَنَّةُ الْخُلْدِ وَهِيَ

و سوم آنها جنة الماوی است و آن از زبرجد سبز است و چهارم آنکه جنة الخلد است و آن

مِنْ مَرْجَانَةٍ صَفْرَاءَ وَخَامِسُهَا جَنَّةُ النَّعِيمِ وَهِيَ مِنْ فِضَّةٍ بَيْضَاءَ

از مرجان زرد است و پنجم آنها جنة النعیم است و آن از نقره سفید است

وَسَادِسُهَا جَنَّةُ الْفِرْدَوْسِ وَهِيَ مِنْ ذَهَبٍ أَحْمَرَ وَسَابِعُهَا جَنَّةُ عَدْنٍ

و ششم آنها جنة الفردوس است و آن از طلای سرخ است و هفتم آنها جنت عدن است و آن

وَهِيَ مِنْ دُرَّةٍ بَيْضَاءَ وَهِيَ مُشْرِفَةٌ عَلَى الْجِنَانِ كُلِّهَا وَثَامِنُهَا جَنَّةُ الْفِضَّةِ

از مروارید سفید است و این جنت عدن است بر تمام جنت ها و هشتم آنها جنت نقره است

وَهِيَ أَعْلَى الْجِنَانِ كُلِّهَا وَلَهُ بَابَانِ وَمِصْرَاعَانِ مِنَ الذَّهَبِ كُلُّ مِصْرَاعٍ بَيْنَهُمَا

و آن اعلی است از تمام جنتها و او را دو در است و دو تخته از طلا بر تخته و درمیان او

وَبَيْنَ الْأُخْرَى كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَأَمَّا بِنَاؤُهَا فَلَبِنَةٌ مِنَ الذَّهَبِ

و درمیان دیگرے چنانکه درمیان آسمان و زمین است و اما بنا او پس خشتے از طلا است

وَلَبِنَةٌ مِنَ الْفِضَّةِ وَمِلَاطُهَا الْمِسْكُ وَتُرَابُهَا الْعَنْبَرُ وَالزَّعْفَرَانُ

و خشتے از نقره است و گل وی مشک است و خاک او عنبر و زعفران است

وَقُصُورُهَا مِنَ اللُّؤْلُؤِ وَغُرُفَاتُهَا مِنَ الْيَوَاقِيتِ وَأَبْوَابُهَا مِنَ الْجَوَاهِرِ وَفِيهَا

و کوشکهاے آن از مروارید است و غرفهاے از یاقوتها است و درهاے او از جواهرات و در آن

أَنْهَارٌ مِنْ مَاءِ الرَّحْمَةِ وَهِيَ تَجْرِي فِي جَمِيعِ الْجِنَانِ وَحَصْبَاؤُهَا وَأَحْجَارُهَا اللَّآلِئُ

جوئها است از آب رحمت و آن جاری است در همه جنت ها و سنگریزهای آن و سنگهاے آن مرواریدها

وَمَاؤُهَا أَشَدُّ بَيَاضًا مِنَ الثَّلْجِ وَأَحْلَى مِنَ الْعَسَلِ وَفِيهَا نَهْرُ الْكَوْثَرِ وَهُوَ نَهْرُ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللّٰهُ

و آب آن سفید تر است از برف و شیرین تر است از شهد و در آن جوئی کوثر است و آن جوئی محمد صلی

عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وَأَشْجَارُهَا الدُّرُّ وَالْيَاقُوتُ وَفِيهَا نَهْرُ الْكَافُورِ وَفِيهَا

علیه و آله وسلم و درختان وے از مروارید و یاقوت است و در آن جوئے کافور است و در آن

هُوَ التَّسْنِيمُ وَفِيهَا نَهْرُ السَّلْسَبِيلِ وَفِيهَا نَهْرُ الرَّحِيقِ الْمَخْتُومِ وَمِنْ وَرَاءِ

جوئے تسنیم است و در آن نهر سلسبیل است و در آن جوئے شراب بر کرده و سوا آن

ذٰلِكَ أَنْهَارٌ كَثِيرَةٌ لَا يُحْصَى عَدَدُهَا وَفِي الْخَبَرِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ

دیگر جوئهاے بسیار است که لیشمار نباید عدد آن و در خبر است از پیغمبر صلی الله علیه

وَآلِهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ لَيْلَةَ الْمِعْرَاجِ أُسْرِيَ بِي إِلَى السَّمَاءِ

و آله وسلم که فرمود شب معراج سیر کنانیده شدم را بسوی آسمان

وعُرِضَ عليَّ جميعُ الجِنانِ فرأيتُ فيها أربعةَ أنهارٍ نهرٌ مِن ماءٍ ونهرٌ مِن لبنٍ

وظاهر كرده شد بر من همه جنتها پس ديدم در آن چار جوی از آب وجوی از شير

ونهرٌ مِن خمرٍ ونهرٌ مِن عسلٍ كما قال الله تعالى فيها أنهارٌ مِن ماءٍ غيرِ

وجوی از شراب وجوی از عسل چنانكه فرموده است خدا اينجا كه در جنت جويهاست از آب كه بدبو

آسنٍ وأنهارٌ مِن لبنٍ لم يتغيّر طعمُه وأنهارٌ مِن خمرٍ لذّةٍ للشاربين وأنهارٌ مِن

وجويهاست از شير كه متغير نباشد مزه آن وجويهای از شراب كه لذيذ است نوشنده گان را وجويها از

عسلٍ مصفّى فقلتُ لجبرائيلَ مِن أين يجيءُ هذه الأنهرُ وإلى أين تذهبُ

عسل صاف پس گفتم جبرئيل را از كجا مى آيند اين نهرها و كجا ميروند

قال جبرائيلُ يذهبُ إلى الحوضِ الكوثرِ ولا أدري مِن أين يجيءُ فاسأل

گفت جبرئيل مى ميروند اين جويها بحوض كوثر ونميدانم كه از كجا مى آيند پس سوال كن

مِن الله تعالى أن يُعلِّمَك ويُريَك فدعا ربَّه فجاء ملكٌ وسلّم على النبيّ

از خدا اينجا كه اينكه معلوم كناند ترا بنمايد ترا پس خواست آنحضرت از رب خود پس آمد ملكى پس سلام كرد

صلّى الله عليه وآله وسلّم وقال يا محمّد غمِّض عينيك فغمضتُ

صلى الله عليه وآله وسلم وگفت اى محمد بپوش چشمان خود را پس پوشيدم

عيني ثمّ قال افتح عينيك فإذا أنا عند شجرةٍ ورأيتُ فيه قبّةً مِن دُرّةٍ بيضاءَ

چشم خود را پس از آن گفت بكشا چشم خود را پس ناگاه من نزديك درختى ام وديدم در آنجا يك گنبد از مرواريد سفيد

ولها بابٌ مِن ياقوتٍ أخضرَ وقفلُها مِن الذهبِ الأحمرِ ولو أنّ جميعَ ما في الدنيا

وآن گنبد را يك در است از ياقوت سبز وقفل آن در از طلائى سرخ است واگر تمام آنچه در دنيا است

مِن الجنّ والإنسِ وُضِعوا على تلك القبّةِ لكانوا مثلَ طائرٍ جالسٍ على

از جن وانس نهاده شوند بران گنبد هر آينه باشند مانند يك مرغى كه نشسته باشد

الجبلِ وكوزةٌ على القبّةِ فرأيتُ هذه الأنهرَ الأربعةَ تجري مِن تحتِ

كوه وديدم يك كوزه بران گنبد پس ديدم اين جويهاى چهارگانه را كه جارى است از زير

هذه القبّةِ فلمّا أردتُ أن أرجعَ قال لي الملَكُ لِمَ لا تدخلُ في القبّةِ

آن گنبد پس چون خواستم اينكه بازگردم از آنجا گفت مرا آن فرشته چرا داخل نميشوى در گنبد

قلت كيف ادخل وعلى بابها قفل قال لي افتحه قلت كيف افتحه ولا
گفتم چگونه داخل شوم ودر دروازه آن قفل است گفت مرا بکشا گفتم چگونه بکشایم آنرا نیست

مفتاح له قال مفتاحه في يديك افتحه قلت يا ملائكة اين مفتاحه قال
کلیداو را گفت کلید او در دست تست بکشا او را گفتم ای فرشته کجاست مفتاح آن گفت

مفتاحه بسم الله الرحمن الرحيم فلما دنوت من القفل قلت بسم الله
کلید او بسم الله الرحمن الرحیم پس چون نزدیک شدم بقفل گفتم بسم الله

الرحمن الرحيم فتح القفل ودخلت في القبة فرايت هذه الانهار
الرحمن الرحیم پس بکشاد قفل و داخل شدم در گنبد پس دیدم این جویهای چهارگانه را که

الاربعة تجري من اربعة اركان القبة فلما اردت الخروج عن القبة قال
جاریست از چهار طرف گنبد پس چون خواستم که برآیم از گنبد گفت مرا

لي الملك هل نظرت ورايت قلت نعم قال انظر ثانيا الى اركانها
آن فرشته آیا نظر کردی و دیدی گفتم آری گفت نظر کن دوباره بچهار طرف گنبد

فلما نظرت رايت مكتوبا على اربعة اركان القبة بسم الله الرحمن الرحيم
پس چون نظر کردم دیدم که نوشته است بر چهار طرف گنبد بسم الله الرحمن الرحیم

ورايت نهر الماء يخرج من ميم بسم الله ونهر اللبن يخرج من هاء الله
و دیدم جوی آب را که می آید از میم بسم الله و جوی شیر برآید از ها اسم الله

ونهر الخمر يخرج من ميم الرحمن ونهر العسل يخرج من ميم الرحيم فعلمت ان اصل
و جوی شراب برمی آید از میم رحمان و جوی عسل برآید از میم رحیم پس دانستم که اصل

هذه الانهار الاربعة من البسملة فقال الله تعالى يا محمد من ذكرني بهذه
این جویهای چهارگانه از بسم الله است پس فرمود خدا تعالی ای محمد کسیکه یاد کرد مرا باین

الاسماء من امتك وقال بقلب خالص بسم الله الرحمن الرحيم سقيته من
اسمها از امت تو و گوید بدل خالی از غیر بسم الله الرحمن الرحیم نوشانم او را از

هذه الانهار الاربعة يسقون يوم السبت ماءها ويوم الاحد يشربون
این جویهای چهارگانه نوشانیده شوند روز شنبه آب او و روز یکشنبه نوشند

عسلها ويوم الاثنين يسقون لبنها ويوم الثلثاء يشربون خمرها

شهد او و روز دوشنبه نوشانیده شوند شیر او و روز سه شنبه نوشانیده شوند شراب او را

فاذا شربوها سكروا واذا سكروا طاروا الف عام حتى انتهوا الى جبل

پس چون بنوشند از او مست شوند و چون مست شوند پرواز کنند هزار سال تا آنکه رسند بکوهی

عظيم من مسك اذفر فيخرج السلسبيل من تحته فيشربون ذلك

کلان از مشک خالص پس بینند که می برآید چشمه سلسبیل از زیر آن پس بنوشند انهار و آن

يوم الاربعاء ثم يطيروا الف عام حتى انتهوا الى قصر فيقفون وفيها

روز چهارشنبه باشد پس پرواز کنند هزار سال تا آنکه رسند بکوشکی پس بایستند و در آن کوشک

سرر مرفوعة واكواب موضوعة ونمارق مصفوفة وزرابي مبثوثة

تختهای بلند و آبخوره ها نهاده باشند و بالشتهای برابر یکدیگر گذاشته و فرشهای نفیس گسترده باشند

فيجلس كل واحد منهم على سرير فينزل عليهم شراب الزنجبيل فيشربو

پس بنشینند هر یک از ایشان بر تختی پس فرود آید برایشان شربت زنجبیل پس بنوشند از آن

وذلك يوم الخميس ثم يمطر الله عليهم من غيم ابيض الذي خلق الله

و آن روز پنجشنبه باشد پس از آن بارش کند خدای تعالی برایشان از ابر سفید آنکه آفرید خدا

تعالى من عنبر الف عام حللا والف عام جواهر فتعلق بكل جوهر

تعالی از عنبر هزار سال حلهها و هزار سال جواهر را پس آویخته باشد بهر جواهر

حور ثم يطيرون الف عام حتى انتهوا الى مقعد صدق عند مليك

حوری پس از آن پرواز کنند هزار سال تا آنکه رسند پس بنشینند تا مجلس راستی نزد پادشاه

مقتدر وذلك يوم الجمعة فيقعدون على مائدة الخلد ينزل

توانا و آن روز جمعه باشد پس بنشینند بر خوان خلد و فرود آید

عليهم الرحيق المختوم بختام من مسك فيشربونه قال وهم الذين

برایشان از شراب مهر کرده شده بمهری از مشک پس بنوشند آنرا و فرمود ایشان آنانند

يعملون الصلحت ويجتنبون عن المعاصي قال كعب سألت رسول

که میکنند اعمال صالحه را و پرهیز میکنند از گناهان گفت کعب سوال کردم رسول

اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ عَنْ أَشْجَارِ الْجَنَّةِ فَقَالَ يَيْبَسُ أَغْصَانُهَا

خدا صلی الله علیه و آله وسلم از درختان جنت پس فرمود خشک نمیشود شاخهای آن

وَلَا يَتَسَاقَطُ أَوْرَاقُهَا وَلَا يَفْنِيْ ثِمَارُهَا وَإِنَّ أَكْبَرَ أَشْجَارِ الْجَنَّةِ شَجَرَةُ

و نمی ریزند برگهای آن و فنا نمیشوند میوه های آن و هر آینه کلان ترین درختان درخت

طُوبَى أَصْلُهَا مِنْ دُرَّةٍ بَيْضَاءَ وَأَعْلَاهَا مِنْ ذَهَبٍ وَفِي وَسَطِهَا مِنْ فِضَّةٍ

طوبی است بیخ آن از مروارید سفید است و اعلای آن از طلا است و میانه آن از نقره است

وَأَغْصَانُهَا مِنْ زَبَرْجَدٍ وَأَوْرَاقُهَا مِنَ السُّنْدُسِ وَعَلَيْهَا سَبْعُونَ أَلْفَ

و شاخهای آن از زبرجد است و برگهای آن از سندس است و بر آن هفتاد هزار

غُصْنٍ وَأَغْصَانُهَا مُلْحَقَةٌ بِسَاقِ الْعَرْشِ وَأَدْنَى أَغْصَانِهَا فِي السَّمَاءِ

شاخ است و شاخهای آن پیوسته است بساق عرش و ادنی از شاخهای او در آسمان است

وَلَيْسَ فِي الْجَنَّةِ غُرْفَةٌ وَلَا قُبَّةٌ وَلَا حُجْرَةٌ إِلَّا وَفِيهَا غُصْنٌ فَيُظِلُّ عَلَيْهَا

و نیست در جنت غرفه و نه قبه و نه حجره مگر در آن شاخ است از طوبی پس سایه میکند

وَفِيهَا مِنَ الثِّمَارِ مَا تَشْتَهِيهِ الْأَنْفُسُ فَنَظِيرُهَا فِي الدُّنْيَا شَمْسٌ أَصْلُهَا

و در آن درخت طوبی میوه ها است آنچه میخواهد آنها را نفسها پس مثال طوبی در دنیا آفتاب است که اصل او

فِي السَّمَاءِ وَقَدْ يُضِيءُ ضَوْءُهَا فِي كُلِّ دَرَجَةٍ وَكُلِّ مَكَانٍ وَقَالَ عَلِيٌّ رَضِ

در آسمان است و هر آینه روشنی میکند روشنی او در هر درجه و هر مکان است و گفت علی رض

إِنَّ أَشْجَارَ الْجَنَّةِ تَكُونُ مِنَ الْفِضَّةِ وَأَوْرَاقُهَا بَعْضُهَا مِنْ فِضَّةٍ وَ

بر آینه درختان جنت میباشد از نقره و برگهای آن بعضی از نقره است و

بَعْضُهَا مِنْ ذَهَبٍ إِنْ كَانَ أَصْلُ الشَّجَرِ مِنْ ذَهَبٍ تَكُونُ أَغْصَانُهَا

بعضی از طلا است اگر باشد بیخ درخت از طلا باشد شاخهای وی

مِنْ فِضَّةٍ وَإِنْ كَانَ أَصْلُهَا مِنْ فِضَّةٍ تَكُونُ أَغْصَانُهَا مِنْ ذَهَبٍ وَ

از سیم و اگر باشد بیخ وی از نقره باشد شاخهای وی از طلا و

أَشْجَارُ الدُّنْيَا تَكُونُ أَصْلُهَا فِي الْأَرْضِ وَفَرْعُهَا فِي الْهَوَاءِ لِأَنَّهَا دَارُ التَّكْلِيفِ وَ

درختان دنیا میباشد بیخ آن در زمین و شاخهای آن در هوا زیرا که دنیا دار تکلیف است و

لیس لذلك اشجار الجنة فان اصلها فی الهواء واغصانها فی الارض

نیست چنین درختان جنت زیراکه بیخ آن در هوا است وشاخهای آن در زمین است

کما قال الله تعالی قطوفها دانیة ای ثمارها قریبة وتراب ارضها مسك

چنانکه فرموده است خدای تعالی میوهای آن نزدیك است ای ثمر آن نزدیك است وخاك زمین آن مشك

وعنبر وکافور وانهارها ماء ولبن وعسل وخمر واذا هبت الریح

وعنبر وکافور است وجویهای آن آب وشیر وعسل وشراب است وچون وزد باد

فی الجنة وتضرب الاوراق بعضها ببعض یسمع منه صوت ما سمع

در جنت وزند برگهارا بعضی بر بعضی شنیده میشود از آن آوازی که شنیده نشده

مثله فی الحسن والملائکة فی الجنة یبنون القصور ویغرسون الغرس

مانند آن در خوبی وفرشتگان در جنت میسازند کوشکها وکشت میکنند درختهارا

لاهل الجنة اذا اشتغلوا بالتسبیح والاستغفار وذکر الله وقراءة

برای اهل جنت چون مشغول شوند به تسبیح واستغفار وذکر خدا وخواندن قرآن

القرآن اشتغلنا بالبنیان وغیر ذلك ببرکة ذکر الله عز وجل فلما لهوا

مشغول میشویم بساختن کوشکهای وغیر آن ببرکت ذکر خدای عز وجل پس چون ایستند

عن ذکر الله تعالی کففنا عن بنیانه وفی الخبر ما من عبد یصوم شهر

از ذکر خدای تعالی باز ایستیم از ساختن کوشکها ودر خبر است نیست هیچ بنده که روزه دارد بماه

رمضان الا یزوجه الله من حور العین فی خیمة من درة مجوفة

رمضان مگر آنکه بنکاح دهد اورا خدا از حور عین در خیمه از مروارید میانه خالی

بیضاء کما قال الله تعالی حور مقصورات فی الخیام لکل امرأة منهن

سفید چنانکه فرمود خدای تعالی حوران بنده شود در خیمها برای هر زنی از ایشان

سبعون سریرا من یاقوت حمراء علی کل سریر سبعون فراشا ولکل

هفتاد تخت است از یاقوت سرخ بر هر تخت هفتاد فرش باشد وبرای هر

امرأة منهن الف وصیفة ومع کل وصیفة من ذهب ویعطی زوجها

زنی از ایشان هزار خدمتگار باشد وبا هر وصیفه از طلا وداده شود شوهر اورا

مِثْلُ ذٰلِكَ وَهٰذَا كُلُّهُ لِمَنْ صَامَ رَمَضَانَ سِوَى مَا عَمِلَ الْحَسَنَاتِ + بَابٌ

مثل آن واین ہمہ برائے کسی است کہ روزہ داشت ماہ رمضان را سوائے آنچہ عمل کرد از نیکیہا باب

فِي ذِكْرِ اَهْلِ الْجَنَّةِ فِي الْخَبَرِ اَنَّ وَرَاءَ الصِّرَاطِ صَحَارِيَ فِيهَا اَشْجَارٌ طَيِّبَةٌ

در ذکر اہل جنت در خبر است کہ ہر آئینہ پس از گذشتن صراط صحرائے ہا ہستند کہ در آنہا درختان خوشبو

وَتَحْتَ كُلِّ شَجَرَةٍ عَيْنَانِ مَاؤُهُمَا انْفَجَرَتْ مِنَ الْجَنَّةِ اِحْدٰهُمَا

و زیر ہر درخت دو چشمہ باشند کہ آب آنہا جاری شدہ باشد از جنت یکے ازان دو چشمہ

عَنِ الْيَمِينِ وَالْاُخْرٰى عَنِ الشِّمَالِ وَالْمُؤْمِنُونَ يَجُوزُونَ مِنَ الصِّرَاطِ وَ

از جانب راست و دیگرے از چپ است و مومنان بگذرند از صراط

قَدْ قَامُوا مِنَ الْقُبُورِ وَقَامُوا فِي الْحِسَابِ وَوَقَفُوا فِي حَرِّ الشَّمْسِ فَيَجِيئُونَ وَيَشْرَبُونَ

ہر آئینہ برخاستہ باشند از قبرہا و استادہ باشند در حساب و استادہ باشند در گرمی آفتاب پس بیایند و بنوشند

مِنْ اِحْدَى الْعَيْنَيْنِ فَاِذَا بَلَغَ الْمَاءُ صُدُورَهُمْ يَزُولُ مِنْهُ كُلُّ مَا كَانَ فِيهَا

از یکے از دو چشمہ پس چون رسد آب سینہائے ایشان زائل شود ازان ہر آنچہ بود دران

مِنْ غِلٍّ وَخِيَانَةٍ وَحَسَدٍ وَاِذَا بَلَغَ الْمَاءُ فِي بُطُونِهِمْ يَزُولُ مِنْهُ كُلُّ مَا

از کینہ و خیانت و حسد و چون رسد آب در شکمہائے ایشان زائل میشود ازان ہر آنچہ بود

كَانَ فِيهَا مِنْ قَذَرٍ وَدَمٍ وَبَوْلٍ فَيَطْهُرُ ظَاهِرُهُمْ وَبَاطِنُهُمْ ثُمَّ يَجِيئُونَ اِلٰى

دران از پلیدی و خون و بول پس پاک شود ظاہر ایشان و باطن ایشان پس ازان آیند بسوئے

حَوْضٍ اٰخَرَ فَيَغْسِلُونَ فِيهِ رُؤُسَهُمْ وَنُفُوسَهُمْ فَيَصِيرُ وُجُوهُهُمْ كَالْقَمَرِ

حوض دیگر پس بشویند در آن سرہائے خود را و تنہائے خود را پس گردد رویہائے ایشان مانند ماہتاب

لَيْلَةَ الْبَدْرِ وَتَلِينُ نُفُوسُهُمْ كَالْحَرِيرِ وَتَطِيبُ اَجْسَادُهُمْ كَالْمِسْكِ

شب چہاردہم و نرم شود بدنہائے ایشان مانند جامہ ابریشم و خوشبو شوند بدنہائے ایشان مانند مشک

فَيَنْتَهُونَ اِلٰى بَابِ الْجَنَّةِ وَاِذَا رَاَى الْمُؤْمِنُونَ لِلْجَنَّةِ حَلْقَةً مِنْ يَاقُوتَةٍ

پس برسند تا دروازۂ جنت و چون ببینند مومنان جنت را حلقہ از یاقوت

حَمْرَاءَ فَيَضْرِبُونَهَا بِصَفْقِهِمْ فَيَسْمَعُ مِنْهُ الطَّنِينَ فَيَبْلُغُ كُلَّ حَوْرَاءَ اَنَّ

سرخ پس بزنند مومنان آن حلقہ را بکفہائے دست خود پس شنیدہ شود ازان حلقہ آواز باریک پس برسد

زَوْجَهَا قَدْ اَقْبَلَ فَتَخْرُجُ الْحُوْرُ تُعَانِقُ زَوْجَهَا وَتَقُوْلُ لَهٗ اَنْتَ حَبِيْبِيْ

شوہرش آمدہ بیرون آید حور و بغل کشے کند شوہر خود را و گوید شوہر خود را تو محبوب منی

وَاَنَا رَاضِيَةٌ عَنْكَ لَا اَسْخَطُ اَبَدًا اَوْ يَدْخُلُوْنَ فِي الْجَنَّةِ بَيْتَهُمَا وَكَانَ فِي

ہمہ راضیم از تو بغضب نشوم گاہے و داخل شوند در جنت در خانہ خود و باشد در

الْبَيْتِ سَبْعُوْنَ سَرِيْرًا وَعَلٰى كُلِّ سَرِيْرٍ سَبْعُوْنَ فِرَاشًا وَعَلٰى كُلِّ فِرَاشٍ سَبْعُوْنَ

ہر خانہ ہفت تخت و بر ہر تخت ہفتاد فرش و بر ہر فرش ہفتاد

زَوْجَةً وَعَلٰى كُلِّ زَوْجَةٍ سَبْعُوْنَ حُلَّةً يُرٰى مُخُّ سَاقِهَا مِنْ وَرَاءِ الْحُلَلِ وَفِي

حور و بر ہر حور ہفتاد حلہ باشد کہ دیدہ شود مغز ساقہای ایشان از پس حلہا و در

الْخَبَرِ لَوْ اَنَّ شَعْرَةً مِّنْ شَعَرَاتِ نِسَاءِ اَهْلِ الْجَنَّةِ سَقَطَتْ اِلَى الْاَرْضِ

خبر است اگر یک موی از مو ہای زنان اہل جنت بیفتد بر زمین

لَاَضَاءَتْ اَهْلَ الْاَرْضِ وَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ اَلْجَنَّةُ بَيْضَاءُ

ہر آئینہ روشن کند تمام اہل زمین را و گفت پیغمبر صلے اللہ تعالےٰ علیہ وآلہ وسلم جنت سفید

يَتَلَاْلَأُ لَا يَنَامُ اَهْلُهَا وَلَا شَمْسَ وَلَا قَمَرَ وَلَا لَيْلَةَ وَلَا يَوْمَ وَلَا نَوْمَ فِيْهَا

درخشان است خواب نمیکند اہل آن و نیست آفتاب و نہ ماہتاب و نہ شب و نہ روز و نہ خواب ہست در آن

لِاَنَّ النَّوْمَ اَخُ الْمَوْتِ وَرَاءُ الْجَنَّةِ سَبْعُ حَوَائِطَ مُحِيْطَةٌ بِالْجِنَانِ كُلِّهَا

زیرا کہ خواب برادر موت است و گرد جنت ہفت دیوار است کہ احاطہ کردہ اند بتمام جنت

فَالْاَوَّلُ مِنْ فِضَّةٍ وَالثَّانِيْ مِنْ ذَهَبٍ وَالثَّالِثُ مِنْ يَاقُوْتٍ وَالرَّابِعُ

پس اول دیوار از نقرہ است و دیوار دوم از طلا است و سیوم از یاقوت است و چہارم

مِنْ لُؤْلُؤٍ وَالْخَامِسُ مِنْ دُرٍّ وَالسَّادِسُ مِنْ زَبَرْجَدٍ وَالسَّابِعُ مِنْ

از مروارید است و پنجم از مروارید و ششم از زبرجد است و ہفتم از

نُوْرٍ يَتَلَاْلَأُ وَمَا بَيْنَ كُلِّ حَائِطَيْنِ مَسِيْرَةُ خَمْسِمِائَةِ عَامٍ وَاَمَّا اَهْلُ الْجَنَّةِ

نور درخشان است و درمیان ہر دو دیوار مسافت پانصد سال است و ہرچہ اہل جنت او

فَجُرْدٌ مُرْدٌ مُكَحَّلُوْنَ وَلِلرِّجَالِ شَوَارِبُ خَضْرَاءُ وَهُوَ اَمْلَحُ مَا يَكُوْنُ عَلٰى

پس جوانان بے ریش سیہ چشم باشند و مر مردان بروت ہای سبز باشند و آن نمکین تر و خوبتر است کہ باشد بر

الامرد وذلك لتميز الرجال من النساء وفي الخبر عن النبي صلى الله

جوان وابن سبزی بر و تنها برای شناخت مردان است از زنان و در خبر است از پیغمبر صلی الله

عليه وآله وسلم ان اهل الجنة يكون على كل واحد سبعون حلة ينقلب

علیه وآله وسلم بدرستیکه اهل جنت باشد بر هر یکی از ایشان هفتاد حله میگردد

كل حلة في كل ساعة سبعون لونا ويرى وجهه في وجهها وصدرها

هر حله در هر ساعت هفتاد رنگ و می بینا شوهر روی خود را در روی حور و سینه حور

وساقيها وترى وجهها في وجهه وصدره وساقيه ولا يبزقون

و ساقهای حور و ببیند حور روی خود را در روی شوهر خود و سینه او و ساق او و نه آب دهن اندازند

ولا يمتخطون ولا يكون لهم شعر الابط والعانة الا الحاجبين و

و نه آب بینی اندازند و نباشد ایشان را موی بغل و موی زیر ناف مگر دو ابرو

شعر الرأس والعين ثم يزدادون كل يوم جمالا وحسنا كما يزدادون

موی سر و چشم پس از آن زیاده میشوند هر روز در خوبی و حسن چنانکه زیاده میشوند هر

كل يوم هرما في الدنيا ويعطى للرجل قوة مائة رجل في الاكل والشرب

روز در پیری در دنیا و داده میشود مرد را قوت صد مرد در خوردن و نوشیدن

والجماع ويجامعون كما يجامع اهل الدنيا من الرجل والمرأة

و جماع کردن و جماع کنند چنانکه جماع میکنند اهل دنیا از مرد و زن

حقبا والحقب ثمانون سنة ولا نمل ولا قملة على ذلك الفراش فاذا جامع

یک حقب و حقب هشتاد سال است و نه مورچه و نه شپش باشند بران فرش پس چون جماع کند

في كل يوم وجدها عذراء وقال ابن عباس رض ما سمع مثلها في الحسن

در هر روز یابد حور را بکر و گفت ابن عباس رض که هرگز شنیده نشده مانند حور در حسن

وعن علي رض انه قال قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم ان في الجنة

و از علی رض روایت که فرمود رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم بدرستیکه در جنت

شجرة تخرج من اعلاها الحلل ومن اسفلها الخيل ذوات اجنحة

درختی است که می برآیند از بالای آن حله ها و از زیر آن اسپها که صاحب بالها باشند

سُرُرٌ جَوَاهِرُ مُرَصَّعَةٌ مُكَلَّلَةٌ بِالدُّرِّ وَالْيَاقُوتِ وَلَا تَرُوثُ وَلَا يَبُولُ

زینهائے ستان مرصع دانه نشان باشند مروارید و یاقوت و نه سرگین کنند و نه بول کنند

فَيَرْكَبُ عَلَيْهَا أَوْلِيَاءُ اللّٰهِ فَتَطِيرُ بِهِمْ فِي الْجَنَّةِ فَيَقُولُ الَّذِينَ أَسْفَلُ

پس سوار شوند بر آنها دوستان خدا پس پرواز کنند با ایشان در جنت پس گویند آنانکه پایین اند

مِنْهُمْ يَا رَبِّ بِمَا بَلَغَ عِبَادُكَ هٰؤُلَاءِ هٰذِهِ الْكَرَامَةَ يَقُولُ لَهُمْ إِنَّكُمْ كُنْتُمْ

از ایشان ای رب بکدام سبب رسیدند این بندگان تو باین درجه فرماید خدا تعالی ایشان را هر اینه شما

تَنَامُونَ وَهُمْ يُصَلُّونَ وَكَانُوا يَصُومُونَ وَأَنْتُمْ تُفْطِرُونَ وَأَنَّهُمْ كَانُوا

خواب میکردید و ایشان نماز میخواندند و بودند ایشان که روزه میداشتند و شما افطار میکردید و ایشان بودند

يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ وَأَنْتُمْ تُمْسِكُونَ وَتَبْخَلُونَ وَكَانُوا يُجَاهِدُونَ

راه خدا میدادند مالهای خود را و شما بند میکردید و بخل میکردید و بودند ایشان که جهاد میکردند

وَأَنْتُمْ تَجْبُنُونَ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضى الله عنه قَالَ إِنَّ فِي الْجَنَّةِ شَجَرَةً

و شما بیدلی میکردید و روایت است از ابی هریره رض که او گفت هر آینه در جنت درختی است

لَوْ يَسِيرُ الرَّاكِبُ فِي ظِلِّهَا مِائَةَ عَامٍ مَا يَقْطَعُهَا قَالَ اللّٰهُ تَعَالَى

اگر سیر کند سوار در سایهٔ آن صد سال قطع نکند آن را فرموده است خدا تعالی

وَظِلٍّ مَمْدُودٍ وَنَظِيرُهُ فِي الدُّنْيَا الْوَقْتُ الَّذِي قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَ

و سایه دراز کشیده و نظیر آن در دنیا آن وقت است که پیش از طلوع آفتاب و

بَعْدَ غُرُوبِهَا إِلَى أَنْ يَدْخُلَ سَوَادُ اللَّيْلِ قَالَ اللّٰهُ تَعَالَى أَلَمْ تَرَ إِلَى رَبِّكَ كَيْفَ

بعد غروب آن باشد تا آنکه داخل شود سیاهی شب فرموده است خدا تعالی آیا ندیدی که پروردگار

مَدَّ الظِّلَّ يَعْنِي قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَبَعْدَ غُرُوبِهَا وَرُوِيَ عَنِ النَّبِيِّ

دراز کرد سایه را یعنی پیش از طلوع آفتاب و بعد غروب آن و روایت شده از پیغمبر

صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَلَا أُنَبِّئُكُمْ سَاعَةً هِيَ أَشْبَهُ بِسَاعَاتِ

صلی الله علیه و آله و سلم که آگاه باشید خبر میدهم شما را ساعتی که او مشابه تر باشد بساعات

الْجَنَّةِ وَهِيَ السَّاعَةُ الَّتِي قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَبَعْدَ غُرُوبِهَا ظِلُّهَا وَاِئمٌ

جنت و آن ساعتی است که پیش از طلوع آفتاب و بعد از غروب آن است سایهٔ آن همیشه است

وَرَاحَتُهَا بَاسِطَةٌ وَبَرَكَتُهَا كَثِيرَةٌ وَرُوِيَ أَيْضًا أَنَّ فِي الْجَنَّةِ شَجَرَةً

وراحت آن فراخ است وبرکت آن بسیار است وروایت کرده شد نیز که در جنت درختی است

ثَمَرُهَا أَلْيَنُ مِنَ الزُّبْدِ وَأَحْلَى مِنَ الْعَسَلِ أَطْيَبُ مِنَ الْمِسْكِ وَلَا يَأْكُلُهَا

که میوهٔ آن نرم تر است از مسکه وشیرین است از شهد وخوشبوتر است از مشک ونه میخورند آنرا

إِلَّا الْمُصَلُّونَ بَابٌ فِي ذِكْرِ حُورِ الْعِينِ فِي الْخَبَرِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ

مگر نماز گذاران باب در ذکر حور عین در خبر است از پیغمبر صلی الله علیه

وَآلِهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ خَلَقَ اللهُ وَجْهَ حُورٍ مِنْ أَرْبَعَةِ أَلْوَانٍ أَبْيَضَ وَأَخْضَرَ

وآله وسلم که هرآینه فرمود آفرید خدا تعالی روی حور را از چهار رنگ سفید وسبز

وَأَصْفَرَ وَأَحْمَرَ وَخَلَقَ بَدَنَهَا مِنَ الزَّعْفَرَانِ وَالْمِسْكِ وَالْعَنْبَرِ وَالْكَافُورِ

وزرد وسرخ وآفرید بدن اورا از زعفران ومشک وعنبر وکافور

خَلَقَ شُعُورَهُنَّ مِنَ الْقَرَنْفُلِ وَمِنْ أَصَابِعِ رِجْلَيْهَا إِلَى رُكْبَتَيْهَا مِنَ

آفرید موهای ایشانرا از میخک قرنفل واز انگشتهای پایشان تا زانوهای شان از

الزَّعْفَرَانِ الْأَطْيَبِ وَمِنْ رُكْبَتَيْهَا إِلَى ثَدْيَيْهَا مِنَ الْمِسْكِ وَمِنْ ثَدْيَيْهَا

زعفران خوشبوتر است واز زانوهای او تا پستان او از مشک واز پستان

إِلَى عُنُقِهَا مِنَ الْعَنْبَرِ وَمِنْ عُنُقِهَا إِلَى رَأْسِهَا مِنَ الْكَافُورِ وَلَوْ بَزَقَتْ

تا گردن او از عنبر است واز گردن او تا سر او از کافور است واگر آب دهن اندازد

بَزْقَةً فِي الدُّنْيَا لَصَارَتْ كُلُّهَا مِسْكًا مَكْتُوبٌ عَلَى صَدْرِهَا اسْمُ

یکبار در دنیا هرآینه گردد تمام دنیا مشک نوشته است بر سینهٔ بر حور نام

زَوْجِهَا وَاسْمٌ مِنْ أَسْمَاءِ اللهِ تَعَالَى وَمَا بَيْنَ مَنْكِبَيْهَا فَرْسَخٌ فِي فَرْسَخٍ

شوهر او ونامی از نامهای خدا تعالی ودرمیان دو دوش وی یک فرسخ است در فرسخ

وَفِي كُلِّ يَدٍ مِنْ يَدَيْهَا عَشَرَةُ أَسْوِرَةٍ مِنْ ذَهَبٍ وَفِي أَصَابِعِهَا عَشَرَةُ

ودر هر دست از دو دست وی ده دستانه اند از طلا ودر انگشتهای وی ده

خَوَاتِيمَ وَفِي رِجْلَيْهَا عَشَرُ خَلَاخِلَ مِنَ الْجَوَاهِرِ وَاللُّؤْلُؤِ وَرُوِيَ

انگشتری است ودر دو پای وی ده خلخال از جواهر ومروارید وروایت کرده شد

عن ابن عباس رضي الله عنه انه قال قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم ان في

از ابن عباس رضی که وی گفت فرمود رسول خدا صلی الله علیه واله وسلم هر آینه در

الجنة حوراء يقال لها اللعبة خلقها الله تعالى من اربعة اشياء من المسك و

جنت یک حور است گفته میشود او را لعبت آفریده است او را خدا تعالی از چهار چیز از مشک و

الكافور والعنبر والزعفران وعجنت طينها بماء الحيوان وجميع الحور لها

کافور و عنبر و زعفران و خمیر شده گل وی با بحیات و تمام حوران او را

عشاق ولو بزقت في البحر بزقة لعذب ماء البحر من ريقها مكتوب على

عشاق اند و اگر آب دهن انداز د آن حور در دریا یکبار هر آینه شیرین شود آب دریا شود از آب دهن او نوشته

صدرها من احب ان يكون له مثلي فليعمل بطاعة ربي وروي عن ابن

سینه وے کسیکه دوست دارد اینکه باشد او را مثل من پس باید که کند عبادت رب من و روایت شده از ابن

مسعود رضي انه قال قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم ان الله تعالى لما

مسعود رضی که وے گفت که فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم بتحقیق خدا تعالی چون

خلق جنات عدن دعا جبرائيل وقال له انطلق وانظر الى ماذا

آفرید جنت عدن را خواند جبرئیل ع را و فرمود او را برو و نظر کن بسوی آنچه

خلقت لعبادي واوليائي فذهب جبرائيل وطاف في ذلك الجنان

آفریدم برای بندگان خود و دوستان خود پس رفت جبرئیل ع و گشت در آن جنت

فاشرفت اليه جارية من حور العين من بعض تلك القصور وتبسمت

پس سر بر آورد بسوی جبرئیل ع یک کنیز یا دختر از حور عین از بعضے از آن کوشکها و تبسم کرد

الى جبرائيل عليه السلام فصارت جنات عدن من ضوء ثناياها

بطرف جبرئیل علیه السلام پس گشت جنت عدن از روشنی دندان پیشین وے

منورة فخر جبرائيل ساجدا لربه وظن انه من نور رب العزة

نورانی پس افتاد جبرئیل سجده کنان پروردگار خود را و گمان برد جبرئیل که این روشنی از رب العزت است

فنادت الجارية يا امين الله ارفع راسك فرفع راسه ونظر اليها

پس آواز کرد آن جاریه که ای امین خدا بردار سر خود را پس برداشت سر خود را و نظر کرد بسوی آن جاریه

وَقَالَ سُبْحَانَ الَّذِي خَلَقَكَ فَنَادَيْتُ الْجَارِيَةَ يَا أَمِينَ اللهِ أَتَدْرِي

وگفت پاک است آن ذات را که آفرید ترا پس آواز کردم جاریه ای امین خدا آیا میدانی

لِمَنْ خُلِقْتِ قَالَ لَا فَقَالَتِ الْجَارِيَةُ إِنَّ اللهَ خَلَقَنِي لِمَنْ آثَرَ رِضَاءَ اللهِ

کهبرای که آفریده و شدم گفت نے پس گفت آن جاریه هر آئینه خدا آفرید مرا برای کسیکه اختیار کرد رضای خدای

تَعَالَى عَلَى هَوَاءِ نَفْسِهِ وَعَلَى هٰذَا جَاءَ فِي الْخَبَرِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ

تعالی را بر هوای نفس خود را و بنا برین آمده در خبر از پیغمبر صلی الله علیه

وَآلِهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ رَأَيْتُ فِي الْجَنَّةِ مَلٰئِكَةً يَبْنُونَ قَصْرًا لَبِنَةً مِّنْ ذَهَبٍ

وآله وسلم که وے فرمود دیدم در جنت فرشتگان که بنا میسازند او شکے خشتے از زر

وَلَبِنَةً مِّنْ فِضَّةٍ وَّيَبْنُونَ كَذٰلِكَ فَإِذَا كَفُّوا عَنِ الْبِنَاءِ فَقُلْتُ لَهُمْ

و خشتے از سیم و میسازند همچنان پس ناگاه بند شدند از ساختن آن کوشک پس گفتم او شان را

لِمَ كَفَفْتُمْ عَنِ الْبِنَاءِ قَالُوا قَدْ تَمَّتْ نَفَقَتُنَا قُلْتُ مَا نَفَقَتُكُمْ قَالُوا

چرا بند شدید از ساختن گفتند تمام شد خرج و اجرت ما گفتم چیست خرج شما گفتند

إِنَّ صَاحِبَ الْقَصْرِ يَذْكُرُ اللهَ تَعَالَى فَلَمَّا كَفَّ عَنْ ذِكْرِ اللهِ كَفَفْنَا عَنْ

بر آئینه صاحب کوشک ذکر میکند خدا تعالی را پس چون بند شود از ذکر خدا بند شویم از

بِنَائِهِ قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ رض فَإِذَا أَكَلَ وَلِيُّ اللهِ مِنْ فَوَاكِهِ الْجَنَّةِ مَا شَاءَ وَ

ساختن آن گفت ابن عباس رض پس چون خورد دوست خدا از میوهای جنت آنچه خواهد و

يَشْتَاقُ إِلَى الطَّعَامِ فَيَأْمُرُ اللهُ تَعَالَى أَنْ يُقَدِّمُوا إِلَيْهِ الطَّعَامَ فَيَأْتُونَ

مشتاق شود بسوی طعام پس امر کند خدا تعالی که پیش آورید او را طعام پس آورند

بِسَبْعِينَ أَلْفَ وَصِيفٍ وَّعَلَى كُلِّ وَصِيفٍ سَبْعُونَ أَلْفَ مَائِدَةٍ مِّنْ

هفتاد هزار خدمتگار و بر هر خدمتگار هفتاد هزار مائده بود از

دُرٍّ وَّيَاقُوتٍ وَعَلَى كُلِّ مَائِدَةٍ أَلْفُ صَحْفَةٍ مِّنْ ذَهَبٍ كَمَا قَالَ اللهُ

مروارید یاقوت و بر هر مائده هزار کاسه بزرگ بود از طلا چنانکه فرمود خدای

تَعَالَى وَيُطَافُ عَلَيْهِمْ بِصِحَافٍ مِّنْ ذَهَبٍ وَّأَكْوَابٍ وَّفِيهَا مَا

تعالی و گردانیده شود بر ایشان رکابیها از طلا و آبخوره ها و در آنها باشد آنچه

تشتهيه الأنفس وتلذ الأعين وأنتم فيها خالدون وفي كل صحفة

میخواهد او را نفسها ولذت میگیرد چشمها وشما باشید دران جاهمیشه ودر بر کاسه بزرگ

سبعون ألف ألف لون من الطعام لم تنله النار ولم يطبخه الطباخ ولم

هفتاد هزار هزار رنگ باشد از طعام که نرسیده باشد آنرا آتش ونه پخت کند آنرا آشپز ونه

يغل في قدر نحاس ولا غيره ولكن الله تعالى قال له كن فيكون بلا تعب

جوشیده شود در دیگ مسین ونه در غیر آن ولیکن خدا تعالی فرمود وا را پیدا شو پس پیدا شود بغیر مشقت

فيأكل ولي الله تعالى من تلك الصحائف ما يشاء وزوجته معه

پس بخورد دوست خدا تعالی ازان کاسه های بزرگ آنچه خواهد وزوجه وی با وی باشد

فإذا شبعا نزل طيور من طيور الجنة عظمها كعظم البخت فيقفون

پس چون سیر شوند فرود آیند مرغان از مرغان جنت استخوانهای ایشان مانند استخوانهای شتر قوی هیکل

بأجنحتهم على رأس ولي الله تعالى ويقول كل لحمي طريا يا ولي

پس بایستند آن مرغان ببالهای خود بر سر دوست خدا تعالی وگوید هر مرغ بخور گوشت تازه مرا ای دوست

الله أنا طير كذا وكذا وشربت من ماء السلسبيل والكافور كذا

خدا من چنین وچنانم ونوشیدم از آب چشمه سلسبیل وچشمه کافور اینقدر مدت

كذا وارتعت من رياض الجنة وأكلت منها فيشتاق ولي الله إلى

وچریدم از باغهای جنت وخوردم ازآنها پس مشتاق شود دوست خدا بخوردن

تلك الطيور فيأمر الله تعالى لها أن يقع على المائدة من أي لون

آن مرغان پس امر کند خدا تعالی آن مرغان را اینکه واقع شود بر مائده از هر رنگی

شاء فيكون مشوية فيأكل ولي الله ما شاء من لحومها

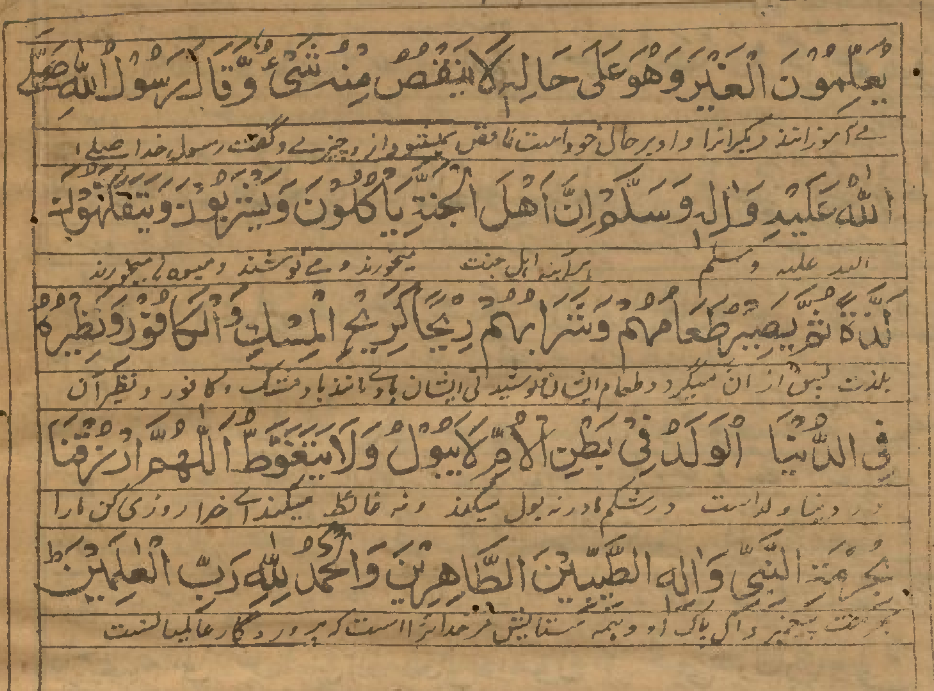
که خواهد پس شود بریان پس بخورد دوست خدا آنچه خواهد از گوشت آن

ثم يرجع الطائر بإذن الله تعالى ولا ينفد طعام الجنة وإن أكل منها

پس باز زنده گردد آن مرغ باذن خدا تعالی ونتمام نشود طعام جنت اگرچه خورد ازان

ولا ينقص شيء ونظيره في الدنيا القرآن يتعلمه الناس و

ونه ناقص شود چیزی ونظیر وی در دنیا قران است که می آموزند آنرا مردم و


يعلمون الغير وهو على حاله لا ينقص منه شيء وقال رسول الله صلى

مے آموزانند دیگران را و او بر حال خود است ناقص نمیشود از وی چیزے وگفت رسول خدا صلی

الله عليه وآله وسلم ان اهل الجنة يأكلون ويشربون ويتفكهون

الله علیه وسلم بدرستیکه اهل جنت میخورند و مے نوشند و میوه را میخورند

لذة ثم يصير طعامهم وشرابهم رشحا كرشح المسك والكافور ونظيره

بلذت پس از آن میگردد طعام ایشان و نوشیدنی ایشان بوے مانند باد مشک و کافور و نظیر آن

في الدنيا الولد في بطن الام لا يبول ولا يتغوط اللهم ارزقنا

در دنیا ولد است در شکم مادر نه بول میکند و نه غائط میکند اے خدا روزی کن مارا

بحرمة النبي وآله الطيبين الطاهرين والحمد لله رب العلمين

بحرمت پیغمبر و آل پاک او و همه ستایش مر خدا را است که پروردگار عالمیان است

خاتمة الطبع كتاب هذا

حمد خدای بیهمتا ست که خالق ارض و سماست آسمان را از شمس و قمر آراسته

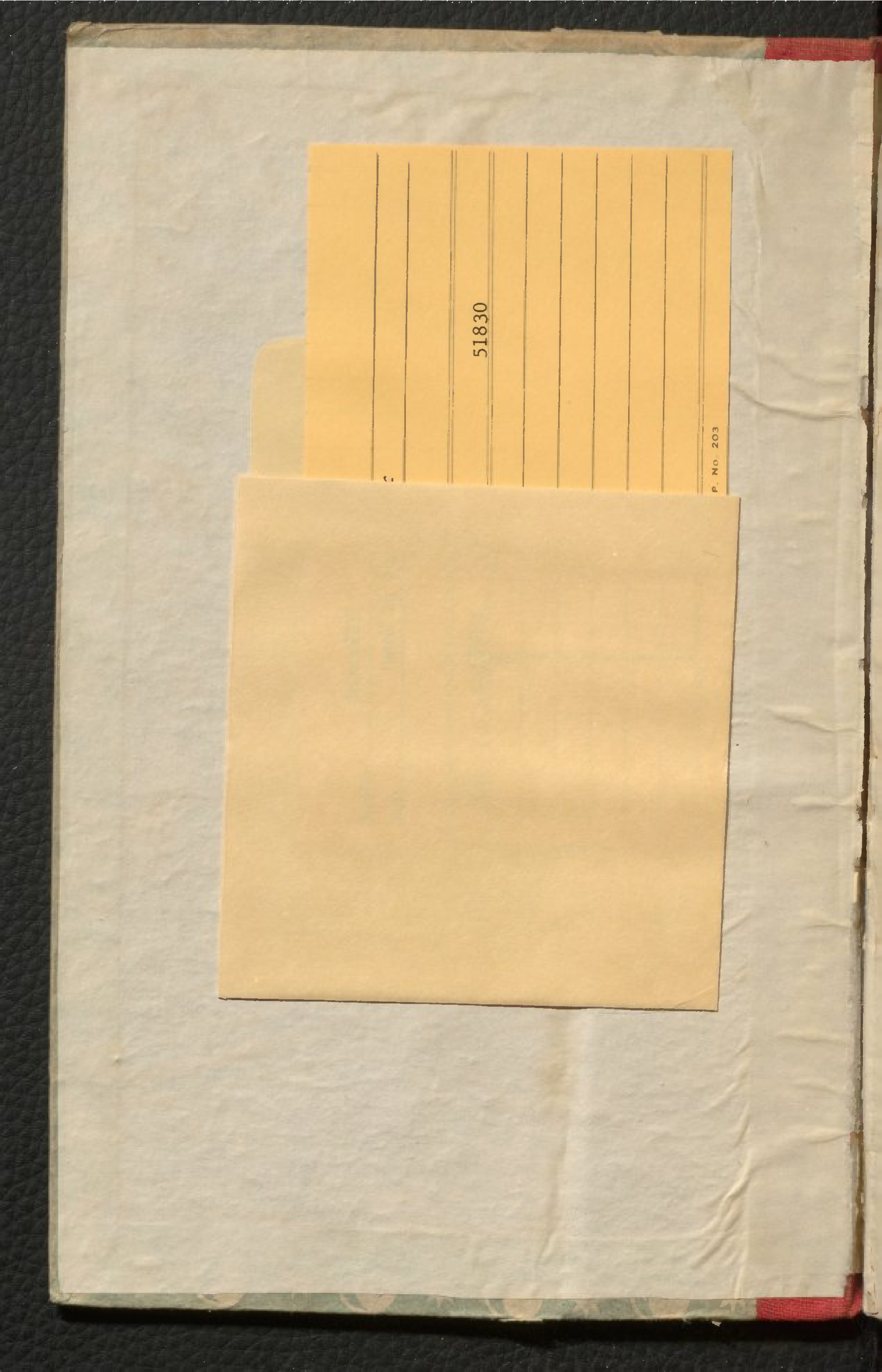
و زمین را از جن و بشر پیراسته اما بعد درین آوان سعادت اقتران کتاب

لا جواب مسمی تنبیه الابرار و تنبیه الفجار مسمی به دقایق الاخبار من تصنیف امام حجة

الاسلام ابو حامد محمد بن محمد غزالی رحمة الله علیه مطبع فوق کاشی ملتی ایشر پرشاد طبع شد

MOONIS BOOK DEPOT
BUDAUN. U.P. (INDIA).




51830
P. No. 203

